

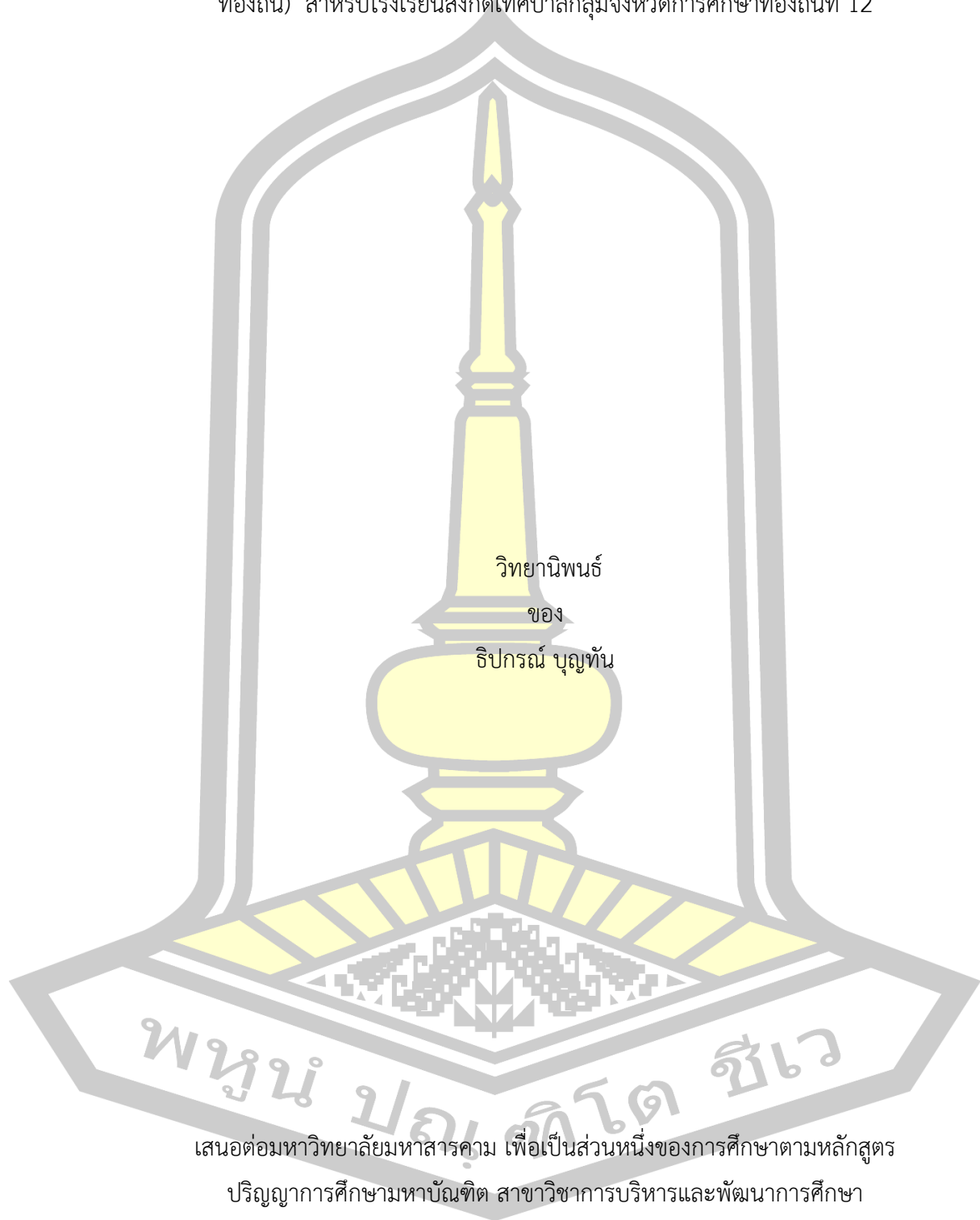
การพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียง
ท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่น 12

วิทยานิพนธ์
ของ
ธิปกรณ์ บุญทัน

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา
กุมภาพันธ์ 2562

สงวนลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

การพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียง
ท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12

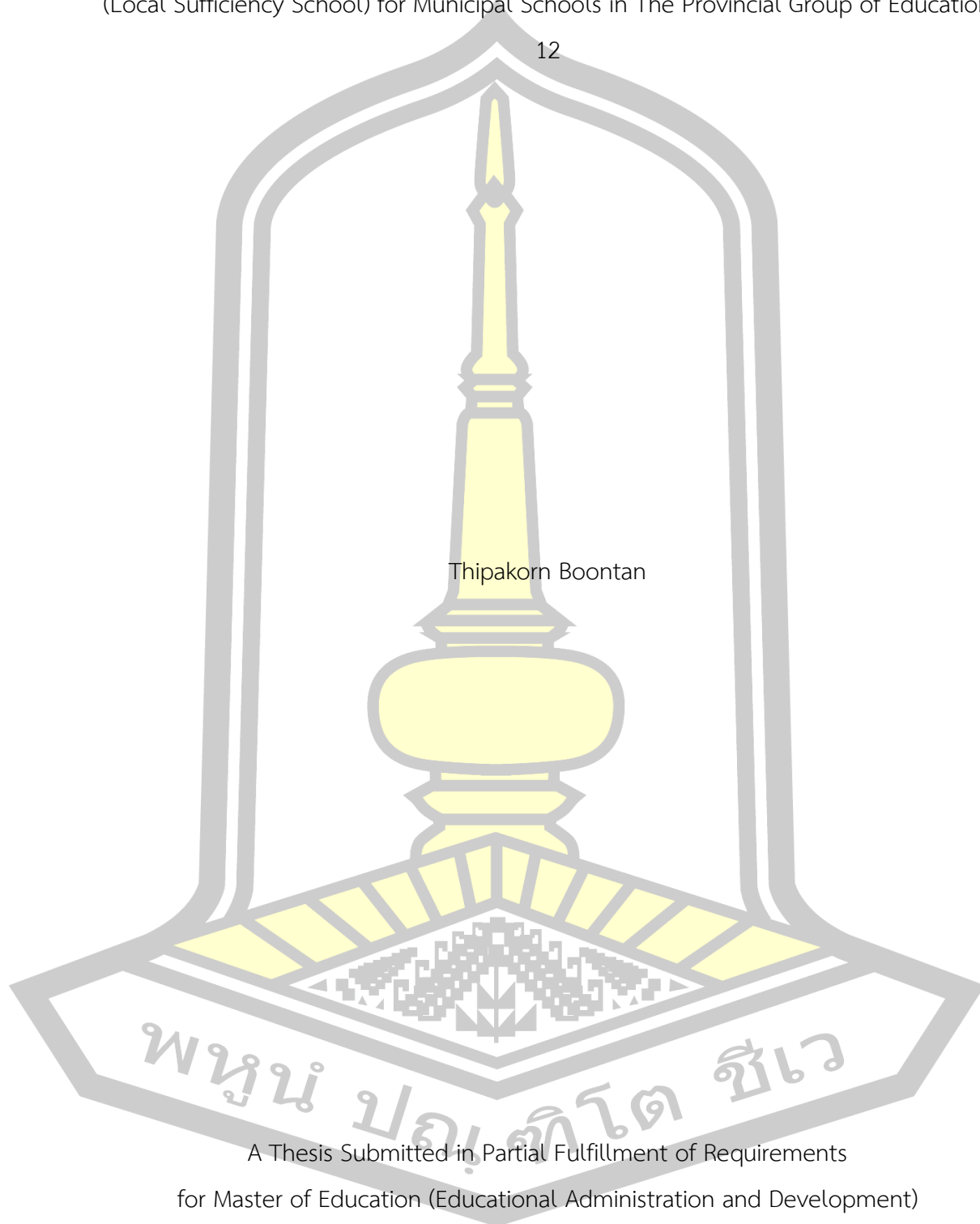
เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา

กุมภาพันธ์ 2562

สงวนลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

The Developing Guidelines on Administration in Philosophy of Sufficiency Economy
(Local Sufficiency School) for Municipal Schools in The Provincial Group of Education

12

Thipakorn Boontan

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for Master of Education (Educational Administration and Development)

February 2019

Copyright of Maharakham University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของว่าที่ร้อยเอกธิปกรณ์ บุญทัน แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(รศ. ดร. พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผศ. ดร. พีระศักดิ์ วรรณัตถ)

.....กรรมการ

(รศ. ดร. บุญชม ศรีสะอาด)

.....กรรมการ

(ผศ. ดร. อำนาจ ชนวงค์)

มหาวิทยาลัยขอนแก่นให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

.....
(รศ. ดร. พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

.....
(ผศ. ดร. กริสน์ ชัยมูล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12		
ผู้วิจัย	ธิปกรณ์ บุญทัน		
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิระศักดิ์ วรรณิตร		
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต	สาขาวิชา	การบริหารและพัฒนาการศึกษา
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ปีที่พิมพ์	2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 2) พัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา ดำเนินการวิจัยโดยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 43 คน และครู จำนวน 221 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าดัชนี PNI ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินแนวทางจำนวน 7 คน ด้วยวิธีการสนทนากลุ่มและประเมินแนวทางการพัฒนา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($X = 3.47$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วน

ใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น ด้านหลักสูตรและการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($X = 4.69$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน และลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 พบว่า ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา มีความจำเป็นมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามลำดับ

2. ผลการพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 ที่ได้พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบ 5 ส่วน ได้แก่ 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) กลไกการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา 4) แนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) 5) เงื่อนไขความสำเร็จ แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ ผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่มได้ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์เพิ่มเติมและประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนา มีความเหมาะสมระดับมาก

คำสำคัญ : การบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น, แนวทางการบริหาร

พูน ปรุ ทิโต ชีเว

TITLE	The Developing Guidelines on Administration in Philosophy of Sufficiency Economy (Local Sufficiency School) for Municipal Schools in The Provincial Group of Education 12		
AUTHOR	Thipakorn Boontan		
ADVISORS	Assistant Professor Pirasak Worachat , Ph.D.		
DEGREE	Master of Education	MAJOR	Educational Administration and Development
UNIVERSITY	Maharakham University	YEAR	2019

ABSTRACT

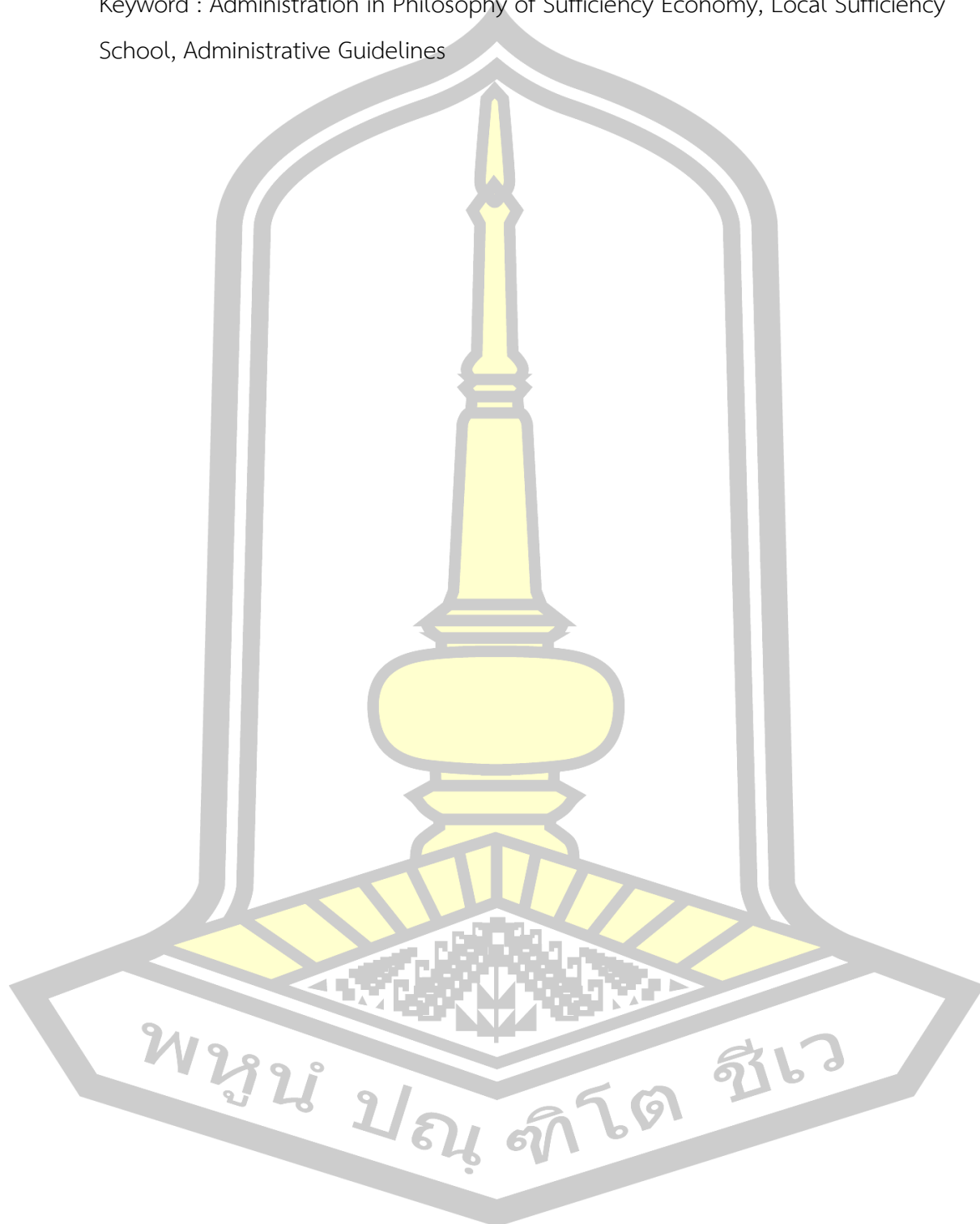
The purposes of this research were 1) to study the current state, desirable conditions and need of Administration in Philosophy of Sufficiency Economy (Local Sufficiency School) for Municipal Schools in The Provincial Group of Education 12, 2) to Developing Guidelines on Administration in Philosophy of Sufficiency Economy (Local Sufficiency School) for Municipal Schools in The Provincial Group of Education 12. There were 2 phases of implementation in research and development including: 1) Studying the current state, desirable conditions and need of Administration in Philosophy of Sufficiency Economy (Local Sufficiency School) for Municipal Schools in The Provincial Group of Education 12; the samples consisted of 43 school administrators and 221 teachers. The research instrument were the questionnaire. The statistics used for analyzing data were modified priority need Index, mean and standard deviation. 2) The Developing Guidelines on Administration in Philosophy of Sufficiency Economy (Local Sufficiency School) for Municipal Schools in The Provincial Group of Education 12; focus group discussion the 7 professionals were group the of informants. The research instrument were evaluation form. The Statistics used for analyzing data were mean and standard deviation.

The result of the research revealed that:

1. The results of the current state of Administration in Philosophy of Sufficiency Economy (Local Sufficiency School). Were reported that the current state of Administration in Philosophy of Sufficiency Economy (Local Sufficiency School) for Municipal Schools in The Provincial Group of Education 12 were at a moderate level with the of 3.47. Considering each side, it was found that most of them were in the middle level. Exclude Curriculum and Learning Activities, The Development of Students were at a high level. Desirable conditions of Administration in Philosophy of Sufficiency Economy (Local Sufficiency School) for Municipal Schools in The Provincial Group of Education 12 were at highest level with the of 4.69. And Order of Needs to Developing Guidelines on Administration in Philosophy of Sufficiency Economy (Local Sufficiency School) for Municipal Schools in The Provincial Group of Education 12 were in Education Management . Are needed the most, followed by the Results / Success. The Personnel Development. Curriculum and Learning Activities. And the Learner Development Activities.

2. The result of Developing Guidelines on Administration in Philosophy of Sufficiency Economy (Local Sufficiency School) for Municipal Schools in The Provincial Group of Education 12 were 5 categories. The first category was the Principle. The second category was the Purpose. The third category was the Mechanism driving the philosophy of sufficiency economy to the school. The fourth category was the Management approach based on philosophy of sufficiency economy. (Local Sufficiency School). The fifth category were the Conditions of Success. The Guidelines was divided into 5 factors. 1 was school management. 2 was curriculum and learning management. 3 was the development of students. 4 was development of personnel. 5 the results / imaging success. With the expert by focus group discussion were give the interest and get the benefit suggestion. The results of possibility, suitability of developing guidelines were at high level.

Keyword : Administration in Philosophy of Sufficiency Economy, Local Sufficiency School, Administrative Guidelines

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ ประธานกรรมการสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีระศักดิ์ วรรณธร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก รองศาสตราจารย์ ดร.บุญชม ศรีสะอาด กรรมการสอบ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ ชนะวงศ์ กรรมการสอบ ที่กรุณาให้คำปรึกษา ชี้แนะ และตรวจสอบแก้ไข ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงยิ่ง

ขอขอบพระคุณ คณาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ได้ให้ความกรุณา แนะนำชี้แนะการศึกษาตลอดหลักสูตร ตลอดจนถึงเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานอำนวยความสะดวกในการศึกษาเล่าเรียนในสถาบันการศึกษาแห่งนี้

ขอขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากร และนักเรียนโรงเรียนบ้านเป่าวิทยากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ, โรงเรียนเทศบาล 5 (วัดป่าจิตตสามัคคี) เทศบาลนคร นครราชสีมา จ.นครราชสีมา และโรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไร เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นสถานที่ในการศึกษาวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ พร้อมทั้งการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ยิ่งในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ สังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม ที่ให้ความอนุเคราะห์ให้การชี้แนะเป็นผู้เชี่ยวชาญและตรวจสอบเครื่องมือวิจัย และขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ในการประชุมสนทนากลุ่มเพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการพัฒนาแนวทาง รวมไปถึงผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา สังกัดเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 ที่ให้ความอนุเคราะห์เสียสละเวลาอันมีค่าในการให้ข้อมูลการทำวิจัยในครั้งนี้

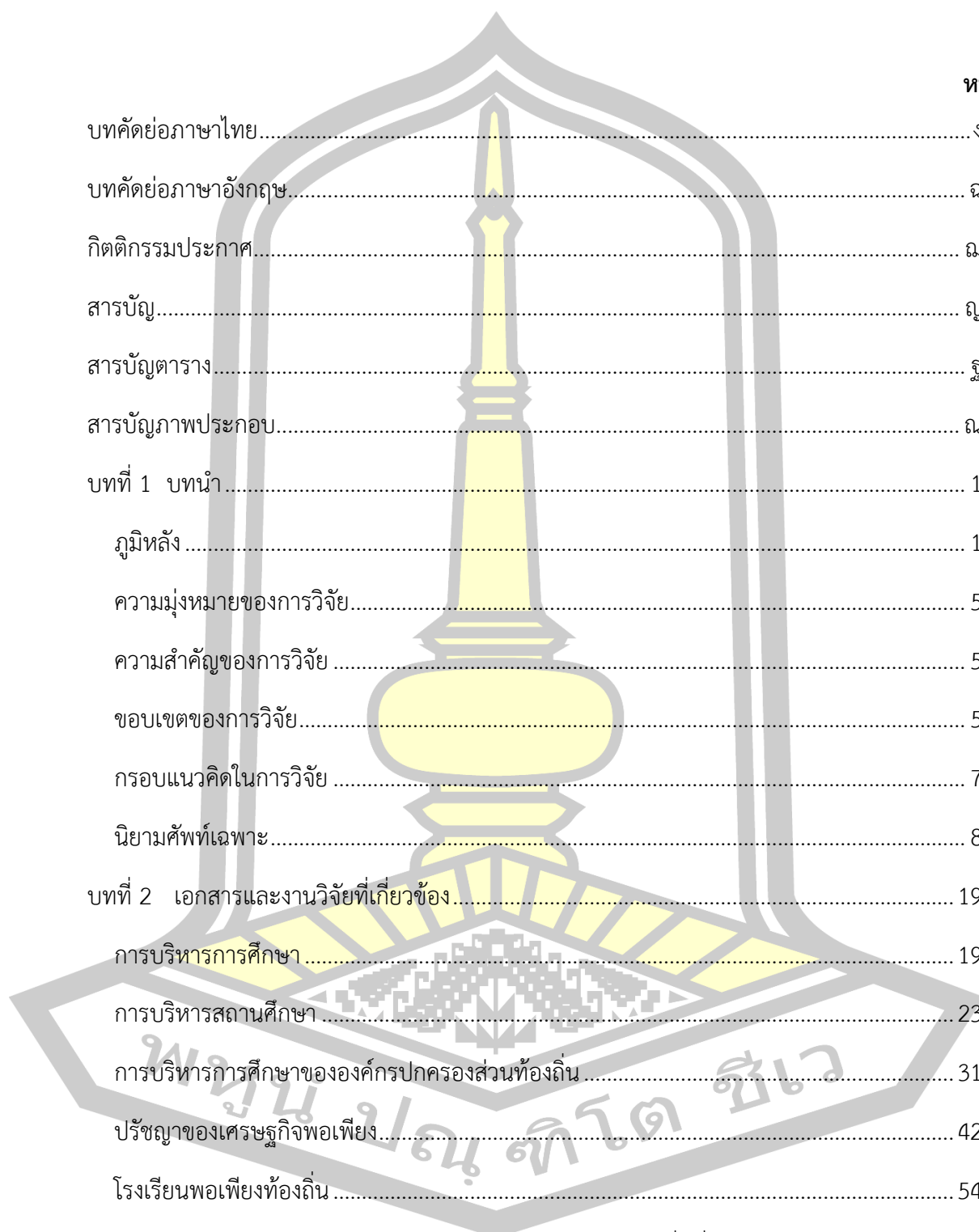
ขอขอบพระคุณ คณะผู้บริหารเทศบาลเมืองมหาสารคาม ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนเทศบาลบ้านส่องนางใย ในการพิจารณาอนุญาตให้เข้ารับการศึกษาเล่าเรียน ตลอดจนการช่วยเหลือในการปฏิบัติการวิจัย

ประโยชน์และคุณค่าของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้บิดา มารดา ครอบครัว ครู อาจารย์ทุกท่านที่ให้การอบรมสั่งสอนด้วยความรักและเมตตา ตลอดจนช่วยเหลือและให้กำลังใจผู้วิจัยมาโดยตลอด

ธิปกรณ์ บุญทัน

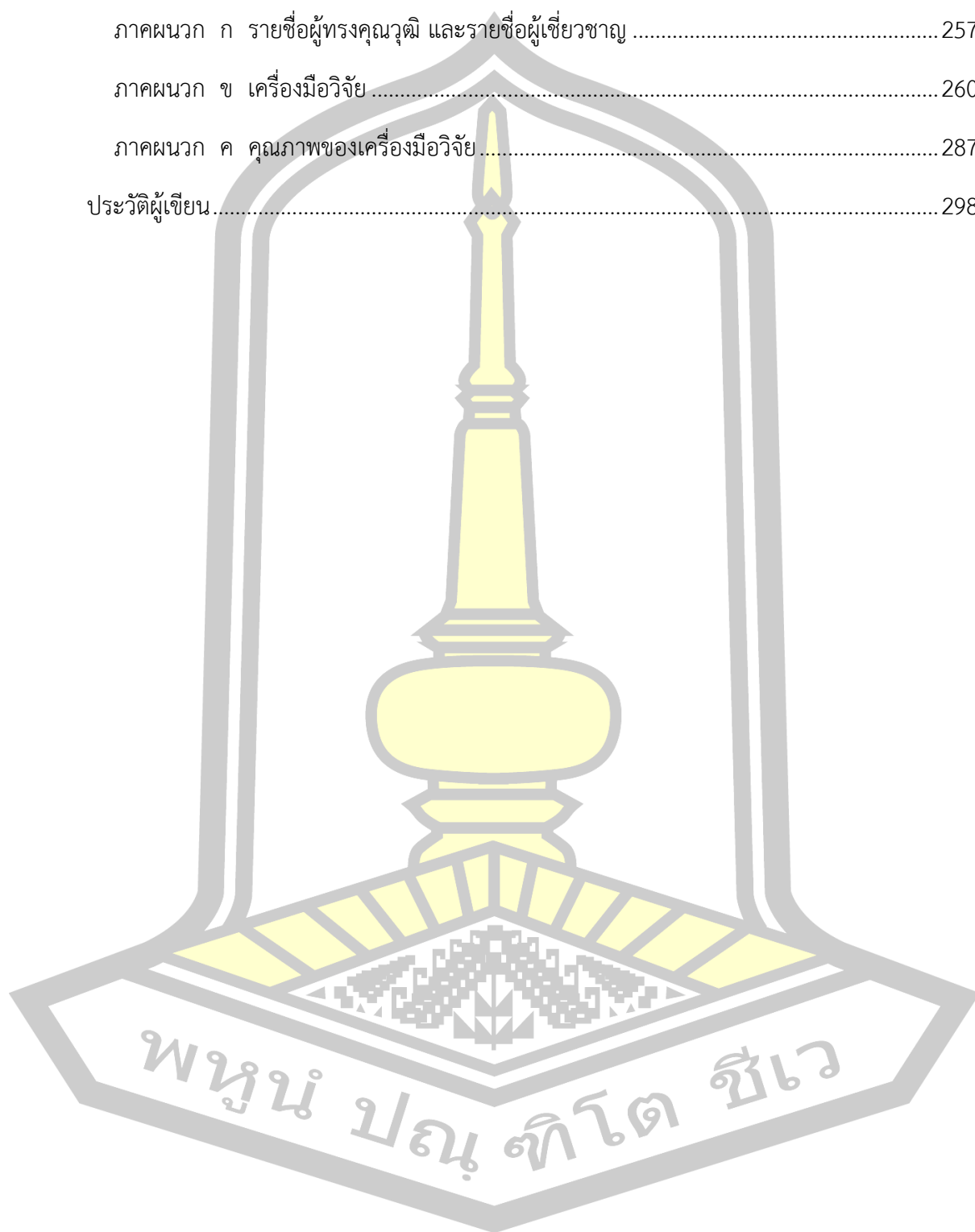
สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ญ
สารบัญตาราง.....	ฐ
สารบัญภาพประกอบ.....	ณ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	19
การบริหารการศึกษา.....	19
การบริหารสถานศึกษา.....	23
การบริหารการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....	31
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.....	42
โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น.....	54
บริบทของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12.....	59
การพัฒนาแนวทางโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น.....	64

การสนทนากลุ่ม.....	116
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	127
1. งานวิจัยในประเทศ	127
2. งานวิจัยต่างประเทศ	138
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	141
ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12	143
ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12	149
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	154
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	157
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	157
ลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล.....	157
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	158
ระยะที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12	158
ระยะที่ 2 ผลการพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12	189
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	232
สรุปผล	232
อภิปรายผล.....	233
ข้อเสนอแนะ	245
บรรณานุกรม.....	247

ภาคผนวก.....	256
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ และรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	257
ภาคผนวก ข เครื่องมือวิจัย	260
ภาคผนวก ค คุณภาพของเครื่องมือวิจัย.....	287
ประวัติผู้เขียน	298

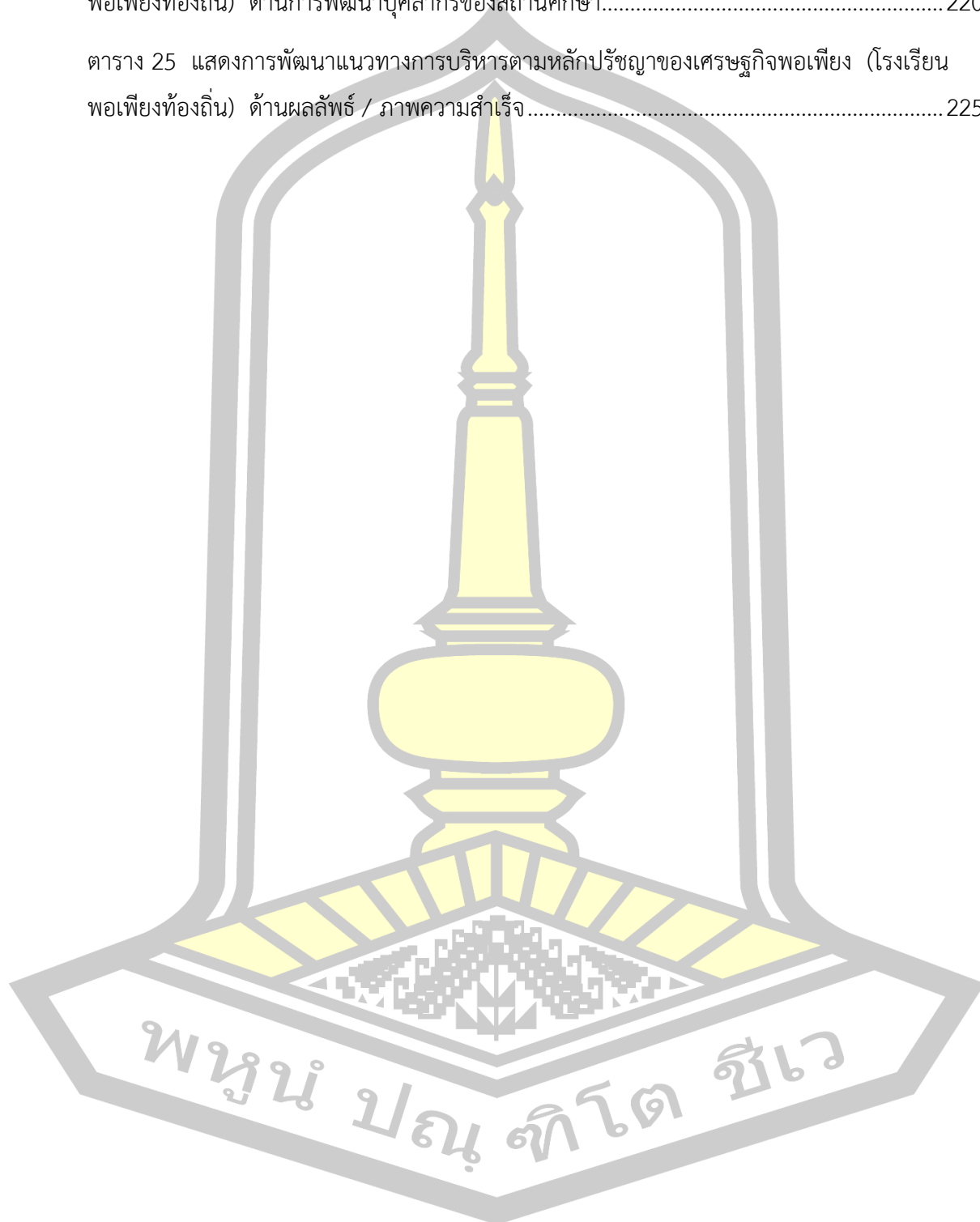
สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบหลักของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา	68
ตาราง 2 ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาของกรนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา	73
ตาราง 3 ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา.....	83
ตาราง 4 ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา	93
ตาราง 5 ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา.....	102
ตาราง 6 ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ด้านผลลัพธ์ / ภาพความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา.....	109
ตาราง 7 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม	158
ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 ตามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ โดยภาพรวม	159
ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 ตามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา.....	160
ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 ตามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้.....	164
ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 ตามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	167

ตาราง 12	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 ตามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา170	
ตาราง 13	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 ตามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ.....	172
ตาราง 14	แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ และค่าเฉลี่ยดัชนีความต้องการปรับปรุง และลำดับความต้องการจำเป็นโดยรวม	174
ตาราง 15	แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ และค่าเฉลี่ยดัชนีความต้องการปรับปรุง และลำดับความต้องการจำเป็นด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา.....	175
ตาราง 16	แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ และค่าเฉลี่ยดัชนีความต้องการปรับปรุง และลำดับความต้องการจำเป็นด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้.....	179
ตาราง 17	แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ และค่าเฉลี่ยดัชนีความต้องการปรับปรุง และลำดับความต้องการจำเป็นด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	182
ตาราง 18	แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ และค่าเฉลี่ยดัชนีความต้องการปรับปรุง และลำดับความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา	185
ตาราง 19	แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ และค่าเฉลี่ยดัชนีความต้องการปรับปรุง และลำดับความต้องการจำเป็นด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ	187
ตาราง 20	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12.....	198
ตาราง 21	แสดงการพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา.....	202
ตาราง 22	แสดงการพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้.....	210
ตาราง 23	แสดงการพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.....	214

ตาราง 24 แสดงการพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียน
พอเพียงท้องถิ่น) ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา.....220

ตาราง 25 แสดงการพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียน
พอเพียงท้องถิ่น) ด้านผลลัพธ์ / ภาพความสำเร็จ..... 225

สารบัญภาพประกอบ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	8
ภาพประกอบ 2 วงจร PDCA แบบญี่ปุ่น.....	25
ภาพประกอบ 3 วงจร PDCA เพื่อการปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง.....	25
ภาพประกอบ 4 ระบบการบริหารและการจัดการศึกษาท้องถิ่น.....	34
ภาพประกอบ 5 แนวคิดการดำเนินงานโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น.....	55
ภาพประกอบ 6 กระบวนการพัฒนาองค์กร.....	66
ภาพประกอบ 7 แสดงระยะการวิจัย ขั้นตอนการดำเนินการและผลที่คาดหวัง.....	142
ภาพประกอบ 8 แสดงกลไกนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา.....	201

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สถานการณ์ของโลกในยุคปัจจุบัน มีความท้าทายหลายประการต่อมนุษยชาติ ทั้งวิกฤตด้านสิ่งแวดล้อม ที่เกิดจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างไม่เห็นคุณค่าเพื่อสนองความต้องการอันไม่สิ้นสุดของมนุษย์ วิกฤตการบริโภคเกินกำลังด้วยการกระตุ้นเร้าจากสื่อและกระแสโลกต่าง ๆ วิกฤตทางการเมืองที่ผู้คนใช้สิทธิ เสรีภาพจนเกินขอบเขต ขาดวินัยในการดำเนินชีวิต ไม่เคารพกติกาของสังคม เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องเตรียมความพร้อมให้กับพลเมืองของสังคมในรุ่นต่อไป ให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปกติสุขอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเยาวชนที่กำลังอยู่ในวัยศึกษา ให้ได้รับการบ่มเพาะ และปลูกฝังวิถีคิดและการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ผ่านพ้นวิกฤตการณ์ต่าง ๆ ไปได้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2559) สอดคล้องกับรายงานของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ) พบว่า เด็กและเยาวชนต้องเผชิญกับสถานการณ์ปัญหาต่าง ๆ อันเป็นอุปสรรคและเป็นอันตรายต่อการดำเนินชีวิต มีแนวโน้มที่ปัญหาจะเพิ่มความรุนแรง และซับซ้อนมากขึ้น โดยพบว่ามีข้อนาห่วงใย อาทิ การมีเด็กและเยาวชนที่ไม่ได้อยู่กับพ่อแม่มีอัตราเพิ่มสูงขึ้น ด้วยปัญหาทางเศรษฐกิจที่พ่อแม่ต้องไปทำงาน จึงให้ลูกอยู่กับปู่ย่าตายายหรือฝากคนอื่นดูแลแทน ในขณะที่การเข้าถึงการสื่อสารสมัยใหม่ทั้งโทรศัพท์ คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตมากขึ้นจนอาจเกิดการใช้อย่างไม่เหมาะสม นอกจากนี้ยังพบปัญหาแม่วัยใสอายุต่ำกว่า 19 ปี เพิ่มขึ้นหากไม่มีศักยภาพในการดูแลทั้งตัวเองและครอบครัวก็จะเป็นปัญหา (จิราภรณ์ แผลงประพันธ์, 2555) สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย (2555) สาเหตุของปัญหาการศึกษาไทยว่า ไม่ใช่การขาดทรัพยากร เนื่องจากรัฐได้จัดสรรงบประมาณทางการศึกษาเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากไม่น้อยกว่าประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคเดียวกัน แต่เป็นเพราะการขาดประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากร เป็นผลให้สถานศึกษา ไม่สามารถนำทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ได้อย่างคุ้มค่าได้ เนื่องจากการดำเนินงานไม่ได้อยู่บนหลักการของการแก้ไขปัญหอย่างแท้จริง ซึ่งมีพฤติกรรมหลายอย่างที่ไม่สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งการบริโภคอย่างไม่พอเพียง การลงทุนอย่างไม่พอเพียง การก่อหนี้อย่างไม่พอเพียงรวมถึงการขาดธรรมาภิบาลที่ดี (ฉลองภพ สุสังกรกาญจน์, 2559)

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แนวพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ซึ่งเป็นหลักคิดและหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิต โดยยึดหลักพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี บนพื้นฐานจิตใจที่มีคุณธรรม และใช้ความรู้อย่างรอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง เพื่อให้ชีวิตสมดุลและพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมที่ทุกคน ทุกองค์กร ทุกชุมชน ทุกประเทศ สามารถนำไปใช้ในทุกกิจกรรม ทุกสาขาอาชีพ และทุกระดับ เพื่อให้เกิด การพัฒนาที่สมดุล มั่นคง และยั่งยืน (มูลนิธิยุวสถิรคุณ, 2560) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (2560 - 2564) ได้สานต่อการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาประเทศที่มีเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) รวมทั้งการปรับโครงสร้างประเทศไทยไปสู่ประเทศไทย 4.0 ตลอดจนประเด็นการปฏิรูปประเทศ เพื่อมุ่งสู่ “ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” นำสู่กระบวนการจัดการศึกษาที่มุ่งให้คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคี และร่วมมือผนึกกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) และสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (2560 - 2564) (2559) แต่พบว่า การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา เป็นแนวทางสำคัญในการปลูกฝังเยาวชนให้มีภูมิคุ้มกันในยุคศตวรรษที่ 21 มีข้อจำกัดโดยพิจารณาจากสัดส่วนของจำนวนสถานศึกษาทั้งหมดเปรียบเทียบกับจำนวนสถานศึกษาพอเพียง จึงส่งผลให้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตลอดจนแผนพัฒนาการศึกษาชาติ ตั้งแต่ฉบับที่ 9 จนถึงฉบับปัจจุบัน ยังไม่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้คือ เพื่อให้คนไทยมีลักษณะเป็นคนไทยที่สมบูรณ์ มีวินัย มีทัศนคติและพฤติกรรมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม มีความเป็นพลเมืองตื่นรู้ มีความสามารถในการปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทันสถานการณ์ มีความรับผิดชอบและทำประโยชน์ต่อส่วนรวม มีสุขภาพกายและใจที่ดีที่มีความเจริญงอกงามทางจิตวิญญาณ มีวิถีชีวิตที่พอเพียงและมีความเป็นไทย” เพื่อนำสู่การพัฒนาประเทศไทยที่ยั่งยืนได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559)

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้ตระหนักถึงความสำคัญในการดำเนินการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาถือเป็นนโยบายที่สำคัญประการหนึ่งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องให้ความสำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาในสังกัดทุกระดับ ถือปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2553) เพื่อต้องการให้นักเรียนมีทักษะในการดำรงชีวิต ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และให้ความสำคัญกับความเป็นท้องถิ่น และความเป็นไทย พร้อมทั้งจะนำความรู้ความสามารถไปใช้ในการพัฒนาชุมชนของตนเอง ด้วยการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นพื้นฐานในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ สร้างทักษะชีวิต ให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2554)

ดังนั้น สถานศึกษาในฐานะหน่วยงานการศึกษา จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่มีปัญหาความรุนแรงทางสังคมมากยิ่งขึ้น ทั้งสภาวะทางสังคม ความเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตคน การเข้าถึงเทคโนโลยี ความหลากหลายและความขัดแย้ง และประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ (จารุวัฒน์ สองเมือง, 2559) การขับเคลื่อนกระบวนการบริหารจัดการการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยองค์คณะบุคคลทั้งภาครัฐและเอกชน ต้องมองปัญหาอย่างรอบด้านร่วมกันทั้งองค์ภาพ และมีส่วนร่วมในการวางแผนกำกับ ดูแล ตรวจสอบอย่างเป็นระบบ และสัมพันธ์กับแนวคิดในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นยุคแห่งผลผลิตนิยาม แก่งแย่งกันผลิต แก่งแย่งกันบริโภคในชีวิตประจำวัน หากพลเมืองในชาติเห็นแก่ตัว ขาดสำนึกในส่วนรวม ตลอดจนทำลายล้างทรัพยากรธรรมชาติ หรือทำลายล้างมวลมนุษย์ด้วยกัน ก็ยิ่งจะทำให้สังคมเกิดความวิบัติและเสื่อมลง ดังนั้นการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียงให้รองรับศตวรรษที่ 21 จึงควรมุ่งสร้างพฤติกรรมให้เยาวชนเป็นบุคคลที่คิดในเชิงบวก เพื่อปลูกฝังให้รู้จักคิดเชิงนวัตกรรม มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตพอเพียง อย่างลงตัว (สำนักบริหารการมัธยมศึกษาตอนปลาย กระทรวงศึกษาธิการ, 2556) การบริหารจัดการทรัพยากรในสถานศึกษา ต้องได้รับการแก้ไขปัญหอย่างเร่งด่วนของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารทรัพยากรอย่างคุ้มค่า รวมทั้งการพัฒนาที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในการแก้ไขปัญหา และเพื่อให้การขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาเป็นไปทั้งระบบ จากส่วนกลาง สู่ส่วนภูมิภาค กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงได้กำหนดรูปแบบการดำเนินงานโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่นไว้ 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 คือ ลักษณะการดำเนินงานของสถานศึกษา จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ การบริหารจัดการสถานศึกษา หลักสูตรและการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา และด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ และส่วนที่ 2 คือ โครงการที่มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ ซึ่ง เป็นรูปแบบที่ปรับให้มีความเหมาะสมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และจะมีการพัฒนาไปสู่สถานศึกษาพอเพียงสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบ และศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2559) และจากข้อมูลที่ผ่านมา สถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งประเทศในปัจจุบันมีจำนวน 2,059 แห่ง (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2560) แบ่งกลุ่มจังหวัดเพื่อการบริหารจัดการการศึกษา ออกเป็น 18 กลุ่มจังหวัด โดยพบว่า ได้การคัดเลือกเป็นสถานศึกษาแบบอย่างการจัดการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง “สถานศึกษาพอเพียง” จำนวน 41 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 2.63 ของสถานศึกษาทั้งหมด (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2559) สำหรับสถานศึกษาในกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 (จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดขอนแก่น จังหวัดมหาสารคาม และจังหวัดกาฬสินธุ์) มีจำนวน 147 แห่ง ได้การคัดเลือกเป็นสถานศึกษาแบบอย่างการจัดการเรียนการสอนและการบริหารจัดการ

ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง “สถานศึกษาพอเพียง” จนถึงปัจจุบัน จำนวน 3 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 0.19 (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2553) โดยสถานศึกษาที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นสถานศึกษาพอเพียง สามารถบริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ดำเนินชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การใช้ทรัพยากรในสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ประหยัด คุ่มค่า ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการคิดพิจารณา และการปฏิบัติจริง จนกระทั่งสามารถเข้าใจและเห็นคุณค่าของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ส่งผลให้ผู้เรียนเติบโตอย่างมั่นคง มีภูมิคุ้มกันความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น จึงเป็นแนวทางที่สร้างความร่ำรวยอย่างมีความสุขและยั่งยืน รวมทั้งสามารถก้าวทันความเปลี่ยนแปลงของโลก ปัจจุบันมีหลายประเทศเริ่มนำแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้กันอย่างแพร่หลาย โดยในประเทศภูฏาน ใช้ฐานความคิดเดียวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ต้องเริ่มจากความรู้และคุณธรรม จึงจะสามารถตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล ด้วยความพอเพียง รวมไปถึงราชอาณาจักรเลโซโท และราชอาณาจักรสวาซิแลนด์ ได้ขอความร่วมมือทางวิชาการด้านเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ ซึ่งได้รับผลสำเร็จในการช่วยเหลือเกษตรกรพึ่งพาตนเองได้ทางด้านอาหารและช่วยลดปัญหาการผลิตอาหารที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน จึงกล่าวได้ว่าหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นทางเลือกหนึ่งในการหาทางออกสำหรับวิกฤตการณ์ที่โลกกำลังเผชิญอยู่ได้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555)

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 และเห็นว่าหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จะส่งผลดีต่อการบริหารโรงเรียนในสังกัดส่วนท้องถิ่นในอนาคต จึงมีความสนใจที่จะพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 ขึ้น เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้เห็นความสำคัญและนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาของตนเองให้มีความอย่างยั่งยืน บนพื้นฐานของความรู้ และคุณธรรม ตลอดจนมีความมั่นใจในขอรับการประเมินเป็นโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่นเพิ่มมากยิ่งขึ้น ท้ายที่สุด ผลประโยชน์ในการดำเนินการจะเกิดขึ้นกับผู้เรียน ซึ่งเป็นผลิตผลสำคัญในการจัดการศึกษาให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ใช้ชีวิตบนหลักการของความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี อยู่บนพื้นฐานของความรู้คู่คุณธรรม

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12

2. เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับสถานภาพการปฏิบัติงานของตนเอง รวมถึงความคาดหวังการดำเนินงานสู่เป้าหมายความสำเร็จของการดำเนินงานไปโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น

2. ได้แนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12

ขอบเขตของการวิจัย

1. เนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 โดยใช้กรอบแนวคิดโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่นของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (กระทรวงมหาดไทย, 2559) ประกอบด้วย 5 ด้าน 18 องค์ประกอบ 70 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

1.1 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา จำนวน 5 องค์ประกอบ 20 ตัวบ่งชี้

1.2 ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 4 องค์ประกอบ 16 ตัวบ่งชี้

1.3 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน 4 องค์ประกอบ 16 ตัวบ่งชี้

1.4 ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา จำนวน 2 องค์ประกอบ 8 ตัวบ่งชี้

1.5 ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ จำนวน 4 องค์ประกอบ 10 ตัวบ่งชี้

2. ประชากร

เพื่อให้สอดคล้องกับคำถามและวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยจึงนำเสนอเป็น 2 ระยะ ดังต่อไปนี้

2.1 ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12

2.1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1.1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ในสถานศึกษาของเทศบาลสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 การศึกษา 2561 จำนวน 76 แห่ง ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 76 คน ครู จำนวน 720 คน รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น 796 คน

2.1.1.2 กลุ่มตัวอย่าง โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้ผู้บริหารที่รับผิดชอบงานโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น จำนวน 45 คน และครูผู้รับผิดชอบงานโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น จำนวน 225 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 270 คน

2.2 ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12

2.2.1 การศึกษาวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices)

ศึกษาจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) ในการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา จำนวน 3 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านป่าวิทยา องค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ, โรงเรียนเทศบาล 5 (วัดป่าจิตตสามัคคี) เทศบาลนครนครราชสีมา จ.นครราชสีมา และโรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไร เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาที่รับผิดชอบงานสถานศึกษาพอเพียง โรงเรียนละ 1 คน และครูผู้รับผิดชอบงานสถานศึกษาพอเพียง โรงเรียนละ 1 คน รวม 6 คน

2.2.2 การตรวจสอบยืนยัน/ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้

สรุปผลจากการสนทนากลุ่มของผู้สนทนาซึ่งทำหน้าที่ในการตรวจสอบ ยืนยัน และประเมินแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน

3. ระยะเวลาในการวิจัย

ปีการศึกษา 2561

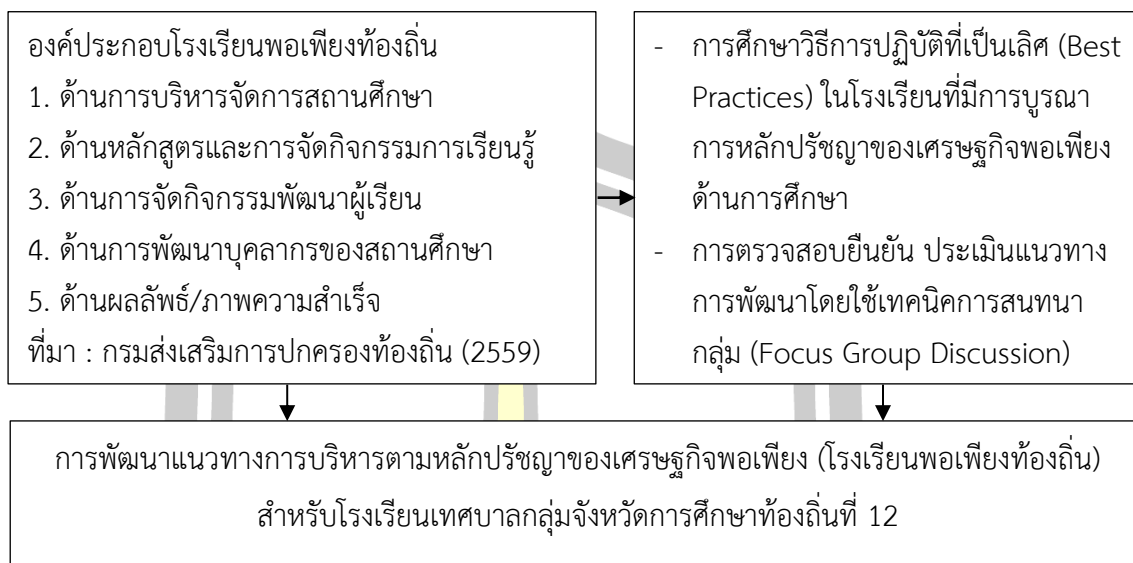
กรอบแนวคิดในการวิจัย

การพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 ผู้วิจัยได้จากการสังเคราะห์องค์ประกอบโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สถานศึกษาพอเพียง หน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ นักวิชาการ รวมถึงการศึกษาวិธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) และใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) มาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

1. องค์ประกอบโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น
 - 1.1 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา
 - 1.2 ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
 - 1.3 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
 - 1.4 ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา
 - 1.5 ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ
2. การศึกษาวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) ในโรงเรียนที่มีการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา
3. การตรวจสอบยืนยัน ประเมินแนวทางการพัฒนาโดยใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

กรอบแนวคิดและทฤษฎีข้างต้นนำมาใช้สำหรับยกร่างแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 แสดงด้วยแผนภาพ ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง กระบวนการที่ต้องมีการทำงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ประกอบด้วย การวินิจฉัย การกำหนดกลยุทธ์และการวางแผน การดำเนินงานพัฒนา และการประเมินการพัฒนาในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการดำเนินงานของสถานศึกษาทั้งการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ รวม 5 ด้าน 17 องค์ประกอบ 70 ตัวบ่งชี้ คือ

1.1 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา หมายถึง การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นกรอบในการกำหนดนโยบาย จัดทำแผนงานด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารทั่วไป และการบริหารงานบุคคลที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำสู่การปฏิบัติงาน กำกับติดตามผล และนำผลการดำเนินงานมาพัฒนาการทำงาน รวมทั้งการประสานสัมพันธ์กับชุมชนในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ

1.1.1 นโยบาย หมายถึง การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นกรอบในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาการศึกษา ปฏิบัติการประจำปี แผนงาน โครงการตลอดจนกิจกรรมตามบริบทของท้องถิ่น เพื่อนำสู่การปฏิบัติ ติดตาม และประเมินผลเพื่อพัฒนาการทำงาน ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ คือ

1.1.1.1 มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบายสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และบูรณาการในแผน

1.1.1.2 ปฏิบัติตามนโยบายที่มีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ เป็นนโยบายในการบริหารสถานศึกษา

1.1.1.3 มีการประเมินผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่นำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในสถานศึกษา

1.1.1.4 ได้นำผลการประเมินการดำเนินงานตามนโยบาย มาใช้ในการพัฒนา นโยบายของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.1.2 วิชาการ หมายถึง การจัดทำแผนงานด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำสู่การปฏิบัติงาน จัดการกำกับติดตามผล และนำผลการ ดำเนินงานมาพัฒนาการทำงาน โดยคำนึงถึงบริบทของท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน มาสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ คือ

1.1.2.1 มีส่วนร่วมในการวางแผนงานวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1.1.2.2 นำแผนงานวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1.1.2.3 มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงานวิชาการที่ ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1.1.2.4 นำผลการติดตามและประเมินผลแผนงานวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณา การหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาพัฒนาแผนงานวิชาการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1.1.3 งบประมาณ หมายถึง มีการวางแผน ดำเนินงาน ติดตามผล และนำผลการ ติดตามผลการดำเนินงานมาใช้ในการพัฒนาการบริหารจัดการงบประมาณของสถานศึกษา ที่ สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยคำนึงถึงบริบทของท้องถิ่น ประกอบด้วย 4 ตัว บ่งชี้ คือ

1.1.3.1 มีการวางแผนการบริหารจัดการงบประมาณของสถานศึกษาที่ สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.1.3.2 ได้ดำเนินการตามแผนงบประมาณของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.1.3.3 มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงบประมาณของ สถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.1.3.4 นำผลการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน มาพัฒนาและปรับปรุง การบริหารจัดการงบประมาณตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.1.4 บริหารทั่วไป หมายถึง มีการใช้ ดูแล บำรุง รักษา อาคารสถานที่และแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา รวมถึงแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับความเป็นท้องถิ่นของตนเอง อันได้แก่ ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาหรือทรัพยากรของท้องถิ่น เพื่อให้มีการใช้ประโยชน์ได้นานและคุ้มค่า รวมทั้งการประสานสัมพันธ์กับชุมชนในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียน ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ คือ

1.1.4.1 มีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารจัดการ อาคารสถานที่และแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา รวมทั้งการประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.1.4.2 ดำเนินการตามแผนงานบริหาร จัดการอาคารสถานที่และแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา รวมทั้งการประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.1.4.3 มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานบริหารจัดการ อาคารสถานที่และแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา รวมทั้งการประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.1.4.4 นำผลการติดตามและประเมินผลการบริหารจัดการ อาคารสถานที่และแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา มาพัฒนาและปรับปรุงการบริหารจัดการ อาคารสถานที่และแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา รวมทั้งการประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.1.5 บริหารงานบุคคล หมายถึง การกำหนดแผนงาน ดำเนินการ ติดตาม ประเมินผล และนำผลการติดตามไปใช้ในการพัฒนาการบริหารงานบุคคลที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ คือ

1.1.5.1 มีส่วนร่วมในการวางแผนอัตรากำลัง การจัดวางตัวบุคคล การส่งเสริมความสามารถในการปฏิบัติงานของบุคลากรสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.1.5.2 ดำเนินการตามแผนอัตรากำลัง การจัดวางตัวบุคคล การส่งเสริมความสามารถในการปฏิบัติงานสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.1.5.3 มีการติดตามและประเมินผลแผนอัตรากำลัง การจัดวางตัวบุคคล การส่งเสริมความสามารถในการปฏิบัติงานสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.1.5.4 นำผลการติดตามและประเมินผลด้านการบริหารงานบุคคลมาพัฒนาและปรับปรุงแผนอัตรากำลัง การจัดวางตัวบุคคล การส่งเสริมความสามารถในการปฏิบัติงานสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.2 ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง การจัดหน่วยการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ รวมถึงการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ที่ บุรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการกำหนดแผนงาน การดำเนินงาน การติดตาม และการนำผลการติดตามไปใช้ในการปรับปรุงรูปแบบการบูรณาการที่นำหลักคิดเกี่ยวกับปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และทุกระดับชั้น ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ

1.2.1 การจัดหน่วยการเรียนรู้ หมายถึง สถานศึกษาจัดให้มีหน่วยการเรียนรู้ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามมาตรฐานการเรียนรู้ และมีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล การนำ หน่วยการเรียนรู้ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ คือ

1.2.1.1 มีการหน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ทุกกลุ่มสาระ และทุกระดับชั้น

1.2.1.2 มีการดำเนินการเพื่อนำหน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ และทุกระดับชั้น

1.2.1.3 มีการนิเทศ ติดตามและประเมินผล ในการนำหน่วยการเรียนรู้ที่ สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ และทุกระดับชั้น

1.2.1.4 นำผลการนิเทศ ติดตามและประเมินผล มาใช้พัฒนาและปรับปรุงการ ในการนำหน่วยการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุก กลุ่มสาระ และทุกระดับชั้น

1.2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง ครูผู้สอนมีแผนจัดการเรียนรู้ที่บูรณา การหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่มี คุณภาพ แล้วนำสู่การจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ รวมถึง กิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนของตนเอง มีการติดตามประเมินผล และนำผลการติดตามมาใช้ในการ ปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ คือ

1.2.2.1 มีแผนการจัดการเรียนรู้ ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน อย่างมีคุณภาพ

1.2.2.2 ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ ที่บูรณาการหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่เน้นการมีส่วน ร่วมของผู้เรียน อย่างมีคุณภาพ

1.2.2.3 มีการติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน อย่างมีคุณภาพ

1.2.2.4 นำผลการติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ตามแผนการจัดการเรียนรู้มาพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน อย่างมีคุณภาพ

1.2.3 สื่อและแหล่งเรียนรู้ หมายถึง มีแผนการจัดหา ผลิต ใช้ และเผยแพร่สื่อการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการดำเนินการตามแผนงาน ติดตามประเมินผล และนำผลการติดตามมาใช้ในการปรับปรุงการจัดหา ผลิต ใช้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ คือ

1.2.3.1 กำหนดแผนการจัดหา ผลิต ใช้ เผยแพร่สื่อและแหล่งเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1.2.3.2 ดำเนินการจัดหา ผลิต ใช้ เผยแพร่สื่อและแหล่งเรียนรู้ตามแผน เพื่อสนับสนุนการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1.2.3.3 มีการติดตามและประเมินผลการจัดหา ผลิต ใช้ เผยแพร่สื่อและแหล่งเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1.2.3.4 นำผลการติดตามและประเมินผลการจัดหาสื่อ และแหล่งเรียนรู้มาพัฒนาและปรับปรุง การดำเนินการตามแผนการจัดหา ผลิต ใช้ เผยแพร่สื่อและแหล่งเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1.2.4 การวัดและประเมินผล หมายถึง การวางแผน ดำเนินการ ติดตาม ประเมินผล และการนำผลการติดตามมาใช้ในการปรับปรุงการจัดทำเครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเผยแพร่และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลงานของผู้เรียนที่เกิดจากการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ คือ

1.2.4.1 จัดทำเครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.2.4.2 ใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.2.4.3 มีการติดตามและประเมินผลการใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินผล ที่สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.2.4.4 นำผลการติดตามและประเมินผลการใช้เครื่องมือวัดและประเมินผล มาพัฒนาและปรับปรุงการใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.3 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึง การจัดให้มีการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน กิจกรรมชุมนุม ชมรม องค์กร นักศึกษาวิชาทหาร ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด รวมไปถึงกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ กิจกรรมจิตอาสา การประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม หรือหลักคำสอนทางศาสนาที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการแก้ไขปัญหาและการดำรงชีวิต โดยการวางแผน ปฏิบัติกิจกรรม ติดตามผลการจัดกิจกรรม นำมาปรับปรุงแก้ไขการจัดกิจกรรมผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ

1.3.1 การแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน หมายถึง จัดให้มีแผนงานดำเนินงานตามแผน ติดตามประเมินผล และนำผลการติดตามมาใช้ในการแนะแนวระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้รู้จักการวางแผนชีวิตของตนเอง แก้ปัญหาและพัฒนาตนเองสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ คือ

1.3.1.1 มีส่วนร่วมกำหนดแผนงานแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อสนับสนุนการดำเนินชีวิต ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.3.1.2 จัดกิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อสนับสนุนการดำเนินชีวิต ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.3.1.3 ดำเนินการติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อสนับสนุนการดำเนินชีวิต ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.3.1.4 นำผลการติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มาพัฒนาและปรับปรุงการจัดกิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อสนับสนุนการดำเนินชีวิต ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.3.2 กิจกรรมนักเรียน หมายถึง จัดให้มีแผนงาน หรือโครงการ กิจกรรมลูกเสือ ยุวกาชาด เนตรนารีที่ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน เพื่อให้ผู้เรียนอยู่อย่างพอเพียง เพื่อนำสู่การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ติดตามผลการจัดกิจกรรม นำมาปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ คือ

1.3.2.1 มีส่วนร่วมกำหนดแผนงาน โครงการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.3.2.2 ดำเนินกิจกรรมนักเรียน ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.3.2.3 ติดตามผลการจัดกิจกรรมนักเรียน ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.3.2.4 นำผลการติดตามการจัดกิจกรรมนักเรียนมาพัฒนาและปรับปรุงการจัดกิจกรรมนักเรียน ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.3.3 กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ หมายถึง การวางแผน จัดกิจกรรมติดตามประเมินผล และการนำผลการติดตามประเมินผลมาใช้ปรับปรุงการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชน และสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ คือ

1.3.3.1 มีส่วนร่วมกำหนดแผนงานการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสา พัฒนา แก้ปัญหา หรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.3.3.2 ดำเนินงานกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสา พัฒนา แก้ปัญหา หรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.3.3.3 ติดตามและประเมินผลการดำเนินกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสา พัฒนา แก้ปัญหา หรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ

1.3.3.4 นำผลการติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจิตอาสา มาพัฒนาและปรับปรุงกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสา พัฒนา แก้ปัญหา หรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.3.4 การประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง การวางแผน จัดกิจกรรมติดตามประเมินผล และการนำผลการติดตามประเมินผลมาใช้ปรับปรุงการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม หลักคำสอนทางศาสนาในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ คือ

1.3.4.1 มีส่วนร่วมกำหนดแผนงานการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม หลักคำสอนทางศาสนา ในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.3.4.2 ประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม หลักคำสอนทางศาสนา ในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.3.4.3 มีการติดตามและประเมินผลการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

วัฒนธรรม หลักคำสอนทางศาสนา ในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.3.4.4 นำผลการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานมาพัฒนาและปรับปรุง

การประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม หลักคำสอนทางศาสนา ในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.4 ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา หมายถึง การวางแผน ดำเนินการ ติดตาม ผล และนำผลการติดตามมาใช้ในการปรับปรุงการพัฒนาบุคลากรได้รับความรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการฝึกอบรม ประชุม สัมมนา และติดตามผลการนำความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิต แล้วนำมาขยายผลการปฏิบัติโดยการเผยแพร่ตามสื่อต่าง ๆ ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ

1.4.1 การพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การจัดทำแผนงาน ดำเนินการ ติดตามประเมินผล และนำผลการติดตามประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุงส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้ เกิดความรู้ความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้วิธีการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงานจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ คือ

1.4.1.1 มีส่วนร่วมกำหนดแผนงาน โครงการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และตระหนักในคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.4.1.2 ดำเนินการประชุม อบรม สัมมนา ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ และการแสวงหาความรู้ต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่

1.4.1.3 มีการติดตามและประเมินผลการพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างสม่ำเสมอ

1.4.1.4 นำผลการติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรม มาพัฒนาและปรับปรุงการจัดกิจกรรมพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แก่บุคลากรของสถานศึกษา

1.4.2 การติดตามและขยายผล หมายถึง การกำหนดแผนงาน ดำเนินงาน ติดตาม ประเมินผล และนำผลการติดตามผลการพัฒนาบุคลากร นำมาปรับปรุงพัฒนา ขยายผลและเผยแพร่การพัฒนาบุคลากร เพื่อส่งเสริมให้มีทักษะการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ คือ

1.4.2.1 มีส่วนร่วมกำหนดแผนงานการติดตามและขยายผลการพัฒนาบุคลากร เพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.4.2.2 ดำเนินการตามแผนงานติดตามผลการดำเนิน โครงการ กิจกรรมพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติการกิจหน้าที่ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.4.2.3 นำผลการติดตามและประเมินผลมาปรับปรุง พัฒนาการดำเนินโครงการ กิจกรรมพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติการกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.4.2.4 ขยายผลและเผยแพร่ ผลการดำเนินชีวิตและปฏิบัติการกิจหน้าที่ของบุคลากร ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.5 ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ หมายถึง ลักษณะของสถานศึกษาที่มีความสะอาด ร่มรื่น ปลอดภัย มีแหล่งเรียนรู้ด้านเกษตร อาชีพตามบริบทของท้องถิ่น เอื้อต่อการเรียนรู้ในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู และนักเรียน ปฏิบัติตน อย่างเป็นเหตุเป็นผล พอประมาณกับศักยภาพของตน และสอดคล้องกับสภาพสังคม รวมถึงมีการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ให้กับตนเอง มีการแบ่งปัน สามัคคี ช่วยเหลือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน รวมถึงมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ และฟื้นฟู วัฒนธรรมท้องถิ่น ตลอดจนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสังคมและเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต ในการกระทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ

1.5.1 สถานศึกษา หมายถึง ลักษณะบริเวณโรงเรียนสะอาด เป็นระเบียบ ร่มรื่น ปลอดภัย มีแหล่งเรียนรู้ด้านเกษตร อาชีพตามบริบทของท้องถิ่น เอื้อต่อการเรียนรู้ในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามบริบทของท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน บุคลากรรวมถึงผู้เรียน มีการแบ่งปัน สามัคคี ช่วยเหลือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน รวมถึงมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ และฟื้นฟูวัฒนธรรมท้องถิ่น ตลอดจนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม ประกอบด้วย 1 ตัวบ่งชี้ คือ

1.5.1.1 บริเวณโรงเรียนสะอาด เป็นระเบียบ ร่มรื่น ปลอดภัย มีแหล่งเรียนรู้ด้านเกษตร อาชีพตามบริบทของท้องถิ่น เอื้อต่อการเรียนรู้ในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามบริบทของท้องถิ่น

1.5.2 ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานทางการบริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติตน อย่างเป็นเหตุเป็นผล พอประมาณกับศักยภาพของตน และสอดคล้องกับสภาพสังคม รวมถึงมีการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ให้กับตนเอง และสถานศึกษาตลอดจนเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้คุณธรรมนำความรู้ในการดำเนินชีวิต ประกอบด้วย 1 ตัวบ่งชี้ คือ

1.5.2.1 ผู้บริหาร มีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องเกี่ยวกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง และนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติตน อย่างเป็นเหตุเป็นผล พอประมาณกับศักยภาพของตน และสอดคล้องกับสภาพสังคม รวมถึงมีการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ให้กับตนเอง และสถานศึกษาตลอดจนเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ คุณธรรมนำความรู้ในการดำเนินชีวิต

1.5.3 บุคลากรของสถานศึกษา หมายถึง ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความ เข้าใจเกี่ยวกับความหมายที่ถูกต้องของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีส่วนร่วมในการพัฒนา ชุมชน และมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ คือ

1.5.3.1 บุคลากรดำเนินการจัดการทรัพยากรและดำเนินชีวิตด้านเศรษฐกิจ สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.5.3.2 บุคลากรอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง และสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนเพื่อส่วนรวมและสาธารณประโยชน์

1.5.3.3 บุคลากรรู้จักใช้และจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่าง สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

1.5.3.4 บุคลากรดำเนินชีวิตอย่างมีฐานรากทางวัฒนธรรม และพร้อมรับการ เปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม จากกระแสโลกาภิวัตน์

1.5.4 นักเรียน หมายถึง ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงตามมาตรฐานการเรียนรู้หลักเศรษฐกิจพอเพียงของแต่ละระดับชั้นปีการศึกษา และ เป็นแบบอย่างในการมีส่วนร่วมในการดูแลการใช้ประโยชน์จากสาธารณะสมบัติอย่างประหยัดและ คุ้มค่า เป็นแบบอย่างในการกระทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ คือ

1.5.4.1 นักเรียนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการ เปลี่ยนแปลงในด้านวัตถุ/เศรษฐกิจ

1.5.4.2 นักเรียนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการ เปลี่ยนแปลงในด้านสังคม

1.5.4.3 นักเรียนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการ เปลี่ยนแปลงในด้านสิ่งแวดล้อม

1.5.4.4 นักเรียนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการ เปลี่ยนแปลงในด้านวัฒนธรรม

2. โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น หมายถึง สถานที่จัดการเรียนการสอน ที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบเทศบาล ที่มุ่งหวังให้ผู้เรียนมีทักษะในการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้ความสำคัญกับความเป็นท้องถิ่นและความเป็นไทย และพร้อมที่จะนำความรู้ ความสามารถไปพัฒนาชุมชนของตนเอง โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นพื้นฐานของการบริหารจัดการ และการจัดการเรียนรู้ พร้อมให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน

3. กลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 หมายถึง การจัดกลุ่มจังหวัดโดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้จัดกลุ่มองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดำเนินภารกิจด้านการจัดการศึกษา กลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 ได้แก่ จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดขอนแก่น จังหวัดมหาสารคาม และจังหวัดกาฬสินธุ์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 ผู้วิจัยได้นำเสนอตามหัวข้อ ดังนี้

1. การบริหารการศึกษา
2. การบริหารสถานศึกษา
3. การบริหารการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
4. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
5. โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น
6. บริบทของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12
7. การพัฒนาแนวทางโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น
8. การสนทนากลุ่ม
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การบริหารการศึกษา

1. ความหมายของการบริหารการศึกษา

ได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของการบริหารการศึกษา ไว้ดังนี้

ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ และวิบูลย์ ไตรวณะบุตร (2542) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมกันดำเนินการ เพื่อเป็นการพัฒนาสมาชิกในทุก ๆ ด้าน อาทิ การพัฒนาบุคลิกภาพ ความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ ทักษะคติ พฤติกรรม คุณธรรมจริยธรรม เพื่อให้ได้สมาชิกมีค่านิยมตรงกับความต้องการของสังคมมากที่สุด โดยกระบวนการต่าง ๆ ในการพัฒนา ซึ่งต้องอาศัยการควบคุมสิ่งแวดล้อม ทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้สมาชิกได้พัฒนาในทางที่ตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2545) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2554) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคล เพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพทั้งความรู้ ความคิด ความสามารถ และความเป็นคนดี ซึ่งจะพัฒนาคนให้มีคุณภาพได้นั้น จะต้องมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อันประกอบด้วย การเรียนการสอน การวัดผล ประเมินผล การจัดสิ่งแวดล้อม อาคาร สถานที่ และพัสดุครุภัณฑ์ การสรรหาบุคคลเพื่อมาดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนใน สถานศึกษา รวมถึงการปกครองนักเรียน เพื่อให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งการดำเนินการ เหล่านี้เป็นภารกิจทางการบริหารการศึกษา

พระครูสังฆรักษ์ไชยรัตน์ ชยรัตน์ (2558) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหาร การศึกษา หมายถึง กระบวนการหรือกิจกรรมที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการอย่างมีระบบ ระเบียบ กฎเกณฑ์ มีการประสานความร่วมมือกันภายในองค์กรโดยใช้ทรัพยากร และเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ร่วมกัน เป็นการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ระเบียบ โดยใช้ปัจจัยหรือทรัพยากรการบริหารเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้

สรุปได้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมกัน ดำเนินการ เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน ทั้งความรู้ บุคลิกภาพ ความสามารถ เจตคติ คุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกันกับความต้องการของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ที่อาศัยควบคุม สิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคล และอาศัยทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้ บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่

2. ความสำคัญของการบริหารการศึกษา

ได้มีนักวิชาการได้ให้ความสำคัญของการบริหารการศึกษา ไว้ดังนี้

ปรัชญา เวสารัชช์ (2554) ได้กล่าวไว้ว่า ความสำคัญของการบริหารการศึกษาเป็น การบริหารจัดการที่มีระบบและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีบุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้าร่วม ดำเนินการ มีรูปแบบ ขั้นตอน กติกา และวิธีดำเนินการ มีทรัพยากรสนับสนุน และมีกระบวนการ ประเมินผลการศึกษาเที่ยงตรงและเชื่อถือได้

ครุชิต มาลัยวงศ์ (2560) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารการศึกษามีความสำคัญมาก เนื่องจากการศึกษาจะส่งผลให้คนในประเทศจะดีหรือเลว จะทำให้คนในประเทศแข่งขันกับคนใน ประเทศอื่น ๆ ได้ดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับการบริหารการศึกษา หรืออีกนัยหนึ่งก็คือขึ้นอยู่กับผู้บริหาร การศึกษาของบ้านเมืองนั่นเอง หากประเทศใดได้นักบริหารการศึกษาที่มีความรู้ความสามารถอย่าง

แท้จริง มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีความเข้าใจงานด้านการศึกษา และผลกระทบของการศึกษาต่อความก้าวหน้าของประชาชนและประเทศชาติแล้ว ประเทศนั้นก็มีความรุ่งเรืองในทุก ๆ ทาง ในทางตรงกันข้าม หากประเทศใดไม่มีนักบริหารการศึกษาที่เก่ง และทำงานโดยกำหนดเอาความก้าวหน้าและความรุ่งเรืองของประเทศชาติเป็นธงชัยแล้ว ก็ยากที่ประเทศนั้นจะรุ่งเรืองได้

สรุปได้ว่า การบริหารการศึกษา มีความสำคัญในการพัฒนาคนในชาติ ที่จะส่งผลให้ประเทศมีศักยภาพในการแข่งขัน โดยจะต้องมีนักบริหารการศึกษาที่มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีความเข้าใจงานด้านการศึกษา เพื่อที่จะมาทำหน้าที่ในการบริหารจัดการอย่างมีระบบ และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีบุคคลและหน่วยงานรับผิดชอบเข้าร่วมดำเนินการ มีกระบวนการประเมินผลการศึกษาที่เที่ยงตรงและเชื่อถือได้

3. กระบวนการบริหารการศึกษา

ได้มีนักวิชาการได้กล่าวถึง กระบวนการบริหารการศึกษา ดังนี้

Gulick and Urwick (1937) ได้กล่าวไว้ว่า กระบวนการบริหาร ซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีชื่อว่า “POSDCoRB” ภาระหน้าที่ที่สำคัญของนักบริหาร 7 ประการ คือ

1. Planning การวางแผน เป็นการวางแผนโครงการซึ่งเป็นการเตรียมการก่อนลงมือปฏิบัติ เพื่อให้การดำเนินการสามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. Organizing การจัดองค์การ เป็นการกำหนดโครงสร้างขององค์การ โดยพิจารณาให้เหมาะสมกับงาน เช่น การแบ่งงาน (Division of Work) เป็นกรม กอง หรือแผนก โดยอาศัยปริมาณงาน คุณภาพงาน หรือจัดตามลักษณะเฉพาะของงาน (Specialization)
3. Staffing การจัดบุคลากรปฏิบัติงาน เป็นเรื่องเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรนั่นเอง ทั้งนี้เพื่อให้บุคลากรมาปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับการจัด แบ่งหน่วยงานที่กำหนดไว้
4. Directing การอำนวยการ เป็นภารกิจในการใช้ศิลปะในการบริหารงาน เช่น ภาวะผู้นำ (Leadership) มนุษยสัมพันธ์ (Human Relations) การจูงใจ (Motivation) และการตัดสินใจ (Decision making) เป็นต้น
5. Coordinating การประสานงาน เป็นการประสานให้ส่วนต่าง ๆ ของกระบวนการทำงานมีความต่อเนื่องกัน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และราบรื่น
6. Reporting การรายงาน เป็นกระบวนการและเทคนิคของการแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาตามชั้นได้ทราบถึงผลการปฏิบัติงาน โดยที่มีความสัมพันธ์กับการติดต่อสื่อสาร (Communication) ในองค์กรอยู่ด้วย
7. Budgeting การงบประมาณ เป็นภารกิจที่เกี่ยวกับการวางแผนการทำบัญชีการควบคุมเกี่ยวกับการเงินและการคลัง

Jesse (1999) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารการศึกษา เป็นการดำเนินกระบวนการ
ดำเนินการ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวางแผน (Planning) เป็นการกำหนดแผนงานรวมถึงโครงการไว้เป็นการ
ล่วงหน้า
2. การจัดองค์การ (Organizing) เป็นการดำเนินการด้านบุคคล โดยการกำหนด
ตำแหน่งและหน้าที่ความรับผิดชอบในหน่วยงานให้ชัดเจน
3. การสั่งการ (Directing) เป็นการดำเนินการเพื่อให้มีการพิจารณาสั่งการและ
มอบหมายงาน
4. การประสานงาน (Coordinating) เป็นการดำเนินการเพื่อสร้างความสัมพันธ์
ระหว่างหน่วยงาน และตำแหน่งต่าง ๆ ในหน่วยงาน
5. การควบคุมงาน (Controlling) เป็นการดำเนินการติดตามและประเมินผลการ
ปฏิบัติงาน

Koontz and Odonnell (2001) ได้กล่าวไว้ว่า กระบวนการบริหารการศึกษา
ได้แก่

1. การวางแผน (Planning) เป็นการกำหนดเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ ของ
องค์การ และการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
2. การจัดองค์การ (Organizing) เป็นการนำปัจจัยทางการบริหาร เช่น คน เงิน
วัสดุอุปกรณ์ และวิธีการบริหาร ที่จะทำให้เกิดสัมฤทธิ์ผล โดยการนำเอาทรัพยากรการบริหารทุก
ประเภท มาบูรณาการเพื่อดำเนินการ
3. การจูงใจ (Motivating) เป็นการจูงใจ โดยการอำนวยความสะดวก (Directing) การ
ติดต่อสื่อสาร (Communicating) และการเป็นผู้นำในการดำเนินการ (Leading) ที่จะช่วยให้พนักงาน
ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ
4. การควบคุมงาน (Controlling) เป็นการติดตามและประเมินผลเพื่อ
เปรียบเทียบ ผลการปฏิบัติงานกับแผนที่ได้กำหนดไว้ว่า มีความเบี่ยงเบนไปจากความคาดหวังมาก
น้อยเพียงใด

สรุปได้ว่า กระบวนการบริหารการศึกษา เป็นการการตัดสินใจที่มีผลต่อการทำงาน
ของกลุ่มคน เพื่อที่จะทำให้บรรลุตามจุดประสงค์ของกลุ่มสำเร็จได้ โดยเริ่มต้นจากการวางแผน การ
จัดองค์การ การสั่งการ การประสานงาน และการควบคุม ซึ่งกระบวนการเหล่านี้จะมีความเกี่ยวข้อง
กันไป

การบริหารสถานศึกษา

1. ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

ได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษา ไว้ดังนี้

Good (1973) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การวินิจฉัย สั่งการ การควบคุมและการจัดการเกี่ยวกับงานหรือกิจกรรมในสถานศึกษา ทั้งการบริหารธุรกิจภายในสถานศึกษา และการดำเนินการที่เกี่ยวกับบุคลากรทั้งหมดในสถานศึกษา ตลอดจนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยตรง เช่น การเรียนการสอน การแนะแนว กิจกรรมเสริมหลักสูตร

Campbell (1979) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การจัดแผนยุทธศาสตร์ในสถาบันการศึกษา เพื่อให้ผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายอย่างแท้จริง

สุรพล พุฒคำ (2544) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การบริหารองค์การบริการที่ผูกพันกับการเรียนการสอนมีเป้าหมายที่สำคัญคือการเรียนของนักเรียน ซึ่งเป็นการบริหารองค์การแห่งการเรียนรู้ ที่เป็นสถานที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการส่งเสริมสนับสนุนและการแสวงหาความรู้ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้และสามารถคิดได้อย่างสร้างสรรค์

สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2558) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน นับตั้งแต่บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรมและคุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกันกับความต้องการของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ที่อาศัยการควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีต่อบุคคล เพื่อให้บุคคลพัฒนาตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำรงชีวิตอยู่

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการ เริ่มจากการจัดแผนยุทธศาสตร์ เพื่อเป็นกรอบในการวินิจฉัย สั่งการ ควบคุม และการจัดการเกี่ยวกับกิจกรรมในสถานศึกษาที่มีเป้าหมายที่สำคัญคือการเรียนของนักเรียน เพื่อให้เกิดพฤติกรรมและคุณธรรมตรงกับความต้องการของสังคม

2. ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา

ได้มีหน่วยงาน และนักวิชาการได้ให้ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา ไว้ดังนี้

กมล ภูประเสริฐ (2545) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารสถานศึกษาทุกระดับมีความมุ่งหมายความสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพที่คาดหวังตามระดับและประเภทของการศึกษานั้น ซึ่งได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจ ความคิด ทักษะ ความสามารถ สุขภาพกายและสุขภาพจิต รวมถึงคุณลักษณะ บุคลิกภาพ ค่านิยม คุณธรรมจริยธรรม ซึ่งเป็นที่คาดหวังโดยชุมชนและสังคม

ธีระ รุญเจริญ (2546) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา มีความสำคัญในการผลักดันเป้าหมายของสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จตามแนวทางที่พึงประสงค์ ซึ่งต้องอาศัยผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ ที่จะปฏิรูปองค์กรที่มีประสิทธิภาพ

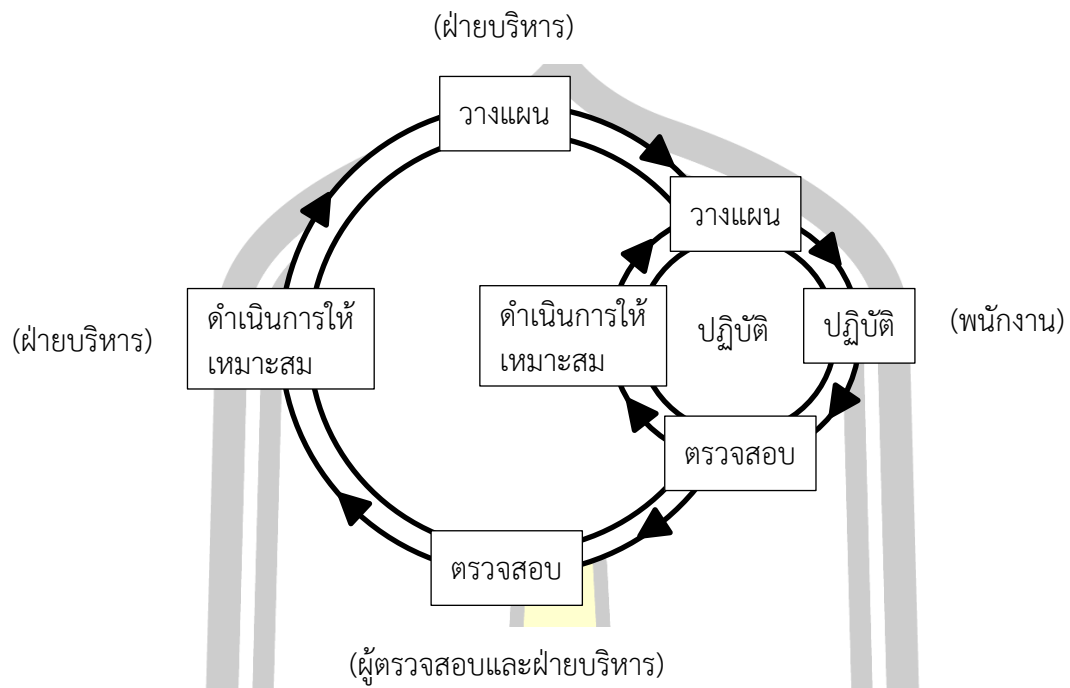
กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้เล็งเห็นว่าการบริหารสถานศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษา จึงได้กำหนดให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลมีจุดหมายที่สำคัญที่จะทำให้สถานศึกษามีอิสระ มีความเข้มแข็งในการบริหาร เพื่อให้การบริหารเป็นไปอย่างคล่องตัว รวดเร็วและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษาชุมชนท้องถิ่นและประเทศชาติ ดังนั้น สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องจัดระบบการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ มีการรวบรวมและจัดระบบข้อมูลวางแผน และดำเนินการตามแผนการศึกษากฎหมาย กฎและระเบียบที่เกี่ยวข้อง ใช้การบริหารที่เน้นการมีส่วนร่วม มีการจัดระบบบัญชีให้ครบถ้วนถูกต้อง

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา มีความสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้คุณภาพตามที่ชุมชนและสังคมคาดหวัง ซึ่งต้องอาศัยผู้บริหารที่มีความเป็นมืออาชีพ และระบบการบริหารที่ให้อำนาจผู้บริหารที่มีอิสระทางการบริหาร เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง และให้การบริหารงานเป็นไปด้วยความคล่องตัว ดังนั้น สถานศึกษาจึงต้องดำเนินการจัดระบบการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ ดำเนินการตามระเบียบ กฎหมาย และเน้นการมีส่วนร่วม

3. หลักการบริหารสถานศึกษา

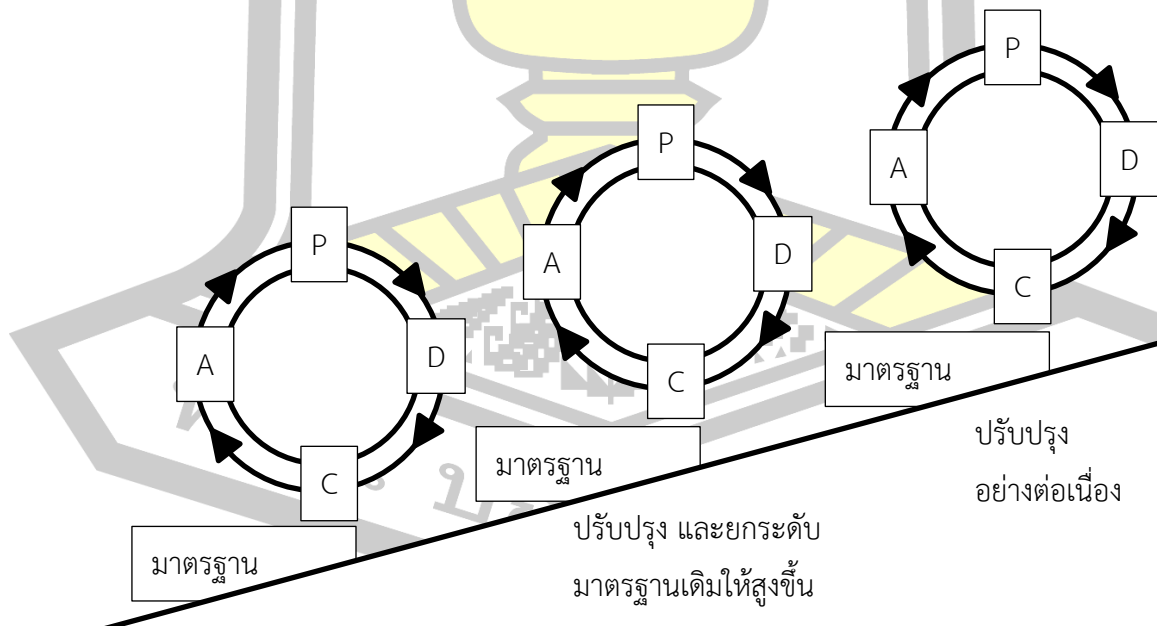
อภิชา ประกอบแสง (2555) ได้กล่าวว่า หลักการบริหารสถานศึกษา ควรยึดหลักวงจรการบริหารคุณภาพ (PDCA) โดยเริ่มขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อทศวรรษที่ 1930 โดยนักสถิติ ชื่อ Walter Shewhart ซึ่งได้พัฒนาขึ้นมาจากการควบคุมกระบวนการเชิงสถิติของ Bell Laboratories ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยเป็นที่รู้จักกันดีในนามของ “วงจร Shewhart” และเมื่อทศวรรษ 1950 ได้มีการเผยแพร่อย่างกว้างขวางโดย W.Edwards Deming ผู้เชี่ยวชาญทางการบริหารคุณภาพ โดยหลายคนจึงมักเรียกวงจรนี้ว่า “วงจร Deming”

พหุ อนุ ทิโต ชีเว

ที่มา : Edwards Deming. (อภิชา ประกอบแสง, 2555)

ภาพประกอบ 2 วงจร PDCA แบบญี่ปุ่น

ที่มา : อภิชา ประกอบแสง (อภิชา ประกอบแสง, 2555)

ภาพประกอบ 3 วงจร PDCA เพื่อการปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง

3.1 ขั้นตอนทั้ง 4 ขั้นตอนของวงจร PDCA

การดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ มีการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน ซึ่งเป็นการวางแผนอย่างรอบคอบ เพื่อการปฏิบัติ อย่างค่อยเป็นค่อยไป แล้วจึงตรวจสอบผลที่เกิดขึ้น วิธีการปฏิบัติใดมีประสิทธิภาพที่สุด ก็จะจัดให้เป็นมาตรฐาน หากไม่สามารถบรรลุเป้าหมายได้ ก็ต้องหาขั้นตอนดำเนินงานที่เหมาะสม โดยการมองหาวิธีการปฏิบัติใหม่หรือใช้ความพยายามให้มากขึ้นกว่าเดิม ประกอบด้วย

3.1.1 ขั้นตอนการวางแผน (Plan)

ขั้นตอนการวางแผน เป็นการดำเนินการที่ครอบคลุมถึงการกำหนดกรอบหัวข้อที่ต้องการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง พิจารณาว่ามีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลใดบ้าง โดยมีการระบุวิธีการเก็บข้อมูลให้ชัดเจน ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้ แล้วกำหนดทางเลือกในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ซึ่งมีข้อดีในการช่วยให้คาดการณ์สิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคตได้ ลดความสูญเสียต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ และช่วยให้รู้สภาพในปัจจุบัน เพื่อนำไปกำหนดสภาพที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต โดยการวางแผนมี 2 ประเภทหลัก ๆ คือ การวางแผนเพื่ออนาคต และการวางแผนเพื่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง

3.1.2 ขั้นตอนการปฏิบัติ (DO)

ขั้นตอนการปฏิบัติ เป็นการลงมือปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตามทางเลือกที่ได้กำหนดไว้ในขั้นตอนการวางแผน ในระหว่างการปฏิบัติต้องตรวจสอบด้วยว่าได้ดำเนินไปในทิศทางที่ตั้งใจหรือไม่ พร้อมกับการประสานงานหรือ สื่อสารให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบ

3.1.3 ขั้นตอนการตรวจสอบ (Check)

ขั้นตอนการตรวจสอบ คือ การประเมินผลที่ได้รับจากการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในแต่ละขั้นตอน สิ่งสำคัญต้องรู้ว่าจะตรวจสอบอะไรบ้าง บ่อยครั้งแค่ไหน ข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบจะเป็นประโยชน์สำหรับขั้นตอนต่อไป โดยมีแนวทางในการดำเนินการตรวจสอบได้แก่

3.1.3.1 ตรวจสอบขั้นตอนการดำเนินงาน ได้แก่

- 1) ชั้นการศึกษาข้อมูล
- 2) ชั้นการเตรียมงาน การเตรียมงานตามแผนพร้อมหรือไม่
- 3) ชั้นการดำเนินงาน มีบุคลากรและทรัพยากรหรือไม่
- 4) ขั้นตอนการประเมิน มีเครื่องมือและขั้นตอนที่เหมาะสม

3.1.3.2 ตรวจสอบผลงานตามเกณฑ์ที่กำหนด

3.1.3.3 ตรวจสอบโดยใช้มาตรฐานที่กำหนด

3.1.3.4 ตรวจสอบความพึงพอใจ

3.1.3.5 การตรวจสอบคุณภาพทั่วทั้งองค์กร โดยดำเนินการดังนี้

- 1) ตรวจสอบด้านบุคลากร
- 2) ตรวจสอบขีดความสามารถที่เหมาะสมและสร้างผลผลิตที่มี

คุณภาพของวัสดุ

- 3) ตรวจสอบวัตถุดิบมีความเพียงพอหรือมีมากเกินไปจนความจำเป็นหรือ

ยังใช้ไม่คุ้มค่า

- 4) ตรวจสอบระบบการทำงาน
- 5) ตรวจสอบระบบการบริหาร

3.1.4 ขั้นตอนการดำเนินงานให้เหมาะสม (Action)

เป็นขั้นตอนที่จะพิจารณาผลที่ได้จากการตรวจสอบซึ่งมีอยู่ 2 กรณี คือกรณี
ที่ 1 ผลที่เกิดขึ้นเป็นไปตามแผนที่วางไว้ และกรณีที่ 2 ผลที่เกิดขึ้นไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ ซึ่ง
จะต้องดำเนินการ ดังนี้

- 3.1.4.1 มองหาทางเลือกใหม่ที่น่าจะเป็นไปได้
- 3.1.4.2 ใช้ความพยายามให้มากขึ้นกว่าเดิม
- 3.1.4.3 ขอความช่วยเหลือจากผู้รู้
- 3.1.4.4 เปลี่ยนเป้าหมายใหม่

3.2 ประโยชน์ของ PDCA

3.2.1 การวางแผนงานก่อนการปฏิบัติงาน จะทำให้เกิดความพร้อมเมื่อได้
ปฏิบัติงานจริง

3.2.2 ทำให้ทราบขั้นตอน วิธีการ และสามารถเตรียมงานล่วงหน้าหรือทราบ
อุปสรรคล่วงหน้า ทำให้งานเกิดความราบรื่น เรียบร้อยนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้

3.2.3 การตรวจสอบให้ได้ผลที่เที่ยงตรงเชื่อถือได้ ประกอบด้วย

3.2.3.1 ตรวจสอบจากเป้าหมายที่กำหนด

3.2.3.2 มีเครื่องมือที่เชื่อถือได้

3.2.3.3 มีเกณฑ์การตรวจสอบที่ชัดเจน

3.2.3.4 มีกำหนดเวลาการตรวจสอบที่แน่นอน

3.2.3.5 บุคลากรที่ทำการตรวจสอบต้องได้รับการยอมรับจากทุกหน่วยงานที่

เกี่ยวข้อง

3.2.4 การปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะ เป็นขั้นตอนใด เมื่อมีการ
ปรับปรุงแก้ไขคุณภาพก็จะเกิดขึ้น

4. ขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษา

ได้มีหน่วยงาน และนักวิชาการได้กำหนดขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษา ไว้ดังนี้
กระทรวงศึกษาธิการ (2554) ได้กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง

ราชกิจจานุเบกษา (2550) ได้กำหนดในกฎกระทรวง ว่าด้วยการกำหนดเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550. โดยกำหนดให้สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พิจารณาดำเนินการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาในด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ในเรื่องดังนี้

1. ด้านวิชาการ

หลักสูตรท้องถิ่น

1.1 การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระ

1.2 การวางแผนงานด้านวิชาการ

1.3 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

1.4 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค

กรอื่น

1.5 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

1.6 การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

1.7 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

1.8 การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา

1.9 การนิเทศการศึกษา

1.10 การแนะแนว

1.11 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

1.12 การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

1.13 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

1.14 การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

1.15 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

1.16 การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของ

สถานศึกษา

1.17 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร
หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

2. ด้านงบประมาณ

2.1 การจัดทำแผนงบประมาณและคำขอต้งงบประมาณเพื่อเสนอต่อปลัด
กระทรวงศึกษาธิการ หรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วแต่กรณี

2.2 การจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงิน ตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณจาก
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง

2.3 การขอโอนและการขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ

2.4 การอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรร

2.5 การรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ

2.6 การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้จ่ายผลผลิตจากงบประมาณ

2.7 การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ

2.8 การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา

2.9 การปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับกองทุนเพื่อ

การศึกษา

2.10 การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

2.11 การวางแผนพัสดุ

2.12 การกำหนดรูปแบบรายการ หรือคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์ หรือ
สิ่งก่อสร้างที่ใช้เงินงบประมาณเพื่อเสนอต่อปลัดกระทรวงศึกษาธิการ หรือเลขาธิการคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วแต่กรณี

2.13 การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุ

2.14 การจัดหาพัสดุ

2.15 การควบคุมดูแล บำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ

2.16 การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน

2.17 การเบิกเงินจากคลัง

2.18 การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงิน

2.19 การนำเงินส่งคลัง

2.20 การจัดทำบัญชีการเงิน

2.21 การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน

2.22 การจัดทำหรือจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน

3. การบริหารงานบุคคล
- 3.1 การวางแผนอัตรากำลัง
- 3.2 การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 3.3 การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง
- 3.4 การเปลี่ยนตำแหน่งให้สูงขึ้น การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 3.5 การประเมินผลการปฏิบัติงาน
- 3.6 การดำเนินการเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือน
- 3.7 การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
- 3.8 การอุทธรณ์และการร้องทุกข์
- 3.9 การสั่งพักราชการและการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน
- 3.10 การรายงานการดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
- 3.11 การลาทุกประเภท
- 3.12 การออกจากราชการ
- 3.13 การจัดระบบและการจัดทำทะเบียนประวัติ
- 3.14 การจัดทำบัญชีรายชื่อและให้ความเห็นเกี่ยวกับการเสนอขอ
- พระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์
- 3.15 การส่งเสริมการประเมินวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 3.16 การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ
- 3.17 การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ
- 3.18 การส่งเสริมวินัย คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 3.19 การริเริ่มส่งเสริมการขอรับใบอนุญาต
- 3.20 การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคล ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยงานนั้น
4. การบริหารทั่วไป
- 4.1 การวางแผนการบริหารงานการศึกษา
- 4.2 การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
- 4.3 การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
- 4.4 การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน

- 4.5 การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
- 4.6 งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน
- 4.7 การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
- 4.8 การดำเนินงานธุรการ
- 4.9 การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
- 4.10 การรับนักเรียน
- 4.11 งานกิจการนักเรียน
- 4.12 การทัศนศึกษา
- 4.13 การประสานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย
- 4.14 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
- 4.15 การเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้ง ยุบ รวมหรือเลิก
- 4.16 การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา
- 4.17 งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- 4.18 แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลงโทษ
- 4.19 การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน
- 4.20 การรายงานผลการปฏิบัติงาน
- 4.21 งานประสานราชการกับสวนภูมิภาคและสวนท้องถิ่น
- 4.22 การส่งเสริม สนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

สถานศึกษา

นักเรียน

องคร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษามีขอบข่ายงาน 4 งาน ได้แก่ 1. การบริหาร วิชาการ 17 ขอบข่ายงาน 2. การบริหารงบประมาณ 22 ขอบข่ายงาน 3. การบริหารงานบุคคล 20 ขอบข่ายงาน และ 4. การบริหารทั่วไป 22 ขอบข่ายงาน

การบริหารการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1. ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่น ได้มีผู้ให้ความหมายหรือนิยามไว้ โดยสามารถนำมาอธิบายได้

ดังนี้

Wit (1967) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจ โดยการกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีอำนาจในการปกครองตนเองร่วมกันทั้งหมด หรือเพียงบางส่วนในการบริหารท้องถิ่นตามหลักการ อำนาจการปกครองมาจากประชาชนในท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลของท้องถิ่นก็ย่อมเป็นรัฐบาลของประชาชนโดยประชาชนและเพื่อประชาชนในท้องถิ่นนั้น ดังนั้น การบริหารการปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีองค์กรของตนเอง อันเกิดจากการกระจายอำนาจของรัฐบาลกลาง โดยให้องค์กรได้มีอำนาจในการตัดสินใจและบริหารงานภายในท้องถิ่นในเขตอำนาจของตน

Montagu (1984) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่ให้หน่วยงานการปกครองท้องถิ่นได้มีการเลือกตั้งโดยอิสระ เพื่อเลือกผู้ที่เหมาะสมให้ทำหน้าที่บริหารการปกครองท้องถิ่น ซึ่งมีอำนาจอิสระพร้อมความรับผิดชอบ ซึ่งสามารถที่จะใช้อำนาจได้โดยปราศจากการควบคุมของหน่วยการบริหารราชการส่วนกลาง แต่ทั้งนี้หน่วยการปกครองท้องถิ่นยังต้องอยู่ภายใต้บทบังคับว่าด้วยอำนาจสูงสุดของประเทศ ไม่ได้กลายเป็นรัฐอิสระใหม่แต่อย่างใด

ประทาน คงฤทธิศึกษากร (2535) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การปกครองท้องถิ่น เป็นการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐ และโดยกำหนดให้เกิดองค์การทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่น โดยคนในท้องถิ่นนั้น ๆ องค์กรนี้จัดตั้งและถูกกำกับโดยรัฐบาล แต่ก็มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนเองได้

สรุปได้ว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่เกิดจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐ เพื่อให้ท้องถิ่นได้คัดเลือกผู้ที่มีความเหมาะสมในท้องถิ่นของตน เป็นผู้ทำหน้าที่ในการปกครองตนเอง มีอิสระในการกำหนดนโยบาย และการปฏิบัตินโยบายตามนโยบายนั้น มีอำนาจในการตัดสินใจและบริหารงานภายในท้องถิ่นในเขตอำนาจของตน แต่ทั้งนี้หน่วยการปกครองท้องถิ่นยังต้องอยู่ภายใต้บทบังคับว่าด้วยอำนาจสูงสุดของประเทศ

2. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กฎหมายสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 รายละเอียด ดังนี้ (วศิน โภมท, 2560)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 ได้กำหนดบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สำคัญ ได้แก่

มาตรา 54 (3) รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการ ในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษา ดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ ตาม กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติซึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษา แห่งชาติ และการดำเนินการและตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สำคัญ ดังนี้

มาตรา 9 (2) การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาให้มีการ กระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาสถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา 41 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่ง หรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น

มาตรา 42 ให้กระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการ จัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและมีหน้าที่ในการประสานและส่งเสริมองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษา สอดคล้องกับนโยบายและได้มาตรฐานการศึกษา รวมทั้งการ เสนอแนะการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สรุปได้ว่า กฎหมายได้ให้อำนาจแก่องค์กรปกครองท้องถิ่นในการจัดการศึกษา อัน ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 โดยการ จัด การศึกษานั้น จะต้องอยู่ในขอบเขตที่กฎหมายกำหนด

3. การบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองท้องถิ่น

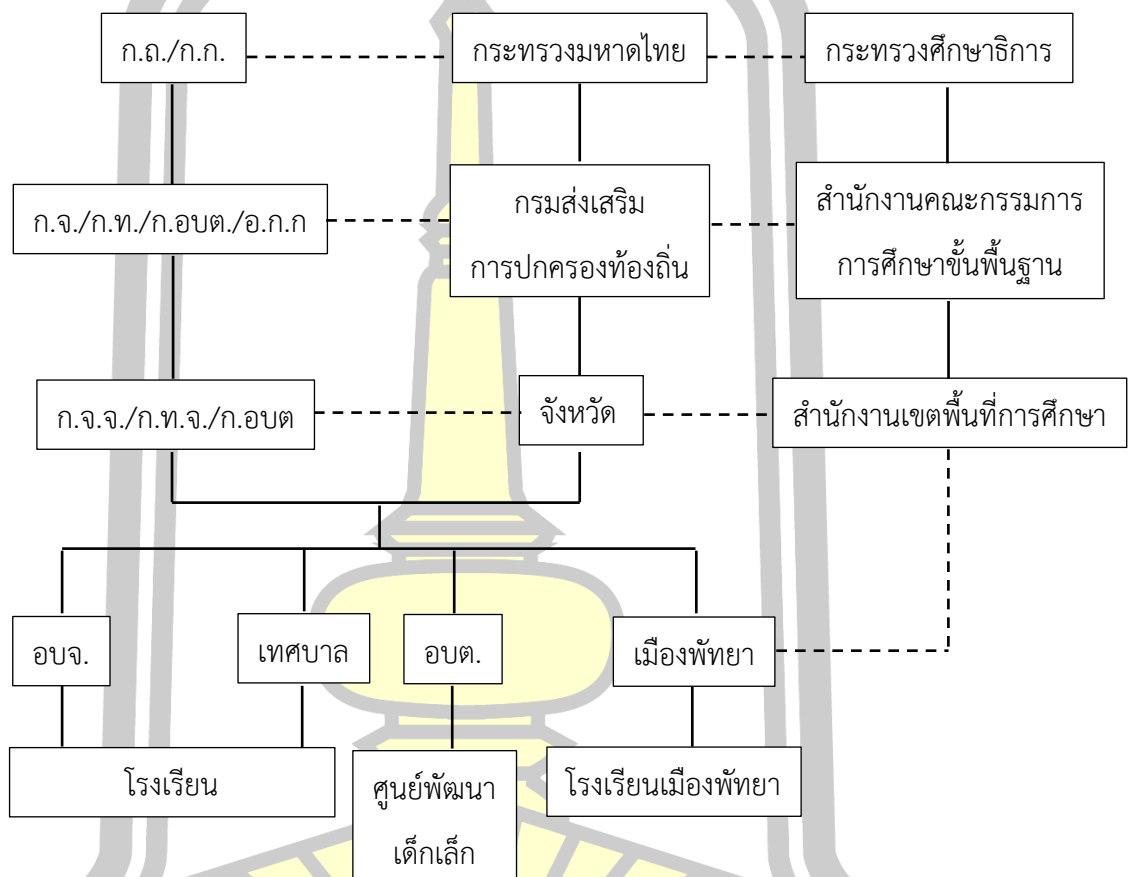
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้ดำเนินการพัฒนาระบบการบริหารการศึกษาเพื่อ รองรับการจัดการศึกษาให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นได้ดำเนินการพัฒนางานด้านการบริหารและการศึกษาแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ประกอบด้วย 3.1 โครงสร้างการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 3.2 การจัดระบบบริหารงานบุคคล เพื่อการศึกษา 3.3 การบริหารงานวิชาการ และ 3.4 การบริหารงบประมาณและการบริหารทั่วไป 3.5 การบริหารสถานศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

3.1 โครงสร้างการบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยคณะกรรมการกลางบริหารงานบุคคล ข้าราชการ พนักงานส่วนท้องถิ่น (ก.จ. ก.ท.และ ก.อบต.) ได้กำหนดโครงสร้างสำนัก/กอง/ส่วน การศึกษา เพื่อให้เป็นหน่วยรับผิดชอบด้านการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภท โดยกำหนดให้ต้องเป็นบุคคลที่มีคุณวุฒิทางการศึกษา สำหรับจำนวนบุคลากรด้านการศึกษา องค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นผู้กำหนดตามความเหมาะสม สอดคล้องกับภารกิจที่ดำเนินการในปัจจุบัน และที่จะดำเนินการในอนาคต รวมถึงกรณีรับโอนการจัดการศึกษาด้วย โดยมีโครงสร้างการบริหาร และการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังภาพประกอบ 4

โครงสร้างการบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ที่มา : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2553)

ภาพประกอบ 4 ระบบการบริหารและการจัดการศึกษาท้องถิ่น

หมายเหตุ ก.ธ. หมายถึง คณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น

ก.ก. หมายถึง คณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานคร

ก.จ. หมายถึง คณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด

ก.ท. หมายถึง คณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาล

ก.อบต. หมายถึง คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนตำบล

- อ.ก.ก หมายถึง คณะอนุกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานคร
 ก.จ.จ. หมายถึง คณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด
 ก.ท.จ. หมายถึง คณะกรรมการพนักงานเทศบาล (ระดับจังหวัด)

สำหรับโครงสร้างการบริหารและการจัดการศึกษาของเทศบาลที่มีโรงเรียนในสังกัดเทศบาลที่มีโรงเรียนในสังกัดโดยส่วนใหญ่ ไม่มีการกำหนดโครงสร้างการบริหารจัดการการศึกษาเพิ่มเติม ลักษณะการตัดสินใจส่วนใหญ่เป็นการตัดสินใจโดยนายกเทศมนตรี โดยองค์คณะบุคคลภายในเทศบาล และองค์คณะบุคคลที่เทศบาลแต่งตั้งมาจากบุคคลภายนอก ในสัดส่วนใกล้เคียงกัน

3.2 การจัดระบบบริหารงานบุคคลเพื่อการศึกษา

การบริหารงานบุคคลหรือบุคลากรทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการบริหารที่สอดคล้องและปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ และวิธีปฏิบัติต่าง ๆ ตามระเบียบของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 โดยดำเนินการตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 พระราชบัญญัติเงินเดือนเงินวิทยฐานะและเงินประจำตำแหน่ง ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 2547 การบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะบริหารงานในรูปของคณะกรรมการ ซึ่งประกอบด้วยคณะกรรมการ 3 ระดับ ได้แก่ 1) คณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น (ก.ถ.) 2) คณะกรรมการกลางข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น 3) คณะกรรมการกลางข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัด โดยคณะกรรมการ ก.ถ. มีอำนาจหน้าที่หลักในการกำหนดมาตรฐานกลางและแนวทางในการบริหารงานบุคคลโดยเฉพาะการแต่งตั้ง และการให้พ้นจากตำแหน่ง รวมถึงกำหนดโครงสร้างอัตราเงินเดือน และประโยชน์ตอบแทน ตลอดจนกำหนดแนวทางการพัฒนาการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นและกำหนดหลักเกณฑ์การคัดเลือกคณะกรรมการกลางข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด นอกจากนี้ ยังมีอำนาจในการแจ้งให้คณะกรรมการกลางข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น และคณะกรรมการกลางข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัดดำเนินการแก้ไขหลักเกณฑ์การบริหารงานบุคคลให้ถูกต้องตามมาตรฐานกลาง

3.2.1 การกำหนดตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในปัจจุบันมีการกำหนดตำแหน่ง จำแนกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ดังนี้

3.2.1.1 บุคลากรในสถานศึกษา

1) สายงานบริหารสถานศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา และรองผู้อำนวยการสถานศึกษา

2) สายงานการสอน ได้แก่ ครู และครูผู้ช่วย

3) บุคลากรสนับสนุนการสอน (พนักงานจ้างตามภารกิจ) ได้แก่ กลุ่มตำแหน่งการเงิน/บัญชี/พัสดุ กลุ่มตำแหน่งธุรการ/บันทึกข้อมูล กลุ่มตำแหน่งโภชนาการ/อนามัยโรงเรียน กลุ่มตำแหน่งคอมพิวเตอร์/สารสนเทศศึกษา

3.2.1.2 ข้าราชการและพนักงานครูไม่สังกัดสถานศึกษา

1) สายงานบริหารการศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษา รองผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษา ผู้อำนวยการกองการศึกษา หัวหน้ากองการศึกษา หัวหน้าส่วนการศึกษา หัวหน้าฝ่ายการศึกษา

2) สายงานนิเทศการศึกษา ได้แก่ ตำแหน่งศึกษานิเทศก์

3) สายงานการศึกษานอกระบบและส่งเสริมการศึกษา ได้แก่ เจ้าหน้าที่สำนักนันทนาการ สารวัตรนักเรียน นักวิชาการศึกษา นักวิชาการวัฒนธรรม และบรรณารักษ์

4) สายงานทั่วไป (บุคลากรทางการศึกษา) ได้แก่ เจ้าพนักงานห้องสมุดเจ้าพนักงานศูนย์เยาวชน เจ้าหน้าที่ห้องสมุด เจ้าหน้าที่ศูนย์เยาวชน

3.2.2 แนวทางปฏิบัติในการบริหารงานบุคคล ข้าราชการ พนักงานครู และบุคลากรทางการศึกษาท้องถิ่น

การบริหารงานบุคคลที่ได้ผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการกลาง ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นแล้ว มีดังต่อไปนี้

3.2.2.1 การกำหนดให้ดำรงตำแหน่งหรือดำรงตำแหน่งที่มีวิทยฐานะ และให้ได้รับเงินเดือน เงินวิทยฐานะ ตั้งแต่วันที่ 24 ธันวาคม 2547 เช่นเดียวกับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

3.2.2.2 การกำหนดวิทยฐานะและอัตราเงินวิทยฐานะกำหนดให้ ข้าราชการ พนักงานครู และบุคลากรทางการศึกษาท้องถิ่นซึ่งได้รับเงินประจำตำแหน่งที่มีวิทยฐานะ และได้รับเงินวิทยฐานะสอดคล้องกับพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 และพระราชบัญญัติเงินเดือน เงินวิทยฐานะ และเงินประจำตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2548)

3.2.2.3 มาตรฐานวิชาชีพ พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ได้บัญญัติให้ครู ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา เป็นวิชาชีพควบคุมซึ่ง

ต้องได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ดังนั้น พนักงานครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษาของท้องถิ่นจึงต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติดังกล่าวเช่นเดียวกับข้าราชการครูทุกสังกัด

3.2.2.4 สิทธิ สวัสดิการและประโยชน์ตอบแทนอื่น ครูและบุคลากรทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องถือปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2551 จึงได้รับสิทธิประโยชน์ สวัสดิการและประโยชน์ตอบแทนอื่นเช่นเดียวกันกับข้าราชการพลเรือนและข้าราชการครูสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ สำหรับกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ก.บ.ข) ข้าราชการที่ถ่ายโอนจะยังคงสถานะสมาชิกภาพเช่นเดิม โดยมีมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 12 มิถุนายน 2550 โดยให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการที่ยื่นความประสงค์ขอโอนไปสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาที่ถ่ายโอนภายหลังการส่งมอบบัญชีรายชื่อบุคลากรให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้วในระยะเวลาไม่เกิน 5 ปีการศึกษาได้รับสิทธิประโยชน์ และเป็นสมาชิก กบข.ต่อเนื่องเช่นเดียวกับข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาที่ถ่ายโอนไปพร้อมสถานศึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนบุคลากรด้านการศึกษา

3.2.3 การบริหารงานบุคคลในระดับเทศบาลที่มีโรงเรียนในสังกัด

การบริหารงานบุคคลในระดับเทศบาลที่มีโรงเรียนในสังกัด มีการบริหารจัดการดังนี้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

3.2.3.1 การวางแผนอัตรากำลัง

โรงเรียนในสังกัดเทศบาล มีอัตรากำลังครูเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน มีการวางแผนอัตรากำลังครู ครูอัตราจ้าง และผู้บริหารสถานศึกษาในสัดส่วนใกล้เคียงกัน การวางแผนบุคลากรของเทศบาลดำเนินการ โดยวิเคราะห์กำลังคนที่ขาดอยู่และต้องการเพิ่มในปัจจุบัน ศึกษาวิเคราะห์ตามเกณฑ์มาตรฐาน ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เทศบาลมีการจัดสรรบุคลากรตามความต้องการของสถานศึกษาโดยใช้เกณฑ์ ปริมาณงาน และปริมาณนักเรียนที่เพิ่มขึ้น และเกณฑ์มาตรฐานของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

3.2.3.2 การสรรหาบุคลากร

วิธีการในการสรรหาบุคลากรของเทศบาลใช้การสรรหาโดยเทศบาลร่วมกับสถานศึกษา และเทศบาลเป็นผู้สรรหา สำหรับการสรรหาบุคลากรทางการศึกษา นอกเหนือจากระบบปกติ มีการจัดหาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยสอน นอกจากนี้ มีการช่วยเหลือสถานศึกษาในด้านการขาดแคลนบุคลากร

3.2.3.3 การดูแลรักษาบุคลากร

เทศบาลมีสวัสดิการนอกเหนือจากปกติ เช่น เงินโบนัสประจำปี รวมทั้งมีการจัดสวัสดิการและสิทธิประโยชน์ที่มีใช้ตัวเงิน เช่น เครื่องแต่งกาย การมีสิทธิค้าประกันกับ

ธอส. การจัดหาบ้านพัก การพัฒนาครู และส่งเสริมทุนการศึกษาอย่างต่อเนื่อง การจัดสรรเงินรางวัล/ การประกาศเกียรติคุณ การศึกษาอบรม ดูงาน และทัศนศึกษา เป็นต้น

อย่างไรก็ตามปัญหาในด้านการบริหารงานบุคคลของเทศบาล ก็ยังมีปัญหา อุปสรรค อาทิ บุคคลลากรขาดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน และบุคคลากรได้รับมอบหมายงานที่ไม่ ตรงกับความรู้ความสามารถ ขาดแคลนครูและบุคคลากรในสำนัก/กองการศึกษาที่มีความรู้ความเข้าใจ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ด้านการศึกษา บุคลากรในสำนัก/กอง/ส่วนงานการศึกษามี ความก้าวหน้าทางวิชาชีพน้อยกว่าบุคลากรในสถานศึกษา การสรรหาบุคลากรขาดความยุติธรรม มี การใช้ระบบอุปถัมภ์และการแทรกแซงทางการเมือง รวมทั้งไม่ได้รับการส่งเสริมจากต้นสังกัด เท่าที่ควร การพัฒนาครูและบุคลากรยังไม่เพียงกับความต้องการและไม่ต่อเนื่อง (สำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

3.3 การบริหารงานวิชาการ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยึดแนวการบริหารงานวิชาการตามความมุ่งหมาย หลักการและแนวการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็น หลักสูตรแกนกลางสำหรับใช้ในโรงเรียน ซึ่งได้มีการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมด้านวิชาการในด้านต่าง ๆ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) ดังนี้

3.3.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน

3.3.1.1 อบรมทบทวนการจัดทำและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ให้ สถานศึกษาดำเนินการจัดหลักสูตรได้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่ผู้บริหาร สถานศึกษาทุกโรงเรียน

3.3.1.2 พัฒนาบุคลากรระดับปฏิบัติการสอน ให้สามารถวิเคราะห์ หลักสูตรสู่แผนการจัดการเรียนรู้ได้อย่างสมบูรณ์ในชั้นเรียนที่เริ่มใช้หลักสูตรในปีการศึกษาแรกของ ทุกชั้นปี

3.3.1.3 ให้เทศบาลและเมืองพัทยาจัดตั้งبودหนุนสถานศึกษาเพื่อการ จัดทำและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาทุกโรงเรียน

3.3.2 ด้านกระบวนการเรียนรู้

3.3.2.1 ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดย อบรมครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.3.2.2 ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนกลุ่มด้อยโอกาสโดยส่งเสริมให้ สถานศึกษาของท้องถิ่นจัดการเรียนการสอนแก่เด็กพิการ

3.3.2.3 สนับสนุนการวิจัยในชั้นเรียน โดยนำผลการวิจัยในชั้นเรียนมา เป็นข้อมูลในการพัฒนาการเรียนการสอน

3.3.2.4 สนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมจัดการศึกษา และให้สถานศึกษาใน สังกัดทุกแห่ง จัดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีกรรมการจากชุมชนเป็นกรรมการร่วม และให้ สถานศึกษาของเทศบาลเป็นศูนย์บริการชุมชนของเทศบาล

3.3.2.5 จัดให้มีการวัดและประเมินผลการจัดการศึกษาโดยให้ สถานศึกษาแต่ละแห่งเป็นผู้กำหนดแนวทางการวัดผลการเรียนตามหลักสูตรได้เอง และต้องมีการ ประเมินคุณภาพภายในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้แบบประเมินเดียวกัน เพื่อประโยชน์ต่อ การวิเคราะห์ผล และเพื่อใช้วางแผนพัฒนาร่วมกันได้ในทุกระดับ

อย่างไรก็ตามการบริหารงานวิชาการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยัง มีความแตกต่างกันในศักยภาพและความสามารถในการบริหารจัดการ รวมทั้งความสามารถในการหา รายได้ ทำให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ อปท. ทำได้ไม่เท่าเทียมกัน การจัดหลักสูตรการเรียน การสอนยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และชุมชนท้องถิ่น ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ ขาดความรู้และทักษะในการเป็นผู้นำการใช้หลักสูตร ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตร และขาดทักษะในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ขาดแคลนสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน และ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่เหมาะสม รวมทั้งครูขาดทักษะในการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ขาด แคลนศึกษานิเทศก์ ขาดการนิเทศอย่างเป็นระบบ ทัวถึง และต่อเนื่อง ขาดการนิเทศภายใน สถานศึกษาอย่างเป็นระบบ และขาดการนำผลการนิเทศมาใช้ในการพัฒนาการศึกษา

3.4 การบริหารงบประมาณและการบริหารทั่วไป

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้จัดสรรงบประมาณให้แก่องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นและสถานศึกษาในสังกัด เป็นเงินอุดหนุนสำหรับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย การศึกษาภาค บังคับ เด็กด้อยโอกาส การพัฒนาบุคลากรครู การก่อสร้างอาคารเรียน กิจกรรมนันทนาการ การ ส่งเสริมเด็กและเยาวชน การกีฬา การแก้ไขปัญหาเสพติด และการถ่ายโอนเป็นค่าอาหารเสริม (นม) อาหารกลางวันแก่นักเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและหน่วยงาน ต่างๆ ดังนี้

3.4.1 แหล่งที่มาของงบประมาณ

เพื่อการศึกษาของเทศบาลและเมืองพัทยาได้จากแหล่งเงินงบประมาณ เพื่อนำมาใช้จัดการศึกษา คือ

3.4.1.1 เงินรายได้ของเทศบาลและเมืองพัทยา

3.4.1.2 เงินอุดหนุนจากรัฐบาล ได้แก่ งบประมาณที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับเงินอุดหนุนเพื่อการจัดการศึกษาจากรัฐบาลตามแผนงานจัดการศึกษาปฐมวัย แผนงานจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและแผนงานส่งเสริมและพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

นอกจากนี้พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2549 กำหนดการจัดสรรภาษีและอากร เงินอุดหนุน และรายได้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภทอย่างเหมาะสม โดยตั้งแต่ปี 2550 เป็นต้นไป องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้คิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้สุทธิของรัฐบาลไม่น้อยกว่าร้อยละสิบห้า เพื่อเป็นการเพิ่มสัดส่วนรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อรายได้สุทธิของรัฐ เพื่อให้ท้องถิ่นสามารถดำเนินการบริการสาธารณะได้ด้วยตนเองเป็นไปตามภารกิจที่ถ่ายโอนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.4.2 การบริหารงบประมาณของเทศบาลที่มีโรงเรียนในสังกัด

3.4.2.1 การจัดสรรงบประมาณ จัดสรรงบประมาณดำเนินการโดยคณะผู้บริหารเทศบาล โดยใช้เกณฑ์การจัดสรรด้วยการให้เงินอุดหนุนเป็นก้อน (จัดสรรให้เป็นรายโครงการ) และการจัดสรรให้เป็นรายการ เช่น จัดสรรให้ตามรายการค่าใช้จ่าย

3.4.2.2 การระดมและการควบคุมการใช้ทรัพยากร เทศบาลมีการจัดหาทรัพยากรทางการศึกษาจากแหล่งอื่น นอกเหนืองบประมาณ โดยขอการสนับสนุนจากบริษัทเอกชน การจัดกิจกรรมหารายได้เพื่อการศึกษา และขอบริจาคจากประชาชน เป็นต้น ทั้งนี้เทศบาลดำเนินการควบคุมการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาโดยหน่วยตรวจสอบภายใน โดยคณะผู้บริหารเทศบาล และการแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมกำกับจากบุคลากรภายในเทศบาล ในสัดส่วนใกล้เคียงกัน

3.4.3 การบริหารทั่วไป

เทศบาลมีการดำเนินงาน เกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไป ดังนี้

3.4.3.1 วิสัยทัศน์และนโยบายการศึกษา เทศบาลมีการกำหนดวิสัยทัศน์ ให้จัดการศึกษาทุกระบบให้ประชาชนอย่างทั่วถึงมีคุณภาพและได้มาตรฐาน และตอบสนองยุทธศาสตร์การบริหารราชการแผ่นดินในการพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ สาระของนโยบายด้านการศึกษา ครอบคลุมภารกิจทุกด้าน โดยเฉพาะการส่งเสริมพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากร การพัฒนาและส่งเสริมการจัดการศึกษาในท้องถิ่น การขยายโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ การส่งเสริมอนุรักษ์ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ไทย การสนับสนุนกีฬา และสุขภาพ รวมทั้งการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งนี้นายกเทศมนตรีให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการศึกษาเป็นอันดับแรก และเทศบาลมีโครงการกิจกรรมที่รองรับนโยบายในทุกด้าน

3.4.3.2 การดำเนินนโยบายการศึกษาไปสู่การปฏิบัติ เทศบาลมีการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา เช่น แผนยุทธศาสตร์แผนปฏิบัติการประจำปี มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน และการจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษาตามความเหมาะสม และมีการจัดทำแผนเชิงรุกทางการศึกษา

3.4.3.3 การวางแผนการจัดการศึกษา ผู้ร่วมวางแผนการศึกษาเป็นผู้บริหารโรงเรียน คณะเทศมนตรี ครู และผู้ปกครองในสัดส่วนใกล้เคียงกัน เป้าหมายของแผนกลยุทธ์ส่วนใหญ่ เป็นการสร้างความตระหนักในภูมิปัญญาท้องถิ่นและธรรมชาติ การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย และการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีคุณภาพอย่างทั่วถึง และให้บุคลากร ชุมชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา มีการบูรณาการแผนกลยุทธ์กับการพัฒนาด้านอื่น ๆ ของเทศบาล

3.4.3.4 การได้รับการสนับสนุนและการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยเทศบาลได้รับการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาจากกระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข องค์กรชุมชน และหน่วยงานการศึกษาท้องถิ่นในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน เรื่องที่ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนมีความหลากหลาย และครอบคลุมการบริหารจัดการทุกด้าน สำหรับหน่วยงาน/องค์กรที่เทศบาลเข้าไปส่งเสริมสนับสนุน มีทั้งชุมชน องค์กรท้องถิ่น หน่วยงานราชการ หน่วยงานการศึกษาในท้องถิ่น โดยสนับสนุนด้านสาธารณูปโภค การจัดการกิจกรรมวิชาการ รวมถึงงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ เป็นต้น ทั้งนี้ งานที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เช่น การช่วยสอนอาชีพ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร และการจัดทำแผนในการพัฒนาการศึกษาในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน

3.4.3.5 ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการศึกษาและการประเมิน โดยเทศบาลมีการวางระบบการจัดการสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการศึกษา มีการวางระบบเทคโนโลยีอื่นเพื่อการบริหารจัดการศึกษา สำหรับการประเมินโครงการทางการศึกษาดำเนินการโดยแต่งตั้งคณะกรรมการภายในเป็นผู้ประเมิน ส่วนการชี้แจงผลการดำเนินงาน ใช้การรายงานต่อคณะเทศมนตรี และรายงานต่อสาธารณะโดยลายลักษณ์อักษร

3.5 การบริหารสถานศึกษา

สถานศึกษาในประเทศไทย ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้จำแนกงานบริหารสถานศึกษาออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษา จัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน ประเมินผู้เรียน จัดทำหลักสูตร ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน พัฒนาการเรียนการสอน จัดระบบประกันคุณภาพภายใน รวมทั้งระดมทรัพยากรในการจัดการศึกษาด้านงบประมาณ สถานศึกษามีอำนาจในการบริหารงบประมาณของตนเอง และมีอิสระใน

การบริหารงบประมาณและทรัพยากร ด้านบริหารงานบุคคล สถานศึกษามีอำนาจในการบริหารงานบุคคลของตนเอง และด้านบริหารงานทั่วไป สถานศึกษา มีอำนาจในการบริหารงานทั่วไป

กล่าวโดยสรุป องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้มีการกำหนดโครงสร้างการบริหาร และการจัดการศึกษา ในรูปของคณะกรรมการ ในการบริหารและการจัดการศึกษาทุกระดับ ตั้งแต่ระดับส่วนกลางจนถึงระดับท้องถิ่น ซึ่งการจัดระบบบริหารงานบุคคลเพื่อการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการบริหารที่สอดคล้องและปฏิบัติตามระเบียบ หลักเกณฑ์ และวิธีปฏิบัติต่างๆ เช่นเดียวกับข้าราชการครูสังกัดกระทรวงศึกษาธิการทุกประการ โดยการบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะบริหารในรูปของคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วย 1) คณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น (ก.ถ.) 2) คณะกรรมการกลางข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น และ 3) คณะกรรมการกลางข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัด โดยคณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดมาตรฐานกลางในการแต่งตั้ง การพ้นจากตำแหน่งของข้าราชการส่วนท้องถิ่น รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดโครงสร้างอัตราเงินเดือนและประโยชน์ตอบแทน ในด้านการบริหารวิชาการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยึดแนวทางการบริหารวิชาการตามความมุ่งหมาย หลักการและแนวการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนกระบวนการเรียนรู้ โดยให้การสนับสนุนการอบรมพัฒนาครู และการส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ในส่วนของการบริหารงบประมาณ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับงบประมาณจากเงินรายได้ของตนเอง และเงินอุดหนุนจากรัฐบาล เทศบาลที่มีโรงเรียนในสังกัดมีการจัดสรรงบประมาณโดยคณะผู้บริหารเทศบาลเป็นหลัก นอกจากนี้ ยังมีการขอสนับสนุนจากบริษัทเอกชน การจัดกิจกรรมหารายได้เพื่อการศึกษา ในการบริหารทั่วไป เทศบาลมีการจัดแผนพัฒนาการศึกษา โดยผู้ร่วมวางแผนการศึกษาเป็นผู้บริหารโรงเรียน คณะเทศมนตรี ครูและผู้ปกครองในสัดส่วนใกล้เคียงกัน การกำหนดวิสัยทัศน์ ให้จัดการศึกษาทุกระบบให้ประชาชนอย่างทั่วถึงอย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐาน

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1. พระราชดำรัสที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง

มูลนิธิชัยพัฒนา (2559) ได้รวบรวมกระแสพระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ดังนี้

“...เศรษฐกิจศาสตร์เป็นวิชาของเศรษฐกิจ การที่ต้องใช้รถไถต้องไปซื้อ เราต้องใช้ ต้องหาเงินมาสำหรับซื้อน้ำมันสำหรับรถไถ เวลารถไถเก่าเราต้องยิงซ่อมแซม แต่เวลาใช้นั้นเราก็ต้อง

ป้อนน้ำมันให้เป็นอาหาร เสร็จแล้วมันคายคว้น คว้นเราสูดเข้าไปแล้วก็ปวดหัว ส่วนควายเวลาเราใช้เราก็ต้องป้อนอาหาร ต้องให้หญ้าให้อาหารมันกิน แต่ว่ามันคายออกมา ที่มันคายออกมาก็เป็นปุ๋ย แล้วก็ใช้ได้สำหรับให้ที่ดินของเราไม่เสีย...”

(พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช, วันที่ 9 พฤษภาคม 2529 : พระราชดำรัส)

“...เราไม่เป็นประเทศร่ำรวย เรามีพอสมควร พออยู่ได้ แต่ไม่เป็นประเทศที่ก้าวหน้าอย่างมาก เราไม่อยากจะเป็นประเทศก้าวหน้าอย่างมาก เพราะถ้าเราเป็นประเทศก้าวหน้าอย่างมากก็จะมีแต่ถอยกลับ ประเทศเหล่านั้นที่เป็นประเทศอุตสาหกรรมก้าวหน้า จะมีแต่ถอยหลังและถอยหลังอย่างน่ากลัว แต่ถ้าเรามีการบริหารแบบเรียกว่าแบบคนจน แบบที่ไม่ติดกับตำรามากเกินไป ทำอย่างมีสามัคคีนี้แหละคือเมตตา กัน จะอยู่ได้ตลอดไป...”

(พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช, วันที่ 4 ธันวาคม 2534 : พระราชดำรัส)

“...ตามปกติคนเราชอบดูสถานการณ์ในทางดี ที่เขาเรียกว่าเล็งผลเลิศ ก็เห็นว่าประเทศไทย เรานี้ก้าวหน้าดี การเงินการอุตสาหกรรมการค้าดี มีกำไร อีกทางหนึ่งก็ต้องบอกว่าเรากำลังเสื่อมลงไปส่วนใหญ่ ทฤษฎีว่า ถ้ามีเงินเท่านั้น ๆ มีการกู้เท่านั้น ๆ หมายความว่าเศรษฐกิจก้าวหน้า แล้วก็ประเทศก็เจริญมีหวังว่าจะเป็นมหาอำนาจ ขอโทษเลยต้องเตือนเขาว่า จริงตัวเลขดี แต่ว่าถ้าเราไม่ระมัดระวังในความต้องการพื้นฐานของประชาชนนั้นไม่มีทาง...”

(พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช, วันที่ 4 ธันวาคม 2536 : พระราชดำรัส)

“...เดี๋ยวนี้ประเทศไทยก็ยังอยู่ที่พอสมควร ใช้คำว่า พอสมควร เพราะเดี๋ยวมีคนเห็นว่ามีคนจน คนเดือดร้อน จำนวนมากพอสมควร แต่ใช้คำว่า พอสมควรนี้ หมายความว่าตามอัธยาศัย...”

(พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช, วันที่ 4 ธันวาคม 2539 : พระราชดำรัส)

“...ที่เป็นห่วงนั้น เพราะแม้ในเวลา 2 ปี ที่เป็นปีกาญจนาภิเษกก็ได้เห็นสิ่งที่ทำให้เห็นได้ว่า ประชาชนยังมีความเดือดร้อนมาก และมีสิ่งที่ควรแก้ไขและดำเนินการต่อไปทุกด้าน มีภัยจากธรรมชาติกระหน่ำ ภัยธรรมชาตินี้เราคงสามารถที่จะบรรเทาได้หรือแก้ไขได้ เพียงแต่จะต้องใช้เวลาพอใช้ มีภัยที่มาจากจิตใจของคน ซึ่งก็แก้ไขได้เหมือนกัน แต่ว่ายากกว่าภัยธรรมชาติ ธรรมชาตินั้นเป็นสิ่งนอกกายเรา แต่นิสัยใจคอของคนเป็นสิ่งที่อยู่ข้างใน อันนี้ก็เป็นอย่างหนึ่งที่ยากให้จัดการให้มีความเรียบร้อย แต่ก็ไม่หมดหวัง...”

(พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช, วันที่ 4 ธันวาคม 2539 : พระราชดำรัส)

“...การจะเป็นเช่นนั้นไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่เรามีเศรษฐกิจแบบพอมีพอกิน แบบพอมีพอกินนั้น หมายความว่า อุ่มชูตัวเองได้ ให้มีพอเพียงกับตนเอง ความพอเพียงนี้ไม่ได้หมายความว่าทุกครอบครัวจะต้องผลิตอาหารของตัวเอง จะต้องทอผ้าใส่เอง อย่างนั้นมันเกินไป แต่ว่าในหมู่บ้าน

หรือในอำเภอ จะต้องมีความพอเพียงพอสมควร บางสิ่งบางอย่างผลิตได้มากกว่าความต้องการก็ขายได้ แต่ขายในที่ไม่ห่างไกลเท่าไร ไม่ต้องเสียค่าขนส่งมากนัก...”

(พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช, วันที่ 4 ธันวาคม 2539 : พระราชดำรัส)

“...เมื่อปี 2517 วันนั้นได้พูดถึงว่า เราควรปฏิบัติให้พอมีพอกิน พอมีพอกินนี้ก็แปลว่า เศรษฐกิจพอเพียงนั่นเอง ถ้าแต่ละคนมีพอมีพอกิน ก็ใช้ได้ ยิ่งถ้าทั้งประเทศพอมีพอกินก็ยิ่งดี และประเทศไทยเวลานั้นก็เริ่มจะเป็นไม่พอมีพอกิน บางคนก็มีมาก บางคนก็ไม่มีเลย...”

(พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช, วันที่ 4 ธันวาคม 2541 : พระราชดำรัส)

“...พอเพียง มีความหมายกว้างขวางยิ่งกว่านี้อีก คือคำว่าพอ ก็พอเพียงนี้ก็พอแค่นั้นเอง คนเราถ้าพอในความต้องการก็มีความโลภน้อย เมื่อมีความโลภน้อยก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย ถ้าประเทศไทยมีความคิดอันนี้ มีความคิดว่าทำอะไรต้องพอเพียง หมายความว่าพอประมาณ ซื่อตรง ไม่โลภอย่างมาก คนเราก็อยู่เป็นสุข พอเพียงนี้อาจจะมี มีมากอาจจะมีของหรูหราก็ได้ แต่ว่าต้องไม่ไปเบียดเบียนคนอื่น...”

(พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช, วันที่ 4 ธันวาคม 2541 : พระราชดำรัส)

“...ไฟดับถ้ามีความจำเป็น หากมีเศรษฐกิจพอเพียงแบบไม่เต็มที่ เรามีเครื่องปั่นไฟก็ใช้ปั่นไฟ หรือถ้าขั้นโบราณกว่า มีดก็จุดเทียน คือมีทางที่จะแก้ปัญหาเสมอ ฉะนั้นเศรษฐกิจพอเพียงก็มีเป็นขั้น ๆ แต่จะบอกว่าเศรษฐกิจพอเพียงนี้ ให้พอเพียงเฉพาะตัวเองร้อยเปอร์เซ็นต์นี่เป็นสิ่งทำไม่ได้ จะต้องมีการแลกเปลี่ยน ต้องมีการช่วยกัน ถ้ามีการช่วยกัน แลกเปลี่ยนกัน ก็ไม่ใช่พอเพียงแล้ว แต่ว่าพอเพียงในทฤษฎีในหลวงนี้ คือให้สามารถที่จะดำเนินงานได้...”

(พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช, วันที่ 23 ธันวาคม 2542 : พระราชดำรัส)

“...โครงการต่าง ๆ หรือเศรษฐกิจที่ใหญ่ ต้องมีความสอดคล้องกันดีที่ไม่ใช่เหมือนทฤษฎีใหม่ ที่ใช้ที่ดินเพียง 15 ไร่ และสามารถที่จะปลูกข้าวพอกิน กิจกรรมนี้ใหญ่กว่า แต่ก็ยังเป็นเศรษฐกิจพอเพียงเหมือนกัน คนไม่เข้าใจว่ากิจการใหญ่ ๆ เหมือนสร้างเขื่อนป่าสักก็เป็นเศรษฐกิจพอเพียงเหมือนกัน เขานึกว่าเป็นเศรษฐกิจสมัยใหม่ เป็นเศรษฐกิจที่ห่างไกลจากเศรษฐกิจพอเพียง แต่ที่จริงแล้ว เป็นเศรษฐกิจพอเพียงเหมือนกัน...”

(พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช, วันที่ 23 ธันวาคม 2552 : พระราชดำรัส)

“...ฉันพูดเศรษฐกิจพอเพียงความหมายคือ ทำอะไรให้เหมาะสมกับฐานะของตัวเอง คือทำจากรายได้ 200-300 บาท ขึ้นไปเป็นสองหมื่น สามหมื่นบาท คนชอบเอาคำพูดของฉัน เศรษฐกิจพอเพียงไปพูดกันเลอะเทอะ เศรษฐกิจพอเพียง คือทำเป็น Self-Sufficiency มันไม่ใช่ความหมายไม่ใช่แบบที่ฉันคิด ที่ฉันคิดคือเป็น Self-Sufficiency of Economy เช่น ถ้าเขาต้องการดูทีวี ก็ควรให้เขามีดู ไม่ใช่ไปจำกัดเขาไม่ให้ซื้อทีวีดู เขาต้องการดูเพื่อความสนุกสนาน ในหมู่บ้านไกล ๆ

ที่ฉันทไป เขามีทีวีดูแต่ใช้แบตเตอรี่ เขาไม่มีไฟฟ้า แต่ถ้า Sufficiency นั้น มีทีวีเขาฟุ่มเฟือย เปรียบเสมือนคนไม่มีสตางค์ไปตัดสุทไส และยังมีเส้นเคโทเวอร์ซาเซ อันนี้ก็เกินไป...”

(พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช, วันที่ 17 ธันวาคม 2544 : พระราชดำรัส)

สรุปได้ว่า เศรษฐกิจพอเพียงไม่ได้เป็นสิ่งที่ใหม่ แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช พระองค์ทรงมีพระราชดำรัสไว้ หลากหลายวาระและโอกาส ซึ่งพระองค์ทรงเน้นรากฐานของการพัฒนา ถ้ามีการพัฒนาบนรากฐานที่มั่นคง ก็จะทำให้การพัฒนามีความยั่งยืน ให้มีเพียงพอต่อความต้องการของเรา ไม่ฟุ้งเฟ้อ หากมีมากพอเกินความต้องการก็สามารถจำหน่าย หรือแลกเปลี่ยนเป็นสิ่งของอย่างอื่น ๆ ได้

2. พระราชดำริว่าด้วยเศรษฐกิจพอเพียง

มูลนิธิชัยพัฒนา ได้รวบรวมพระราชดำรินี้ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ดังนี้

“...การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐานคือ ความพอมีพอกิน พอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่เบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและอุปกรณ์ที่ประหยัดแต่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เมื่อได้พื้นฐานความมั่นคงพร้อมพอสมควร และปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญ และฐานะทางเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นโดยลำดับต่อไป...”

(พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช, วันที่ 18 กรกฎาคม 2517 : พระราชดำริ)

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นแนวพระราชดำรินี้ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่พระราชทานมานานกว่า 30 ปี เป็นแนวคิดที่ตั้งอยู่บนรากฐานของวัฒนธรรมไทย เป็นแนวทางการพัฒนาที่ตั้งบนพื้นฐานของทางสายกลาง และความไม่ประมาท คำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวเอง ตลอดจนใช้ความรู้และคุณธรรม เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต ที่สำคัญจะต้องมี “สติ ปัญญา และความเพียร” ซึ่งจะนำไปสู่ “ความสุข” ในการดำเนินชีวิตอย่างแท้จริง

“...คนอื่นจะว่าอย่างไรก็ช่างเขา จะว่าเมืองไทยล้าสมัย ว่าเมืองไทยเชย ว่าเมืองไทยไม่มีสิ่งที่ดีสมัยใหม่ แต่เราอยู่พอมีพอกิน และขอให้ทุกคนมีความปรารถนาที่จะให้เมืองไทย พออยู่พอกิน มีความสงบ และทำงานตั้งจิตอธิษฐานตั้งปณิธาน ในทางนี้ที่จะให้เมืองไทยอยู่แบบพออยู่พอกิน ไม่ใช่จะรุ่งเรืองอย่างยอด แต่ที่มีความพออยู่พอกิน มีความสงบ เปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ ถ้าเรารักษาความพออยู่พอกินนี้ได้ เราก็จะยอดยิ่งยวดได้...”

(พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช, วันที่ 4 ธันวาคม 2517 : พระราชดำริ)

พระบรมราโชวาทนี้ ทรงเห็นว่าแนวทางการพัฒนาที่เน้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศเป็นหลักแต่ เพียงอย่างเดียวอาจเกิดปัญหาได้ จึงทรงเน้นการมีพอกินพอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่ในเบื้องต้นก่อน เมื่อมีพื้นฐานความมั่นคงพร้อมพอสมควรแล้ว จึงสร้างความเจริญ

และฐานะทางเศรษฐกิจให้สูงขึ้น ซึ่งหมายถึง แทนที่จะเน้นการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมนำการพัฒนาประเทศ ควรที่จะสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจพื้นฐานก่อน นั่นคือ ทำให้ประชาชนในชนบทส่วนใหญ่พอมีพอกินก่อน เป็นแนวทางการพัฒนาที่เน้นการกระจายรายได้ เพื่อสร้างพื้นฐานและความมั่นคงทางเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ ก่อนเน้นการพัฒนาในระดับสูงขึ้นไป ทรงเตือนเรื่องพอยู่พอกิน ตั้งแต่ปี 2517 คือ เมื่อ 30 กว่าปีที่แล้ว แต่ทิศทางการพัฒนามิได้เปลี่ยนแปลง

“...เมื่อปี 2517 วันนั้นได้พูดถึงว่า เราควรปฏิบัติให้พอมีพอกิน พอมีพอกินนี้ก็แปลว่า เศรษฐกิจพอเพียงนั่นเอง ถ้าแต่ละคนมีพอมีพอกิน ก็ใช้ได้ ยิ่งถ้าทั้งประเทศพอมีพอกินก็ยิ่งดี และประเทศไทยเวลานั้นก็เริ่มจะเป็นไม่พอมีพอกิน บางคนก็มีมาก บางคนก็ไม่มีเลย...” (4 ธันวาคม 2541) (มูลนิธิชัยพัฒนา, 2559)

(พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช, วันที่ 4 ธันวาคม 2541 : พระบรมราโชวาท)

พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ที่ได้ทรงพระราชทานไว้ ใจความว่า (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2559)

“...เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเสมือนรากฐานของชีวิต รากฐานความมั่นคงของแผ่นดิน เปรียบเสมือนเสาเข็มที่ถูกต้องรองรับบ้านเรือนตัวอาคารไว้นั่นเอง สิ่งก่อสร้างจะมั่นคงได้ก็อยู่ที่เสาเข็ม แต่คนส่วนมากมองไม่เห็นเสาเข็มและลืมเสาเข็มเสียด้วยซ้ำไป...”

(พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช, วันที่ 23 สิงหาคม 2542 : พระราชดำรัส)

“...เศรษฐกิจพอเพียง...จะทำความเจริญให้แก่ประเทศได้ แต่ต้องมีความเพียร แล้วต้องอดทน ต้องไม่ใจร้อน ต้องไม่พุดมาก ต้องไม่ทะเลาะกัน ถ้าทำโดยเข้าใจกัน เชื่อว่าทุกคนจะมีความพอใจได้...”

(พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช, วันที่ 4 ธันวาคม 2541 : พระราชดำรัส)

สรุปได้ว่า พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ได้ทรงมีพระราชดำริ ให้การพัฒนาประเทศอยู่ด้วยความเป็นสุข คือ ประชาชนในชาติ พอยู่ พอกิน และมีความสุข เมื่อประชาชนพอยู่พอกิน ประเทศชาติก็จะพอยู่พอกิน ชาติประเทศก็จะเกิดความมั่นคง และสร้างความเจริญได้ไม่ยาก

3. ความเป็นมาของเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรปวงชนชาวไทย เป็นปรัชญาที่พระองค์ทรงชี้ให้เห็นถึงแนวทางการดำรงชีวิต และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกๆระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนา และบริหารประเทศ ให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อที่จะให้สามารถก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ พระองค์ทรงชี้แนะแนวทางในการดำรงอยู่รวมถึงการปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากการประยุกต์ใช้วิถีชีวิตดั้งเดิม

ของสังคมไทยได้ตลอดเวลา ซึ่งเป็นการมองโลกเชิงระบบของการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา มุ่งเน้นให้เกิดการรอดพ้นจากภัยและวิกฤติ เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา ดังนั้น ความพอเพียง จึงหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และต้องประกอบไปด้วยสองเงื่อนไข คือ เงื่อนไขความรู้ เงื่อนไขคุณธรรม (เศรษฐกิจพอเพียงดอทเน็ต, 2559)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 - 2549) ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554) ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559) ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ได้ัญญาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศ โดยยึดหลักทางสายกลางในการแก้ปัญหาโดยความไม่ประมาท คำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวที่ดี ตลอดจนการใช้ความรู้ด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง และมีคุณธรรมเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจและการกระทำ ทั้งนี้ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนทุกระดับนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปเป็นพื้นฐานและแนวทางในการดำเนินชีวิตในด้านต่าง ๆ อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน ประชาชนอยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุข สังคมมีความเข้มแข็ง และประเทศชาติมั่นคง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้มีมติให้ความเห็นชอบ (ร่าง) การสร้างขบวนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงว่า เป็นเรื่องที่ดี ควรสนับสนุน โดยมีข้อเสนอแนะให้เน้นการมีตัวอย่างที่เป็นรูปธรรม วิธีการที่หลากหลายในการสร้างความรู้ความเข้าใจ การวัดผลสำเร็จเชิงคุณภาพควบคู่ไปกับเชิงปริมาณ และให้ความเห็นชอบแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อเป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนต่อไป

มูลนิธิชัยพัฒนา (2559) ได้ศึกษาผลจากการใช้แนวทางการพัฒนาประเทศไปสู่ความทันสมัย ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแก่สังคมไทยอย่างมากในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม สังคมและสิ่งแวดล้อม อีกทั้งกระบวนการของความเปลี่ยนแปลงมีความสลับซับซ้อนจนยากที่จะอธิบายในเชิงสาเหตุและผลลัพธ์ได้ เพราะการเปลี่ยนแปลงทั้งหมดต่างเป็นปัจจัยเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน

สำหรับผลของการพัฒนาในด้านบวกนั้น ได้แก่ การเพิ่มขึ้นของอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ความเจริญทางวัตถุ ระบบการคมนาคมขนส่ง และสาธารณูปโภคต่าง ๆ ระบบสื่อสารที่รวดเร็ว ทันสมัย หรือการกระจายการศึกษาอย่างทั่วถึงมากขึ้น โดยผลด้านบวกเหล่านี้ส่วนใหญ่ไม่ได้กระจายไปถึงคนในชนบท หรือผู้ด้อยโอกาสในสังคมห่างไกล และกระบวนการเปลี่ยนแปลงของสังคมยังได้เกิดผลด้านลบติดตามมาด้วย อาทิ บริการสาธารณสุขของรัฐเข้าไปในชนบท ได้ส่งผลให้ชนบทเกิดความอ่อนแอในหลายด้าน อีกทั้งการพึ่งพิงตลาดและพ่อค้าคนกลางในการส่งสินค้าต้นทุนในการ

ผลิต รวมไปถึงความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ และระบบความสัมพันธ์แบบเครือญาติ และการแตกสลายลงของการรวมกลุ่มกันตามประเพณี เพื่อการจัดการทรัพยากรที่เคยมีอยู่แต่เดิม ความรู้ หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เคยการสั่งสม และใช้แก้ปัญหาหันมาถูกลืมเลือน และเริ่มสูญหายไป และสิ่งที่สำคัญ ก็คือ ความพอเพียงในการดำรงชีวิต ซึ่งเป็นเงื่อนไขพื้นฐานในการดำรงชีวิตของคนไทย ที่ทำให้สามารถพึ่งพาตนเอง และดำเนินชีวิตไปได้อย่างมีศักดิ์ศรี ภายใต้อำนาจและความมีอิสระในการกำหนดวิถีชีวิตของตนเอง ความสามารถในการบริหารจัดการเพื่อให้ตนเองได้รับการสนองต่อความต้องการต่าง ๆ รวมทั้งความสามารถในการจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตได้ด้วยตนเอง ซึ่งทั้งหมดเหล่านี้ถือได้ว่าเป็นศักยภาพพื้นฐานที่คนไทยรวมถึงสังคมไทยในอดีตเคยมีอยู่ ต้องได้รับความกระทบกระเทือน จากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งวิกฤตเศรษฐกิจจากปัญหาฟองสบู่และปัญหาความอ่อนแอของชุมชนในชนบท รวมทั้งปัญหาอื่น ๆ ที่เกิดขึ้น ล้วนแต่เป็นสิ่งที่พิสูจน์และยืนยันได้เป็นอย่างดี

สรุปได้ว่า จากพระราชดำริ และพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพล-อดุลยเดช หลากหลายหน่วยงานได้น้อมนำพระราชดำริและพระราชดำรัสมาปฏิบัติ โดยการบรรจุแนวทางไว้ในแผนพัฒนาต่าง ๆ โดยเฉพาะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ได้ນ้อมนำมาใช้พัฒนาประเทศ อีกทั้งแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับปัจจุบัน ก็ได้มีการน้อมนำพระราชดำริมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนและองค์กรด้วยเช่นเดียวกัน

4. หลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง

การพัฒนาตามหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง คือ การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ตลอดจนใช้ความรู้ความรอบคอบ และคุณธรรมประกอบการวางแผน การตัดสินใจและการกระทำ

เศรษฐกิจพอเพียงดอทเน็ต (2559) สรุปให้เห็นสาระสำคัญของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทาง การดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทย เป็นปรัชญาที่พระองค์ทรงชี้ให้เห็นถึงแนวการดำรงชีวิตรวมทั้งการปฏิบัติตนของประชาชนในทุกๆระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนา และบริหารประเทศ ให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ เพื่อให้สามารถก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ พระองค์ทรงชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่รวมทั้งการปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากการประยุกต์ใช้วิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทยได้ตลอดเวลา ซึ่งเป็นการมองโลกเชิงระบบของการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา มุ่งเน้นให้เกิดการรอดพ้นจากภัยและวิกฤติ เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา ดังนั้น ความพอเพียง จึงหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการปฏิบัติตนในทางที่ดี

และต้องประกอบไปด้วยสองเงื่อนไข คือ เงื่อนไขความรู้ เงื่อนไขคุณธรรม โดยปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีหลักพิจารณาอยู่ 5 ส่วน ดังนี้

1. กรอบแนวความคิด

เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากการประยุกต์ใช้วิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทยได้ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัย และวิกฤต เพื่อความมั่นคง และความยั่งยืน ของการพัฒนา

2. คุณลักษณะ

เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับโดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

3. คำนิยาม

ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ พร้อม ๆ กัน ดังนี้

3.1 ความพอประมาณ : หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่นการผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

3.2 ความมีเหตุผล : หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

3.3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว : หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

4. เงื่อนไข

การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้นต้องอาศัยทั้งความรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

4.1 เงื่อนไขความรู้: ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

4.2 เงื่อนไขคุณธรรม: ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

5. แนวทางปฏิบัติ/ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ผลจากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้

และเทคโนโลยี

มูลนิธิชัยพัฒนา (2559) ได้กำหนดว่า เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่ชี้ให้เห็นถึงแนวการดำรงอยู่รวมไปถึงการปฏิบัติตนของประชาชนในทุกๆระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้สามารถก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ โดยความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีต่อการกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในภายนอก ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกัน จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักวิชาการ รวมถึงนักธุรกิจในทุกๆระดับ ให้มีจิตสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้เกิดสมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี ดังนั้น ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง จึงประกอบด้วยคุณสมบัติ ดังนี้

1. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ
2. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ
3. ภูมิคุ้มกัน หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต

โดยมี เงื่อนไข ของการตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียง 2 ประการ ดังนี้

1. เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในการปฏิบัติ
2. เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักใน คุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

5. องค์ประกอบของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550) สรุปให้เห็นองค์ประกอบของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ว่าเป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อให้ชีวิตดำเนินไปในทางสายกลางที่เหมาะสมสอดคล้องกับวิถีความเป็นอยู่อันเรียบง่ายของคนไทย ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับประชาชนทุกระดับ ทั้งระดับบุคคลครอบครัวชุมชนองค์กรและระดับประเทศได้โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้

ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีต่อความจำเป็นและเหมาะสมกับฐานะของตนเองสังคมสิ่งแวดล้อมรวมทั้งวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่นไม่มากเกินไปไม่น้อยเกินไป และต้องไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจดำเนินการเรื่องต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลตามหลักวิชาการ หลักกฎหมาย หลักศีลธรรม จริยธรรมและ วัฒนธรรมที่พึงมาคิดถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องอย่างถ่วงถ่วง โดยคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

ภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงในด้านเศรษฐกิจสังคมสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมเพื่อให้สามารถปรับตัวและรับมือได้อย่างทันที่ทัน่วงที เงื่อนไขสำคัญเพื่อให้เกิดความพอเพียงการตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ต้องอาศัยทั้งเงื่อนไขคุณธรรม หลักวิชา และเงื่อนไขชีวิตเป็นพื้นฐาน

เงื่อนไขคุณธรรม เสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติให้มีความซื่อสัตย์สุจริตรู้จักสามัคคีไม่โลภไม่ตระหนี่และรู้จักแบ่งปันให้ผู้อื่น

เงื่อนไขหลักวิชา อาศัยความรู้รอบรู้ รอบคอบและระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้วางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน

เงื่อนไขชีวิต ดำเนินชีวิตด้วยความอดทนมีความเพียร มีสติ และปัญญาบริหารจัดการการใช้ชีวิต โดยใช้หลักวิชาและคุณธรรมเป็นแนวทางพื้นฐาน

สรุปได้ว่า หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ใช้หลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข คือ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย 3 ห่วง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และภูมิคุ้มกันที่ดี ซึ่งตั้งอยู่บนเงื่อนไขชีวิตพื้นฐาน 2 เงื่อนไข คือ ความรู้ และคุณธรรม ผลจากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี

6. การดำเนินชีวิตตามแนวพระราชดำริพอเพียง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ทรงเข้าใจถึงสภาพสังคมไทย ดังนั้น เมื่อได้พระราชทานแนวพระราชดำริ หรือพระบรมราโชวาทในด้านต่าง ๆ จะทรงคำนึงถึงวิถี

ชีวิต สภาพสังคมของประชาชนด้วย เพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งทางความคิด ที่อาจนำไปสู่ความขัดแย้ง
ในทางปฏิบัติได้ (มูลนิธิชัยพัฒนา, 2559) ดังนี้

แนวพระราชดำริในการดำเนินชีวิตแบบพอเพียง

- ชีวิต
1. ยึดความประหยัด ตัดทอนค่าใช้จ่ายในทุกด้าน ลดละความฟุ่มเฟือยในการใช้
 2. ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้อง ซื่อสัตย์สุจริต
 3. ปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี ลดละสิ่งชั่ว ประพฤติตนตามหลักศาสนา
 4. ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์และแข่งขันกันในการการค้าแบบต่อสู้กันอย่าง
- รุนแรง
5. ไม่หยุดนิ่งที่จะหาทางให้ชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ยาก ด้วยการขวนขวายใฝ่หา
ความรู้ให้มีรายได้เพิ่มพูนขึ้น จนถึงขั้นพอเพียงเป็นเป้าหมายสำคัญ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2559) ได้กำหนดให้มีการปฏิบัติตนตามแนวทาง
เศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

1. ยึดความประหยัด ตัดทอนค่าใช้จ่ายในทุกด้าน ลดละความฟุ่มเฟือยในการดำรง
ชีพอย่างจริงจัง ดังพระราชดำรัสว่า ...ความเป็นอยู่ที่ต้องไม่ฟุ้งเฟ้อ ต้องประหยัดไปในทางที่ถูกต้อง...
2. ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้อง สุจริต แม้จะตกอยู่ในภาวะขาดแคลน
ในการดำรงชีพก็ตาม ดังพระราชดำรัสที่ว่า ...ความเจริญของคนทั้งหลายย่อมเกิดมาจาก การ
ประพฤติชอบและการหาเลี้ยงชีพ ของตนเป็นหลักสำคัญ...
3. ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์และแข่งขันกันในการการค้าขายประกอบอาชีพ
แบบต่อสู้กันอย่างรุนแรงดังอดีต ซึ่งมีพระราชดำรัสเรื่องนี้ว่า ...ความสุขความเจริญอันแท้จริงนั้น
หมายถึงความสุขความเจริญที่บุคคลแสวงหามาได้ด้วยความเป็นธรรมทั้งในเจตนา และการกระทำ
ไม่ใช่ได้มาด้วยความบังเอิญ หรือด้วยการแก่งแย่งเบียดบังมาจากผู้อื่น...
4. ไม่หยุดนิ่งที่จะหาทางในชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ยากครั้งนี้ โดยต้องขวนขวาย
ใฝ่หาความรู้ให้เกิดมีรายได้เพิ่มพูนขึ้นจนถึงขั้นพอเพียงเป็นเป้าหมายสำคัญ พระราชดำรัสตอนหนึ่ง
ให้ความชัดเจนว่า ...การที่ต้องการให้ทุกคนพยายามที่จะหาความรู้ และสร้างตนเองให้มั่นคงนี้เพื่อ
ตนเอง เพื่อที่จะให้ตัวเองมีความเป็นอยู่ที่ก้าวหน้า ที่มีความสุข พอมีพอกินเป็นขั้นหนึ่ง และขั้นต่อไป
ก็คือให้มีเกียรติว่ายืนได้ด้วยตัวเอง...
5. ปฏิบัติตนในแนวทางที่ดีลดละสิ่งชั่วกิเลสให้หมดสิ้นไป ทั้งนี้ด้วยสังคมไทยที่ล่ม
สลายลงในครั้งนี้ เพราะยังมีบุคคลจำนวนมิใช่น้อยที่ดำเนินการโดยปราศจากละอายต่อแผ่นดิน
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระราโชวาทว่า ...พยายามไม่ก่อความชั่วให้เป็นเครื่อง

ทำลายตัว ทำลายผู้อื่น พยายามลด พยายามละความชั่วที่ตัวเองมีอยู่ พยายามก่อความดีให้แก่ตัวอยู่เสมอ พยายามรักษา และเพิ่มพูนความดีที่มีอยู่นั้น ให้งอกงามสมบูรณ์ขึ้น...

ทรงย้ำเน้นว่าคำสำคัญที่สุดคือ คำว่า "พอ" ต้องสร้างความพอที่สมเหตุสมผลให้กับตัวเองให้ได้และเราก็จะพบกับความสุข

สรุปได้ว่า การดำเนินชีวิตตามแนวทางของเศรษฐกิจพอเพียง ยึดแนวปฏิบัติ 5 ประการ คือ ยึดความประหยัด ตัดทอนค่าใช้จ่ายในทุกด้าน ลดละความฟุ่มเฟือยในการใช้ชีวิต ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้อง ซื่อสัตย์สุจริต ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์และแข่งขันกันในทางการค้าแบบต่อสู้กันอย่างรุนแรง ไม่หยุดนิ่งที่จะหาทางให้ชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ยาก และปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี ลดละสิ่งชั่ว ประพฤติตนตามหลักศาสนา ที่สำคัญที่สุดคือ คำว่า "พอ" ต้องสร้างความพอที่สมเหตุสมผลให้กับตัวเองให้ได้และเราก็จะพบกับความสุข

7. การน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550) ได้สรุปว่าทุกคนสามารถนำหลักปรัชญาฯ มาเป็นหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิตได้ไม่ใช่เฉพาะในหมู่คนจนหรือเกษตรกร โดยต้อง “ระเบิดจากข้างใน” คือการเกิดจิตสำนึกมีความศรัทธาเชื่อมั่นเห็นคุณค่าและนำไปปฏิบัติด้วยตนเอง แล้วจึงขยายไปสู่ครอบครัวชุมชนสังคมและประเทศชาติต่อไป

ความพอเพียงระดับบุคคลและครอบครัว มุ่งเน้นให้บุคคลและครอบครัวอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขทั้งทางกายและทางใจ โดยการพึ่งพาตนเองอย่างเต็มกำลังความสามารถ ไม่ทำอะไรเกินตัว ดำเนินชีวิตโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น รวมทั้งใฝ่รู้และมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อความมั่นคงในอนาคต และเป็นที่พึ่งให้ผู้อื่นได้ในที่สุด เช่น หาปัจจัยสี่มาเลี้ยงตนเองและครอบครัวจากการประกอบสัมมาชีพ รู้ข้อมูลรายรับ-รายจ่าย ประหยัดแต่ไม่ใช่ตระหนี่ ลด-ละ-เลิกอบายมุข สอนให้เด็กรู้จักคุณค่ารู้จักใช้และรู้จักออมเงินและสิ่งของเครื่องใช้ ดูแลรักษาสุขภาพ มีการแบ่งปันภายในครอบครัว ชุมชน และสังคมรอบข้าง รวมถึงการรักษาวัฒนธรรม ประเพณี และการอยู่ร่วมกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม

ความพอเพียงระดับชุมชน คนในชุมชนมีการรวมกลุ่มกันทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมช่วยเหลือเกื้อกูลกันภายในชุมชนบนหลักของความรู้ รักสามัคคี สร้างเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงกันในชุมชนและนอกชุมชนทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น การรวมกลุ่มอาชีพ การจัดสวัสดิการชุมชน การช่วยดูแลรักษาความสงบ จราจร ความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อย รวมทั้งการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและทรัพยากรธรรมชาติรวมถึงสิ่งแวดล้อมในชุมชนมาสร้างประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม เพื่อสร้างเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งและมีความเป็นอยู่ที่พอเพียง

ความพอเพียงในภาคธุรกิจเอกชน เริ่มจากความมุ่งมั่นในการดำเนินธุรกิจที่หวังผลประโยชน์หรือกำไรในระยะยาวมากกว่าระยะสั้น แสวงหาผลตอบแทนบนพื้นฐานของการแบ่งปัน มุ่งให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้รับประโยชน์อย่างเหมาะสมและเป็นธรรมทั้งลูกค้า คู่ค้า ผู้ถือหุ้น และพนักงานด้านการขยายธุรกิจต้องทำอย่างค่อยเป็นค่อยไปรวมทั้งต้องมี ความรู้ และเข้าใจธุรกิจของตนเองรู้จักลูกค้าคู่ค้าคู่แข่ง และเรียนรู้การตลาดอย่างถ่องแท้ ผลิดในสิ่งที่ ถนัดและทำตามกำลัง สร้างเอกลักษณ์ที่แตกต่าง และพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง มีการเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้น มีความซื่อสัตย์รับผิดชอบต่อสังคมและป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่สำคัญต้องสร้างเสริมความรู้และจิตสำนึกการให้แก่พนักงานอย่างเหมาะสม

ความพอเพียงระดับประเทศ เป็นการบริหารจัดการประเทศ โดยเริ่มจากการวางรากฐานให้ประชาชนส่วนใหญ่อยู่อย่างพอมีพอกินและพึ่งตนเองได้ มีความรู้ และคุณธรรมในการดำเนินชีวิต มีการรวมกลุ่มของชุมชนหลาย ๆ แห่งเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ สืบทอดภูมิปัญญา และร่วมกันพัฒนาตามแนวทาง เศรษฐกิจพอเพียงอย่างรู้รักสามัคคี เสริมสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงระหว่างชุมชนให้เกิดเป็นสังคมแห่งความพอเพียงในที่สุด

โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น

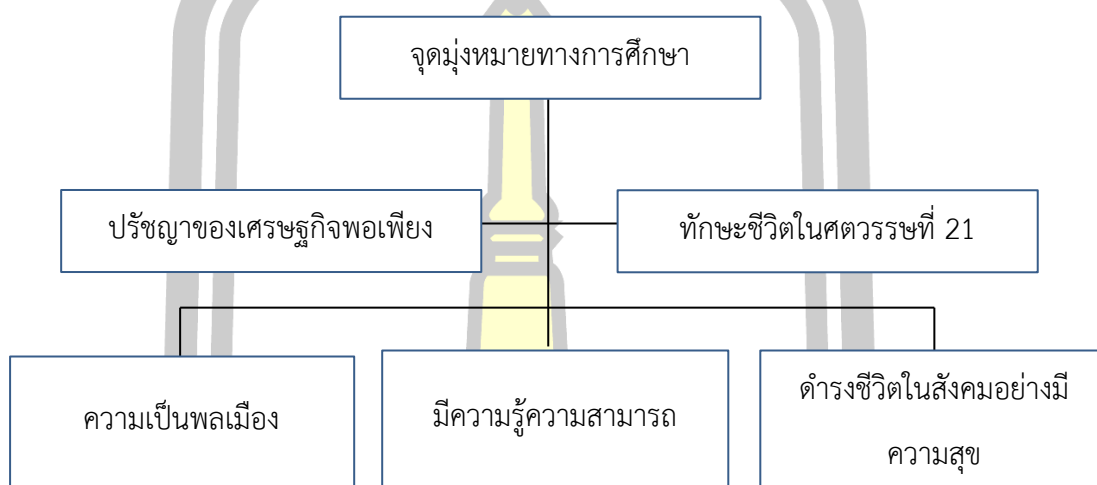
1. ความหมาย

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้ให้ความหมายไว้ว่า โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น หมายถึง สถานศึกษาที่มุ่งหวังให้ผู้เรียนมีทักษะในการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้ความสำคัญกับความเป็นท้องถิ่นและความเป็นไทย และพร้อมที่จะนำความรู้ความสามารถไปพัฒนาชุมชนของตนเอง โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นพื้นฐานของการบริหารจัดการ และการจัดการเรียนรู้ พร้อมให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน

2. ความเป็นมา

ตามที่ประชุมสมัชชาใหญ่แห่งองค์การสหประชาชาติ ได้เห็นชอบเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals) เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาของโลกในอีก 15 ปี ข้างหน้า สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 ในยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ เป้าหมายที่ 1 คนไทยทุกกลุ่มวัยมีทักษะ ความรู้ ความสามารถที่จะเป็นฐานในการพัฒนาประเทศ และเป้าหมายที่ 4 คนไทยมีจิตสำนึกพลเมืองและมีความนิยมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคมไทย เพื่อสร้างความยั่งยืน สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 – 2574 ซึ่งมีจุดมุ่งหมายทางการศึกษาว่า การศึกษาเป็นเครื่อง/กลไก

ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความเป็นพลเมือง มีทักษะความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะในการปฏิบัติงานที่ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน และการพัฒนาประเทศดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข กล่าวคือการมีงานทำ มีอาชีพ มีรายได้ รวมทั้งสามารถ ปรับตัวและดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมที่เป็นพลวัต ในโลกศตวรรษที่ 21 ด้วยปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ที่มา : คู่มือโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น (2559ค)

ภาพประกอบ 5 แนวคิดการดำเนินงานโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในฐานะหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เป็นฐาน ในการพัฒนาสถานศึกษา และจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการฝึกฝน ให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 จึงได้จัดทำโครงการโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2559)

2. จุดมุ่งหมายในการดำเนินโครงการ

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2559) กำหนดให้สถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น ควรสร้างเสริมลักษณะนิสัยในการดำเนินชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

2.1 ให้ผู้เรียนมีทักษะในการดำรงชีวิตอย่างพอเพียง คือ มีความรู้ความเข้าใจในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พร้อมทั้งมีความสามารถในการชี้ให้เห็นถึงความสำคัญในการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง และสามารถ ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีวิจารณญาณ บนหลักการของความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันโดยมีความรู้และคุณธรรมกำกับ เป็นพื้นฐานในการดำเนิน

ชีวิตและการปฏิบัติภารกิจหน้าที่เพื่อเจริญก้าวหน้า ไปอย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ในด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม

2.2 ให้ผู้เรียนตระหนักในความสำคัญในการสืบสาน สร้างสรรค์ ความเป็นท้องถิ่น และความเป็นไทย โดยการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรอบรู้ในประเพณี วัฒนธรรม ภูมิปัญญา และมีความหวงแหน ในทรัพยากรธรรมชาติที่อยู่ในท้องถิ่น นอกจากนี้ยังตระหนักในความสำคัญในการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ และคุณค่าของค่านิยมและลักษณะของความเป็นไทย ภายใต้วัฒนธรรมอันดีงาม และระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข โดยยกย่อง เทิดทูน ในสถาบันหลักของชาติอันได้แก่ ชาติ ศาสนา และ พระมหากษัตริย์

2.3 ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน คือ การที่ผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้ หรือความสามารถ ของตนเองหรือของกลุ่ม เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาชุมชนของตนให้ดียิ่งขึ้น ทั้งในรูปแบบของการแก้ไข ปัญหา หรือการพัฒนาต่อยอดสิ่งที่ชุมชนดำเนินการอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น โดยการปลูกจิตสำนึกของการแบ่งปันให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน

3. หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีหลักพิจารณาอยู่ด้วยกัน 5 ส่วน ดังนี้ (คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง, 2548)

3.1 กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้ให้เห็นถึงแนวทางในการดำรงชีวิตรวมไปถึง ปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยการประยุกต์ใช้วิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทยมาใช้ในปัจจุบันได้ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีลักษณะพลวัต มุ่งเน้นการปฏิบัติตนเพื่อให้รอดพ้นจากภัยและวิกฤตของโลกปัจจุบัน เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

3.2 คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางปฏิบัติตนที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ในทุกระดับโดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลาง ความพอดี และการพัฒนาอย่างเป็นลำดับขั้น

3.3 ค่านิยม ความพอเพียง (Sufficiency) ประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ (ทีศนา แคมมณี, 2558) ได้แก่

3.3.1 ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิต และบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

3.3.2 ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

3.3.3 การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลง ด้านต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้และไกล

3.4 เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน ประกอบด้วย

3.4.1 เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ อย่างรอบด้าน ความรอบคอบ ที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

3.4.2 เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย ความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์ สุจริต และมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

3.5 แนวทางปฏิบัติ/ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือการพัฒนาที่สมดุลและความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้ และเทคโนโลยี

4. การประยุกต์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนรู้การสอน

ปรียานุช ธรรมปียา (2555) ได้กล่าวว่า โดยทั่วไปเมื่อครู/ผู้สอน จะสอนอะไรแก่ใคร นั้น จำเป็นต้องตอบคำถามสำคัญ 5 ข้อ คือ

1. จะสอนอะไร (what to teach)
2. จะสอนใคร (whom to teach)
3. จะสอนที่ไหน เมื่อไร (where and when to teach)
4. จะสอนอย่างไร (how to teach)
5. จะวัดและประเมินผลการเรียนรู้ได้อย่างไร (how to assess learning)

สรุปสาระสำคัญที่ครู/ผู้สอนควรนำไปจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ประกอบด้วย

- 1) ความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 2) ทักษะการคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งประกอบด้วยทักษะการคิด ตามองค์ประกอบสำคัญของปรัชญา และทักษะกระบวนการคิดตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 3) ทักษะการปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ
- 4) เจตคติต่อปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การพัฒนารูปแบบการสอนเพื่อสร้างอุปนิสัย “พอเพียง” มีหลากหลายกิจกรรม เช่น ครูวิทยาศาสตร์ ครูการงานอาชีพ นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ และออกแบบให้ผู้เรียนได้สังเกต ได้ค้นหา และนำความรู้มาถ่ายทอดให้เพื่อน ๆ ฟังผ่านรูปแบบจิ๊กซอว์ ครูสังคมใช้รูปแบบโครงงาน ครูกิจกรรมให้นักเรียนวางแผนการจัดกิจกรรม/ชุมนุม ตามความสนใจ จากนั้น สร้างองค์ความรู้ด้วยการถอดบทเรียนภายหลังการปฏิบัติจริง เพื่อสร้างความเข้าใจในหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง หลังจากนั้นให้ผู้เรียนนำหลักปรัชญาฯ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข มาใช้วาง

แผนการทำงาน ในกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ตั้งแต่ย้ายไปหายาก จนทำให้นักเรียนเข้าใจ เกิดทักษะ และเห็นประโยชน์ การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ซึ่งกระบวนการต่าง ๆ เหล่านี้เป็น การสร้างพื้นฐาน อุปนิสัย “อยู่อย่างพอเพียง”

5. ขั้นตอนการดำเนินงานโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น

- 5.1 โรงเรียนเตรียมการและดำเนินกิจกรรม/โครงการตามแนวทางในคู่มือโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น
 - 5.2 โรงเรียนจัดส่งแบบประเมินโครงการโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น (ส่วนที่ 1 และส่วนที่ 2 ในหนังสือคู่มือ) เพื่อขอรับการประเมินไปยังต้นสังกัด
 - 5.3 ต้นสังกัดรวบรวมแบบขอรับการประเมินส่งสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัด (สจจ.)
 - 5.4 สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด (สจจ.) นิเทศ/แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น และรวบรวมแบบประเมินส่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
 - 5.4.1 แต่งตั้งคณะกรรมการประเมิน จำนวน 3 - 5 คน ประกอบด้วย
 - 5.4.1.1 ท้องถิ่นจังหวัด เป็นประธานกรรมการ
 - 5.4.1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนที่ได้รับการประเมินเป็นสถานศึกษาพอเพียง หรือศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา ในกรณีที่มีจังหวัด ไม่มีโรงเรียนที่เป็นสถานศึกษาพอเพียง หรือศูนย์การเรียนรู้ฯ ให้ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในพื้นที่จังหวัดหรือผู้ทรงคุณวุฒิแทน เป็นกรรมการ
 - 5.4.1.3 ผู้ประเมินสถานศึกษาพอเพียงตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ หรือศึกษานิเทศก์ เป็นกรรมการ
 - 5.4.1.4 พนักงาน / เจ้าหน้าที่สังกัดสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัด เป็นเลขานุการ
 - 5.5 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นดำเนินการคัดเลือกพร้อมดำเนินการตรวจติดตามคุณภาพจริงเชิงประจักษ์ของโรงเรียนที่ขอรับการประเมินและประกาศผล
 - 5.6 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนดจัดพิธีและดำเนินการมอบรางวัล/เกียรติบัตร/ป้าย “โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น” ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
- สรุปได้ว่า ขั้นตอนการประเมินโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น เป็นการประเมินผลดำเนินงานของสถานศึกษาในการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินงานของสถานศึกษา โดยคณะผู้ประเมินที่สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดแต่งตั้ง

บริบทของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (2560) ได้กำหนดให้รัฐต้องให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และจะต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาก่อนเข้ารับการศึกษา เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการ นอกจากนี้ยังกำหนดให้รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตและจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการกำกับส่งเสริมและสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติซึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติและการดำเนินการและตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วย

1. การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการที่กฎหมายได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีภารกิจในการจัดการศึกษา ดังต่อไปนี้ (วศิน โภภท, 2560)

1.1 การจัดการศึกษาในระบบ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการศึกษาในระบบสองรูปแบบ คือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษา รายละเอียด ดังนี้

1.1.1 การศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการจัดการศึกษาไม่น้อยกว่า 12 ปีก่อนระดับอุดมศึกษา ซึ่งรัฐต้องจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย สำหรับการแบ่งประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นตามกฎหมายกระทรวง แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1.1.1.1 การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา เป็นการจัดการศึกษาให้เด็กที่มีอายุระหว่าง 3-6 ปี โดยมีหลักการคือเตรียมความพร้อมของเด็กด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ บุคลิกภาพ เพื่อการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

1.1.1.2 การศึกษาระดับประถมศึกษา มุ่งเน้นพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม และความรู้ความสามารถของเด็ก ใช้ระยะเวลาตามเกณฑ์ปกติ 6 ปี

1.1.1.3 การศึกษาระดับมัธยมศึกษา แบ่งเป็น 2 ระดับคือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการจัดการศึกษาถัดจากระดับประถมศึกษา ใช้เวลาเรียน 3 ปี มีเป้าหมายเพื่อให้ความรู้ ความต้องการ ความสนใจ และสร้างความถนัดแก่นักเรียน เพื่อนำไปใช้ประกอบการ

งานและอาชีพที่สมควรแก่วัย และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการจัดการศึกษาถัดจากระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ใช้เวลาเรียน 3 ปี เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ ทั้งนี้การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมี 2 ประเภท คือ ประเภทสามัญ (มัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6) และประเภทอาชีวศึกษา (ประกาศนียบัตรวิชาชีพ)

1.1.2 การศึกษาระดับอุดมศึกษา การศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นการจัดการเรียนการสอนภายหลังที่จบการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งเป็นสองระดับ คือ ระดับต่ำกว่าปริญญา ซึ่งครอบคลุมการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงหรืออนุปริญญา และระดับปริญญา

1.2 การศึกษาตามอัธยาศัย การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือแหล่งความรู้อื่น ๆ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำหน้าที่จัดการให้ความรู้ด้านอาชีพ เป็นการจัดบริการและส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาความรู้ทักษะในการประกอบอาชีพแก่ประชาชน รวมทั้งการรวมกลุ่มผู้ประกอบอาชีพในพื้นที่เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของประชาชน และความเข้มแข็งของชุมชน ตลอดจนการสนับสนุนหนังสือ หนังสือพิมพ์ สื่อ สิ่งพิมพ์แก่ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ตำบล และห้องสมุดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) แบ่งการปกครองออกเป็น 4 รูปแบบ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และการปกครองรูปแบบพิเศษ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา ซึ่งในปี 2560 มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบรวมจำนวนทั้งสิ้น 7,853 แห่ง (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2560) ดังนี้

1.1 จำนวนสถานศึกษา

1.1.1 การศึกษาในระบบ โดยในปีการศึกษา 2560 พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดการศึกษา จำนวน 791 แห่ง รวม 2,059 โรงเรียน ดังนี้

1.1.1.1 องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 157 แห่ง มีโรงเรียนในสังกัด จำนวน 173 โรงเรียน

1.1.1.2 องค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน 56 แห่ง มีโรงเรียนในสังกัด จำนวน 346 โรงเรียน

1.1.1.3 เทศบาล แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1) เทศบาลตำบล จำนวน 405 แห่ง มีโรงเรียนในสังกัด จำนวน 464 โรงเรียน

2) เทศบาลเมือง จำนวน 141 แห่ง มีโรงเรียนในสังกัด จำนวน 430 โรงเรียน

3) เทศบาลนคร จำนวน 30 แห่ง มีโรงเรียนในสังกัด จำนวน 197 โรงเรียน

1.1.1.4 เมืองพัทยา มีโรงเรียนในสังกัด จำนวน 11 โรงเรียน

1.1.1.5 กรุงเทพมหานคร มีโรงเรียนในสังกัด จำนวน 438 โรงเรียน

เนื่องจากได้มีการถ่ายโอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนเมืองพัทยาและกทม.ไม่มีจำนวนโรงเรียนเพิ่มขึ้น พิจารณาจำแนกสถานศึกษาตามระดับการศึกษา สถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่เปิดสอนในระดับก่อนประถมศึกษาและระดับประถมศึกษามากที่สุด และได้มีการขยายการเปิดการสอนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามความพร้อมของแต่ละท้องถิ่น ในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดการศึกษาถึงระดับอุดมศึกษามีเพียง 2 แห่ง เท่านั้น คือ กรุงเทพมหานคร มีวิทยาลัยแพทยศาสตร์และวิทยาลัยการสุภณีย์ ส่วน องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นที่จัดการสอนในระดับอาชีวศึกษา มีจำนวน 9 แห่ง ได้แก่ เทศบาลเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร, เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี, เทศบาลนครนครปฐม จังหวัดนครปฐม, เทศบาลเมืองหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์, องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน จังหวัดลำพูน, เทศบาลเมืองอ้อมน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา, เทศบาลเมืองนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี, เทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย และเทศบาลเมืองพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี

1.2 จำนวนนักเรียน โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีจำนวนนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอาชีวศึกษา ในภาพรวมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี โดยในปี 2560 มีนักเรียนจำนวนรวมทั้งสิ้น 732,191 คน เมื่อพิจารณาจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า นักเรียนระดับประถมศึกษา มีจำนวนเพิ่มมากที่สุด จำนวน 308,560 คน รองลงมาได้แก่ ระดับก่อนประถมศึกษา จำนวน 172,464 คน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 171,376 คน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 75,937 คน และ ระดับอาชีวศึกษา จำนวน 3,854 คน ตามลำดับ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2560)

1.3 การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

นอกจากการจัดการศึกษาในระบบแล้ว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในรูปศูนย์พัฒนาเด็กเล็กซึ่งจากข้อมูลเท่าที่รวบรวมได้ พบว่า ในปี 2559 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวนทั้งสิ้น 76 จังหวัด จำนวน 19,897 ศูนย์ (กรมกิจการเด็กและเยาวชน, 2559) ดังนี้

1.3.1 ภาคเหนือ จำนวน 17 จังหวัด จำนวน 4,367 ศูนย์

1.3.2 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 20 จังหวัด จำนวน 8,872

ศูนย์

1.3.3 ภาคกลาง จำนวน 25 จังหวัด จำนวน 4,236 ศูนย์

1.3.4 ภาคใต้ จำนวน 14 จังหวัด จำนวน 2,422 ศูนย์

2. กลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการประสานงานวิชาการ การจัดการศึกษาท้องถิ่นใน 5 ระดับ ประกอบด้วย ระดับส่วนกลาง ระดับกลุ่มจังหวัดการศึกษา ท้องถิ่น ระดับจังหวัด ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระดับสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่ควบคุม คุณภาพมาตรฐานการศึกษา การจัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เสนอแนวทางการพัฒนา หลักสูตร ตลอดจนแนวทางการจัดทำสารการเรียนรู้ของหลักสูตร และแนวทางการดำเนินการจัดการ การศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2559) จึงได้จัด แบ่งกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่น ดังนี้

กลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 (ภาคกลางตอนบน) มีจำนวน 4 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดนนทบุรี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดปทุมธานี และจังหวัดสระบุรี

กลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 2 (ภาคกลางตอนบน 2) มีจำนวน 4 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดชัยนาท จังหวัดลพบุรี จังหวัดสิงห์บุรี และจังหวัดอ่างทอง

กลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 3 (ภาคกลางตอนกลาง) มีจำนวน 5 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดสระแก้ว จังหวัดนครนายก และจังหวัด สมุทรปราการ

กลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 4 (ภาคกลางตอนล่าง 1) มีจำนวน 4 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดนครปฐม จังหวัดราชบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี และจังหวัดกาญจนบุรี

กลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 5 (ภาคกลางตอนล่าง 2) มีจำนวน 4 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดสมุทรสงคราม

กลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 6 (ภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย) มีจำนวน 4 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดชุมพร จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดพัทลุง

กลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 7 (ภาคใต้ฝั่งอันดามัน) มีจำนวน 5 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดระนอง จังหวัดพังงา จังหวัดภูเก็ต จังหวัดกระบี่ และจังหวัดตรัง

กลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 8 (ภาคใต้ฝั่งชายแดน) มีจำนวน 5 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดสงขลา จังหวัดสตูล จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส

กลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 9 (ภาคตะวันออก) มีจำนวน 4 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดชลบุรี จังหวัดระยอง จังหวัดจันทบุรี และจังหวัดตราด

กลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 10 (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1) มีจำนวน 5 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดหนองคาย จังหวัดเลย จังหวัดอุดรธานี จังหวัดหนองบัวลำภู และจังหวัดบึงกาฬ

กลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 11 (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2) มีจำนวน 3 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดนครพนม จังหวัดมุกดาหาร และจังหวัดสกลนคร

กลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง) มีจำนวน 4 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดขอนแก่น จังหวัดมหาสารคาม และจังหวัดกาฬสินธุ์

กลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 13 (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1) มีจำนวน 4 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดอำนาจเจริญ จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดยโสธร และจังหวัดอุบลราชธานี

กลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 14 (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2) มีจำนวน 4 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดสุรินทร์

กลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 15 (ภาคเหนือตอนบน 1) มีจำนวน 4 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดลำปาง และจังหวัดลำพูน

กลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 16 (ภาคเหนือตอนบน 2) มีจำนวน 4 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดน่าน จังหวัดพะเยา จังหวัดเชียงราย และจังหวัดแพร่

กลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 17 (ภาคเหนือตอนล่าง 1) มีจำนวน 4 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดสุโขทัย จังหวัดเพชรบูรณ์ และจังหวัดอุตรดิตถ์

กลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 18 (ภาคเหนือตอนล่าง 2) มีจำนวน 4 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดพิจิตร จังหวัดนครสวรรค์ และจังหวัดอุทัยธานี

สรุปได้ว่า กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้จัดกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นออกเป็นกลุ่มจังหวัด จำนวน 18 กลุ่มจังหวัด ครอบคลุมจังหวัดทั่วประเทศ เพื่อทำหน้าที่ควบคุมคุณภาพมาตรฐานการศึกษา การจัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เสนอแนวทางพัฒนาหลักสูตร ตลอดจนแนวทางการจัดทำสารการเรียนรู้ของหลักสูตร และแนวทางการดำเนินการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3. กลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2559) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการประสานงานวิชาการการจัดการศึกษาท้องถิ่น ระดับกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่น และระดับส่วนกลาง เพื่อทำหน้าที่ควบคุมคุณภาพมาตรฐานการศึกษา การจัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เสนอแนวทางพัฒนาหลักสูตร ตลอดจนแนวทางการจัดทำสารการเรียนรู้ของหลักสูตร และแนวทางการดำเนินการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

โดยได้จัดแบ่งออกเป็นกลุ่มจังหวัดการศึกษา จำนวน 18 กลุ่มจังหวัดการศึกษาทั่วประเทศ โดยจังหวัดมหาสารคามจัดกลุ่มอยู่ในกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12

กลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 มีจำนวน 4 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดขอนแก่น จังหวัดมหาสารคาม และจังหวัดกาฬสินธุ์ มีสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 142 แห่ง จำนวนนักเรียน 109,180 (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2560) จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับ อนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย และอาชีวศึกษา

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีรูปแบบการบริหารท้องถิ่นรูปแบบเทศบาล ซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่บริหารงาน และการบริการประชาชนในเขตชุมชนเมือง ซึ่งงานด้านการศึกษาที่เป็นหน้าที่ที่เทศบาลจะต้องดำเนินการในเขตพื้นที่ ดังนั้น โรงเรียนในสังกัดเทศบาล จึงเป็นสถานศึกษาเทศบาลที่จัดการศึกษาให้กับคนในเขตชุมชนเมือง โดยกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 โดยมีเทศบาลจำนวน 47 แห่ง มีสถานศึกษาในสังกัด 76 แห่ง มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 16,181 คน

สรุปได้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นองค์กรทางราชการที่มีหน้าที่ในการบริหารราชการในเขตพื้นที่ ซึ่งหนึ่งในอำนาจหน้าที่ คือ การจัดการศึกษา โดยกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นได้แบ่งออกเป็น 18 กลุ่มจังหวัด โดยการจัดการศึกษาในระบบ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน หรือศูนย์การเรียน ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดการบริหารในรูปแบบเทศบาล มีสถานศึกษาเทศบาลที่จัดการศึกษาในเขตชุมชนเมือง

เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานนิติบุคคลที่มีการบริหารงานในแบบอย่างของตนเองตามบริบทของท้องถิ่น มีจุดเน้นที่เป็นการเฉพาะของท้องถิ่นตนเอง ทำให้การบริหารงานขององค์กรปกครองท้องถิ่นมีความหลากหลาย การดำเนินงานตามนโยบายของหน่วยงานที่กำกับดูแลไม่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ท้องถิ่น จะเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้การดำเนินงานโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น มีข้อจำกัดในการดำเนินงาน

การพัฒนาแนวทางโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น

1. ความหมายของแนวทาง

มีหน่วยงาน และนักวิชาการได้ให้ความหมายเกี่ยวกับแนวทาง ดังนี้

สนธยา พลศรี (2547) ได้ให้ความหมายไว้ว่า แนวทาง หมายถึง การเปลี่ยนแปลงสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้เกิดคุณภาพดีขึ้นกว่าเดิม

ราชบัณฑิตยสถาน (2556) ได้ให้ความหมายไว้ว่า แนวทาง หมายถึง ทางปฏิบัติที่วางไว้เป็นแนว

เปลื้อง ณ นคร (2560) ได้ให้ความหมายไว้ว่า แนวทาง หมายถึง ทางปฏิบัติที่ควรทำ

สรุปได้ว่า แนวทาง หมายถึง วิธีการในเชิงปฏิบัติที่วางไว้ เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงจากสภาพที่เคยเป็นอยู่ให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นกว่าเดิมอย่างเป็นระบบ เป็นแนวให้เกิดกระบวนการที่ต้องมีการทำงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

2. ความหมายของการพัฒนา

มีหน่วยงาน และนักวิชาการได้ให้ความหมายเกี่ยวกับแนวทาง ดังนี้

ปกรณ ปรียากร (2538) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่ละเล็กละน้อย โดยผ่านลำดับขั้นตอนต่าง ๆ ไปสู่ระดับที่สามารถขยายตัวขึ้น เติบโตขึ้น มีการปรับปรุงให้ดีขึ้น และเหมาะสมกว่าเดิมหรืออาจก้าวหน้าไปถึงขั้นที่อุดมสมบูรณ์เป็นที่น่าพอใจ

ราชบัณฑิตยสถาน (2556) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การพัฒนา หมายถึง การทำความเจริญ การเปลี่ยนแปลงในทางที่เจริญขึ้น การคลี่คลายไปในทางที่ดี ถ้าเป็นกริยา ใช้คำว่า พัฒนา หมายความว่า ทำให้เจริญ คือ ทำให้เติบโตได้ งอกงาม ทำให้งอกงามและมากขึ้น เช่น เจริญทางไมตรี

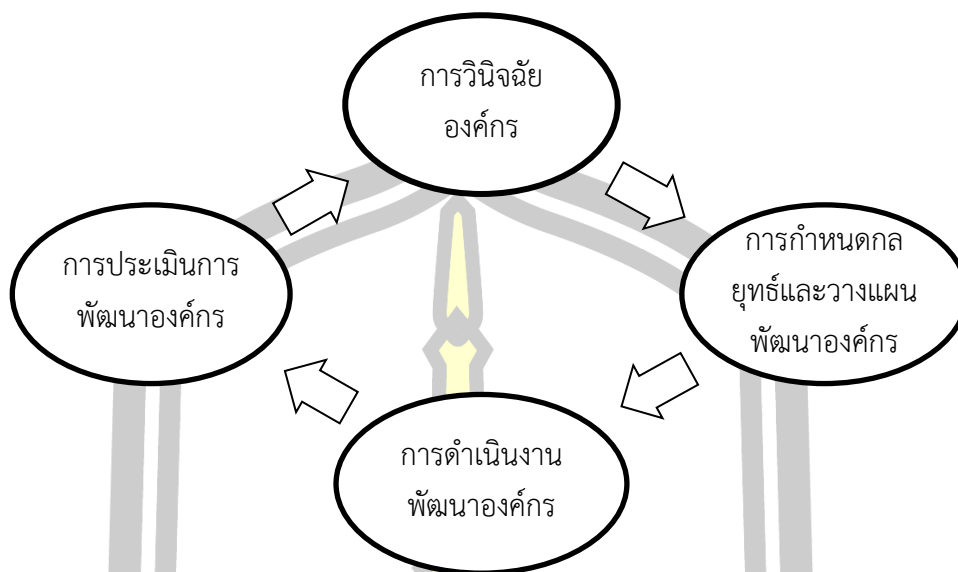
สรุปได้ว่า การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่ละเล็กละน้อย โดยผ่านลำดับขั้นตอนต่าง ๆ ไปสู่ระดับที่สามารถขยายตัวขึ้น เติบโตขึ้น มีการปรับปรุงให้ดีขึ้น เจริญขึ้นคลี่คลายไปในทางที่ดี

3. กระบวนการพัฒนาองค์กร

สุนันทา เลาหันทน์ (2531) ได้กล่าวไว้ว่า กระบวนการพัฒนาองค์กร โดยใช้แม่แบบการสร้างทีมของ Davis และ Newstrom ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน กล่าวคือ การวินิจฉัยเบื้องต้น การรวบรวมข้อมูล การตรวจสอบข้อมูล การวางแผนปฏิบัติงาน การสร้างทีมงานการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม และการประเมินผลและติดตามผล

ณัฐพันธุ์ เขจรนนท์ (2547) กล่าวว่า กระบวนการพัฒนาองค์กรมีขั้นตอนที่สำคัญดังนี้ 1) การวินิจฉัยองค์กร การกำหนดกลยุทธ์และวางแผนพัฒนาองค์กร การดำเนินงานพัฒนาองค์กร การประเมินการพัฒนาองค์กร

อภิชัย ธิมทัพบ (2555) ได้กล่าวไว้ว่า กระบวนการพัฒนาองค์กร (OD Process) ซึ่งเป็นกระบวนการที่จะต้องดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ดังภาพประกอบ 6

ที่มา : อภิชัย ธิณฑิพ (2555)

ภาพประกอบ 6 กระบวนการพัฒนาองค์กร

ขั้นตอนที่ 1 การวินิจฉัยองค์กร (Organization Diagnosis)

หลังจากที่ผู้บริหารตระหนักถึงปัญหาที่องค์กรประสบอยู่หรือมองเห็นโอกาสในการพัฒนาองค์กร เขาก็จะแต่งตั้งผู้ที่มีอำนาจพัฒนาองค์กร (OD Team) ให้ทำการศึกษา ทำความเข้าใจและอธิบายสถานการณ์ปัจจุบันเพื่อกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหา และเสนอแนะวิธีการพัฒนาองค์กรในอนาคต

ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดกลยุทธ์และวางแผนพัฒนาองค์กร (Establish OD Strategy and Implementation Plan)

ทีมงานพัฒนาองค์กรนำข้อมูลจากการวินิจฉัยองค์กร มากำหนดแผนพัฒนาองค์กรเลือกเทคโนโลยีและระดับในการพัฒนาองค์กรและร่างแผนปฏิบัติงาน (Action Plan) เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผลตามเป้าหมายที่ต้องการซึ่งจะต้องดำเนินงานอย่างเป็นระบบ และเป็นขั้นตอนโดยพิจารณาภาพรวมขององค์กร เพื่อให้แผนปฏิบัติการสามารถบูรณาการเข้ากับกลยุทธ์ขององค์กรและสร้างผลงานที่สำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม

ขั้นตอนที่ 3 การนำกลยุทธ์การพัฒนาองค์กรไปประยุกต์ (OD Intervention)

การแทรกแซงการพัฒนาองค์กร จัดเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการพัฒนาองค์กร โดยมีการกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบในการทำแผนการพัฒนาองค์กร ที่มีการวางแผนปฏิบัติงาน ตารางกิจกรรม กำหนดตารางเวลา และ

ผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน ตลอดจนมีการเตรียมพร้อมที่จะแก้ไขปัญหาอยู่ตลอดเวลาโดยไม่ทอดทิ้งต่ออุปสรรคที่เกิดขึ้น

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินการพัฒนางาน (OD Evaluation)

เป็นขั้นตอนสำคัญอีกขั้นตอนหนึ่งในการพัฒนางานที่ช่วยในการติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการพัฒนางานว่าสอดคล้องกับเป้าหมาย เกณฑ์ และมาตรฐานที่กำหนดไว้เพียงใด ตลอดจนจะต้องมีการแก้ไขและปรับปรุงอย่างไร เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ตามที่ต้องการ ขณะเดียวกันก็จะเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ของทีมงานพัฒนางานที่จะได้รับข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) เพื่อปรับปรุงตนเองให้สามารถทำการพัฒนางานให้ดีขึ้นในอนาคต

สรุปได้ว่า กระบวนการพัฒนางาน คือ เป็นกระบวนการที่ต้องมีการทำงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ประกอบด้วย การวินิจฉัยองค์กร การกำหนดกลยุทธ์และการวางแผนองค์กร การดำเนินงานพัฒนางาน และการประเมินการพัฒนางาน

4. องค์ประกอบของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2552) ได้รวบรวมองค์ประกอบสถานศึกษาในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ ในการจัดการเรียนการสอนและการบริหารจัดการ ดังนี้

1. ด้านการบริหารสถานศึกษา
2. การจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน
3. ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
4. ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา
5. ด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จของสถานศึกษาพอเพียง

กระทรวงศึกษาธิการ (2554) ได้รวบรวมองค์ประกอบของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา
2. ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
4. ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา
5. ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ

ปรียานุช ธรรมปียา (2558) ได้กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ดังนี้

1. ด้านการบริหารสถานศึกษา
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน

ตาราง 1 (ต่อ)

รหัสนี้	หน่วยงาน/นักวิชาการ หัวเรื่อง	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2552)	กระทรวงศึกษาธิการ (2554)	ปรียานุช ธรรมปิยา (2558)	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2559)	รวม	สรุปผลการสังเคราะห์องค์ประกอบหลัก
		5	ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้		✓		✓
6	ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	✓		✓		2	3
7	ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน		✓		✓	2	
8	ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา	✓	✓	✓	✓	3	4
9	ด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จของสถานศึกษาพอเพียง	✓				1	5
10	ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ		✓		✓	2	
11	ด้านผลลัพธ์			✓		1	

จากตาราง 1 พบว่า องค์ประกอบหลักของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา มีการดำเนินงาน 11 ด้าน ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบที่มีความสอดคล้องตรงกันเข้าด้วยกันได้ 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา เป็นการสังเคราะห์องค์ประกอบที่ 1 ด้านการบริหารสถานศึกษา และองค์ประกอบที่ 2 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา
2. ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นการสังเคราะห์องค์ประกอบที่ 3 ด้านการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน องค์ประกอบที่ 4 ด้านการจัดการเรียนการสอน และองค์ประกอบที่ 5 ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นการสังเคราะห์องค์ประกอบที่ 6 ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และองค์ประกอบที่ 7 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
4. ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา

5. ด้านผลลัพธ์ / ภาพความสำเร็จ เป็นการสังเคราะห์องค์ประกอบที่ 9 ด้านผลลัพธ์ และภาพความสำเร็จของสถานศึกษาพอเพียง องค์ประกอบที่ 10 ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ และองค์ประกอบที่ 11 ด้านผลลัพธ์

สรุปได้ว่า ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษามีการดำเนินงาน 5 ด้าน ประกอบด้วย 1. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา 2. ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 4. ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา 5. ด้านผลลัพธ์ / ภาพความสำเร็จ ผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบมาวิเคราะห์เพื่อนำเสนอตัวบ่งชี้ ได้ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา

เป็นการดำเนินงานของสถานศึกษาที่มีการวางแผน การดำเนินงาน การติดตาม และนำผลการติดตามมาปรับปรุงเพื่อพัฒนาในการกำหนดนโยบาย การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานทั่วไป โดยนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานและให้ความสำคัญกับความเป็นท้องถิ่น ความเป็นไทย และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน โดยมีหน่วยงานและนักวิชาการได้เสนอตัวบ่งชี้ของการบริหารจัดการสถานศึกษา ไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2552) ได้เสนอตัวบ่งชี้ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ประกอบด้วย

1. นโยบายการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นข้อกำหนดหลักปฏิบัติ หรือแนวทาง วิธีการจัดทำนโยบาย แผนงาน โครงการ และการถ่ายทอดเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติเกี่ยวกับการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงปรากฏอยู่ในระดับสถานศึกษาหรือฝ่ายหรืองานหรือสาขา วิชาหรือสาขางานหรือรายวิชา และมีการปฏิบัติครบวงจรคุณภาพ (PDCA)
2. วิชาการ สถานศึกษามีการจัดทำแผนงาน ดำเนินงาน ติดตาม ประเมินผลและนำผลการติดตามไปใช้ในการพัฒนากิจกรรมที่ส่งเสริมการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในสถานศึกษา ฝ่ายหรืองานหรือสาขา วิชาหรือสาขางานหรือรายวิชา
3. อาคารสถานที่ มีข้อกำหนด หลักปฏิบัติ หรือแนวทางของการปฏิบัติที่เกี่ยวกับการใช้อาคารสถานที่ โรงฝึกงาน สถานฝึกประสบการณ์ แหล่งเรียนรู้ ที่ใช้ในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงปรากฏอยู่ในระดับสถานศึกษาหรือฝ่ายหรืองานหรือสาขา วิชาหรือสาขางานหรือรายวิชาและแต่ละระดับควรมีการปฏิบัติครบวงจรคุณภาพ (PDCA)
4. งบประมาณ มีข้อกำหนดหรือหลักปฏิบัติหรือแนวทาง ของการปฏิบัติ หรือเอกสารที่เกี่ยวกับการใช้งบประมาณ การระดมทุน สนับสนุนการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึงการระดมทุนจากองค์กรหรือหน่วยงานหรือชุมชนเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจ

พอเพียงปรากฏอยู่ในระดับสถานศึกษาหรือฝ่ายหรืองานหรือสาขา วิชาหรือสาขางานหรือรายวิชาและแต่ละระดับควรมีการปฏิบัติครบวงจรคุณภาพ (PDCA)

5. ความสัมพันธ์กับชุมชน มีข้อกำหนด หลักปฏิบัติหรือแนวทาง ของการปฏิบัติที่เกี่ยวกับการร่วมมือกับเอกชนทำการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พัฒนาสิ่งแวดล้อมหรือสังคมหรือเศรษฐกิจหรือวัฒนธรรม ปรากฏอยู่ในระดับสถานศึกษาหรือฝ่ายหรืองานหรือสาขา วิชาหรือสาขางานหรือรายวิชาและแต่ละระดับควรมีการปฏิบัติครบวงจรคุณภาพ (PDCA)

กระทรวงศึกษาธิการ (2554) ได้เสนอตัวบ่งชี้ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ประกอบด้วย

1. นโยบาย มีการจัดทำนโยบาย ดำเนินการ ติดตาม และนำผลการติดตามมาพัฒนานโยบาย แผนปฏิบัติการประจำปี โครงการที่นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในสถานศึกษา

2. วิชาการ มีแผนงาน โครงการ กิจกรรมด้านวิชาการที่นำสู่การดำเนินงาน ติดตามผล และนำผลการติดตามไปพัฒนางานวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3. งบประมาณ มีการวางแผน ดำเนินการ ติดตามผล และนำผลการติดตามมาพัฒนาการบริหารจัดการงบประมาณ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4. บริหารทั่วไป ดำเนินการบริหารอาคารสถานที่และจัดการแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งการประสานความร่วมมือกับชุมชนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของผู้เรียน

ปริญญานุช ธรรมปิยา (2558) ได้เสนอตัวบ่งชี้ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ประกอบด้วย

1. นโยบาย มีการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นหลักในการบริหารนโยบาย

2. งบประมาณ มีการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นหลักในการบริหารงบประมาณ

3. บุคลากร มีการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นหลักในการบริหารบุคลากร

4. สถานที่ มีการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นหลักในการบริหารสถานที่

5. ชุมชนสัมพันธ์ มีการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นหลักในการบริหารชุมชนสัมพันธ์

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2559) ได้เสนอตัวบ่งชี้ด้านการบริหาร
จัดการสถานศึกษา ประกอบด้วย

1. นโยบาย มีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการใน
แผนปฏิบัติการประจำปี โดยกำหนดนโยบาย ดำเนินงาน ติดตามผล และนำผลการติดตามมา
พัฒนา โดยให้ความสำคัญกับความเป็นท้องถิ่น และความเป็นไทย รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการ
พัฒนาของชุมชน

2. วิชาการ จัดทำแผนงาน ดำเนินงาน ติดตามผลการดำเนินงาน
วิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยให้ความสำคัญกับความเป็น
ท้องถิ่น ความเป็นไทยและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนมาสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3. บริหารทั่วไป เป็นการบริหารจัดการอาคารสถานที่ และแหล่งเรียนรู้
ในสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการประสานสัมพันธ์กับชุมชนในการจัด
กิจกรรมการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของผู้เรียน

จากข้อมูลองค์ประกอบด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา สามารถ
สังเคราะห์องค์ประกอบ ดังตาราง 2

ตาราง 2 (ต่อ)

ที่	หน่วยงาน/นักวิชาการ หัวเรื่อง	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2552)	กระทรวงศึกษาธิการ (2554)	ปริญญช ธรรมปิยา (2558)	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2559)	รวม	สรุปผลการสังเคราะห์องค์ประกอบด้าน การบริหารจัดการสถานศึกษา
2	วิชาการ	✓	✓		✓	3	2
	2.1 มีส่วนร่วมในการวางแผนงานวิชาการที่ ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดกิจกรรมการ เรียนรู้	✓	✓		✓	3	2.1
	2.2 นำแผนงานวิชาการที่ส่งเสริมการบูร ณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	✓	✓		✓	3	2.2
	2.3 มีการติดตามและประเมินผลการ ดำเนินงานตามแผนงานวิชาการที่ส่งเสริม การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	✓	✓		✓	3	2.3
	2.4 นำผลการติดตามและประเมินผล แผนงานวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมา พัฒนาแผนงานวิชาการในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้	✓	✓		✓	3	2.4

ตาราง 2 (ต่อ)

ที่	หน่วยงาน/นักวิชาการ หัวเรื่อง	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2552)	กระทรวงศึกษาธิการ (2554)	ปริญญช ธรรมปิยา (2558)	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2559)	รวม	สรุปผลการสังเคราะห์องค์ประกอบด้าน การบริหารจัดการสถานศึกษา
3	งบประมาณ	✓	✓	✓		3	3
	3.1 มีการวางแผนการบริหารจัดการ งบประมาณของสถานศึกษาที่สอดคล้อง กับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	✓	✓	✓		3	3.1
	3.2 ได้ดำเนินการตามแผนงบประมาณของ สถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง	✓	✓	✓		3	3.2
	3.3 มีการติดตามและประเมินผลการ ดำเนินงานตามแผนงบประมาณของ สถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง	✓	✓	✓		3	3.3
	3.4 นำผลการติดตามและประเมินผลการ ดำเนินงาน มาพัฒนาและปรับปรุงการ บริหารจัดการงบประมาณตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง	✓	✓	✓		3	3.4
4	อาคารสถานที่	✓		✓		2	4
5	ความสัมพันธ์กับชุมชน	✓		✓		2	
6	บริหารทั่วไป	✓	✓		✓	3	

ตาราง 2 (ต่อ)

ที่	หน่วยงาน/นักวิชาการ หัวเรื่อง	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2552)	กระทรวงศึกษาธิการ (2554)	ปริญญช ธรรมปิยา (2558)	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2559)	รวม	สรุปผลการสังเคราะห์องค์ประกอบด้าน การบริหารจัดการสถานศึกษา
6.4	นำผลการติดตามและประเมินผลการ บริหารจัดการ อาคารสถานที่และแหล่ง การเรียนรู้ในสถานศึกษา มาพัฒนาและ ปรับปรุงการบริหารจัดการ อาคารสถานที่ และแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา รวมทั้ง การประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วม ในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	✓	✓	✓	✓	4	4.4
7	บริหารงานบุคคล			✓		1	5
7.1	มีส่วนร่วมในการวางแผนอัตรากำลัง การจัดวางตัวบุคคล การส่งเสริม ความสามารถในการปฏิบัติงานของ บุคลากรสอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง			✓		1	5.1
7.2	ดำเนินการตามแผนอัตรากำลัง การจัด วางตัวบุคคล การส่งเสริมความสามารถใน การปฏิบัติงานสอดคล้องกับหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง			✓		1	5.2

ตาราง 2 (ต่อ)

ที่	หน่วยงาน/นักวิชาการ หัวเรื่อง	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2552)	กระทรวงศึกษาธิการ (2554)	ปริญญช ธรรมปิยา (2558)	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2559)	รวม	สรุปผลการสังเคราะห์องค์ประกอบด้าน การบริหารจัดการสถานศึกษา
7.3	มีการติดตามและประเมินผลแผน อัตรากำลัง การจัดวางตัวบุคคล การ ส่งเสริมความสามารถในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง			✓		1	5.3
7.4	นำผลการติดตามและประเมินผลด้าน การบริหารงานบุคคลมาพัฒนาและ ปรับปรุงแผนอัตรากำลัง การจัดวางตัว บุคคล การส่งเสริมความสามารถในการ ปฏิบัติงานสอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง			✓		1	5.4

จากตาราง 2 พบว่า องค์ประกอบด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ในการนำหลัก
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา มีการดำเนินงาน 7 องค์ประกอบ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์
องค์ประกอบที่มีความสอดคล้องตรงกันเข้าด้วยกันได้ 5 องค์ประกอบ 20 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

1. นโยบาย เป็นการสังเคราะห์องค์ประกอบที่ 1 นโยบาย ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้
ได้แก่

1.1 มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบายสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียง และบูรณาการในแผน

1.2 ปฏิบัติตามนโยบายที่มีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็น
นโยบายในการบริหารสถานศึกษา

1.3 มีการประเมินผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียงมาใช้ในสถานศึกษา

1.4 ได้นำผลการประเมินการดำเนินงานตามนโยบาย มาใช้ในการพัฒนานโยบาย
ของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. วิชาการ เป็นการสังเคราะห์องค์ประกอบที่ 2 วิชาการ ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

2.1 มีส่วนร่วมในการวางแผนงานวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.2 นำแผนงานวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.3 มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงานวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.4 นำผลการติดตามและประเมินผลแผนงานวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาพัฒนาแผนงานวิชาการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3. งบประมาณ เป็นการสังเคราะห์องค์ประกอบที่ 3 งบประมาณ ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

3.1 มีการวางแผนการบริหารจัดการงบประมาณของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.2 ได้ดำเนินการตามแผนงบประมาณของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.3 มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงบประมาณของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.4 นำผลการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน มาพัฒนาและปรับปรุงการบริหารจัดการงบประมาณตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4. บริหารทั่วไป เป็นการสังเคราะห์องค์ประกอบที่ 4 อาคารสถานที่ องค์ประกอบที่ 5 ความสัมพันธ์กับชุมชน และองค์ประกอบที่ 6 บริหารทั่วไป ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

4.1 มีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารจัดการ อาคารสถานที่และแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา รวมทั้งการประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4.2 ดำเนินการตามแผนงานบริหาร จัดการอาคารสถานที่และแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา รวมทั้งการประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4.3 มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานบริหารจัดการ อาคารสถานที่และแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา รวมทั้งการประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4.4 นำผลการติดตามและประเมินผลการบริหารจัดการ อาคารสถานที่และแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา มาพัฒนาและปรับปรุงการบริหารจัดการ อาคารสถานที่และแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา รวมทั้งการประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5. การบริหารงานบุคคล เป็นการสังเคราะห์ห้องค์ประกอบที่ 7 บริหารงานบุคคล ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

5.1 มีส่วนร่วมในการวางแผนอัตรากำลัง การจัดวางตัวบุคคล การส่งเสริมความสามารถในการปฏิบัติงานของบุคลากรสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5.2 ดำเนินการตามแผนอัตรากำลัง การจัดวางตัวบุคคล การส่งเสริมความสามารถในการปฏิบัติงานสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5.3 มีการติดตามและประเมินผลแผนอัตรากำลัง การจัดวางตัวบุคคล การส่งเสริมความสามารถในการปฏิบัติงานสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5.4 นำผลการติดตามและประเมินผลด้านการบริหารงานบุคคลมาพัฒนาและปรับปรุงแผนอัตรากำลัง การจัดวางตัวบุคคล การส่งเสริมความสามารถในการปฏิบัติงานสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สรุปได้ว่า ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา เป็นการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นกรอบในการกำหนดนโยบาย จัดทำแผนงานด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารทั่วไป และการบริหารงานบุคคลที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำสู่การปฏิบัติงาน กำกับติดตามผล และนำผลการดำเนินงานมาพัฒนาการทำงาน รวมทั้งการประสานสัมพันธ์กับชุมชนในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน

2. ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

เป็นการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน การดำเนินงาน การติดตาม และการนำผลการติดตามไปใช้ในการปรับปรุงรูปแบบการบูรณาการที่นำหลักคิดเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งได้จากการจัดหน่วยการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และทุกระดับชั้น ตามบริบทของท้องถิ่นและความเป็นไทย โดยมีหน่วยงานและนักวิชาการได้เสนอตัวบ่งชี้ของการบริหารจัดการสถานศึกษา ไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2552) ได้เสนอตัวบ่งชี้ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย

1. การบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน มีแผนการจัดการเรียนรู้ที่นำสู่การปฏิบัติ ติดตาม ประเมิน และนำผลการติดตามไปใช้ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนในชั้นเรียนทั้งระดับสถานศึกษา หรือสาขา วิชาหรือสาขางานหรือรายวิชา

2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีแนวทาง การดำเนินงาน การติดตาม และการนำผลการติดตามไปใช้ในการปรับปรุงการมีส่วนร่วมในผลงานของนักเรียนที่เกิดจากการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับสาขาวิชาหรือสาขางานหรือรายวิชา

3. สื่อและแหล่งการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีแนวทาง การดำเนินการ การติดตามผล การนำผลการติดตามไปปรับปรุงแก้ไขในการผลิต ใช้เผยแพร่สื่อ และแหล่งเรียนรู้ในการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอนในระดับสถานศึกษา/สาขา วิชา/สาขางาน/รายวิชา/หน่วยการเรียนรู้

4. ผู้เรียนมีความรู้และปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นลักษณะที่ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แล้วนำไปสู่การปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ทั้งระดับสถานศึกษา หรือสาขาวิชาหรือสาขางานหรือรายวิชาและมีการปฏิบัติครบวงจรคุณภาพ PDCA

5. การวัดและประเมินผล เป็นการสร้างเครื่องมือหรือวิธีการในการวัดและประเมินผล แล้วนำไปใช้วัดประเมินผลผู้เรียน ติดตามผลการประเมิน และนำผลการประเมินติดตามไปใช้ในการพัฒนาการจัดแผนการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เพื่อการพัฒนาขับเคลื่อนปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงในระดับสาขาวิชา สาขางาน รายวิชา หน่วยการเรียนรู้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

กระทรวงศึกษาธิการ (2554) ได้เสนอตัวบ่งชี้ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย

1. หน่วยการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการดำเนินงานของสถานศึกษาที่จัดให้มีหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แล้วนำสู่การเรียนการสอนหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กำหนดแผนการกำกับ ติดตาม รายงานศึกษา และวิเคราะห์เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่กิจกรรมการเรียนรู้ โดยการพัฒนาหลักสูตรที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนทุก โดยการสอดแทรกในแผนการจัดการเรียนรู้ ทุกรายวิชา ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ อย่างมีคุณภาพ เรียนมีส่วนร่วม

ร่วมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้

3. สื่อและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการดำเนินการเพื่อการจัดหา ผลิตสื่อการเรียนรู้ จัดทำ หรือการจัดการหาแหล่งเรียนรู้ หรือพัฒนาแหล่งเรียนรู้ นำไปสู่การใช้ และบันทึกการใช้สื่อ แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา เพื่อบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนทุกรายวิชา ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ปรากฏในแผนการจัดการเรียนรู้ รวมถึงการเผยแพร่ ขยายผลแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ จัดทำทำเนียบแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยการร่วมมือระหว่างบุคลากรในสถานศึกษาและ ผู้เรียน

4. การวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการจัดทำเครื่องมือ มีวิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รายงานผลการประเมินทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ แล้วนำผลการประเมินไปปรับปรุง พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งการจัดแสดง ประกวด และเผยแพร่ผลงานผู้เรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้อยู่อย่างพอเพียง

ปริยานุช ธรรมปียา (2558) ได้เสนอตัวบ่งชี้ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย

1. การจัดการเรียนการสอนที่สอดแทรกกระบวนการปลูกฝังปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีการจัดการเรียนการสอนที่สอดแทรกกระบวนการปลูกฝังปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นหลักคิดและหลักปฏิบัติของผู้เรียน ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทุกระดับชั้น และทำ กิจกรรมต่าง ๆ ตามที่มาตรฐานตัวชี้วัดในหลักสูตรการศึกษา มุ่งหวังให้เกิดขึ้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2559) ได้เสนอตัวบ่งชี้ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย

1. หลักสูตร/หน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการจัดให้มีหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามมาตรฐานการเรียนรู้ รวมทั้งมีการนิเทศติดตาม ประเมินผล การนำหน่วยการเรียนรู้ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2. การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นการจัดให้มีแผนจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ที่ครูผู้สอนสามารถนำไปสู่การจัดการเรียนรู้ ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ และที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ประเพณี หรือการเรียนรู้ศิลปะ ภูมิปัญญาท้องถิ่น

3. สื่อและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการ จัดหา การผลิต การใช้ การพัฒนาและเผยแพร่สื่อการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างการบูรณาการหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

4. การวัดผลและประเมินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการจัดทำ และใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย ที่ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มี การรายงานผลการประเมิน แล้วนำมาปรับปรุงประเมินมาใช้เป็นแนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมถึงการจัดแสดง เผยแพร่ ประกวด แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลงานที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

จากข้อมูลองค์ประกอบด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สามารถ สังเคราะห์องค์ประกอบ ดังตาราง 3

ตาราง 3 ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของ การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

ร.น.	หัวข้อ	หน่วยงาน/นักวิชาการ	หลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้				รวม	สรุปผลการสังเคราะห์องค์ประกอบด้าน หลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
			สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2552)	กระทรวงศึกษาธิการ (2554)	ปริญญชุ ธรรมปิยา (2558)	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2559)		
1	หน่วยการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง			✓		✓	2	1
	1.1 มีการหน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตาม มาตรฐานการเรียนรู้ ทุกกลุ่มสาระ และทุก ระดับชั้น			✓		✓	2	1.1

ตาราง 3 (ต่อ)

ร.น.	หน่วยงาน/นักวิชาการ หัวเรื่อง	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2552)	กระทรวงศึกษาธิการ (2554)	ปรียานุช ธรรมปิยา (2558)	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2559)	รวม	สรุปผลการสังเคราะห์องค์ประกอบด้าน หลักสูตรและการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้
	1.2 มีการดำเนินการเพื่อนำหน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ และทุกระดับชั้น		✓		✓	2	1.2
	1.3 มีการนิเทศ ติดตามและประเมินผล ในการนำหน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ และทุกระดับชั้น		✓		✓	2	1.3
	1.4 นำผลการนิเทศ ติดตามและ ประเมินผล มาใช้พัฒนาและปรับปรุงการ ในการนำหน่วยการเรียนรู้หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ และทุกระดับชั้น		✓		✓	2	1.4
2	การบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน	✓	✓		✓	3	2
3	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	✓		✓		2	

ตาราง 3 (ต่อ)

ร.น.	หน่วยงาน/นักวิชาการ หัวเรื่อง	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2552)	กระทรวงศึกษาธิการ (2554)	ปรีชา สุข ธรรมปิยา (2558)	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2559)	รวม	สรุปผลการสังเคราะห์องค์ประกอบด้าน หลักสูตรและการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้
	3.1 มีแผนการจัดการเรียนรู้ ที่บูรณาการ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่ม สาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ตามมาตรฐานการ เรียนรู้ ที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน อย่างมีคุณภาพ	✓	✓	✓	✓	4	2.1
	3.2 ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการ จัดการเรียนรู้ ที่บูรณาการหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการ เรียนรู้ต่าง ๆ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่ เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน อย่างมี คุณภาพ	✓	✓	✓	✓	4	2.2
	3.3 มีการติดตามและประเมินผลการ จัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ตาม มาตรฐานการเรียนรู้ที่เน้นการมีส่วนร่วม ของผู้เรียน อย่างมีคุณภาพ	✓	✓	✓	✓	4	2.3

ตาราง 3 (ต่อ)

ร.น.	หน่วยงาน/นักวิชาการ หัวเรื่อง	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2552)	กระทรวงศึกษาธิการ (2554)	ปรียานุช ธรรมปิยา (2558)	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2559)	รวม	สรุปผลการสังเคราะห์องค์ประกอบด้าน หลักสูตรและการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้
	4.4 นำผลการติดตามและประเมินผลการ จัดหาสื่อ และแหล่งเรียนรู้มาพัฒนาและ ปรับปรุง การดำเนินการตามแผนการ จัดหา ผลิต ใช้ เผยแพร่สื่อและแหล่งเรียนรู้ เพื่อสนับสนุนการบูรณาการหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้	✓	✓		✓	3	3.4
5	ผู้เรียนมีความรู้และปฏิบัติตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง	✓				1	4
6	การวัดและประเมินผล	✓	✓		✓	3	
	6.1 จัดทำเครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่ หลากหลาย สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง	✓	✓		✓	3	4.1
	6.2 ใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่ หลากหลาย สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง	✓	✓		✓	3	4.2
	6.3 มีการติดตามและประเมินผลการใช้ เครื่องมือวัดผลและประเมินผล ที่ สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	✓	✓		✓	3	4.3

ตาราง 3 (ต่อ)

ร.น.	หน่วยงาน/นักวิชาการ หัวเรื่อง	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2552)	กระทรวงศึกษาธิการ (2554)	ปรียา สุข ธรรมปิยา (2558)	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2559)	รวม	สรุปผลการสังเคราะห์องค์ประกอบด้าน หลักสูตรและการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา
6.4	นำผลการติดตามและประเมินผลการใช้เครื่องมือวัดและประเมินผล มาพัฒนาและปรับปรุงการใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่สอดคล้องกับการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาของเศรษฐกิจพอเพียง	✓	✓		✓	3	4.4

จากตาราง 3 พบว่า องค์ประกอบด้านหลักสูตรและการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา มีการดำเนินงาน 6 องค์ประกอบ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบที่มีความสอดคล้องตรงกันเข้าด้วยกันได้ 4 องค์ประกอบ 16 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

1. การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ เป็นการสังเคราะห์องค์ประกอบที่ 1 หน่วยการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

1.1 มีการหน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ทุกกลุ่มสาระ และทุกระดับชั้น

1.2 มีการดำเนินการเพื่อนำหน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ และทุกระดับชั้น

1.3 มีการนิเทศ ติดตามและประเมินผล ในการนำหน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ และทุกระดับชั้น

1.4 นำผลการนิเทศ ติดตามและประเมินผล มาใช้พัฒนาและปรับปรุงการ ในการนำหน่วยการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาทุกกลุ่มสาระ และทุกระดับชั้น

2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นการสังเคราะห์องค์ประกอบที่ 2 การบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน และองค์ประกอบที่ 3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

2.1 มีแผนการจัดการเรียนรู้ ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน อย่างมีคุณภาพ

2.2 ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน อย่างมีคุณภาพ

2.3 มีการติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน อย่างมีคุณภาพ

2.4 นำผลการติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ตามแผนการจัดการเรียนรู้ มาพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน อย่างมีคุณภาพ

3. สื่อและแหล่งเรียนรู้ เป็นการสังเคราะห์องค์ประกอบที่ 4 สื่อและแหล่งเรียนรู้ ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

3.1 กำหนดแผนการจัดหา ผลิต ใช้ เผยแพร่สื่อและแหล่งเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3.2 ดำเนินการจัดหา ผลิต ใช้ เผยแพร่สื่อและแหล่งเรียนรู้ตามแผน เพื่อสนับสนุนการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3.3 มีการติดตามและประเมินผลการจัดหา ผลิต ใช้ เผยแพร่สื่อและแหล่งเรียนรู้ เพื่อสนับสนุนการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3.4 นำผลการติดตามและประเมินผลการจัดหาสื่อ และแหล่งเรียนรู้มาพัฒนาและปรับปรุง การดำเนินการตามแผนการจัดหา ผลิต ใช้ เผยแพร่สื่อและแหล่งเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

4. การวัดและประเมินผล เป็นการสังเคราะห์องค์ประกอบที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และองค์ประกอบที่ 6 การวัดและประเมินผล ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

4.1 จัดทำเครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4.2 ใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4.3 มีการติดตามและประเมินผลการใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินผล ที่สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4.4 นำผลการติดตามและประเมินผลการใช้เครื่องมือวัดและประเมินผล มาพัฒนาและปรับปรุงการใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สรุปได้ว่า ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นการจัดหน่วยการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ รวมถึงการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการกำหนดแผนงาน การดำเนินงาน การติดตาม และการนำผลการติดตามไปใช้ในการปรับปรุงรูปแบบการบูรณาการที่นำหลักคิดเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และทุกระดับชั้น

3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

เป็นการจัดให้มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน กิจกรรมชุมนุม ชมรม ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด รวมไปถึงกิจกรรมสาธารณประโยชน์ กิจกรรมจิตอาสาที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการแก้ไขปัญหาและการดำรงชีวิตโดยมีหน่วยงานและนักวิชาการได้เสนอตัวบ่งชี้ของการบริหารจัดการสถานศึกษา ไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2552) ได้เสนอตัวบ่งชี้ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วย

1. การแนะแนวและระบบดูแลนักเรียน เป็นการจัดให้มีหลักปฏิบัติแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการแนะแนวและดูแลนักเรียน ดำเนินการตามระบบ การติดตามประเมิน รายงานผลการดำเนินการตามระบบ และนำผลการติดตามไปใช้ในการพัฒนาระบบแนะแนว การดูแลนักเรียนที่ส่งเสริมทักษะอาชีพให้ผู้เรียนรู้จักศักยภาพของตนเองตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับสถานศึกษา สาขาวิชา สาขางาน รายวิชา และหน่วยการเรียนรู้

2. กิจกรรมนักเรียน ลูกเสือ นักศึกษาวิชาทหาร เป็นการจัดแนวทางวิธีการปฏิบัติ ติดตามประเมินรายงานผลการปฏิบัติ และนำผลการประเมินผลการปฏิบัติไปใช้ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมลูกเสือ นักศึกษาวิชาทหาร และกลุ่มจิตอาสาที่เน้นการมีส่วนร่วมระหว่างครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับสถานศึกษา สาขาวิชา สาขางาน รายวิชาให้ผลกิจกรรมยั่งยืน

3. โครงการเสริมทักษะอาชีพ สิ่งประดิษฐ์ เป็นการจัดวางแนวทาง ในการปฏิบัติ การติดตามประเมินรายงานผลการปฏิบัติ และการนำผลการติดตามประเมิน รายงานผลการปฏิบัติไปใช้พัฒนาการ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดทำโครงการเรียนรู้ หรือสิ่งประดิษฐ์ หรือโครงการเสริมทักษะวิชาชีพที่หลากหลายตามภูมิสังคม และมีส่วนร่วมในการพัฒนา แก้ปัญหา สถานศึกษาหรือชุมชนด้านเศรษฐกิจ หรือสังคม สิ่งแวดล้อม หรือวัฒนธรรม ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ในระดับสถานศึกษา สาขาวิชา สาขางาน รายวิชา และหน่วยการเรียนรู้

4. ชุมนุม ชมรม องค์กร เป็นการส่งเสริมการก่อตั้ง ดำเนินการ ติดตาม ประเมินรายงานผล และการขยายผลการจัดกิจกรรมหรือ ชุมนุม/ชมรมหรือองค์กรที่บูรณาการ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงระดับสาขาวิชา สาขางาน และรายวิชาไปสู่ชุมชน

5. การประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม หรือหลักคำสอนทาง ศาสนา มีการส่งเสริม ดำเนินการจัดกิจกรรม ติดตามประเมินรายงานผลการจัดกิจกรรม และขยาย ผลการจัดกิจกรรมที่เกิดจากการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม หรือหลักคำสอนทางศาสนามาใช้ใน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับสถานศึกษา สาขาวิชา สาขางานและรายวิชา

กระทรวงศึกษาธิการ (2554) ได้เสนอตัวบ่งชี้ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน ประกอบด้วย

1. การแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน เป็นการจัดทำแผนงาน โครงการ กิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน มีการดำเนินการจัดกิจกรรมแนะแนวให้ ผู้เรียนได้รู้จักศักยภาพของตนเอง การแก้ปัญหาของผู้เรียน ส่งเสริมการวางแผนชีวิตทั้งด้านการเรียน และการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียนในสถานศึกษา เข้าใจสภาพแวดล้อมของ ชุมชน/สังคม และการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทางด้านเศรษฐกิจ/สังคม/สิ่งแวดล้อม/วัฒนธรรม ติดตาม ผลการดำเนินการ และนำผลการติดตามการดำเนินงานมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนจนทำให้ผู้เรียน สามารถใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการเลือกประกอบอาชีพ และ/หรือศึกษาต่อเพื่อให้ ชีวิตมีความเจริญก้าวหน้าไปได้อย่างพอเพียง

2. กิจกรรมนักเรียน เป็นการจัดให้มีแผนงาน ส่งเสริมให้มีการจัดตั้ง ชุมนุม ชมรม โครงการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน จัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด หรือผู้ บำเพ็ญประโยชน์ ที่มีการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม หลักคำสอนทางศาสนาในการจัด กิจกรรมนักเรียน และติดตามผลการจัดกิจกรรมนักเรียน เพื่อนำผลการติดตามมาปรับปรุง พัฒนา กิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3. กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เป็นการกำหนดแผนงาน โครงการเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสา และมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและ

สาธารณประโยชน์ นำสู่การดำเนินการเพื่อการแก้ไขปัญหาพัฒนาสถานศึกษา ชุมชนด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งการติดตามผลการ ดำเนินกิจกรรมจิตอาสาของผู้เรียน แล้วนำผลการติดตามมาปรับปรุง พัฒนา กิจกรรมจิตอาสาของ ผู้เรียน เพื่อบริการสังคมและสาธารณประโยชน์ของผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ปริยานุช ธรรมปียา (2558) ได้เสนอตัวบ่งชี้ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน ประกอบด้วย

1. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่หลากหลาย เป็นการทำให้มีการจัดกิจกรรม ชุมชน ชุมรม ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ ที่สอดคล้องกับบริบททางสังคม ของสถานศึกษา เพื่อปลูกฝังปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้กับผู้เรียน
2. กิจกรรมทางสังคมของสถานศึกษา เป็นการจัดกิจกรรมจิตอาสา หรือ กิจกรรมสาธารณประโยชน์ ในการร่วมมือ ช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาทางสังคมของสถานศึกษา ร่วมกับชุมชนหรือสังคมของตนเอง

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2559) ได้เสนอตัวบ่งชี้ด้านการจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วย

1. การแนะแนวและระบุดูแลช่วยเหลือผู้เรียน การจัดทำแผนงาน จัด กิจกรรมแนะแนวและการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน เพื่อสนับสนุนการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้เรียนได้รู้จักการวางแผนชีวิตของตนเอง การดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้ สามารถ แก้ปัญหาและพัฒนาตนเอง
2. กิจกรรมนักเรียน จัดทำแผนงาน โครงการ เพื่อนำสู่การจัดกิจกรรม ติดตามผลการจัดกิจกรรม และนำผลการติดตามมาปรับปรุง พัฒนากิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุ กาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ หรือการจัดตั้งชุมนุม ชมรมต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนที่ สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามบริบทของสถานศึกษาและความเป็นไทย
3. กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชน และสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง

จากข้อมูลองค์ประกอบด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สามารถสังเคราะห์ องค์ประกอบ ดังตาราง 4

ตาราง 4 (ต่อ)

ร.น.	หน่วยงาน/นักวิชาการ หัวเรื่อง	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2552)	กระทรวงศึกษาธิการ (2554)	ปริญญช ธรรมปิยา (2558)	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2559)	รวม	สรุปผลการสังเคราะห์องค์ประกอบด้าน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
	4.4 นำผลการติดตามการจัดกิจกรรมนักเรียนมาพัฒนาและปรับปรุงการจัดกิจกรรมนักเรียน ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	✓	✓		✓	3	2.4
5	กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์		✓	✓	✓	3	3
	5.1 มีส่วนร่วมกำหนดแผนงานการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสา พัฒนา แก้ปัญหา หรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง		✓		✓	2	3.1
	5.2 ดำเนินงานกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสา พัฒนา แก้ปัญหา หรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง		✓	✓	✓	3	3.2
	5.3 ติดตามและประเมินผลการดำเนินกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสา พัฒนา แก้ปัญหา หรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ		✓		✓	2	3.3

ตาราง 4 (ต่อ)

ที่	หน่วยงาน/นักวิชาการ หัวเรื่อง	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	กระทรวงศึกษาธิการ (2554)	ปรียานุช ธรรมปิยา (2558)	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2559)	รวม	สรุปผลการสังเคราะห์องค์ประกอบด้าน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
		(2552)					
6.3	มีการติดตามและประเมินผลการ ประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม หลักคำสอนทางศาสนา ในการจัดกิจกรรม นักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง	✓				1	4.3
6.4	นำผลการติดตามและประเมินผลการ ปฏิบัติงานมาพัฒนาและปรับปรุงการ ประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม หลักคำสอนทางศาสนา ในการจัดกิจกรรม นักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง	✓				1	4.4

จากตาราง 4 พบว่า องค์ประกอบด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในการนำหลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา มีการดำเนินงาน 6 องค์ประกอบ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์
องค์ประกอบที่มีความสอดคล้องตรงกันเข้าด้วยกันได้ 4 องค์ประกอบ 16 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

1. การแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นการสังเคราะห์องค์ประกอบที่
1 การแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

1.1 มีส่วนร่วมกำหนดแผนงานแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อ
สนับสนุนการดำเนินชีวิต ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.2 จัดกิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อสนับสนุนการ
ดำเนินชีวิต ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.3 ดำเนินการติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อสนับสนุนการดำเนินชีวิต ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.4 นำผลการติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มาพัฒนาและปรับปรุงการจัดกิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อสนับสนุนการดำเนินชีวิต ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. กิจกรรมนักเรียน เป็นการสังเคราะห์องค์ประกอบที่ 2 กิจกรรมนักเรียน ลูกเสือ นักศึกษาวิชาทหาร องค์ประกอบที่ 3 โครงการ โครงการเสริมทักษะอาชีพ สิ่งประดิษฐ์ และ องค์ประกอบที่ 4 ชุมนุม ชมรม องค์การ ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

2.1 มีส่วนร่วมกำหนดแผนงาน โครงการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.2 ดำเนินกิจกรรมนักเรียน ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.3 ติดตามผลการจัดกิจกรรมนักเรียน ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.4 นำผลการติดตามการจัดกิจกรรมนักเรียนมาพัฒนาและปรับปรุงการจัดกิจกรรมนักเรียน ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3. กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เป็นการสังเคราะห์องค์ประกอบที่ 5 กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

3.1 มีส่วนร่วมกำหนดแผนงานการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสา พัฒนา แก้ปัญหา หรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.2 ดำเนินงานกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสา พัฒนา แก้ปัญหา หรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.3 ติดตามและประเมินผลการดำเนินกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสา พัฒนา แก้ปัญหา หรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ

3.4 นำผลการติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจิตอาสา มาพัฒนา และปรับปรุงกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสา พัฒนา แก้ปัญหา หรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4. การประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นการสังเคราะห์องค์ประกอบที่ 6 ผู้เรียนมีความรู้และปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

4.1 มีส่วนร่วมกำหนดแผนงานการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม หลักคำสอนทางศาสนา ในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4.2 ประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม หลักคำสอนทางศาสนา ในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4.3 มีการติดตามและประเมินผลการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม หลักคำสอนทางศาสนา ในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4.4 นำผลการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานมาพัฒนาและปรับปรุงการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม หลักคำสอนทางศาสนา ในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คือ การจัดให้มีการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน กิจกรรมชุมนุม ชมรม องค์กร นักศึกษาวิชาทหาร ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด รวมไปถึงกิจกรรมสาธารณประโยชน์ กิจกรรมจิตอาสา การประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม หรือหลักคำสอนทางศาสนาที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการแก้ไขปัญหาและการดำรงชีวิต โดยการวางแผน ปฏิบัติกิจกรรม ติดตามผลการจัดกิจกรรม นำมาปรับปรุงแก้ไขการจัดกิจกรรมผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4. ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา

เป็นการส่งเสริมให้บุคลากรได้ตระหนัก และดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการจัดให้บุคลากรได้รับความรู้จากการฝึกอบรม ประชุม สัมมนา และติดตามผลการนำความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิต แล้วนำมาขยายผลการปฏิบัติโดยการเผยแพร่ตามสื่อต่าง ๆ โดยใช้กระบวนการวงจรคุณภาพ (PDCA) โดยมีหน่วยงานและนักวิชาการได้เสนอตัวบ่งชี้ของการบริหารจัดการสถานศึกษา ไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2552) ได้เสนอตัวบ่งชี้ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ประกอบด้วย

1. การสร้างความตระหนักและเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การจัดทำแผนงาน โครงการพัฒนาบุคลากร โดยการศึกษา จัดประชุม อบรม สัมมนา ดูงานแหล่งเรียนรู้ ติดตามประเมินรายงานผลการพัฒนาบุคลากร และนำผลการติดตามประเมินรายงานผล ไปใช้พัฒนาบุคลากร เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา ฝ่าย สาขาวิชา สาขางาน และรายวิชา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. ส่งเสริมให้มีการพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จัดการสำรวจความต้องการความจำเป็นของบุคลากรในสถานศึกษา จัดกิจกรรมพัฒนาบุคลากร และส่งเสริมให้แสวงหาความรู้ ตลอดจนการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประยุกต์ใช้ในงาน

ในระดับสถานศึกษา ฝ่าย สาขาวิชา สาขางานและรายวิชา มีการติดตามประเมินรายงานผลการพัฒนาบุคลากร แล้วนำผลการติดตามประเมินผลและรายงานการพัฒนาบุคลากรในสถาน เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

3. การดำเนินและปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง กำหนดแนวทางการจัดกิจกรรม มีการปฏิบัติกิจกรรม ดำเนินการติดตามประเมินรายงานผลการจัดกิจกรรม และการนำรายงานผลไปใช้พัฒนาการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียน รู้จักศักยภาพของตนเอง มีจิตสำนึกด้านจิตอาสา จิตสาธารณะดำเนินชีวิตแบบอย่างวิถีไทย ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับสถานศึกษา สาขา วิชา สาขางานและรายวิชา

4. ติดตามผลการประเมินการพัฒนาบุคลากรและการเผยแพร่แนวคิด และผลการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยกำหนดแผนการติดตามและประเมินผลการดำเนินการ นำแผนการติดตามและประเมินผลการดำเนินการไปปฏิบัติ รายงานผลการติดตามและประเมินผลการดำเนินการ และนำผลการติดตามและประเมินผลไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุงการพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับสถานศึกษา สาขาวิชา สาขางานและรายวิชา

5. การเผยแพร่แนวคิดและผลการดำเนินชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการกำหนดแนวทาง การปฏิบัติตามแนวทาง การติดตามประเมินรายงานผลแนวทาง รวมทั้งนำผลการติดตามประเมินรายงานผลไปใช้พัฒนาการขยายผลและเผยแพร่ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่บุคคลในระดับสถานศึกษา ฝ่าย สาขาวิชา สาขางาน รายวิชา และชุมชนสถานศึกษาอื่นใช้เป็นแบบอย่าง อย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอ

กระทรวงศึกษาธิการ (2554) ได้เสนอตัวบ่งชี้ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ประกอบด้วย

1. การพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการกำหนดแผนงาน โครงการ พัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา โดยการประชุม อบรม สัมมนา ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้ รวมทั้งการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่สร้างความรู้ความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. การติดตามประเมินผลและขยายผล เป็นการติดตามผลการดำเนินโครงการ นำผลการติดตามมาปรับปรุงพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ รวมทั้งการขยายผลและเผยแพร่ ผลการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ปรียานูช ธรรมปิยา (2558) ได้เสนอตัวบ่งชี้ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ประกอบด้วย

1. การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการดำเนินการพัฒนาบุคลากร โดยการจัดประชุม สัมมนา ศึกษา ดูงาน ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. การพัฒนาตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการกำหนดแนวทาง และส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรได้รับการพัฒนาตนเองตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. การดำเนินชีวิตและปฏิบัติหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการติดตามผลการพัฒนาบุคลากรในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2559) ได้เสนอตัวบ่งชี้ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ประกอบด้วย

1. การพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กำหนดแผนงาน โครงการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา โดยการจัดประชุม อบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ รวมถึงการส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจตระหนักในคุณค่า การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ ตามบริบทของท้องถิ่น ความเป็นไทย และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน
2. การติดตามและขยายผล ดำเนินการติดตามผลการดำเนิน การนำผลการติดตามมาปรับปรุง พัฒนาการโครงการ กิจกรรม รวมทั้งการขยายผลและเผยแพร่ผลการพัฒนาบุคลากร เพื่อส่งเสริมให้มีทักษะการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

จากข้อมูลองค์ประกอบด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา สามารถสังเคราะห์องค์ประกอบ ดังตาราง 5

พหุบัน ปณฺ ทิโต ชีเว

ตาราง 5 ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาของ การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

ร.น.	หัวข้อ	หน่วยงาน/นักวิชาการ				รวม	สรุปผลการสังเคราะห์องค์ประกอบด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา
		สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2552)	กระทรวงศึกษาธิการ (2554)	ปริญญช ธรรมปิยา (2558)	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2559)		
1	การสร้างความตระหนักและเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	✓		✓		2	
2	ส่งเสริมให้มีการพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	✓	✓	✓	✓	4	1
3	การดำเนินและปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง	✓		✓		2	
	3.1 มีส่วนร่วมกำหนดแผนงาน โครงการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และตระหนักในคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	✓	✓	✓	✓	4	1.1
	3.2 ดำเนินการประชุม อบรม สัมมนา ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ และการแสวงหาความรู้ต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่	✓	✓	✓	✓	4	1.2
	3.3 มีการติดตามและประเมินผลการพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างสม่ำเสมอ	✓	✓	✓	✓	4	1.3

ตาราง 5 (ต่อ)

ร.น.	หัวเรื่อง หน่วยงาน/นักวิชาการ	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2552)	กระทรวงศึกษาธิการ (2554)	ปรียานุช ธรรมปิยา (2558)	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2559)	รวม	สรุปผลการสังเคราะห์องค์ประกอบด้าน การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา
5.3	นำผลการติดตามและประเมินผลมาปรับปรุง พัฒนาการดำเนินโครงการกิจกรรมพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติการกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	✓	✓		✓	3	2.3
5.4	ขยายผลและเผยแพร่ ผลการดำเนินชีวิตและปฏิบัติการกิจหน้าที่ของบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	✓	✓		✓	3	2.4

จากตาราง 5 พบว่า องค์ประกอบด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา มีการดำเนินงาน 5 องค์ประกอบ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบที่มีความสอดคล้องตรงกันเข้าด้วยกันได้ 2 องค์ประกอบ 8 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

1. การพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการสังเคราะห์องค์ประกอบที่ 1 การสร้างความตระหนักและเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง องค์ประกอบที่ 2 ส่งเสริมให้มีการพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และองค์ประกอบที่ 3 การดำเนินและปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

1.1 มีส่วนร่วมกำหนดแผนงาน โครงการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และตระหนักในคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.2 ดำเนินการประชุม อบรม สัมมนา ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ และการแสวงหาความรู้ต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่

1.3 มีการติดตามและประเมินผลการพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างสม่ำเสมอ

1.4 นำผลการติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรม มาพัฒนาและปรับปรุงการจัดกิจกรรมพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แก่บุคลากรของสถานศึกษา

2. การติดตามและขยายผล เป็นการส่งเคราะห์ห้องค์ประกอบที่ 4 ติดตามผลการประเมินการพัฒนาบุคลากรและการเผยแพร่แนวคิดและผลการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และองค์ประกอบที่ 5 การเผยแพร่แนวคิดและผลการดำเนินชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

2.1 มีส่วนร่วมกำหนดแผนงานการติดตามและขยายผลการพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.2 ดำเนินการตามแผนงานติดตามผลการดำเนิน โครงการ กิจกรรมพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.3 นำผลการติดตามและประเมินผลมาปรับปรุง พัฒนาการดำเนินโครงการ กิจกรรมพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.4 ขยายผลและเผยแพร่ ผลการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ของบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สรุปได้ว่า การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา คือ การวางแผน ดำเนินการติดตามผล และนำผลการติดตามมาใช้ในการปรับปรุงการพัฒนาบุคลากรได้รับความรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการฝึกอบรม ประชุม สัมมนา และติดตามผลการนำความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิต แล้วนำมาขยายผลการปฏิบัติโดยการเผยแพร่ตามสื่อต่าง ๆ

5. ด้านผลลัพธ์ / ภาพความสำเร็จ

ลักษณะของสถานศึกษาที่มีความสะอาด รมรื่น ปลอดภัย มีการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด คุ่มค่า มีฐานเรียนรู้ต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู และนักเรียน ดำเนินชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต โดยมีหน่วยงานและนักวิชาการได้เสนอตัวบ่งชี้ของการบริหารจัดการสถานศึกษา ไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2552) ได้เสนอตัวบ่งชี้ด้าน

ผลลัพธ์ / ภาพความสำเร็จ ประกอบด้วย

1. คุณลักษณะของสถานศึกษาพอเพียง โดยสถานศึกษามีความสะอาด เป็นระเบียบ ร่มรื่น ปลอดภัย เอื้อต่อการเรียนรู้ในการดำเนินชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บุคลากรมีการแบ่งปันสามัคคี ช่วยเหลือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กันรวมถึงมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และฟื้นฟู วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ต่อชุมชน สังคม ประเทศชาติ อย่างต่อเนื่อง
2. คุณลักษณะของผู้บริหารของสถานศึกษาพอเพียง โดยผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้อง สามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติตน อย่างเป็นเหตุเป็นผลและพอประมาณกับศักยภาพของตนและภูมิสังคม รวมถึงสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ให้กับตนเอง และสถานศึกษา ตลอดจนเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ความรู้ ควบคู่กับคุณธรรมในการดำเนินชีวิต
3. คุณลักษณะของบุคลากรของสถานศึกษาพอเพียง โดยบุคลากรของสถานศึกษา มีความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายที่ถูกต้องของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีบุคลากรที่เป็นแบบอย่างในการวางแผนการใช้จ่าย ใช้จ่ายทรัพย์อย่างพอประมาณ มีการออมทรัพย์ตาม ศักยภาพ ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า มีส่วนร่วมในการดูแลการใช้ประโยชน์จากสาธารณสมบัติอย่างคุ้มค่า มีวินัยในตนเอง มีการดำเนินชีวิตที่ไม่ทำให้ ตัวเองและผู้อื่นเดือดร้อน มีอุปนิสัย เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แบ่งปัน ช่วยเหลือ มีส่วนร่วมในการทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม อย่างสม่ำเสมอ มีความรู้ความเข้าใจ เห็นความสำคัญ รวมถึงรู้จักใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างคุ้มค่า ตลอดจนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ฟื้นฟูสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา และชุมชน เห็นคุณค่าและภูมิใจ และมีส่วนร่วมในการสืบทอดวัฒนธรรมไทย ทั้งด้านภาษาการแต่งกาย และประเพณี วัฒนธรรมไทย
4. คุณลักษณะของนักเรียนนักศึกษาของสถานศึกษาพอเพียง
กระทรวงศึกษาธิการ (2554) ได้เสนอตัวบ่งชี้ด้านผลลัพธ์ / ภาพ
ความสำเร็จ ประกอบด้วย
 1. สถานศึกษา โดยสถานศึกษามีโครงการพัฒนาบรรยากาศมีความสะอาด เป็นระเบียบ ร่มรื่น ปลอดภัย เอื้อต่อการเรียนรู้ในการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บุคลากรและผู้เรียนในสถานศึกษา เป็นผู้ที่มีน้ำใจ มีความสามัคคี ช่วยเหลือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน อนุรักษ์และฟื้นฟูวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ร่วมกันในการจัดกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ต่อชุมชน สังคมและประเทศชาติ

2. ผู้บริหารสถานศึกษา มีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ปฏิบัติอย่างมีเหตุผล มีความพอประมาณ เหมาะสมกับศักยภาพและสอดคล้องกับสภาพของสังคม รวมทั้งมีภูมิคุ้มกันที่ดีต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ให้กับตัวเองและสถานศึกษา เป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ความรู้คุณธรรมในการดำเนินชีวิต

3. บุคลากรของสถานศึกษา โดยบุคลากรของสถานศึกษามีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แล้วนำความรู้มาใช้ในการจัดการวัสดุ ครุภัณฑ์ ทรัพยากร ดำเนินชีวิตด้านเศรษฐกิจ อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม อย่างสอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนเพื่อส่วนรวมและสาธารณะประโยชน์ รู้จักใช้และจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ดำเนินชีวิตอย่างมีรากฐานทางวัฒนธรรมและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมจากกระแสโลกาภิวัตน์

4. ผู้เรียน

ปริยานุช ธรรมปิยา (2558) ได้เสนอตัวบ่งชี้ด้านผลลัพธ์ / ภาพความสำเร็จ ประกอบด้วย

1. สถานศึกษา มีความสะอาด ร่มรื่น ปลอดภัย มีฐานเรียนรู้ต่าง ๆ ที่ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด คุ้มค่า

2. ผู้บริหาร โดยผู้บริหารเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นำหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไขมาเป็นกรอบและแนวทางในการคิด วางแผน ตัดสินใจ และลงมือปฏิบัติในทุกเรื่อง จนกระทั่งชีวิตเจริญก้าวหน้าไปพร้อมกับความสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้าน วัตถุ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรม

3. ครู โดยครูผู้สอนเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นำหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไขมาเป็นกรอบและแนวทางในการคิด วางแผน ตัดสินใจ และลงมือปฏิบัติในทุกเรื่อง จนกระทั่งชีวิตเจริญก้าวหน้าไปพร้อมกับความสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้าน วัตถุ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรม

4. นักเรียน โดยเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นำหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไขมาเป็นกรอบและแนวทางในการคิด วางแผน ตัดสินใจ และลงมือปฏิบัติในทุกเรื่อง จนกระทั่งชีวิตเจริญก้าวหน้าไปพร้อมกับความสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้าน วัตถุ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรม

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2559) ได้เสนอตัวบ่งชี้ด้านผลลัพธ์ / ภาพความสำเร็จ ประกอบด้วย

1. สถานศึกษา โดยสถานศึกษาสะอาด เป็นระเบียบ ร่มรื่น ปลอดภัย มีแหล่งเรียนรู้ด้านเกษตร อาชีพตามบริบทของท้องถิ่น เอื้อต่อการเรียนรู้ในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 2. ผู้บริหารสถานศึกษา โดยผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติตน อย่างเป็นเหตุเป็นผล พอประมาณกับศักยภาพของตน และสอดคล้องกับสภาพสังคม รวมถึงมีการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ให้กับตนเอง ตลอดจนเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้คุณธรรมนำความรู้ในการดำเนินชีวิต
 3. บุคลากรของสถานศึกษา โดยบุคลากรของสถานศึกษามีความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายที่ถูกต้องของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน และมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 4. นักเรียน โดยผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามมาตรฐานการเรียนรู้หลักเศรษฐกิจพอเพียงของแต่ละระดับชั้นปีการศึกษา มีการปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านวัตถุเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรม
- จากข้อมูลองค์ประกอบด้านผลลัพธ์ / ภาพความสำเร็จสามารถสังเคราะห์องค์ประกอบ ดังตาราง 6

ตาราง 6 ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ด้านผลลัพธ์ / ภาพความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

ที่	หัวข้อ	หน่วยงาน/นักวิชาการ				รวม	สรุปผลการสังเคราะห์องค์ประกอบด้านผลลัพธ์ / ภาพความสำเร็จ
		สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2552)	กระทรวงศึกษาธิการ (2554)	ปรียานุช ธรรมปิยา (2558)	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2559)		
1	สถานศึกษา	✓	✓	✓	✓	4	1
	1.1 บริเวณโรงเรียนสะอาด เป็นระเบียบ ร่มรื่น ปลอดภัย มีแหล่งเรียนรู้ด้านเกษตร อาชีพตามบริบทของท้องถิ่น เอื้อต่อการเรียนรู้ในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามบริบทของท้องถิ่น	✓	✓	✓	✓	4	1.1
2	ผู้บริหารของสถานศึกษา	✓	✓	✓	✓	4	2
	2.1 ผู้บริหาร มีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติตน อย่างเป็นเหตุเป็นผล พอประมาณกับศักยภาพของตน และสอดคล้องกับสภาพสังคม รวมถึงมีการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ให้กับตนเอง และสถานศึกษาตลอดจนเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้คุณธรรมนำความรู้ในการดำเนินชีวิต	✓	✓	✓	✓	4	2.1

ตาราง 6 (ต่อ)

ร.น.	หัวข้อ หน่วยงาน/นักวิชาการ	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2552)	กระทรวงศึกษาธิการ (2554)	ปริญญช ธรรมปิยา (2558)	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2559)	รวม	สรุปผลการสังเคราะห์องค์ประกอบด้าน ผลลัพธ์ / ภาพความสำเร็จ
		4.2 นักเรียนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่าง สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงใน ด้านสังคม	✓	✓	✓	✓	4
4.3 นักเรียนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่าง สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงใน ด้านสิ่งแวดล้อม	✓	✓	✓	✓	4	4.3	
4.4 นักเรียนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่าง สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงใน ด้านวัฒนธรรม	✓	✓	✓	✓	4	4.4	

จากตาราง 6 พบว่า องค์ประกอบด้านผลลัพธ์ / ภาพความสำเร็จในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา มีการดำเนินงาน 4 องค์ประกอบ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบที่มีความสอดคล้องตรงกันเข้าด้วยกันได้ 4 องค์ประกอบ 10 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

1. สถานศึกษา เป็นการสังเคราะห์องค์ประกอบที่ 1 สถานศึกษา ประกอบด้วย 1 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

1.1 บริเวณโรงเรียนสะอาด เป็นระเบียบ ร่มรื่น ปลอดภัย มีแหล่งเรียนรู้ด้านเกษตรอาชีพตามบริบทของท้องถิ่น เอื้อต่อการเรียนรู้ในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามบริบทของท้องถิ่น

2. ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นการสังเคราะห์องค์ประกอบที่ 2 ผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 1 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

2.1 ผู้บริหาร มีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติตน อย่างเป็นเหตุเป็นผล พอประมาณกับศักยภาพของตน และสอดคล้องกับสภาพสังคม รวมถึงมีการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ให้กับตนเอง และสถานศึกษาตลอดจนเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้คุณธรรมนำความรู้ในการดำเนินชีวิต

3. บุคลากรของสถานศึกษา เป็นการสังเคราะห์ห้องค์ประกอบที่ 3 ครู/บุคลากรของสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

3.1 บุคลากรดำเนินการจัดการทรัพยากรและดำเนินชีวิตด้านเศรษฐกิจสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.2 บุคลากรอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนเพื่อส่วนรวมและสาธารณประโยชน์

3.3 บุคลากรรู้จักใช้และจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

3.4 บุคลากรดำเนินชีวิตอย่างมีฐานรากทางวัฒนธรรม และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม จากกระแสโลกาภิวัตน์

4. นักเรียน เป็นการสังเคราะห์ห้องค์ประกอบที่ 4 ผู้เรียน/นักเรียน/นักศึกษา ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

4.1 นักเรียนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านวัตถุ/เศรษฐกิจ

4.2 นักเรียนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านสังคม

4.3 นักเรียนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านสิ่งแวดล้อม

4.4 นักเรียนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านวัฒนธรรม

สรุปได้ว่า ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ คือ ลักษณะของสถานศึกษาที่มีความสะอาด ร่มรื่น ปลอดภัย มีแหล่งเรียนรู้ด้านเกษตร อาชีพตามบริบทของท้องถิ่น เอื้อต่อการเรียนรู้ในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู และนักเรียน ปฏิบัติตน อย่างเป็นเหตุเป็นผล พอประมาณกับศักยภาพของตน และสอดคล้องกับสภาพสังคม รวมถึงมีการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ให้กับตนเอง มีการแบ่งปัน สามัคคี ช่วยเหลือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน รวมถึงมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์

และฟื้นฟูวัฒนธรรมท้องถิ่น ตลอดจนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสังคมและเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต ในการกระทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม

5. การประเมินความต้องการจำเป็น

5.1 ความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น

มีหน่วยงานและนักวิชาการได้ให้ความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น ดังนี้

Kaufman and English (1981) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การประเมินความต้องการจำเป็น ว่าเป็นกระบวนการที่เป็นทางการ ซึ่งกำหนดช่องว่างระหว่างผลผลิตหรือผลลัพธ์ในปัจจุบันและผลผลิตที่เป็นที่ต้องการ และจัดวางช่องว่างเหล่านั้นตามลำดับความสำคัญ และเลือกสิ่งที่เหมาะสมที่สุดเพื่อแก้ปัญหา

Revire et al. (1996) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การประเมินความต้องการจำเป็น คือ กระบวนการที่เป็นระบบในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ปัจจัย เมื่อมีการใส่ข้อมูลเข้าไปในการตัดสินใจ แบ่งสรรทรัพยากรในนโยบายและการดำเนินงานทุกขั้นตอน

สุวิมล ว่องวาณิช (2548) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การประเมินความต้องการจำเป็น เป็นกระบวนการประเมินเพื่อกำหนดความแตกต่างของสภาพที่เกิดขึ้นกับสภาพที่ควรจะเป็น โดยระบุสิ่งที่ต้องการให้เกิดว่ามีลักษณะเช่นใด และประเมินสิ่งที่เกิดขึ้นจริงว่ามีลักษณะเช่นใด จากนั้นนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ประเมินสิ่งที่เกิดขึ้นจริงว่าสมควรเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง การประเมินความต้องการจำเป็นทำให้ได้ข้อมูลที่น่าไปสู่การเปลี่ยนแปลงกระบวนการจัดการศึกษาหรือการเปลี่ยนแปลงผลที่เกิดขึ้นปลายทาง การเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการประเมินความต้องการจำเป็น จึงเป็นการเปลี่ยนแปลงในเชิงสร้างสรรค์และเป็นการเปลี่ยนแปลงทางบวก

ราชบัณฑิตยสถาน (2556) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การประเมินความต้องการจำเป็น (need assessment) หมายถึง กระบวนการที่ก่อให้เกิดข้อมูลสารสนเทศเพื่อกำหนดความแตกต่างของสภาพที่เกิดขึ้นจริงกับสภาพที่ควรจะเป็น โดยระบุสิ่งที่ต้องการให้เกิดว่ามีลักษณะใดและสิ่งที่เกิดขึ้นจริงเป็นอย่างไร เพื่อนำไปสู่การสังเคราะห์และประเมินว่าสิ่งที่เกิดขึ้นจริงควรเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง การประเมินความต้องการจำเป็นนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในทางบวกและสร้างสรรค์

สรุปได้ว่า การประเมินความต้องการจำเป็น เป็นกระบวนการที่เป็นระบบในการหาความต้องการจำเป็น เพื่อกำหนดความแตกต่างของสภาพที่เกิดขึ้นจริงที่สังเกตได้กับสภาพที่คาดหวังที่ควรจะเป็น แล้วนำผลของความแตกต่างนั้นมาสังเคราะห์จัดเรียงลำดับความสำคัญ เพื่อให้ได้ข้อมูลในการตัดสินใจเลือกหรือหาวิธีแก้ไขปัญหาได้ตรงสภาพหรือความต้องการที่แท้จริงอันเนื่องจากการประเมินความต้องการจำเป็นการเปลี่ยนแปลงในเชิงสร้างสรรค์ และการเปลี่ยนแปลงทางบวก

5.2 จุดมุ่งหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น

นักวิชาการได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น ซึ่งนำมาสรุปได้ ดังนี้

Witkin and Altschuld (1995) ได้กล่าวไว้ว่า จุดมุ่งหมายของการประเมินความต้องการจำเป็นไว้ว่า เป็นการดำเนินการเพื่อมุ่งพัฒนาและปรับปรุงโปรแกรมการบริการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างขององค์กร และการปรับปรุงการดำเนินงานขององค์กรให้ดีขึ้นหรือมีการผสมผสานองค์ประกอบเข้าด้วยกัน โดยมุ่งวางหลักเกณฑ์ เพื่อกำหนดว่าจะจัดสรรเงิน บุคลากร อุปกรณ์ หรือทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้อย่างไร

คมศร วงษ์รักษา (2540) ได้กล่าวไว้ว่า จุดมุ่งหมายที่เป็นพื้นฐานสำคัญ ของการประเมินความต้องการจำเป็นมี 4 ประการ คือ

1. เพื่อให้ได้ข้อมูลในการประกอบเพื่อการวางแผน ซึ่งจะส่งผลในการจัดกลุ่ม และการจำแนกเป้าหมายการตัดสินใจ ถึงขอบเขตของเป้าหมายว่าจะทำได้แค่ไหน
2. เพื่อเป็นการตรวจวิเคราะห์หรือการจำแนกแยกแยะปัญหาหรือหาจุดอ่อนของสิ่งที่ศึกษา อันจะทำให้การวางแผนเป็นไปอย่างเหมาะสม
3. เพื่อใช้เป็นส่วนประกอบสำหรับการประเมินได้มากมายหลากหลายรูปแบบ
4. เพื่อนำไปใช้กับการรับรองสถาบันการศึกษา เช่น การประเมินผลผลิตในเรื่องของนักศึกษา ผลการประเมินชนิดนี้นำไปจำแนกความพยายามทางการศึกษาของโรงเรียนว่าเกิดประสิทธิผลหรือไม่ และยังจำแนกของเขตวิชาหรือสถานที่ตั้ง ซึ่งสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษามีน้อย

สุวิมล ว่องวานิช (2548) ได้กล่าวไว้ว่า จุดมุ่งหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น คือ ความพยายามให้ได้ข้อมูลที่ช่วยเสริมการวางแผนการดำเนินงานทำให้การพัฒนา กิจกรรมหรือการแก้ปัญหาต่าง ๆ สอดคล้องกับสภาพที่เกิดขึ้นจริงนั้น

สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น คือ การดำเนินการเพื่อให้ได้ข้อมูลประกอบการวางแผน จัดจำแนกจุดอ่อน ปัญหา เพื่อนำไปสู่การปรับปรุง และพัฒนาองค์กรให้มีศักยภาพเพิ่มมากขึ้น

5.3 ขั้นตอนการประเมินความต้องการจำเป็น

ขั้นตอนการประเมินความต้องการจำเป็น มีหน่วยงานและนักวิชาการได้ให้ขั้นตอนไว้ ดังนี้

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2546) ได้กำหนดขั้นตอนของการประเมินความต้องการจำเป็น ซึ่งนำมาใช้ในการวิจัยและพัฒนาสรุปได้เป็น 3 ตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นก่อนการประเมิน (Pre-assessment) ในขั้นนี้เป็นขั้นตอนของการสำรวจ (exploration) ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย ๆ ดังนี้

1. วางแผนสำหรับการประเมินความต้องการจำเป็น
2. นิยามหรือกำหนดจุดประสงค์ทั่วไปสำหรับการประเมินความต้องการจำเป็น
3. กำหนดขอบเขตของการประเมินความต้องการจำเป็นหลักและ/หรือประเด็นที่ต้องการประเมิน
4. กำหนดรายละเอียดและข้อมูลความต้องการตามขอบเขตที่จะประเมิน ซึ่งรวมถึงกลุ่มเป้าหมายในการประเมิน
5. ตัดสินใจกำหนดเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูล แหล่งข้อมูล วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการใช้ประโยชน์จากข้อมูล

ผลที่ได้จากขั้นตอนนี้ คือ แผนเบื้องต้นสำหรับการประเมินความต้องการจำเป็นและการนำไปใช้ในขั้นที่ 2 และ 3

ขั้นที่ 2 ขั้นการประเมิน (Assessment) หลังจากการสำรวจความต้องการจำเป็นต่าง ๆ แล้วในขั้นนี้เป็นขั้นตอนของการเก็บรวบรวมข้อมูล (data gathering) ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย ๆ ดังนี้

1. สรุปลัดสินใจกำหนดเกี่ยวกับบริบท ขอบเขต และสิ่งที่เกี่ยวข้องในการประเมินความต้องการจำเป็น
2. เก็บรวบรวมข้อมูลของความต้องการ ซึ่งในขั้นตอนนี้ย่อมทำให้ทราบความต้องการของผู้รับบริการหรือกลุ่มเป้าหมาย
3. หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว นำข้อมูลที่ได้มาจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในเบื้องต้นระยะแรก
4. วิเคราะห์หาสาเหตุของความต้องการหรือประเด็นปัญหา
5. วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด

ผลที่ได้จากการดำเนินการในขั้นตอนนี้ คือ ลำดับความต้องการจำเป็น ซึ่งเป็นปัญหาที่ต้องการการแก้ไขตามลำดับความสำคัญในระยะแรก

ขั้นที่ 3 ขั้นหลังการประเมิน (Post Assessment) เมื่อได้ผลการประเมินความต้องการจำเป็นแล้ว ในขั้นตอนนี้จึงเป็นขั้นตอนที่สำคัญอีกขั้นตอนหนึ่ง ในการนำผลการประเมินไปใช้ (utilization) ประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

1. จัดเรียงลำดับ (Set priority) ความสำคัญของความต้องการจำเป็น โดยเทคนิคที่ใช้ในการจัดเรียงลำดับ อาทิเช่น การวิเคราะห์หาความแตกต่างของค่าเฉลี่ย (mean difference analysis) การวิเคราะห์ข้อมูลหลายมิติ (multi component data analysis) การกำหนดดัชนีความต้องการจำเป็นที่มีการถ่วงน้ำหนัก (weighted needs index)

2. พิจารณาหาทางเลือกสำหรับการแก้ไขปัญหา โดยจากข้อที่ 1 ที่ได้จัดเรียงลำดับไว้แล้วทำให้ทราบปัญหาที่สำคัญเร่งด่วนที่สุด ซึ่งถ้าหากไม่นำมาแก้ปัญหา ก็จะสูญเสียไปในการทำการประเมิน ดังนั้น จึงต้องช่วยกันพิจารณาหาทางเลือกในการแก้ปัญหา

3. พัฒนาแผนการปฏิบัติ เพื่อใช้ในการดำเนินการต่อไป

4. ประเมินผล ของการประเมินความต้องการจำเป็น

5. รายงานผล การประเมินความต้องการจำเป็น

สุวิมล ว่องวานิช (2548) ได้กล่าวไว้ว่า ขั้นตอนการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นจาก นักวิชาการด้านการประเมินไว้ โดยแบ่งขั้นตอนการดำเนินการออกเป็น 3 ระยะ

ระยะแรก เป็นระยะก่อนการประเมิน ประกอบด้วย ขั้นตอนการเตรียมการมีการกำหนดจุดมุ่งหมายหรือ วิสัยทัศน์ที่ต้องการจะให้เกิดกำหนดกลุ่มผู้ใช้ประโยชน์ จากผลการประเมินความต้องการจำเป็น กลุ่มเป้าหมาย และกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการประเมินความต้องการจำเป็น และขั้นการออกแบบการประเมินเกี่ยวข้องกับการกำหนดนิยาม ประเภท ขอบข่ายของการประเมินความต้องการจำเป็น การวางแผนงานด้านทรัพยากรค่าใช้จ่าย และระยะในการดำเนินงาน

ระยะที่สอง เป็นระยะระหว่างการประเมิน มีการกำหนดวิธีการเก็บข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อกำหนด ความต้องการจำเป็น และการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

ระยะที่สาม ระยะหลังการประเมิน มีการนำผลไปใช้ประโยชน์ การนำเสนอผลหรือรายงานให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ กำหนดแนวทางการแก้ไขจัดปัญหาที่เกิดจากความต้องการจำเป็นในขั้นของการนำผลไปใช้ประโยชน์นี้

สรุปได้ว่า การประเมินความต้องการจำเป็น มี 3 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นก่อนการประเมิน เป็นการดำเนินการเพื่อเตรียมความพร้อม กำหนดวัตถุประสงค์ ขอบข่ายการประเมินความต้องการจำเป็น
2. ขั้นการประเมิน เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจข้อมูล นำมาวิเคราะห์หาความต้องการจำเป็น จัดเรียงลำดับความต้องการ
3. ขั้นหลังการประเมิน เป็นขั้นตอนที่จะต้องนำข้อมูลความต้องการจำเป็นมาตัดสินใจ กำหนดเป็นแนวทางแก้ไขปัญหา

การสนทนากลุ่ม

1. ความหมายของการสนทนากลุ่ม

ได้มีหน่วยงานและนักวิชาการได้ให้ความหมายของการสนทนากลุ่ม ดังนี้

Morgan (1997) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การสนทนากลุ่ม หมายถึง วิธีการขั้นพื้นฐานในการอ้างอิงจากการปรากฏขึ้นสำหรับหัวข้อของการสนทนาร่วมกัน ซึ่งวิธีการนี้ได้เสนอแนวทางให้ผู้วิจัยต้องรับฟังความคิดเห็นของผู้คนและเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ จากการสนทนาของพวกเขาเหล่านั้น

รัตนะ บัวสนธิ์ (2551) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การสนทนากลุ่ม หมายถึง การให้บุคคลกลุ่มหนึ่งที่นักวิจัยคัดเลือกมา ซึ่งเรียกว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหรือผู้รู้ ซึ่งกำหนดให้สนทนาได้ต่อกัน แสดงความรู้สึกนึกคิดซึ่งกันและกันในประเด็นต่าง ๆ ที่นักวิจัยเป็นผู้กำหนดขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งเป็นการรวบรวมข้อมูลที่เป็นการผสมผสานเทคนิควิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลทางการสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์รายบุคคล

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (2553) ได้กำหนดว่า การสนทนากลุ่ม หมายถึง การสัมภาษณ์ในอีกรูปแบบหนึ่งที่รวบรวมข้อมูลจากการสนทนากับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในประเด็นปัญหาที่เฉพาะเจาะจง โดยมีผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม (Moderator) เป็นผู้คอยจุดประเด็นในการสนทนา เพื่อชักจูงให้กลุ่มเกิดแนวคิดและแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นหรือแนวทางการสนทนาอย่างกว้างขวางละเอียดลึกซึ้ง โดยมีผู้เข้าร่วมสนทนาในแต่ละกลุ่มประมาณ 6-10 คน ซึ่งเลือกมาจากประชากรเป้าหมายที่กำหนดเอาไว้

วรวิทย์ โธมรัตน์พันธ์ (2560) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การสนทนากลุ่ม หมายถึง การรวบรวมข้อมูลจากการนั่งสนทนาของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล (Key Informant) เป็นกลุ่ม โดยผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มจะถูกคัดเลือกจากผู้ที่มีประสบการณ์ตรง หรือเป็นผู้สามารถให้ข้อมูลที่ต้องการได้ ดังนั้นผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มจึงจะเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะหลาย ๆ ประการที่คล้ายคลึงกัน (Homogeneity) โดยกลุ่มคนเหล่านี้จะถูกเชิญให้มาร่วมวงสนทนากันอย่างเป็นธรรมชาติ ในบรรยากาศที่เหมาะสม โดยมีจำนวนสมาชิกอยู่ระหว่าง 8-10 คน (บางตำราระบุ จำนวน 6-12 คน)

สรุปได้ว่า การสนทนากลุ่ม หมายถึง การรวบรวมข้อมูลจากการนั่งสนทนาของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล โดยผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มได้จากการถูกคัดเลือกจากผู้ที่มีประสบการณ์ตรง หรือเป็นผู้สามารถให้ข้อมูลที่ต้องการได้ โดยกำหนดให้สนทนาได้ต่อกัน แสดงความรู้สึกนึกคิดซึ่งกันและกันในประเด็นต่าง ๆ ที่นักวิจัยเป็นผู้กำหนดขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2. ขั้นตอนการสนทนากลุ่ม

มีนักวิชาการได้กำหนดขั้นตอนของการดำเนินการสนทนากลุ่ม ดังนี้

กรแก้ว จันทภาษา (2552) ได้กล่าวไว้ว่า ขั้นตอนของการดำเนินการสนทนา ได้แก่

1. กำหนดปัญหาหรือหัวข้อ รวมทั้งคำถามและวัตถุประสงค์ของการวิจัยให้

เหมาะสม

2. กำหนดกรอบการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

3. กำหนดทีมงาน ประกอบด้วย ผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) ผู้จัดบันทึก

(Notetaker) และผู้ช่วยทั่วไป (Assistant)

4. สร้าง/ทดสอบแนวคำถาม

5. เลือกกลุ่มตัวอย่าง

6. จัดการสนทนากลุ่ม

สุวิมล ว่องวานิช (2550) ได้กล่าวไว้ว่า ขั้นตอนที่สำคัญในการใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม ไว้ดังนี้

ขั้นที่ 1 การนิยามปัญหาและกำหนดประเด็นคำถามในการศึกษา อาจเกิดมาจากแนวคิด ทฤษฎี หรือเรื่องที่น่าสนใจ โดยนำประเด็นปัญหาซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ในการศึกษามากำหนดเป็นตัวแปร แล้วสร้างเป็นแนวคำถามย่อย ๆ ที่สามารถตอบวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนและเป็นเหตุเป็นผลมากที่สุด

ขั้นที่ 2 การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม ขนาดของกลุ่มผู้เข้าร่วมสนทนานั้นควรมีจำนวนที่พอเหมาะ หากน้อยเกินไปจะทำให้ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เข้าร่วมสนทนามีน้อย และหากผู้เข้าร่วมสนทนามีมากเกินไป โอกาสที่จะแสดงความคิดเห็นอย่างทั่วถึงก็จะมีน้อย นอกจากนี้การเลือกตัวอย่างที่เข้าร่วมกระบวนการควรคำนึงถึงภูมิหลังของผู้เข้าร่วมสนทนาให้มีลักษณะใกล้เคียงกัน

ขั้นที่ 3 การกำหนดผู้เข้าดำเนินการสนทนา (moderator) ซึ่งเป็นบุคคลที่เป็นผู้นำและกำกับการณ์สนทนาให้ดำเนินไปตามหัวข้อการวิจัยและตามแนวทางการสนทนา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงกันความเป็นจริงและครอบคลุมภายในเวลาที่กำหนดไว้

ขั้นที่ 4 การกำหนดแนวทาง/คู่มือการสนทนาและทดลองใช้ โดยการศึกษาจุดมุ่งหมายและตัวแปรที่ต้องการศึกษา มีการจัดลำดับความคิดและแนวทางการสนทนาไว้ล่วงหน้าเป็นขั้นตอน ช่วยให้ผู้ดำเนินการสามารถดำเนินการสนทนาในขอบเขตที่เหมาะสม

ขั้นที่ 5 การคัดเลือกผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม พยายามใช้ทรัพยากรของหน่วยงานหรือองค์กรที่สนับสนุนให้มีการจัดสนทนากลุ่มเป็นแหล่งคัดเลือก อาจใช้วิธีการสุ่มเพื่อคัดเลือกผู้เข้าร่วมสนทนา โดยคำนึงถึงต้นทุนรวมถึงคุณภาพของผู้เข้าร่วมสนทนา ต้องระวังไม่ให้เกิดอคติในการเลือกกลุ่มผู้เข้าร่วมสนทนา

ขั้นที่ 6 การดำเนินการจัดกลุ่มสนทนา ผู้ดำเนินการสนทนาต้องสร้างบรรยากาศให้ผู้เข้าร่วมสนทนา มีความคุ้นเคย อาจมีการแนะนำตัวของผู้จัดและผู้ร่วมสนทนา การเสนอจุดประสงค์ของการจัดสนทนากลุ่ม การขออนุญาตบันทึกข้อมูลโดยใช้เครื่องบันทึกเสียง การดำเนินการสนทนาให้ครอบคลุมประเด็นที่ต้องการให้เกิดการอภิปรายครบถ้วน ควบคุมการสนทนาให้อยู่ในประเด็น เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ โดยไม่ชี้้นำคำตอบที่ต้องการให้เกิด

ขั้นที่ 7 การวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล ข้อมูลในเครื่องบันทึกเสียงจะถูกถอดออกมาเป็นสนทนาเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป โดยใช้วิธีการที่หลากหลายแต่ส่วนใหญ่มักใช้การทำเครื่องหมายในข้อความสำคัญแล้วมีการจัดหมวดหมู่ ปัจจุบันมีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี มีการพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยวิเคราะห์ข้อมูล เช่น “The Ethno graph” “Hyper Research” หรือ “Nudist” เป็นต้น

ขั้นที่ 8 การจัดทำรายงานผลสนทนา การเขียนรายงานผลการจัดกลุ่มสนทนาก็เหมือนกับการจัดทำรายงานการวิจัยทั่วไป ศึกษาประเด็น นำเสนอข้อมูลที่เป็นคำตอบในประเด็นวิจัยแล้วเขียนเป็นข้อค้นพบ

ชาย โปธิสิตา (2550) ได้กล่าวไว้ว่า ขั้นตอนของการสนทนากลุ่ม ดังนี้

- ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหาการวิจัย
- ขั้นที่ 2 กำหนดกรอบการเลือกตัวอย่าง
- ขั้นที่ 3 กำหนดผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม
- ขั้นที่ 4 สร้าง/ทดสอบแนวคำถาม
- ขั้นที่ 5 เลือกกลุ่มตัวอย่าง
- ขั้นที่ 6 จัดสนทนากลุ่ม
- ขั้นที่ 7 จัดระเบียบข้อมูล
- ขั้นที่ 8 วิเคราะห์ข้อมูล
- ขั้นที่ 9 เขียนรายงาน

สรุปได้ว่า ขั้นตอนของการสนทนากลุ่ม ประกอบด้วย

1. กำหนดปัญหาหรือหัวข้อ รวมทั้งคำถามและวัตถุประสงค์ของการวิจัยให้เหมาะสม
2. กำหนดกรอบการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
3. กำหนดทีมงาน ประกอบด้วย ผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) ผู้จดบันทึก (Note taker) และผู้ช่วยทั่วไป (Assistant)
4. สร้าง/ทดสอบแนวคำถาม
5. เลือกกลุ่มตัวอย่าง หรือผู้ร่วมสนทนา
6. จัดการสนทนากลุ่ม
7. จัดระเบียบข้อมูล
8. วิเคราะห์ข้อมูล
9. เขียนรายงาน

3. การดำเนินการสนทนากลุ่ม

มีนักวิชาการได้กำหนดการดำเนินการสนทนากลุ่ม ดังนี้

กรแก้ว จันทภาษา (2552) ได้กล่าวไว้ว่า การดำเนินการสนทนากลุ่ม ในช่วงแรก ผู้ดำเนินการสนทนาควรเริ่มจากการแนะนำตนเอง และทีมงาน (ผู้จัดบันทึก และผู้บริการทั่วไป) โดยควรพยายามสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง ควรจัดเตรียมอุปกรณ์(กระดาษสำหรับจัดบันทึกและดินสอชาร์ท หรือกระดานดำ เครื่องบันทึกเสียง) ที่ใช้ในการสนทนากลุ่มให้พร้อม หลังจากนั้นจึงดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. อธิบายถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษา และจุดมุ่งหมายในการจัดสนทนากลุ่ม
2. เกริ่นนำด้วยคำถามอ่อนเครื่องเพื่อสร้างบรรยากาศผ่อนคลาย เป็นกันเอง
3. เมื่อผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเริ่มมีความคุ้นเคยกัน จึงเริ่มคำถามในแนวการสนทนาที่จัดเตรียมไว้

วรวิฑูมิ โรมรัตน์พันธ์ (2560) ได้กล่าวไว้ว่า การดำเนินการสนทนากลุ่ม มีการดำเนินการ ดังนี้

1. เชิญสมาชิกเข้าห้องที่จัดเตรียมไว้หากเป็นห้องที่ใหญ่ และสมาชิกนั่งห่างกัน อาจต้องมีระบบเสียงเข้ามาช่วยให้การสนทนาเป็นไปอย่างราบรื่นชัดเจน
2. ควรมีป้ายชื่อ (อาจเป็นชื่อจริงหรือชื่อสมมุติก็ได้) สำหรับสมาชิกทุกคน โดยวางป้ายชื่อไว้ด้านหน้าเพื่อให้สามารถเรียกชื่อกันได้
3. เริ่มต้นด้วยการแนะนำตนเอง และทีมงานโดยพิธีกรจะชี้แจงวัตถุประสงค์การสนทนา พร้อมทั้งแจ้งด้วยว่าจะมีการบันทึกเสียงไว้ด้วย
4. สร้างบรรยากาศ สร้างความคุ้นเคย และเริ่มคำถามตามลำดับที่เตรียมไว้
5. เปิดโอกาสให้สมาชิกมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยพิธีกรต้องคอยกระตุ้นให้สมาชิกได้แสดงความคิดเห็นอย่างทั่วถึง รวมทั้งคอยจำกัดเวลา สำหรับสมาชิกบางรายที่ใช้เวลามากเกินไปในการแสดงความคิดเห็น หรือคอยครอบงำความคิดผู้อื่น
6. เมื่อได้พูดคุยจนครบประเด็นและถึงเวลาที่ต้องยุติ (ไม่ควรเกิน 2 ชั่วโมง) พิธีกรกล่าวยุติการสนทนา กล่าวขอบคุณ และแจกของที่ระลึกแก่ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม

เบญจฯ พรพลธรรม (2558) ได้กล่าวไว้ว่า การดำเนินการสนทนากลุ่ม ควรดำเนินการ ดังนี้

1. แนะนำตนเองและทีมงาน ได้แก่ พิธีกร ผู้จัดบันทึก และผู้บริการทั่วไป โดยปกติไม่ควรให้มีผู้สังเกตการณ์ อาจมีผลต่อการแสดงออก
2. อธิบายถึงจุดมุ่งหมายในการทำสนทนากลุ่ม ที่มาและวัตถุประสงค์ของการศึกษา

3. เริ่มต้นการสนทนาโดยการเริ่มเกริ่นด้วยคำถามอ่อนเครื่องสร้างบรรยากาศเป็นกันเอง

4. เมื่อเริ่มคุ้นเคย พิธีกรจึงเริ่มคำถามในแนวการสนทนาที่จัดเตรียมไว้ โดยทิ้งช่วงให้มีการถกประเด็น และได้แย้งกันให้พอสมควร

5. พยายามสร้างบรรยากาศให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อกัน ควบคุมเกมไม่ให้หยุดนิ่ง อย่าซักคนใดคนหนึ่งมากเกินไป คำถามที่ถามไม่ควรถามคนเดียว อย่าซักรายตัว

6. ในการนั่งสนทนา พยายามอย่าให้เกิดการข่มทางความคิด หรือชักนำผู้อื่นให้เห็นคล้อยตามผู้ที่พูดเก่ง (Dominate) สร้างบรรยากาศให้คนที่ไม่ค่อยพูดแสดงความคิดเห็นออกมาให้ได้

7. พิธีกรควรเป็นคนพูดเก่งซักเก่ง มีพรสวรรค์ในการพูดคุย จังหวะการถามดีถามช้า ๆ ละเอียด ควรมีการพูดแทรกตลอดอย่างเหมาะสมด้วย และในการสนทนาดังกล่าวยังมีปัจจัยที่จำเป็น

สรุปได้ว่า การดำเนินการสนทนากลุ่ม คือ กระบวนการจัดการสนทนา ซึ่งเริ่มจากเตรียมการสนทนา โดยเลือกห้องสนทนาที่เหมาะสม ควรมีป้ายชื่อผู้ร่วมสนทนา แล้วเข้าสู่การสนทนา โดยการแนะนำผู้จัดการสนทนากลุ่ม อธิบายจุดมุ่งหมายของการสนทนา สร้างความคุ้นเคย เริ่มการสนทนา สร้างบรรยากาศให้เกิดการแลกเปลี่ยน ไม่ควรให้เกิดการครอบงำทางความคิด เมื่อได้พูดคุยจนครบประเด็นและถึงเวลาที่ต้อยุติ (ไม่ควรเกิน 2 ชั่วโมง) พิธีกรกล่าวยุติการสนทนา กล่าวขอบคุณและแจกของที่ระลึกแก่ผู้เข้าร่วมสนทนา

4. ผู้เกี่ยวข้องในการจัดสนทนากลุ่ม

มีนักวิชาการได้กำหนดผู้เกี่ยวข้องกับการจัดสนทนากลุ่ม ดังนี้
กรแก้ว จันทภาษา (2552) ได้กล่าวไว้ว่า บทบาทของผู้เกี่ยวข้องกับการจัดสนทนากลุ่ม ประกอบด้วย

1. ผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator)

1.1 ผู้คุยเก่ง มีความสามารถในการซักถาม ควรมีการพูดแทรกตลอดอย่างเหมาะสม

1.2 สามารถสร้างบรรยากาศให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อกัน ไม่ควรซักถามรายบุคคล

1.3 ไม่แสดงความคิดเห็นของตนเอง ไม่ควรข่มความคิดผู้อื่น หรือชักนำผู้อื่นให้เห็นคล้อยตามกับผู้พูดเก่ง (Dominate) ควรจะปล่อยให้ผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ อิสระเสรีและเป็นธรรมชาติมากที่สุด

1.4 สร้างบรรยากาศให้คนที่ไม่ค่อยพูดได้แสดงความคิดเห็นออกมาให้ได้

2. ผู้จดบันทึก (Notetaker)

2.1 จะต้องอยู่ร่วมตลอดเวลา

2.2 ควรทำหน้าที่ในการจดบันทึกเพียงอย่างเดียวไม่ควรร่วมสนทนาด้วย

เพราะจะทำให้การจดบันทึกข้อมูลไม่ครบถ้วน

2.3 จะต้องเป็นผู้ถอดเทปด้วยตนเอง เพื่อความเข้าใจในสิ่งที่ได้บันทึกและเนื้อหาสาระในเทปที่ตรงกัน

3. ผู้ช่วยทั่วไป (Assistant)

3.1 ควบคุมเครื่องบันทึกเสียงและเปลี่ยนเทปขณะที่กำลังดำเนินการสนทนา

3.2 อำนวยความสะดวกแก่ผู้ดำเนินการสนทนาและผู้จดบันทึก เพื่อให้แต่ละคนทำหน้าที่ได้อย่างเต็มที่

เบญจ์ พรพลธรรม (2558) ได้กล่าวไว้ว่า บทบาทของผู้เกี่ยวข้องกับการสนทนากลุ่มประกอบด้วย

1. พิธีกร ที่จะทำหน้าที่ถามคำถามและนำการพูดคุยรอบทั้งควบคุมการสนทนาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์กระตุ้นให้สมาชิกได้แสดงความคิดเห็นอย่างทั่วถึงเท่าเทียมกัน

2. ผู้จดบันทึกการสนทนา ซึ่งจะจดทั้งคำพูด อากัปกิริยาท่าทางอารมณ์รวมทั้งการบันทึกผังการนั่งของสมาชิกผู้เข้าร่วมสนทนาด้วย

3. ผู้ช่วยดำเนินรายการ เป็นผู้คอยอำนวยความสะดวกให้แก่กลุ่มผู้สนทนาทุกด้าน อาทิ การบริการน้ำ อาหารว่าง รวมทั้งคอยควบคุมไม่ให้กลุ่มผู้สนทนาได้รับการรบกวนจากภายนอก

สรุปได้ว่า ผู้เกี่ยวข้องในการจัดสนทนากลุ่ม ประกอบไปด้วย

1. ผู้ดำเนินการสนทนา ทำหน้าที่ดำเนินการสนทนา โดยใช้คำถามที่ได้เตรียมไว้ และสร้างบรรยากาศในการสนทนาอย่างเป็นกันเอง

2. ผู้จดบันทึก ทำหน้าที่ในการจดบันทึกผังการสนทนา กิริยาท่าทางผู้สนทนา รายละเอียดการสนทนา และการถอดเทปการสนทนา

3. ผู้ช่วยทั่วไป หรือผู้ช่วยดำเนินรายการ ทำหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกในการสนทนา เช่น บริการน้ำ อาหารว่าง ระมัดระวังไม่ให้ผู้ร่วมสนทนาถูกรบกวน

5. ประโยชน์ของการสนทนากลุ่ม

ได้มีนักวิชาการได้ให้มุมมองของประโยชน์ในการสนทนากลุ่ม ดังนี้

กรแก้ว จันทภาษา (2552) ได้กล่าวไว้ว่า ประโยชน์ของการสนทนากลุ่ม คือ

1. ใช้ในการศึกษาความคิดเห็น ทักษะคิด ความรู้สึก การรับรู้ ความเชื่อ และพฤติกรรม

2. ใช้ในการกำหนดสมมติฐานใหม่ ๆ
 3. ใช้ในการกำหนดคำถามต่าง ๆที่ใช้ในแบบสอบถาม
 4. ใช้ค้นหาคำตอบที่ยังคลุมเครือ หรือยังไม่แน่ชัดของการวิจัยแบบสำรวจ เพื่อ
 ช่วยให้งานวิจัยสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

5. ใช้ในการประเมินผลทางด้านธุรกิจ
 เบญจ พรพลธรรม (2558) ได้กล่าวไว้ว่า การสนทนากลุ่มเป็นวิธีการเก็บข้อมูลเชิง
 คุณภาพ เป็นข้อมูลพื้นฐาน วิถีชีวิต ทักษะ ทักษะ ทักษะ ทักษะ ทักษะ ทักษะ ทักษะ ทักษะ
 การศึกษาความคิดเห็น ทักษะ ทักษะ ทักษะ ทักษะ ทักษะ ทักษะ ทักษะ ทักษะ
 สนทนากลุ่ม ได้แก่

1. ใช้ในการกำหนดสมมติฐานใหม่ ๆ
 2. ใช้ในการกำหนดคำถามต่าง ๆที่ใช้ในแบบสอบถาม
 3. ใช้ค้นหาคำตอบที่ยังคลุมเครือ หรือยังไม่แน่ชัดของการวิจัยแบบสำรวจ เพื่อ
 ช่วยให้งานวิจัยสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4. ใช้ในการประเมินผลทางด้านธุรกิจ
 5. ใช้เก็บข้อมูลทั่วไปก่อน – หลังการให้ intervention
 6. ใช้หาข้อมูลเพื่อนำไปสร้างแบบสอบถาม
 7. ใช้เมื่อต้องการคำอธิบาย / รายละเอียดเพิ่มเติม
 8. ใช้เพื่อหาคำตอบในประเด็นที่สนใจ

สรุปได้ว่า การสนทนากลุ่มมีประโยชน์ในการศึกษาความคิดเห็น ทักษะ ทักษะ
 การรับรู้ ความเชื่อ และพฤติกรรม ซึ่งใช้ในการกำหนดสมมติฐานใหม่ ๆ คำถามต่าง ๆ ใช้ค้นหา
 คำตอบที่ยังคลุมเครือ หรือยังไม่แน่ชัดของการวิจัยแบบสำรวจ ใช้ในการประเมินผลทางด้านธุรกิจ
 เก็บข้อมูลทั่วไป ใช้เมื่อต้องการคำอธิบาย / รายละเอียดเพิ่มเติม และใช้เพื่อหาคำตอบในประเด็นที่
 สนใจ เพื่อช่วยให้งานวิจัยสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

6. ข้อดีของการสนทนากลุ่ม

มีนักวิชาการได้กำหนดข้อดีของการสนทนากลุ่ม ดังนี้
 กรแก้ว จันทภาษา (2552) ได้กล่าวไว้ว่า ข้อดีของการสนทนากลุ่ม ได้แก่

1. ช่วยให้เก็บข้อมูลจากตัวอย่างจำนวนหลายคนได้ในระยะเวลาสั้น และสามารถเสนอผลการศึกษาได้ในเวลาอันจำกัด
2. มีโครงสร้างที่ยืดหยุ่น และใช้กับกลุ่มตัวอย่างได้หลายแบบ
3. นักวิจัยสามารถเลือกใช้ได้ตามต้องการ สามารถใช้เสริมกับการวิจัยแบบอื่นก็ได้

ได้

4. ข้อมูลที่ได้เป็นการผ่านการถกเถียงโต้ตอบกันเองของกลุ่มสนทนา ทำให้มั่นใจในความถูกต้องแม่นยำ มีความน่าเชื่อถือ และมีความหลากหลายของข้อมูล

5. ข้อมูลการสนทนาในกลุ่มแต่ละครั้งทำให้ได้ประเด็นคำถามใหม่ ๆ หรือสมมติฐานใหม่ ๆ เพื่อการค้นคว้าศึกษาต่อ

6. ปฏิบัติการของผู้ร่วมวงสนทนาต่อประเด็นที่สนทนา และต่อกันและกัน ทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับอิทธิพลของวัฒนธรรมและคุณค่าต่าง ๆ ของสังคมของผู้เข้าร่วมวงสนทนาที่มาจากวัฒนธรรมเดียวกัน

7. บรรยากาศเป็นกันเอง การมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ช่วยทำให้การสนทนาของกลุ่มเป็นไปอย่าง มีชีวิตชีวา ไม่ตึงเครียด

8. ผู้วิจัยสามารถดำเนินการสนทนาตามไปด้วย คอยควบคุมเกมส์ และสร้างบรรยากาศให้ราบรื่นไปตามที่ตั้งเป้าหมายไว้

สุวิมล ว่องวานิช (2550) ได้กล่าวไว้ว่า การสนทนาในกลุ่ม เป็นเทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพที่มีประโยชน์ต่อการระบุความต้องการจำเป็น (needs identification) เนื่องจากเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมสนทนา สามารถแสดงความคิดเห็นความรู้สึกจากสภาพที่เป็นอยู่ในขณะนั้นได้อย่างเต็มที่ และสามารถแสดงความรู้สึกออกมาทั้งในด้านคำพูด ท่าทาง สีหน้าได้โดยตรง ผลจากการสนทนาในกลุ่มทำให้รับทราบข้อคิดเห็น ปฏิบัติการได้ตอบ และความต้องการจำเป็นของกลุ่มทันที ทำให้ได้ข้อสรุปที่ชัดเจน การมีปฏิสัมพันธ์ของกลุ่มทำให้เกิดการกระตุ้นและส่งเสริมความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมสนทนา ข้อมูลที่ได้จึงมีความหลากหลายและลึกซึ้ง นอกจากนี้การเก็บรวบรวมข้อมูลก็ใช้ระยะเวลาสั้น ไม่ต้องยุ่งยากในการเตรียมวัสดุอุปกรณ์ประกอบการสนทนา ค่าใช้จ่ายต่ำ ทำได้สะดวก มีบรรยากาศที่สร้างสรรค์ ง่ายต่อการทำความเข้าใจในความคิดของสมาชิก มีความยืดหยุ่นสูงในทางปฏิบัติ

สรุปได้ว่า ข้อดีของสนทนาในกลุ่ม คือ เป็นเทคนิคในการวิจัยเชิงคุณภาพที่ช่วยให้เก็บข้อมูลจากตัวอย่างจำนวนหลายคนได้ในระยะเวลาสั้น มีโครงสร้างที่ยืดหยุ่น ข้อมูลที่ได้มีความถูกต้องแม่นยำ มีความน่าเชื่อถือ มีประโยชน์ต่อการระบุความต้องการจำเป็น หรือได้ประเด็นคำถามใหม่ ๆ เพื่อนำไปศึกษาต่อ

7. ข้อจำกัดของการสนทนาในกลุ่ม

มีนักวิชาการได้กำหนดข้อจำกัดของการสนทนาในกลุ่ม ดังนี้

กรแก้ว จันทภาษา (2552) ได้กล่าวไว้ว่า ข้อจำกัดของการสนทนาในกลุ่ม มีดังนี้

1. ผู้ดำเนินการสนทนาที่ไม่ได้รับการฝึกฝนอย่างถูกต้อง จะทำให้การดำเนินกลุ่มไม่ราบรื่น

2. แนวทางการสนทนากลุ่มที่เรียงเรียงไม่ดี ไม่มีลำดับ มีความซับซ้อน จะส่งผลทำให้การสนทนาสับสน วกวน และท้ายที่สุดผู้ร่วมสนทนาก็จะคร่ำครึที่จะออกความคิดเห็น

3. ผู้ร่วมวงสนทนาไม่มีลักษณะร่วมคล้ายกัน หรือวัฒนธรรมเดียวกัน และไม่สามารถข่มกันได้ การสนทนาก็จะไม่ราบรื่น ทำให้บรรยากาศกลุ่มเสีย ส่งผลทำให้มีคนไม่พูดมากขึ้น

4. ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มไม่สามารถให้ภาพพฤติกรรมจริง ซึ่งได้จากการสังเกต เพราะสิ่งที่คิดหรือพูดออกมาอาจไม่ใช่สิ่งที่ทำ

5. ข้อมูลจากกลุ่มแต่ละกลุ่มไม่สามารถเป็นตัวแทนของสังคมหรือวัฒนธรรมที่ผู้ร่วมสนทนาดำเนินชีวิตอยู่ได้ ใช้อธิบายได้เฉพาะกับบริบทของกลุ่มนั้น ๆ เท่านั้น

6. ไม่เหมาะที่จะใช้ในหัวข้อสนทนาที่เป็นเรื่องส่วนตัวมาก ๆ

7. การสร้างแนวคำถาม อาจจะเรียงลำดับตามประเภทของประเด็นตามความยากง่าย หรือตามลำดับความตรงไปตรงมาและซับซ้อนของเหตุผล จะต้องเรียงเรียงแนวคำถามให้ดีไม่วกวน ดังนั้น ควรจะต้องมีการทดสอบ (Pretest)

8. การคัดเลือกสมาชิกผู้เข้าร่วมวงสนทนา จะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดยต้องมีลักษณะต่าง ๆ ที่เหมือนกัน (Homogeneous) ไม่ข่มซึ่งกันและกัน

เบญจ พรพลธรรม (2558) ได้กล่าวไว้ว่า ข้อจำกัดของการสนทนากลุ่ม มีดังนี้

1. ถ้าวัตถุประสงค์ของการวิจัยยังคลุมเครือไม่ชัดเจน ก็ยากต่อการกำหนดตัวแปรและการสร้างแนวคำถาม การสนทนากลุ่มก็ได้คำตอบไม่สอดคล้องกับสิ่งที่อยากจะรู้จริง ๆ

2. การสร้างแนวคำถามจะต้องเรียงเรียงแนวคำถามให้ดีไม่วกวนและจะต้องมีการทดสอบ (Pretest) แนวคำถามเสมอก่อนที่จะใช้จริง จะทดสอบโดยการจัดกลุ่มสนทนาหรือการทำกรสนทนาแบบเจาะลึกก็ได้ เพราะถ้าวางรูปแบบคำถามไม่ราบรื่น และไม่ต่อเนื่องกันแล้วจะทำให้การถามวกวนคนถามก็เข็งคนร่วมกลุ่มสนทนาก็งงไม่ทราบที่กำลังคุยอะไรกันแน่

3. การคัดเลือกสมาชิกผู้เข้าร่วมวงสนทนาจะต้องได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดยต้องมีลักษณะต่าง ๆ ที่เหมือนกัน (Homogeneous) ไม่ข่มซึ่งกันและกัน นอกจากนี้จะต้องไม่นำคนที่ศัตรูกันอยู่ในกลุ่มเดียวกัน จะทำให้บรรยากาศกลุ่มเสียเพราะทั้งสองฝ่ายจะคอยแต่ข่มหรือแก่งแก้งคำตอบซึ่งกันและกันหรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอาจนั่งเงียบขรึมไปเลยก็ได้

4. คำตอบในวงสนทนาบางคำตอบอาจจะไม่ได้จากการสนทนากลุ่ม เพราะผู้เข้าร่วมวงสนทนาคิดว่าสิ่งที่จะตอบไปนั้น นักวิจัยรู้อยู่แล้ว นักวิจัยก็เลยไม่ได้คำตอบที่ต้องการหรืออีกประเด็นหนึ่งถ้าพฤติกรรมหรือความคิดเห็นหรือทัศนคติในบางเรื่องซึ่งไม่เป็นที่ยอมรับของชุมชนอาจจะไม่ได้รับการเปิดเผยในวงสนทนากลุ่มต้องใช้วิธีการนั่งสนทนาแบบตัวต่อตัวนอกวงสนทนากลุ่มแทนจึงจะได้คำตอบเปิดเผยออกมา

5. เหตุการณ์หรือพฤติกรรมหรือคำตอบในบางประเด็นคำถามที่สมาชิกกลุ่มคิดว่า เป็นเรื่องธรรมดาและเคยชินอยู่แล้วบางทีสมาชิกกลุ่มนี้ก็ไม่ถึงลืมหบายคำตอบทำให้นักวิจัยไม่ได้คำตอบในคำถามประเด็นดังกล่าวนั้น

6. ถ้าพิธีกรไม่ได้รับการฝึกฝนให้เป็นผู้ดำเนินการสนทนาที่ดีเตรียมตัวไม่พร้อม นั่งเล่นเกมสนทนาไม่ได้นานก็จะทำให้วงสนทนาดำเนินไปได้ไม่ราบรื่นอาจจะทำให้รูปกลุ่มเสียไปเลยก็ได้

7. การสนทนากลุ่มทำได้เพียงบางเรื่องเท่านั้น มิใช่ว่าจะทำการศึกษาได้ทุกเรื่อง ดังนั้น นักวิจัยจะต้องพิจารณาว่า เรื่องใดควรจะใช้การสนทนากลุ่ม ถ้าใช้การสนทนากลุ่มจะคุ้มกันหรือไม่ จะได้คำตอบมากมายพอกับการวิเคราะห์และตีความไหม นอกจากนี้ต้องคำนึงถึงกลุ่มพื้นที่ ตัวอย่าง และจำนวนของกลุ่มที่จะจัดด้วยว่าเรื่องแต่ละเรื่องนั้น จะจัดก็กลุ่มมีกลุ่มเปรียบเทียบหรือไม่ อย่างไร ดังนี้ เป็นต้น

8. การสนทนากลุ่มเป็นการนั่งถกประเด็นปัญหากันในวงสนทนาของผู้ที่มี ลักษณะคล้ายคลึงกันในทางเศรษฐกิจ สังคม ประชากร อาชีพ ฯลฯ ตลอดจนภูมิหลังต่าง ๆ ดังนั้น ในบางเรื่องหรือบางหัวข้อของการสนทนา พิธีกรอาจจะต้องเป็นเพศหญิงหรือเพศชาย อยู่กับความเหมาะสมของเรื่องและของกลุ่ม เช่น เรื่องเกี่ยวกับสตรี พิธีกรก็ควรจะเป็นสตรี จะได้ไม่ต้องเขินอายกันดังเช่น การจัดสนทนากลุ่มเกี่ยวกับเรื่องการวางแผนครอบครัวและการคุมกำเนิด ดังนี้ เป็นต้น แต่บางเรื่องจะเป็นผู้หญิงถามผู้ชายหรือผู้ชายถามผู้หญิงก็ได้ขึ้นอยู่กับเรื่องที่ทำการศึกษา

9. ภาษาในการพูดคุยกันนับว่าเป็นสิ่งสำคัญมาก ดังนั้น พิธีกรควรจะพูดภาษาของสมาชิกในกลุ่มสนทนาหรือในพื้นที่ที่ทำการศึกษา เพราะจะเป็นการง่ายต่อการสื่อความหมาย การถาม การสร้างบรรยากาศ ตลอดจนการควบคุมเกมให้เป็นกันเอง พิจารณาถึงรูปแบบกลุ่มที่ใช้ ภาษาเดียวกัน เกิดบรรยากาศเป็นกันเองไม่ตึงเครียดหรือเคร่งขรึมจนเกินไป

10. เทปบันทึกข้อมูลถ้าไม่พร้อมหรือสภาพไม่เหมาะต่อการบันทึกถ้าใช้ในการ บันทึกข้อมูลแล้วเสียบันทึกไม่ติดจะทำให้เสียข้อมูลไปเลย การจัดกลุ่มเก่าขึ้นมาอีกครั้งจะทำให้สมาชิกไม่ค่อยจะชอบใจ เพราะทำให้เสียเวลาซ้ำสอง ดังนั้น ก่อนดำเนินการสนทนากลุ่มจะต้อง ตรวจสอบอุปกรณ์สนามทุกอย่างให้เรียบร้อย ก่อนเลิกจากกันต้องเปิดเทปที่บันทึกข้อมูลเอาไว้ให้สมาชิกกลุ่มที่เข้าร่วมทุกคนให้ฟังโดยพร้อมเพรียงกันจะเป็นการสร้างบรรยากาศที่สนุกสนานขึ้นทีเดียวเพราะ ต่างก็จะพูดถึงคำตอบของตนเองหรือของเพื่อนร่วมกลุ่มคนอื่น ๆ และในโอกาสนี้ นักวิจัยก็ถือโอกาสถามประเด็นที่ยังแคลงใจได้อีกจะช่วยให้ได้คำตอบที่ละเอียดชัดเจนยิ่งขึ้น

สุวิมล ว่องวานิช (2550) ได้กล่าวไว้ว่า เทคนิคการจัดกลุ่มสนทนามีข้อจำกัด เช่นเดียวกับเทคนิคการเก็บข้อมูลแบบอื่น ๆ กล่าวคือในขั้นตอนของการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีความเป็นเอกพันธ์และเป็นตัวแทนของกลุ่มประชากรเพื่อให้สามารถสรุปอ้างอิงผลการวิจัยได้นั้น

ค่อนข้างดำเนินการได้ยาก ต้องอาศัยทักษะ ความรู้ความเข้าใจ และประสบการณ์จากผู้ดำเนินการ สอนทากลุ่ม จึงจะทำให้การสนทนากลุ่มประสบความสำเร็จ อีกทั้งยังมีปัจจัยสำคัญ ซึ่งเป็นข้อที่ควรระวังอย่างยิ่งในการจัดสนทนากลุ่ม คือ ถ้าผู้ดำเนินการสนทนามีความลำเอียงในการสนทนา การตั้งประเด็นคำถามในลักษณะการชี้นำ มีการชักจูง สอดแทรกความคิดเห็นของตนเองในระหว่างการประชุมจะยิ่งทำให้คำตอบที่ได้รับจากประชุมกลุ่มบิดเบือนไปจากความเป็นจริง ประกอบกับข้อมูลที่ได้รับจากการใช้เทคนิควิธีนี้เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพซึ่งมีความยากในการวิเคราะห์และสรุปผล ความสำเร็จของกระบวนการขึ้นอยู่กับทักษะความสามารถของผู้ดำเนินการอภิปราย ความพยายามในการกำหนดสมาชิกที่มีลักษณะธรรมชาติคล้ายคลึงกันซึ่งไม่สามารถกระทำได้ง่ายนัก

สรุปได้ว่า การสนทนากลุ่มมีข้อจำกัด คือ การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้สรุปอ้างอิงได้ค่อนข้างทำได้ยาก ต้องอาศัยทักษะ ความเข้าใจและประสบการณ์จากผู้ดำเนินการสนทนา ข้อคำถาม การสนทนาจึงต้องมีการจัดลำดับ เรียบเรียงไม่วกไปวนมา ไม่มีความเป็นส่วนตัวมาก

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ขั้นตอนของการสนทนากลุ่ม ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดปัญหาหรือหัวข้อ รวมทั้งคำถามและวัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. กำหนดกรอบการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
3. กำหนดทีมงาน ประกอบด้วย ผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) ผู้จดบันทึก (Notetaker) และผู้ช่วยทั่วไป (Assistant)
4. สร้าง/ทดสอบแนวคำถาม
5. เลือกกลุ่มตัวอย่าง หรือผู้ร่วมสนทนา
6. จัดการสนทนากลุ่ม
7. จัดระเบียบข้อมูล
8. วิเคราะห์ข้อมูล
9. เขียนรายงาน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

เปรมฤทัย พงษ์พันธ์ (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกระบวนการเรียนการสอน และการบริหารจัดการ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 พบว่า 1) การบริหารสถานศึกษาแบบอย่างตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาใช้แบบการบูรณาการไป

ในกระบวนการบริหารสถานศึกษา 3 ขั้นตอน คือ 1) กำหนดนโยบายการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยกำหนดไว้ในวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา 2) จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ 3) ขับเคลื่อนแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาผ่านโครงสร้างการบริหาร 4 งาน คือ งานบริหารวิชาการ งานบริหารทั่วไป งานงบประมาณ และงานบริหารบุคลากร 2) การจัดกระบวนการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา มีการจัดทำหลักสูตรและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2 ลักษณะ คือ 2.1) จัดทำหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้โดยสอดแทรกปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และ 2.2) จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แบ่งเป็น 3 กิจกรรม คือ (1) กิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (2) กิจกรรมนักเรียน โดยบูรณาการในกิจกรรมลูกเสือเนตรนารี ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และกิจกรรมชุมนุมต่าง ๆ และ (3) กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ข้อค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้ คือ การบริหารสถานศึกษาแบบอย่างให้ประสบความสำเร็จ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต้องมีความตระหนัก มีความรู้ ความเข้าใจ และความมุ่งมั่นในการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบริหารจัดการสถานศึกษา และการจัดกระบวนการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของนักเรียน

สาคร มหาหิงค์ (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนากระบวนการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 พบว่า 1) สภาพการปฏิบัติงานในภาพรวมมีการดำเนินงานในระดับมาก เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการบริหารจัดการ และด้านการจัดการเรียนการสอน ตามลำดับ ส่วนแนวทางการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษามีดังนี้ คือ 1.1) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ควรศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา แต่งตั้งคณะทำงาน มีนโยบายและวางแผนที่ชัดเจน พัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับแนวทางการขับเคลื่อนจัดทำ พัฒนา เผยแพร่แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา และการกำกับ นิเทศ ติดตามอย่างต่อเนื่อง 1.2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ควรสอดแทรกกิจกรรมการขับเคลื่อนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และหลักสูตรท้องถิ่น เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ประชุม อบรม ประชาสัมพันธ์ และสร้างเครือข่ายการขับเคลื่อน วางแผน จัดทำ และใช้วัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ 1.3) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ควรจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะอาชีพสอดแทรกกิจกรรมพัฒนานักเรียนในการแนะแนวการศึกษาของนักเรียน และมีการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง 2) ผลการพัฒนากระบวนการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา พบว่า 2.1) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยดำเนินการสร้างความเข้าใจและความตระหนักให้แก่บุคลากรในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำ มีวิสัยทัศน์ มีความรู้ ความเข้าใจในหลักการ แนวคิด และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2.2) ด้านการ

จัดการเรียนการสอน โดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เน้นการจัดแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน นำผลการติดตาม ประเมิน รายงานผลการจัดการเรียนการสอนไปใช้พัฒนาการจัดการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ และ 2.3) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีการสอดแทรก และบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ทุกกิจกรรมที่เป็นรูปธรรม และสถานศึกษามีแนวทางการดำเนินงาน ตามแผนงานโครงการระบบดูแลนักเรียน เพื่อสนับสนุนการดำเนินการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

กังวาน ปัญญาภิรมิต (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านเหลื่อมพิทยาสรรพ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 31 พบว่า 1) การบริหารวิชาการ มีการกำหนดนโยบายการจัดทำหลักสูตร การจัดทำสื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และการสร้างเครือข่ายและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) การบริหารงบประมาณ มีการวางแผนเงินงบประมาณด้วยความโปร่งใสและความรอบคอบ การติดตามและการสรุปรายงานผลการใช้งบประมาณที่ถูกต้อง และนำผลมาพัฒนาปรับปรุงให้เหมาะสม 3) การบริหารงานบุคคล มีการพัฒนาบุคลากรด้วยการศึกษาดูงาน การอบรมและการจัดกิจกรรมส่งเสริม สร้างขวัญและกำลังใจเพื่อพัฒนาครูหรือบุคคลต้นแบบตามวิถีแห่งความพอเพียง 4) การบริหารทั่วไป มีการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางกายภาพ การอนุรักษ์แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นการส่งเสริมความร่วมมือกับชุมชนในการจัดการศึกษา และการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์และทักษะชีวิต

ปณิธาน เปรื่องนนท์ (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความพร้อมและความคาดหวัง การปฏิบัติงานสถานศึกษาพอเพียงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 พบว่า 1) ความพร้อมในการปฏิบัติงานสถานศึกษาพอเพียง ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ รองลงมา คือ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 2) ความคาดหวังการปฏิบัติงานสถานศึกษาพอเพียง ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ รองลงมา คือ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 3) แนวทางการเตรียมความพร้อมการปฏิบัติงานสถานศึกษาพอเพียง โรงเรียนต้องกำหนดวิสัยทัศน์ให้ชัดเจนโดยทำเป็นนโยบายของโรงเรียน มีการวิเคราะห์หลักสูตรและวิเคราะห์ผู้เรียนเพื่อออกแบบหน่วยการเรียนรู้และออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนต้องจัดกิจกรรมส่งเสริม พัฒนาผู้เรียน

ครอบคลุมทุกด้าน ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เน้นกิจกรรมที่นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง และต้องสร้างความตระหนักแก่บุคลากรทุกคน ให้มีความรู้ ความเข้าใจ เห็นความสำคัญ ของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สุนทร จงเพียร (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษาพอเพียงในโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่า 1) การบริหารสถานศึกษา พอเพียงตามความเห็นของบุคลากร ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เรื่อง การนำผลการติดตามมาพัฒนาการบริหารจัดการงบประมาณตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมากที่สุด 2) การบริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของบุคลากรซึ่งมีตำแหน่งเป็น ผู้บริหาร ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เรื่องการประยุกต์ใช้ภูมิ ปัญญาท้องถิ่นในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมากที่สุด 3) ครูผู้สอนมีความคิดเห็นส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เรื่อง การนำผลการติดตามมาพัฒนาการบริหารจัดการงบประมาณตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ใน ระดับมากที่สุด

ศรีเรือน ยิ้มย่อง (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยนาท สิงห์บุรีและอ่างทอง พบว่า 1) การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้าน บริหารจัดการสถานศึกษา ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา และ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ดังนี้ 1.1) ด้านบริหารจัดการสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านงบประมาณตามแผนปฏิบัติงานประจำปี ของสถานศึกษาให้ตรงตามความต้องการและสถานการณ์ที่เป็นจริง มีแผนงานด้านวิชาการที่ส่งเสริม การบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน ส่วนคณะกรรมการสถานศึกษาและ ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมรับผิดชอบการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างจริงจัง มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 1.2) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนการ จัดหา/ผลิต/ใช้/เผยแพร่สื่อการเรียนรู้ เพื่อบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการ เรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 1.3) ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมี ค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนักเรียน ส่งเสริมจิตอาสา ระบบดูแลนักเรียนที่สอดคล้องกับปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนการจัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนได้รู้จักวางแผนชีวิตของตนเองได้อย่าง สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 1.4) ด้านการพัฒนาบุคลากรของ

สถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในการวางแผนกรอบอัตรากำลังบุคลากร จัดอบรม และติดตามผลการส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต และปฏิบัติการกิจ ส่วนการส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

สายันต์ เตียวบริสุทธิ์ (2557) แนวทางการพัฒนาการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 พบว่า 1) สภาพการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารงานที่สอดคล้องกับเงื่อนไขความรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารงานที่สอดคล้องกับหลักความพอประมาณ 2) แนวทางการพัฒนาการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2 ทั้งภาพรวมและรายด้าน พบว่า ผู้บริหารควรคำนึงถึงความคุ้มค่าของการใช้งบประมาณ เวลา วัสดุอุปกรณ์ตลอดจนประโยชน์ที่ได้รับ ควรคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ ควรมีการประเมินโครงการโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดความคุ้มค่าต่อองค์กร ควรยึดหลักความพอประมาณมาเป็นแนวทางปฏิบัติให้ชัดเจน ในทุกเรื่อง อย่างเป็นระบบ ควรมีการประชุมระดมสมองผู้บริหารสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง

รัตนา หลวงกลาง (2558) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี เขต 2 พบว่า 1) สภาพปัจจุบันในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษามีการปฏิบัติมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และข้อที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา 2) ปัญหาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมอยู่ในระดับน้อย โดยด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา มีปัญหามากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และข้อที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือ ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา 3) แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย 4 แนวทาง 1) แนวทางด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา 2) แนวทางด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) แนวทางด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และ 4) แนวทางการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ซึ่งในแต่ละแนวทางจะประกอบด้วย 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) การจัดองค์การ 4) โครงการ/กิจกรรม 5) การดำเนินการ 6) ตัวชี้วัดความสำเร็จ 7) การนำแนวทางไปใช้และ 8) เงื่อนไขของความสำเร็จ

ทักษกร กรุณวงศ์ (2558) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางพัฒนาการดำเนินงานสถานศึกษาพอเพียง ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า 1) สภาพการดำเนินงานสถานศึกษาพอเพียงของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 5 ด้าน โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา รองลงมาคือ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านผลลัพธ์ / ภาพความสำเร็จของสถานศึกษา และด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือด้านพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา 2) แนวทางพัฒนาการดำเนินงานสถานศึกษาพอเพียงของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในจังหวัดกำแพงเพชร ที่สำคัญมีดังนี้ 2.1) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ได้แก่ ส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแผนการปฏิบัติงาน และสนับสนุนการติดตามผลการดำเนินงาน ตามนโยบายอย่างต่อเนื่อง 2.2) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระต่าง ๆ ให้ชัดเจนและเป็นไปตามความคาดหวัง และพัฒนาหลักสูตรปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้มีหน่วยการเรียนรู้เพิ่มขึ้น 2.3) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรม และแนะแนว ระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน มีการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง 2.4) ด้านพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ได้แก่ ส่งเสริมให้บุคลากรได้เพิ่มพูนความรู้ เช่น การศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ ประชุม อบรม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2.5) ด้านผลลัพธ์ / ภาพความสำเร็จของสถานศึกษา ได้แก่ พัฒนาสถานศึกษา และจัดอบรมให้ความรู้ผู้บริหารให้มีลักษณะความพอเพียง

มนธิชา ววงวิภาค (2559) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาพอเพียงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 พบว่า 1) ปัญหาการบริหารสถานศึกษาพอเพียงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกรายด้าน พบว่า ปัญหาการบริหารสถานศึกษาพอเพียง มากที่สุด เป็นอันดับที่ 1 คือ ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ซึ่งอยู่ในระดับมาก อันดับที่ 2 คือ ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งอยู่ในระดับมาก อันดับที่ 3 คือ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ซึ่งอยู่ในระดับมาก อันดับที่ 4 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งอยู่ในระดับมาก 2) แนวทางการบริหารสถานศึกษาพอเพียงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 คือ 2.1) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา มีแนวทางการบริหารสถานศึกษาพอเพียง คือ ประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปกำหนดเป็นนโยบายสู่การปฏิบัติแก่ผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อสามารถนำไปถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจให้แก่บุคลากรของสถานศึกษา บุคลากรของสถานศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษาสู่การ 2.2)

ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จัดอบรมเชิงปฏิบัติ การเรื่องการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ครูทุกคน จัดทำระบบนิเทศติดตามส่งเสริมให้มีการใช้แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สอดคล้องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและชุมชน 2.3) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่สนับสนุนการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทบทวน ติดตาม ประเมินผล รายงานผลการจัดกิจกรรม ปรับปรุงพัฒนากิจกรรมชุมนุม/ชมรม ให้ตรงตามความต้องการของผู้เรียน บริบทและศักยภาพของสถานศึกษา 2.4) ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา จัดทำแผนงาน โครงการด้านกิจกรรมพัฒนาบุคลากรจัดให้มีผู้รับผิดชอบในการติดตามผลการดำเนินงาน ทบทวนการแต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบในการนิเทศติดตามผลการดำเนินงาน การพัฒนาผู้บริหาร สถานศึกษาเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สินีนาถ นาคล่อ (2559) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาพอเพียง ต้นแบบจังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 พบว่า 1. สภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบ จังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีการบริหารสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบสูงที่สุด ได้แก่ ด้านบุคลากร รองลงมา คือ ด้านความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก และด้านการจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ตามลำดับ 2. แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบ จังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 มีแนวทางการดำเนินงานคือ 1) บุคลากร สถานศึกษาควรสร้างความรู้ความเข้าใจ ตระหนักในคุณค่าของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการจัดประชุม อบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน ส่งเสริมสนับสนุนครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้แสวงหาความรู้ ให้ความร่วมมือในการถ่ายทอด ประสบการณ์ให้เพื่อนครูในสถานศึกษา นำสื่อหรือนวัตกรรมที่ได้จัดทำไว้แล้ว ขยายผลสู่ภายนอก สถานศึกษา และควรกำหนดให้มีแผนจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ จากนั้นนำผลสรุปการดำเนินงานมาปรับปรุง พัฒนาให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น 2) การจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพ สถานศึกษาควรวางแผน และดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ เพื่อบริหารจัดการอาคารสถานที่ให้พร้อมต่อการจัดการเรียนรู้ จัดให้มีการกำกับติดตาม นิเทศและประเมินผลในการดำเนินงาน เพื่อนำผลการกำกับติดตามและตรวจสอบสู่การปฏิบัติ 3) ความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก สถานศึกษาควรส่งเสริมความร่วมมือทุกภาคส่วนเพื่อกำหนดแผนงาน ดำเนินการโดยรวบรวมข้อมูล เผยแพร่สารสนเทศต่าง ๆ พัฒนาระบบเครือข่าย

ข้อมูล และประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ ติดตาม และ ประเมินผล

เขาวเรศ ใจทัต (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามุกดาหาร พบว่า 1) สภาพปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามุกดาหาร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) สภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามุกดาหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามุกดาหาร ควรบูรณาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ โดยจัดการเรียนการสอนครบ ทั้ง 6 องค์ประกอบ โดยมีการวางแผนร่วมกันระหว่างผู้บริหาร คณะครู ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง กำหนดนโยบายแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดทำแผนการสอน หน่วยการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการจัดอบรมครูและให้ครูศึกษาดูงาน สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนที่เป็นเลิศด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จัดหาสื่อแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสภาพสถานศึกษาพัฒนาห้องสมุดห้องปฏิบัติการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ เน้นให้นักเรียนเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง กำหนดแนวทางการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้ครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ พร้อมทั้งพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนอย่างทั่วถึงเหมาะสมตามศักยภาพนักเรียนโดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และผลการประเมินแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามุกดาหาร โดยผู้ทรงคุณวุฒิ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

อดิสร บุญโนนแต่ (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานสู่สถานศึกษาพอเพียงต้นแบบสำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 พบว่า สภาพปัจจุบันการดำเนินงานสู่สถานศึกษาพอเพียงต้นแบบสำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และแนวทางการดำเนินงานสู่สถานศึกษาพอเพียงต้นแบบ พบว่า มีการประชุมครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อสร้างความตระหนัก และนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาและการจัดการศึกษาทุกมิติ สนับสนุนให้บุคลากรน้อมนำหลักคิดและหลัก

ปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา และพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนเป็นสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบ มีการถ่ายทอดประสบการณ์และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเผยแพร่ความรู้ ครูทุกคนจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และให้นักเรียนถอดบทเรียนจากการเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพ พัฒนาสภาพแวดล้อมให้สะอาด รมรื่น สวยงาม จัดเป็นแหล่งเรียนรู้ สร้างฐานการเรียนรู้ แผนผังแสดงแหล่งเรียนรู้ จัดให้มีห้องศูนย์รวม ข้อมูลการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาแต่งตั้งครูและนักเรียนแกนนำ แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้เพื่อรับผิดชอบฐานการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจัดทำสื่อ และผู้รับผิดชอบในการปรับใช้อาคารสถานที่สภาพแวดล้อม เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชน เพื่อเสริมสร้างอุปนิสัยอยู่อย่างพอเพียงทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา จัดระบบเปิดโอกาสให้สถานศึกษาอื่นมาศึกษาดูงาน โดยการสร้างเครือข่ายและขยายผลสู่โรงเรียนเครือข่าย และจัดทำข้อตกลงในการพัฒนางาน และเงื่อนไขความสำเร็จ ผู้บริหารต้องมีภาวะความเป็นผู้นำ เป็นแบบอย่างในการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สร้างแรงจูงใจรักและศรัทธาในการดำเนินงานสู่สถานศึกษาพอเพียงต้นแบบ และผู้บริหาร คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชุมชน มีจิตอาสา มุ่งมั่น ทุ่เมเท เสียสละ เพื่อสร้างจิตอาสาให้เกิดกับผู้เรียนในการใฝ่เรียนรู้ด้วยตนเอง ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้สำเร็จ ส่วนผลการประเมินแนวทางการดำเนินงานสู่สถานศึกษาพอเพียงต้นแบบสำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 30 จากผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ระดับมาก เช่นเดียวกัน และผลการประเมินแนวทางการดำเนินงานสู่สถานศึกษาพอเพียงต้นแบบสำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องพบว่า ทุกข้อมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ระดับมาก

อังคณา วงศ์อ้าย (2559) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาพอเพียงเพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 พบว่า มีระดับปัญหาการบริหารจัดการโดยรวมอยู่ในระดับน้อย และมีแนวทางแก้ไข คือ 1) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา จัดการสถานศึกษาให้สอดคล้องสำหรับเป็นศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา มีโครงสร้างการปฏิบัติงานที่ชัดเจน นำสภาพปัญหา อุปสรรค จุดด้อย จุดอ่อน การบริหารจัดการมากำหนดแนวทางการแก้ไข มีการติดตาม ประเมินผลกิจกรรมอย่างต่อเนื่องและนำผลมาปรับปรุงแก้ไข พัฒนาต่อไป โดยผู้บริหารควรต้องเป็นต้นแบบและเป็นแกนนำในการดำเนินกิจกรรม และสามารถขยายแนวความคิดสู่ผู้เรียนและชุมชน 2) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน มีหลักสูตร ที่สอดคล้องกับกับบริบทสถานศึกษาและชุมชน ครูต้องมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้

หน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีที่หลากหลาย เหมาะสมทุกระดับชั้น ทุกกลุ่มสาระ มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และนำผลไปปรับปรุงและพัฒนา 3) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง ให้ผู้เรียนได้ศึกษาจากงานจากโรงเรียนที่เป็นต้นแบบ และควรนำความรู้ไปบูรณาการให้สอดคล้องกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 4) ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา จัดกิจกรรมพัฒนาบุคลากรให้ดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้บุคลากรไปอบรมหรือทัศนศึกษาในแหล่งการเรียนรู้ที่ดีเด่น รวมถึงจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ติดตาม ส่งเสริม สนับสนุนสร้างเครือข่าย 5) ด้านผลลัพธ์ / ภาพความสำเร็จ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เตรียมพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ต้องจัดให้มีการกำกับ ติดตาม ส่งเสริม และให้ความสำคัญ และจัดกิจกรรมเปิดบ้านวิชาการ

ยุทธศาสตร์ ปะนามะทัง (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า แนวทางการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 3 1) ด้านการวางแผนการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ โรงเรียนควรสนับสนุนให้บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องเห็นความถึงความสำคัญและมีความเข้าใจตรงกันตามแผนงานด้านการใช้แหล่งเรียนรู้ ประสานความร่วมมือกับบุคคลหลาย ๆ ฝ่ายโดยเน้นการมีส่วนร่วมวางแผนในการทำงาน เพื่อสร้างทีมบริหาร ร่วมวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้ให้บริการและผู้รับบริการ และควรสนับสนุนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของแหล่งเรียนรู้ 2) ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้ โรงเรียนควรนำแหล่งเรียนรู้ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมนั้น ควรมีการสำรวจแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้อง มีการเก็บรวบรวมข้อมูลการใช้แหล่งเรียนรู้ไปใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไขส่วนที่เป็นปัญหาและพัฒนาต่อยอดและเผยแพร่ผลงานในส่วนที่สมบูรณ์ 3) ด้านการวัดและการประเมินผล โรงเรียนได้กำหนดวิธีการ และเครื่องมือในการประเมินผลให้นำแหล่งเรียนรู้ไปใช้อย่างหลากหลาย ผู้บริหารควรมีการประชุมบุคลากรภายในสถานศึกษาเพื่อระดมความคิด (Brain Storming) และดำเนินการสรุปผลรายงานผลหลังติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ต่อผู้บริหารเมื่อสิ้นสุดโครงการ และจะต้องมีการประเมินโครงการเพื่อตรวจสอบความสำเร็จหรือความพอใจ

อริยะ สุวรรณปากแพรง (2560) ได้ศึกษาการขับเคลื่อนสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกระบี่ พบว่า แนวทางการดำเนินงานขับเคลื่อนสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลัก

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพผ่านการประเมินตามเกณฑ์ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดจากการสนทนากลุ่ม 1) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา สร้างความร่วมมือทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มอบหมายหน้าที่ นำสู่การกำหนดนโยบาย บูรณาการในการจัดการเรียนการสอน จัดทำแหล่งเรียนรู้ ติดตามผลการดำเนินงาน นำผลการประเมินติดตามไปพัฒนาในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษาและบูรณาการในแผนปฏิบัติงานประจำปีให้ครอบคลุมทั่วถึงทุกกิจกรรม 2) ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการจัดบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในหน่วยการเรียนรู้แต่ละวิชาทุกวิชาในทุกหลักสูตร ติดตามดูแลครูผู้สอนให้จัดทำ และใช้แผนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมปฏิบัติ คิดเป็น วิเคราะห์เป็น และใช้แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน พัฒนาสื่อการเรียนรู้ สร้างแหล่งเรียนรู้ร่วมกับภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้แก่นักเรียนนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน 3) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยการกำหนดแผนงานสนับสนุนเสริมสร้าง และปลูกฝังให้มีความรู้ความเข้าใจตระหนักในคุณค่า เกิดจิตอาสา ติดตามผลการดำเนินงาน เพื่อให้แก่นักเรียนสามารถดำเนินชีวิตให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในขณะกำลังศึกษา 4) ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา โดยมีวางแผนงาน ดำเนินงาน ติดตามผล ปรับปรุงการดำเนินงาน ในการส่งเสริมให้พัฒนาบุคลากร สร้างความรู้ความเข้าใจ เพื่อให้มีคุณลักษณะแห่งความพอเพียงอย่างต่อเนื่อง และเป็นแบบอย่างของความพอเพียงให้กับคณะครู บุคลากร นักเรียน และชุมชน 5) ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จของสถานศึกษา โดยกำหนดเป็นนโยบายในการบริหารสถานศึกษา มุ่งให้ผู้บริหารและบุคลากร นักเรียนทุกคนปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นสถานศึกษาที่มีบุคลากรรักสามัคคี อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขช่วยเหลือกัน พึ่งพาอาศัยได้ตามสมควร

รังสฤษฎ์ บุญอาจ (2561) ได้ศึกษาประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ พบว่า ระดับประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเรียงตามลำดับคือ 1) ด้านการบริหารงานบุคคล ต้องมุ่งเน้นการมอบหมายหน้าที่ของบุคลากรตามความเหมาะสมกับความรู้และความสามารถ จัดการกำกับ ดูแล ปฏิบัติตามแบบแผนของทางราชการ และจรรยาบรรณวิชาชีพ การส่งเสริมให้บุคลากร ได้เพิ่มพูนความรู้ด้านวิชาการต่าง ๆ อย่างรอบด้าน การเปิดโอกาสให้บุคลากรได้ประเมิน ผลการปฏิบัติงานที่ตนเองรับผิดชอบ 2) ด้านการบริหารงานทั่วไป ต้องมุ่งเน้นการพัฒนากระบวนการให้บริการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เกิดความพึงพอใจต่อผู้มาขอรับบริการ การกำหนดแนวทางการพัฒนาองค์กรให้ครอบคลุมมีการประเมินผลและนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุง

พัฒนาสถานศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย การจัดระบบข้อมูลข่าวสารของสถานศึกษา และการสนับสนุนอำนวยความสะดวกในการบริหารงานทุกฝ่าย 3) ด้านการบริหารงานงบประมาณ ต้องมุ่งเน้นการรายงานผลความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานตามระยะเวลาที่กำหนด การวิเคราะห์ผลการกำกับติดตามและนำมาปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงให้งานนั้น ๆ มีความสมบูรณ์มากขึ้น เปิดโอกาสให้ชุมชนหรือบุคคล ภายนอกองค์กรที่มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการกำกับติดตามงานบริหาร

จากการศึกษางานวิจัยภายในประเทศ พบว่า สถานศึกษา ได้มีการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติงานในโรงเรียนได้มีการบูรณาการการปฏิบัติงานทุกระดับอยู่ในระดับมาก ทั้งด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา และด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ ใช้การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชน เพื่อสร้างอุปนิสัยอยู่อย่างพอเพียงทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เชิญชวนและให้สถานศึกษาอื่นมาศึกษาดูงาน โดยการสร้างเครือข่ายและขยายผลสู่โรงเรียนเครือข่าย

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Stahel (2001) ได้ศึกษากลยุทธ์พอเพียงเพื่อความยั่งยืน สิ่งจูงใจในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ พบว่า ในอดีตกลยุทธ์ทางธุรกิจได้มุ่งเป้าไปที่การเพิ่มของประสิทธิภาพการผลิต และต่อมาประสิทธิภาพของทรัพยากรที่ได้จากกระบวนการผลิต นำไปสู่การแข่งขันที่สูงมากในทางอุตสาหกรรม และการลดจำนวนลงของทรัพยากรที่จำเป็นต่อการผลิตสินค้า แต่อย่างไรก็ตาม ทำให้เกิดความผิดพลาดในทางธุรกิจ และนำไปสู่การหยุดของการเพิ่มการบริโภคทรัพยากรทั้งหมด โดยพิจารณาจากปริมาณของการบริโภคทรัพยากรต่อคนต่อปีในระดับชาติ และจำนวนของการสิ้นเปลืองทั้งหมด การศึกษานี้เป็นการกล่าวถึงกลยุทธ์ใหม่ในการสร้างความร่วมมือ ที่มุ่งเป้าไปที่ความต้องการที่พอเพียงถ้าเราต้องการความสำเร็จที่ยั่งยืนและการแข่งขันทางเศรษฐกิจ ในภาครัฐนโยบายทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีใหม่เป็นที่ต้องการ เหมือนกับนโยบายการจัดการเพื่อสาธารณะใหม่ในทางวิชาการให้ความระมัดระวังต่อเศรษฐกิจที่มีความผันผวน จะอยู่บนพื้นฐานการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่รวมทั้งทรัพยากรและข้อตกลงร่วมกัน ที่จะได้รับการพัฒนาแทนที่ทฤษฎีแนวคิดในปัจจุบันของทฤษฎีแม่น้ำที่อยู่บนพื้นฐานสินค้าฟรี และการไหลที่ดีที่สุดของกระบวนการผลิต

Lamberton (2005) ได้ศึกษาความพอเพียงอย่างยั่งยืน : ความตรงกันภายในของรูปแบบความยั่งยืน โดยเป็นการพรรณนาถึงรูปแบบความยั่งยืนที่มีความชัดเจน และมีแนวทางเพื่อทำการตัดสินใจแทนที่ของมุมมองเศรษฐกิจใหม่ของแนวทางตะวันตก ซึ่งเป็นการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่อ้างถึงความพอเพียงอย่างยั่งยืน พบว่า ความพอเพียงเป็นการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้ประสบผลสำเร็จและได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางไปทั่วโลก ซึ่งเป็นเป้าหมายที่เหมาะสมสำหรับมนุษยชาติและการนำแนวคิดไปใช้ทั้งระบบภาครัฐและเอกชนได้แสดงให้เห็นถึงความยุ่งยากที่เกี่ยวข้องในบางส่วนที่นำไปสู่

ความขัดแย้งระหว่างมิติทางนิเวศวิทยา สังคมและเศรษฐกิจ ซึ่งเกิดจากการแปลความหมายร่วมกันของการพัฒนาอย่างยั่งยืน ข้อสรุปของการศึกษานี้ คือ แนวคิดความพอเพียงอย่างยั่งยืน จะเป็นการเสริมให้มุมมองของกฎเกณฑ์ทางเศรษฐกิจแนวใหม่ไปกำหนดอุปสรรคต่อความสำเร็จในวัตถุประสงค์ทางสังคมและนิเวศวิทยาที่จะนำไปสู่การแปลความหมายร่วมกันของการพัฒนาอย่างยั่งยืน

Murphy & Calway. (2008) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาสู่มีอาชีพ สำหรับมีอาชีพบนความพอเพียง ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาสู่มีอาชีพ สำหรับมีอาชีพ มีความสัมพันธ์กับความพอเพียงทางเศรษฐกิจในเชิงของความพร้อมและการบริหารความเสี่ยง ไม่จำเป็นต้องระบุสิ่งที่ควรประสบความสำเร็จรวมไปถึงวิธีการเพื่อให้บรรลุการพัฒนาสำหรับมีอาชีพ ซึ่งได้รับอิทธิพลจากความต้องการทางเศรษฐกิจ อีกทั้งความพร้อมในการทำงานและการลดความเสี่ยง ไม่มีความจำเป็นที่ ต้องมีการกำหนดรายการพัฒนาสู่ความเป็นอาชีพในระดับผู้เชี่ยวชาญ

Calkins (2009) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบเศรษฐกิจพอเพียง : ช่วงระยะเวลาที่หลากหลายและดีที่สุดเพื่อวางแผนการพัฒนาท้องถิ่น ผลการวิจัย พบว่า การศึกษาหาสิ่งที่ดีที่สุดเพื่อป้องกันและควบคุมความเสี่ยงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในกรณีศึกษาของตำบลในภาคเหนือของประเทศไทย มีกระบวนการ 7 ขั้นตอนนำไปสู่การตัดสินใจในระดับท้องถิ่น โดยตามมุมมองของนักวางแผนมีความเห็นพ้องกันว่า จะต้องดำเนินการสร้างแผนระยะ 5 ปี เพื่อการป้องกันสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นได้

Bottery (2012) ได้ทำศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำกับความสัมพันธ์ของความพอเพียงและความยั่งยืนของการศึกษา ผลการวิจัย พบว่า แนวคิดเรื่องความพอเพียงไม่เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการศึกษา แต่มีความสัมพันธ์ในเชิงของภาวะผู้นำ แนวคิดเรื่องความพอเพียงยังไม่ได้ถูกป้อนเข้าในกระบวนการการศึกษาอย่างแท้จริง แนวคิดของความพอเพียงที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติมีผลกระทบทั้งในเชิงของการเปรียบเทียบ และการปฏิบัติสำหรับองค์กรทางการศึกษา และผู้นำองค์กร ความพอเพียง มีความจำเป็นมากยิ่งขึ้นสามารถหยุดการนำไปสู่ปัญหาอื่น ๆ ที่อาจตามมาทั้งที่เกิดจากค่านิยมของสังคม หรืออื่น ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้

New Economics Foundation (2015) ได้ศึกษาเรื่อง ดัชนีในการชีวิตความสุขและเสนอผลการจัดอันดับประเทศที่มีความสุขในการอาศัยอยู่ร่วมกับทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมพร้อมกับความกินดีอยู่ดีตามดัชนีชีวิต คือ สภาพความเป็นอยู่ผลกระทบจากสิ่งแวดล้อม ความพอใจในการมีวิถียุ่ ความคาดหวังที่เป็นไปได้ในชีวิต มีสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติที่เหมาะสมกับจำนวนประชากร และอัตราปริมาณการบริโภคพลังงาน ผลการศึกษา พบว่า ประเทศวานูอาตู มีผลิตภาพที่แสดงถึงความสำเร็จในการดูแลประชาชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดี ตามสภาพของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม โดยประชาชนพอใจในชีวิตความเป็นอยู่ตนตามสภาพใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม พอใจในสิ่งที่เป็นอยู่ไม่บริโภคนิยม และมีความหวังดีต่อกันและกันในชุมชน มูลนิธิเศรษฐกิจ

ใหม่ได้เสนอว่าการมีความสุขระดับประเทศนั้นต้องกำจัดความยากจนให้หมดก่อน สนับสนุนการดำเนินชีวิตปกติอย่างรู้คุณค่า และกำหนดขอบเขตการใช้ทรัพยากรและจัดการกับทรัพยากรได้อย่างเหมาะสม ซึ่งการศึกษาที่กล่าวมาเป็นลักษณะของเนื้อหาองค์ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงหรือกิจกรรมที่สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การศึกษางานวิจัยต่างประเทศ พบว่า เศรษฐกิจพอเพียง เป็นรูปแบบที่จะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นรูปแบบความยั่งยืนที่มีความชัดเจน มีการนำมาใช้อย่างกว้างขวางในองค์กรธุรกิจ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์กร และยังได้มีการนำมาใช้ในองค์กรทางการศึกษา แนวคิดเรื่องความพอเพียงมีความสัมพันธ์ในเชิงของภาวะผู้นำ เป็นกระบวนการของการพัฒนาทางจิตใจให้เกิดความเข้มแข็งและเรียนรู้เป้าหมายเป็นการสร้างความก้าวหน้าไปสู่ความเป็นจริงของผลลัพธ์ทางการเงิน ความพอเพียงยังเป็นแนวทางสำคัญในการควบคุมความเสี่ยงที่จะก่อให้เกิดความล้มเหลวในทางปฏิบัติได้ สามารถหยุดการนำไปสู่ปัญหาอื่น ๆ ที่อาจตามมาในอนาคต

การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่า เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่นำมาใช้กันอย่างหลากหลาย เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์กรทั้งองค์กรทางธุรกิจและองค์กรของรัฐ ใช้เป็นแนวทางในการควบคุมความเสี่ยงที่จะก่อให้เกิดความล้มเหลวในการปฏิบัติงาน ลดปัญหาอื่นที่จะตามมา ในสถานศึกษา ได้มีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติงานในการบริหารจัดการสถานศึกษา หลักสูตรและการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา และผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ ใช้การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชน เพื่อสร้างอุปนิสัยอยู่อย่างพอเพียงทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา และการสร้างเครือข่ายและขยายผลสู่โรงเรียนเครือข่าย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 และระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 โดยแต่ละระยะจะนำเสนอ ตามประเด็น ดังนี้

1. ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12

- 2.1 ขั้นตอนการดำเนินการ
- 2.2 กลุ่มตัวอย่าง
- 2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 2.5 การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

2. ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12

3.1 การศึกษาวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices)

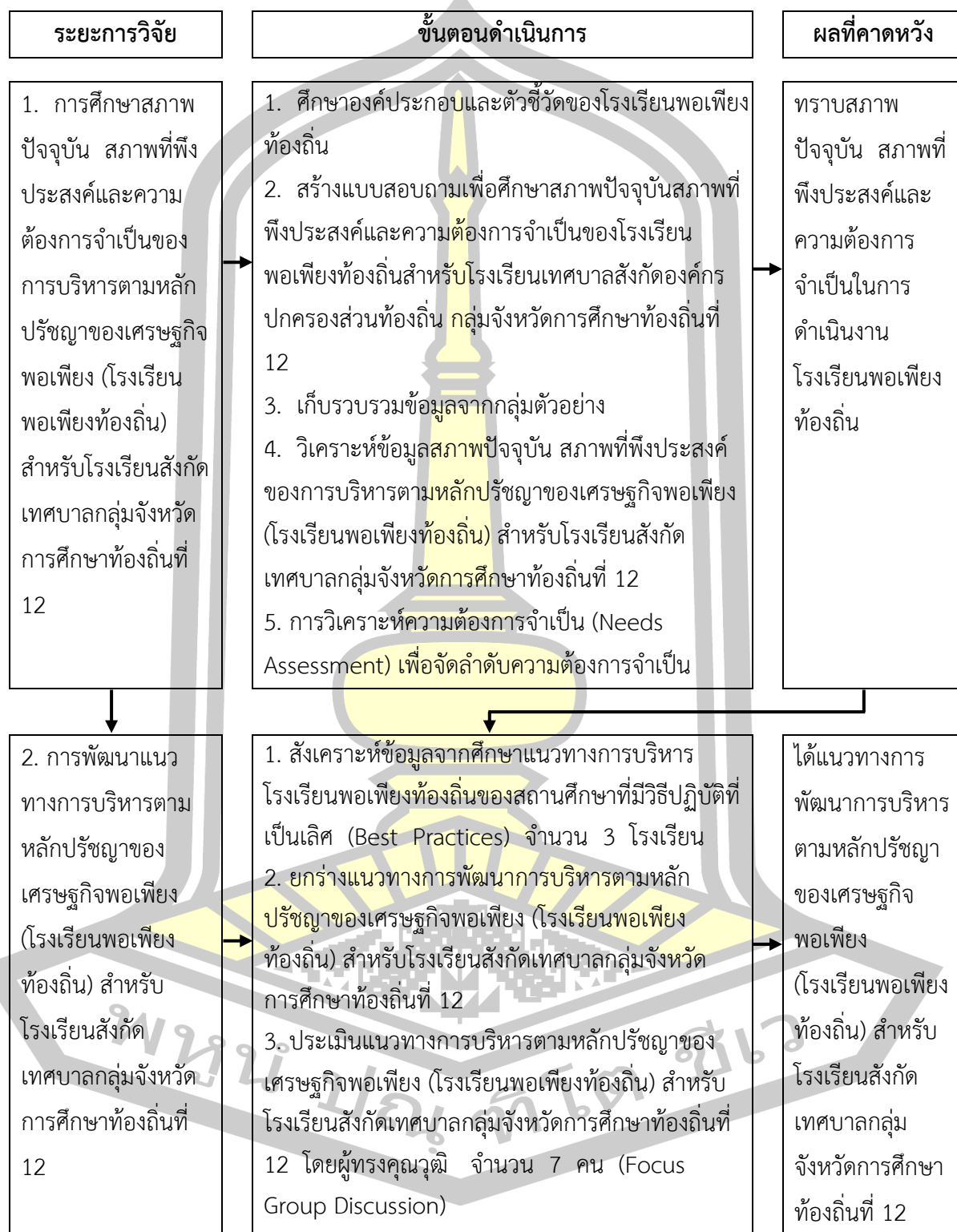
- 3.1.1 ขั้นตอนการดำเนินการ
- 3.1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล
- 3.1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.1.5 การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

3.2 การตรวจสอบยืนยัน/ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ (Focus Group Discussion)

- 3.2.1 ขั้นตอนการดำเนินการ
- 3.2.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล
- 3.2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.2.5 การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะการวิจัย ขั้นตอนดำเนินการ และผลที่คาดหวัง แสดงโดยแผนภาพ ดังภาพประกอบ 7

ภาพประกอบ 7 แสดงระยะการวิจัย ขั้นตอนการดำเนินการและผลที่คาดหวัง

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12

1. ขั้นตอนการดำเนินการ

1.1 ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น นำมาสร้างแบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12

1.2 เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

1.3 วิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และวิธีการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12

1.4 การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) โดยนำข้อมูลผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ นำมาหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็น โดยการคำนวณจากสูตรต่อไปนี้

$$PNI_{\text{modified}} = (I-D)/D \quad (I = \text{ที่คาดหวัง} ; D = \text{ที่เป็นจริง})$$

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ในสถานศึกษาของเทศบาลสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 76 แห่ง ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 76 คน ครู จำนวน 720 คน รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น 796 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างแบบสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อเลือกสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 45 สถานศึกษา โดยสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างกำหนดให้เป็นผู้ดำรงตำแหน่งสายงานผู้บริหารสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น จำนวน 1 คน และครูหรือบุคลากรผู้เกี่ยวข้อง จำนวน 5 คน ต่อสถานศึกษา 1 แห่ง ดังนั้น จำนวนกลุ่มตัวอย่างจึงเป็น ดังนี้

2.2.1 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 45 คน

2.2.2 ครู จำนวน 225 คน

รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 270 คน (Krejcie and Morgan, 1970)

โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามระหว่างเดือน พฤษภาคม - มิถุนายน 2561 โดยดำเนินการติดตามแบบสอบถามคืนมาเพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูล ผลเป็นดังนี้

2.2.3 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 43 คน

2.2.2 ครู จำนวน 221 คน

รวมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งสิ้น 264 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ลักษณะของเครื่องมือ

แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 แบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ในประเด็น ได้แก่ สถานภาพ ประสบการณ์บริหาร/การสอน คุณวุฒิ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบงานโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น โดยครอบคลุมองค์ประกอบของโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่นทั้ง 5 ด้าน ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคอร์ท (Likert's Rating Scale) มี 5 ระดับ โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณาความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 โดยกำหนดเกณฑ์เป็นระดับคะแนน ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง สภาพปัจจุบัน หรือสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 อยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง สภาพปัจจุบัน หรือสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 อยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง สภาพปัจจุบัน หรือสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 อยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง สภาพปัจจุบัน หรือสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหาร ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่ม จังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 อยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง สภาพปัจจุบัน หรือสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหาร ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่ม จังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.2 การสร้างและการหาคุณภาพแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือและหาคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งได้ดำเนินการ ตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของนักวิชาการต่าง ๆ เกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวชี้วัดของโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น นำมาเป็นกรอบแนวคิดในศึกษา สภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษา ท้องถิ่นที่ 12

2. สร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ตามแนวของลิเคอร์ท ครอบคลุมองค์ประกอบของโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น ทั้ง 5 ด้าน

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อ ตรวจสอบความครอบคลุมของข้อคำถาม ความเหมาะสมของปริมาณข้อคำถาม ความชัดเจนของ ภาษา และรูปแบบของแบบสอบถาม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ความถูกต้องของภาษาที่ใช้ (Wording) และหาค่าดัชนีสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC) โดยมีเกณฑ์คุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

1. สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโททางการบริหารการศึกษา หรือ
2. สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโททางด้านการศึกษา หรือวุฒิทางการศึกษา

ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ 5 ท่าน ประกอบด้วย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัชชัย จิตรนันท์ (ค.ด.) อุดมศึกษา จาก มหาวิทยาลัยมหาสารคาม อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา

2. ดร.สมปอง มาตย์แท่น (ค.ด.) การบริหารจัดการการศึกษา จากมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาลบูรพาพิทยาคาร อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารการศึกษา

3. นายจักรพันธ์ เศษสรุพ์ (ศษ.ม.) การบริหารการศึกษา จากมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ เทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารการศึกษา

4. นายวีระศักดิ์ ดอนละคร (กศ.ม.) การวัดผลการศึกษา จากมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาลโพธิ์ศรี อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลการศึกษา

5. นางพัชรี ภูนาคพันธ์ (กศ.ม.) การวิจัยการศึกษา จากมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาลสามัคคีวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยทางการศึกษา

โดยผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจประเมินแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ ดังนี้

ให้คะแนน +1 ถ้าแน่ใจว่าข้อความวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อความวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน -1 ถ้าแน่ใจว่าข้อความวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

และได้คัดเลือกแบบทดสอบที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ปรากฏว่าข้อความผ่านเกณฑ์ทุกข้อ โดยค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เฉลี่ยทั้งฉบับเท่ากับ 0.99 (รายละเอียดตามภาคผนวก ค)

6. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนเทศบาลสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด

7. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก (Power of Discrimination) เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามรายข้อโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างรายข้อกับคะแนนรวม (Item – Total Correlation) และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) แล้วคัดเลือกข้อความที่มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป และคัดเลือกข้อความค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามแต่ละชุดทั้งฉบับควรมีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป ปรากฏว่าข้อความผ่านเกณฑ์ทุกข้อ โดยมีค่าอำนาจจำแนก (r) เฉลี่ยทั้งฉบับเท่ากับ 0.80 และค่าความเชื่อมั่น (α) ของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.99 (รายละเอียดตามภาคผนวก ค)

8. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับจริง เพื่อนำไปเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโรงเรียนเทศบาลสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

4.2 ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์และการส่งด้วยตนเอง พร้อมช่องทางการตอบกลับแบบสอบถามไปยังโรงเรียนเทศบาลสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

4.3 ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามตอบกลับ ตามช่องทาง และจำนวน ดังนี้

ครั้งที่ 1 ไปรับด้วยตนเอง จำนวน 24 ฉบับ

ครั้งที่ 2 ไปรับด้วยตนเอง จำนวน 18 ฉบับ

ครั้งที่ 3 รับทางไปรษณีย์ จำนวน 20 ฉบับ

ครั้งที่ 4 รับทางไปรษณีย์ จำนวน 22 ฉบับ

ครั้งที่ 5 รับทางระบบออนไลน์ จำนวน 30 ฉบับ

ครั้งที่ 6 รับทางระบบออนไลน์ จำนวน 36 ฉบับ

ครั้งที่ 7 รับทางระบบออนไลน์ จำนวน 24 ฉบับ

ครั้งที่ 8 รับทางไปรษณีย์ จำนวน 30 ฉบับ

ครั้งที่ 9 รับทางระบบออนไลน์ จำนวน 18 ฉบับ

ครั้งที่ 10 รับทางระบบออนไลน์ จำนวน 12 ฉบับ

ครั้งที่ 11 รับทางไปรษณีย์ จำนวน 18 ฉบับ

ครั้งที่ 12 ไปรับด้วยตนเอง จำนวน 12 ฉบับ

รวมได้รับแบบสอบถามกลับ จำนวน 264 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.78

5. การจัดการและการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การจัดการข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

5.1.1 ตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืน

5.1.2 ตรวจสอบการให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้

5.1.3 บันทึกข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์วิธีการทางสถิติ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

5.2 การวิเคราะห์ผลการตอบแบบสอบถาม

5.2.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ

5.2.2 ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) แล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง สภาพปัจจุบัน หรือสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน หรือสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน หรือสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน หรือสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน หรือสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 อยู่ในระดับน้อยที่สุด

5.3 การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) โดยนำข้อมูลผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ นำมาหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็น โดยการคำนวณจากสูตรต่อไปนี้

$$PNI_{\text{modified}} = (I-D)/D \quad (I = \text{ที่คาดหวัง} ; D = \text{ที่เป็นจริง})$$

พหุ ประถมศึกษา

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12

1. การศึกษาวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices)

1.1 ขั้นตอนดำเนินการ

1.1.1 ศึกษาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่นที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) โดยเป็นโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 3 โรงเรียน โดยมีเกณฑ์คัดเลือกโรงเรียนที่เป็น Best Practices ประกอบด้วย

1.1.1 เป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หรือ

1.1.2 เป็นสถานศึกษาพอเพียง และ

1.1.3 เป็นแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาและ

1.1.4 มีการขยายผลและสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ และ

1.1.5 มีโครงการ / กิจกรรมที่ประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

โดยสถานศึกษา ทั้ง 3 แห่ง ได้แก่

1. ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านป่าวิทยา องค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

2. ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนเทศบาล 5 (วัดป่าจิตตสามัคคี) เทศบาลนครนครราชสีมา จ.นครราชสีมา และ

3. ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนเทศบาลวัดป่าไร่ เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

1.1.2 จัดทำแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น ดังต่อไปนี้

1.1.2.1 นำผลการศึกษาที่ได้มาใช้ในการจัดทำร่างแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 ประกอบด้วย

1) หลักการ

2) จุดมุ่งหมาย

3) กลไกการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

4) แนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น)

5) เงื่อนไขความสำเร็จ

1.1.2.2 นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์

1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในศึกษาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่นโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 และครูผู้รับผิดชอบงานสถานศึกษาพอเพียง จำนวน 1 คน ของโรงเรียนบ้านเป่าวิทยา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ, โรงเรียนเทศบาล 5 (วัดป่าจิตตสามัคคี) สังกัดเทศบาลนครนครราชสีมา และโรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไร สังกัดเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด รวมจำนวน 6 คน

1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างในการศึกษาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่นโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) ซึ่งครอบคลุมองค์ประกอบโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือและหาคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1.3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12

1.3.2 ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการการสร้างแบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง

1.3.3 นำผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) โดยนำมาหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็นมาเป็นกรอบในการสร้างแบบสัมภาษณ์ แนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 ดังนี้

1.3.3.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ได้แก่ข้อคำถามเกี่ยวกับ

- 1) ชื่อ - นามสกุลของผู้ให้สัมภาษณ์
- 2) สถานภาพผู้ให้สัมภาษณ์
- 3) วัน เดือน ปี และเวลาที่สัมภาษณ์
- 4) สถานที่ในการสัมภาษณ์

1.3.3.2 ตอนที่ 2 รายการในการสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยเรียงลำดับตามความต้องการจำเป็นในการพัฒนา ดังนี้

- 1) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา
- 2) ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ
- 3) ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา

4) ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

5) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

แล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบแนะนำ

1.3.4 ปรับปรุงแก้ไขนำแบบสัมภาษณ์ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญเป็นชุดเดียวกันกับที่ตรวจพิจารณาแบบสอบถาม

1.3.5 ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้งหนึ่ง ก่อนดำเนินการจัดพิมพ์ฉบับจริงเพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.4.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการศึกษาการปฏิบัติที่ดีเยี่ยม (Best Practices) จำนวน 3 โรงเรียน

1.4.2 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการเดินทางศึกษาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่นของโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) จำนวน 3 โรงเรียน โดยเดินทางไปพบผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบงานโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่นด้วยตนเอง

1.5 การจัดการกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดการกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์โดยทำการสังเคราะห์ ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) จากโรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย

2. การตรวจสอบยืนยัน/ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้

2.1 ขั้นตอนดำเนินการ

การตรวจสอบยืนยัน/ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) แนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน

2.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

2.2.1 คุณสมบัติของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ในการจัดทำสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กำหนดแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ต่อไปนี้

2.2.1.1 เป็นผู้บริหารศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หรือ
 2.2.1.2 เป็นผู้บริหารสถานศึกษาพอเพียง หรือ
 2.2.1.3 เป็นวิทยากร หรือผู้ทรงคุณวุฒิด้านการดำเนินงานสถานศึกษาพอเพียง
 หรือ

2.2.1.4 เป็นผู้ประเมินสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกระบวนการเรียนการสอน
 และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) หรือ

2.2.1.5 เป็นผู้รับผิดชอบ หรือขับเคลื่อนการดำเนินงานโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น
 กลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12

2.2.2 รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด 7 คน ประกอบด้วย

2.2.2.1 ดร.กมล ตราชู (ค.ด.) การบริหารจัดการการศึกษา จากมหาวิทยาลัย
 ราชภัฏมหาสารคาม อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ปร.ด.สาขาวิชาการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น
 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เป็นวิทยากรและผู้ทรงคุณวุฒิด้านการดำเนินงานสถานศึกษา
 พอเพียง

2.2.2.2 ดร.ปราณี รัตนธรรม (ปร.ด.) วัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
 มหาสารคาม ผู้อำนวยการโรงเรียนนาเชือกพิทยาสรรค์ ผู้บริหารศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของ
 เศรษฐกิจพอเพียง

2.2.2.3 นางธนิศา กุลสุวรรณ (ศษ.ม.) การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย
 เกษตรธนบุรี ข้าราชการบำนาญ อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลวัดป่าไร่ ผู้บริหารสถานศึกษา
 พอเพียง

2.2.2.4 ดร. วดี แคนสุข (ค.ด.) การบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราช
 ภัฏมหาสารคาม ศึกษานิเทศชำนาญการพิเศษ องค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม จังหวัด
 มหาสารคาม ผู้ประเมินสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการ
 ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น)

2.2.2.5 นายชัยยนต์ ผือโย (ศษ.ม.) การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
 ธนบุรี ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนเสื่อโก้วพิทยาสรรค์ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดมหาสารคาม
 ผู้บริหารสถานศึกษาพอเพียง

2.2.2.6 นายไสว ประภาศรี (กศ.ม.) หลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัย
 มหาสารคาม ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ เทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
 ผู้รับผิดชอบ หรือขับเคลื่อนการดำเนินงานโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น

2.2.2.7 นายจักรพันธ์ เศษสรรพ (ศษ.ม.) การบริหารการศึกษา จาก มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ เทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผู้รับผิดชอบ หรือขับเคลื่อนการดำเนินงานโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น

2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.3.1 ประเด็นการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อพิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 โดยผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือและหาคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

2.3.1.1 ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

2.3.1.2 ผลนำการศึกษาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่นโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) ซึ่งครอบคลุมองค์ประกอบโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น มาเป็นกรอบในการสร้างประเด็นคำถามในการสนทนา เพื่อกำหนดแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 แล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

2.3.1.3 ปรับปรุงแก้ไขประเด็นคำถามในการสนทนาตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญเป็นชุดเดียวกันกับที่ตรวจแบบสอบถาม

2.3.1.4 ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้งหนึ่ง ก่อนดำเนินการจัดพิมพ์ ฉบับจริงเพื่อนำไปสนทนากลุ่มต่อไป

2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.4.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเชิญผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จำนวน 7 คน

2.4.2 ผู้วิจัยติดต่อนัดหมายและนำส่งหนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเอง

2.4.3 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิร่วมการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

2.5 การจัดทำและวิเคราะห์ข้อมูล

2.5.1 การวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล ใช้การถอดเทปการบันทึกเสียงจากการสนทนาเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป โดยใช้วิธีการที่หลากหลายแต่ส่วนใหญ่มักใช้การทำเครื่องหมายในข้อความสำคัญแล้วมีการจัดหมวดหมู่

2.5.2 การจัดทำรายงานผลสนทนา การเขียนรายงานผลการจัดกลุ่มสนทนา โดยศึกษาประเด็น นำเสนอข้อมูลที่เป็นคำตอบในประเด็นวิจัย และจัดทำข้อค้นพบ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.1 ร้อยละ (Percentage) คำนวณจากสูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ	P	แทน	ร้อยละ
	f	แทน	ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
	N	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยคำนวณจากสูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนในกลุ่ม
	n	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) คำนวณจากสูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum X^2 - \frac{(\sum X)^2}{n}}{(n-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนในกลุ่ม
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	n	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติที่ใช้วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของเครื่องมือวิจัย

2.1 การหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบสอบถาม คำนวณจากสูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับเนื้อหา หรือระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์
	$\sum R$	แทน	ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

2.2 การหาค่าอำนาจจำแนก (Power of Discrimination) ของแบบสอบถาม คำนวณจากสูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

$$B = \frac{U}{n_1} - \frac{L}{n_2}$$

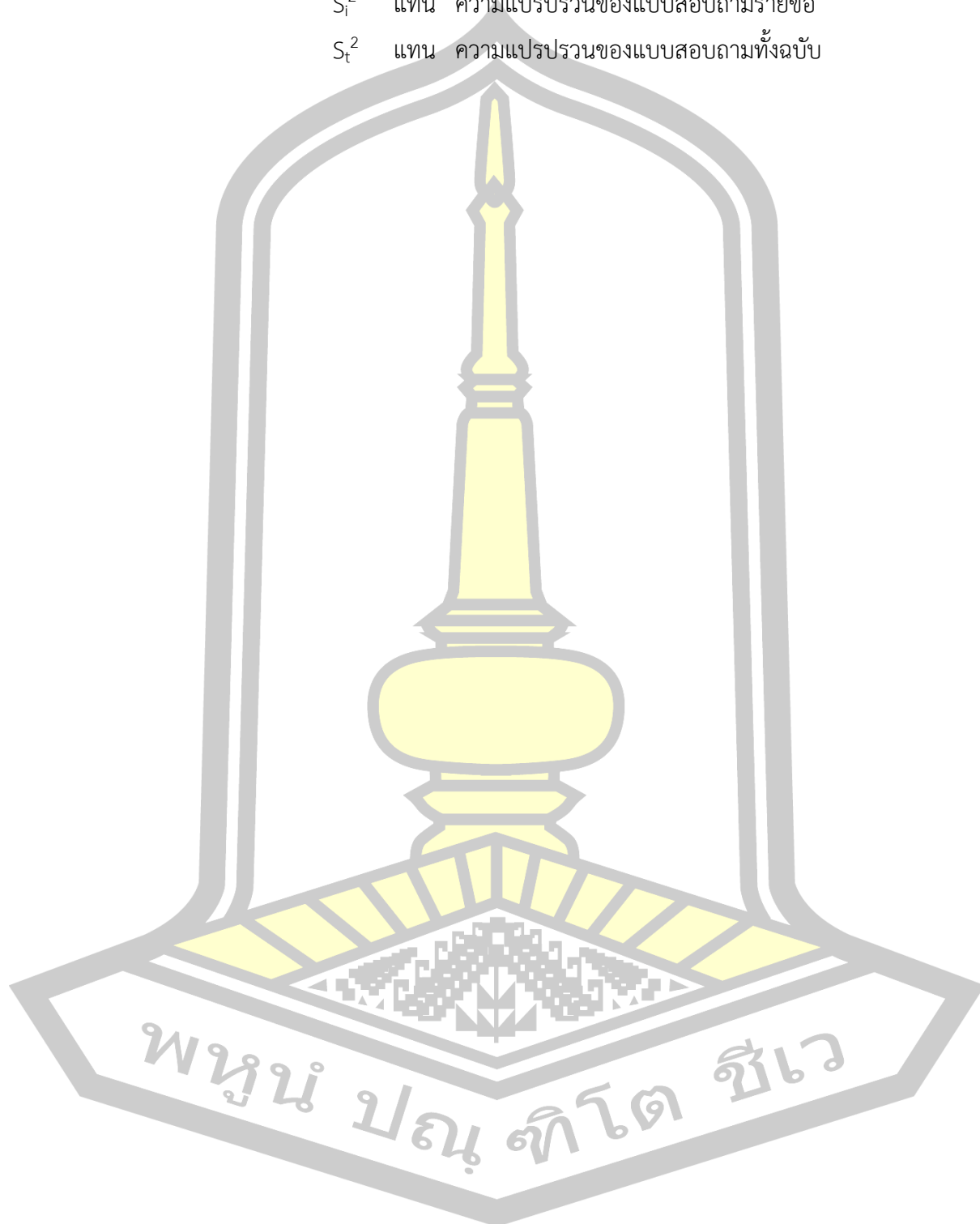
เมื่อ	B	แทน	อำนาจจำแนก
	U	แทน	จำนวนผู้รอบรู้หรือสอบผ่านเกณฑ์ตอบถูก
	L	แทน	จำนวนผู้ไม่รอบรู้หรือสอบไม่ผ่านเกณฑ์ตอบถูก
	n_1	แทน	จำนวนผู้รอบรู้หรือสอบผ่านเกณฑ์
	n_2	แทน	จำนวนผู้ไม่รอบรู้หรือสอบไม่ผ่านเกณฑ์

2.3 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficients) ของครอนบาค (Cronbach) คำนวณจากสูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right\}$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

- k แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม
 S_i^2 แทน ความแปรปรวนของแบบสอบถามรายข้อ
 S_t^2 แทน ความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์แทนความหมายต่าง ๆ ดังนี้

\bar{X}	แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
D	แทน ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน
I	แทน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์
PNI_{modified}	แทน ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

ลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้
ระยะที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12

ระยะที่ 2 ผลการพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการแจกแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากขนาดกลุ่มตัวอย่าง 270 คน ผู้วิจัยสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามกลับคืนมาได้ จำนวน 264 คน คิดเป็นร้อยละ 97.78

ตาราง 7 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

ที่	ข้อมูลเบื้องต้น	จำนวน	ร้อยละ
1	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม		
	ผู้บริหารสถานศึกษา	43	16.29
	ครู	221	83.71
	รวม	264	100
2	ประสบการณ์บริหาร / การสอน		
	น้อยกว่า 5 ปี	7	2.65
	5-10 ปี	67	25.38
	11-20 ปี	141	53.41
	มากกว่า 20 ปี	49	18.56
	รวม	264	100
3	วุฒิการศึกษา		
	ปริญญาตรี	148	56.06
	ปริญญาโท	113	42.80
	ปริญญาเอก	3	1.14
	รวม	322	100

จากตาราง 7 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครู จำนวน 221 คน คิดเป็นร้อยละ 83.71 มีประสบการณ์บริหาร/การสอน 10-20 ปี จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 53.41 และวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 56.06

**ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหาร
ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น)**

การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 โดยภาพรวมและรายด้าน ดังตาราง 8-13

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 ตามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ โดยภาพรวม

องค์ประกอบ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	3.35	0.69	ปานกลาง	4.62	0.51	มากที่สุด
2. ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.51	0.74	มาก	4.71	0.51	มากที่สุด
3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	3.55	0.77	มาก	4.71	0.50	มากที่สุด
4. ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา	3.51	0.72	ปานกลาง	4.73	0.50	มากที่สุด
5. ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ	3.42	0.68	ปานกลาง	4.69	0.51	มากที่สุด
รวม	3.47	0.72	ปานกลาง	4.69	0.50	มากที่สุด

จากตาราง 8 สภาพปัจจุบันของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.47$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางมาก ยกเว้นด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.69$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 ตามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา

องค์ประกอบ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบาย สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และบูรณาการในแผน	3.42	0.71	ปานกลาง	4.56	0.53	มากที่สุด
2. ปฏิบัติตามนโยบายที่มีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นนโยบายในการบริหารสถานศึกษา	3.49	0.70	ปานกลาง	4.55	0.51	มากที่สุด
3. มีการประเมินผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในสถานศึกษา	3.36	0.67	ปานกลาง	4.60	0.52	มากที่สุด
4. ได้นำผลการประเมินการดำเนินงานตามนโยบาย มาใช้ในการพัฒนานโยบายของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.32	0.67	ปานกลาง	4.67	0.47	มากที่สุด
5. มีส่วนร่วมในการวางแผนงานวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.35	.068	ปานกลาง	4.64	0.53	มากที่สุด
6. นำแผนงานวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.44	0.67	ปานกลาง	4.62	0.53	มากที่สุด
7. มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงานวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.33	0.63	ปานกลาง	4.59	0.53	มากที่สุด

ตาราง 9 (ต่อ)

องค์ประกอบ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
8. นำผลการติดตามและประเมินผลแผนงานวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาพัฒนาแผนงานวิชาการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.41	0.68	ปานกลาง	4.57	0.51	มากที่สุด
10. มีการวางแผนการบริหารจัดการงบประมาณของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.28	0.79	ปานกลาง	4.64	0.51	มากที่สุด
11. ได้ดำเนินการตามแผนงบประมาณของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.42	3.69	ปานกลาง	4.63	0.50	มากที่สุด
12. มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงบประมาณของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.33	0.77	ปานกลาง	4.53	0.55	มากที่สุด
13. นำผลการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน มาพัฒนาและปรับปรุงการบริหารจัดการงบประมาณตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.41	0.74	ปานกลาง	4.59	0.54	มากที่สุด
14. มีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารจัดการอาคารสถานที่และแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษารวมทั้งการประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.37	0.69	ปานกลาง	4.58	0.52	มากที่สุด
15. ดำเนินการตามแผนงานบริหาร จัดการอาคารสถานที่และแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา รวมทั้งการประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.39	0.70	ปานกลาง	4.61	0.51	มากที่สุด

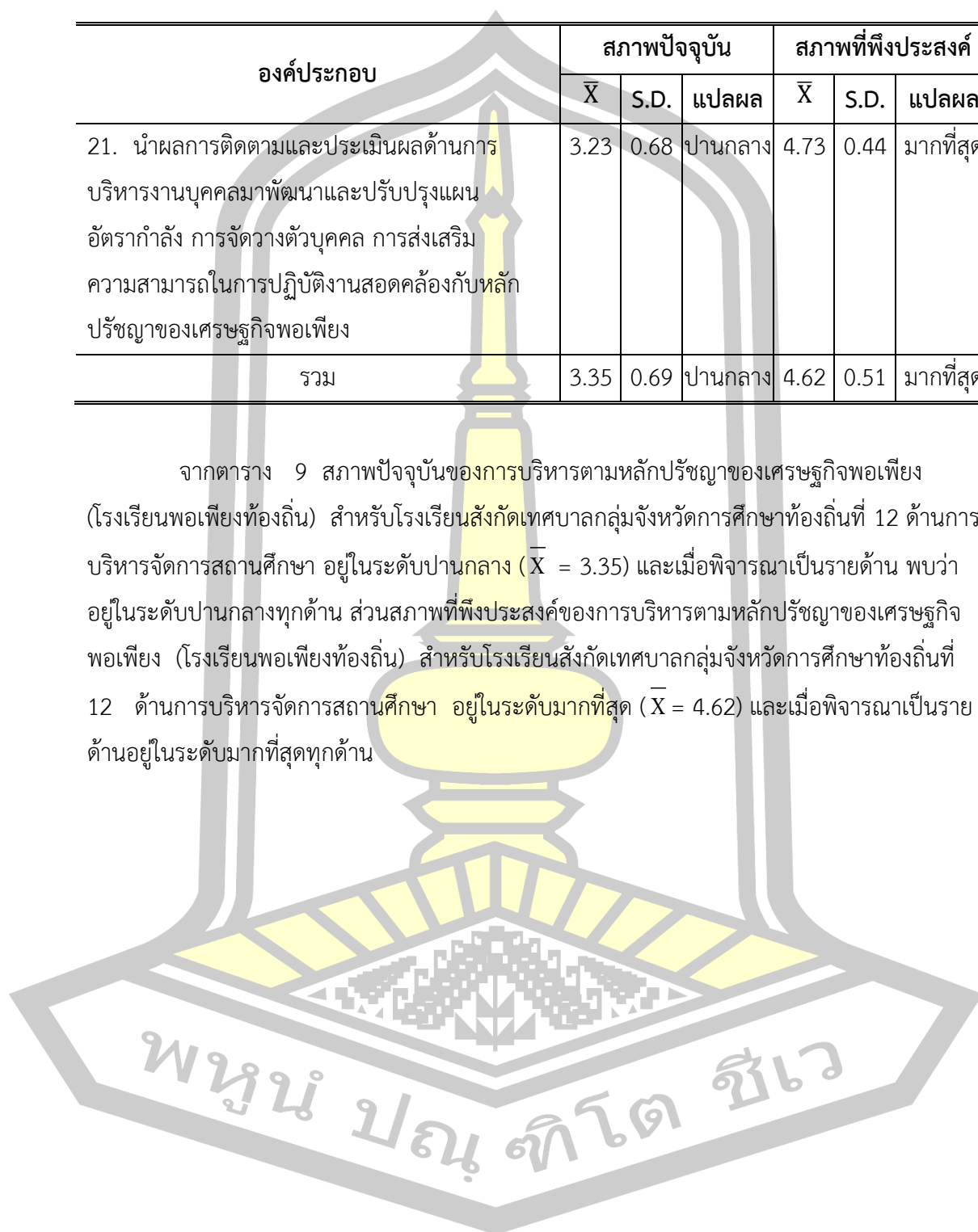
ตาราง 9 (ต่อ)

องค์ประกอบ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
16. มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานบริหารจัดการ อาคารสถานที่และแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา รวมทั้งการประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.32	0.64	ปานกลาง	4.54	0.53	มากที่สุด
17. นำผลการติดตามและประเมินผลการบริหารจัดการ อาคารสถานที่และแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา มาพัฒนาและปรับปรุงการบริหารจัดการ อาคารสถานที่และแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา รวมทั้งการประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.33	0.63	ปานกลาง	4.57	0.55	มากที่สุด
18. มีส่วนร่วมในการวางแผนอัตรากำลัง การจัดวางตัวบุคคล การส่งเสริมความสามารถในการปฏิบัติงานของบุคลากรสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.28	0.69	ปานกลาง	4.69	0.47	มากที่สุด
19. ดำเนินการตามแผนอัตรากำลัง การจัดวางตัวบุคคล การส่งเสริมความสามารถในการปฏิบัติงานสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.30	0.67	ปานกลาง	4.71	0.46	มากที่สุด
20. มีการติดตามและประเมินผลแผนอัตรากำลัง การจัดวางตัวบุคคล การส่งเสริมความสามารถในการปฏิบัติงานสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.28	0.69	ปานกลาง	4.72	0.45	มากที่สุด

ตาราง 9 (ต่อ)

องค์ประกอบ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
21. นำผลการติดตามและประเมินผลด้านการบริหารงานบุคคลมาพัฒนาและปรับปรุงแผนอัตรากำลัง การจัดวางตัวบุคคล การส่งเสริมความสามารถในการปฏิบัติงานสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.23	0.68	ปานกลาง	4.73	0.44	มากที่สุด
รวม	3.35	0.69	ปานกลาง	4.62	0.51	มากที่สุด

จากตาราง 9 สภาพปัจจุบันของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.35$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 ตามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

องค์ประกอบ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. มีการหน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ทุกกลุ่มสาระ และทุกระดับชั้น	3.61	0.79	มาก	4.75	0.48	มากที่สุด
2. มีการดำเนินการเพื่อนำหน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ และทุกระดับชั้น	3.53	0.75	มาก	4.78	0.45	มากที่สุด
3. มีการนิเทศ ติดตามและประเมินผล ในการนำหน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ และทุกระดับชั้น	3.54	0.79	มาก	4.68	0.55	มากที่สุด
4. นำผลการนิเทศ ติดตามและประเมินผล มาใช้พัฒนาและปรับปรุงการ ในการนำหน่วยการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ และทุกระดับชั้น	3.53	0.82	มาก	4.74	0.48	มากที่สุด
5. มีแผนการจัดการเรียนรู้ ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน อย่างมีคุณภาพ	3.56	0.76	มาก	4.77	0.49	มากที่สุด

ตาราง 10 (ต่อ)

องค์ประกอบ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
6. ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน อย่างมีคุณภาพ	3.58	0.76	มาก	4.79	0.46	มากที่สุด
7. มีการติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน อย่างมีคุณภาพ	3.52	0.76	มาก	4.73	0.52	มากที่สุด
8. นำผลการติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ตามแผนการจัดการเรียนรู้มาพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน อย่างมีคุณภาพ	3.54	0.87	มาก	4.70	0.53	มากที่สุด
9. กำหนดแผนการจัดการ ผลิต ใช้ เผยแพร่สื่อและแหล่งเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.38	0.68	ปานกลาง	4.67	0.56	มากที่สุด
10. ดำเนินการจัดการ ผลิต ใช้ เผยแพร่สื่อและแหล่งเรียนรู้ตามแผน เพื่อสนับสนุนการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.40	0.68	ปานกลาง	4.69	0.47	มากที่สุด

ตาราง 10 (ต่อ)

องค์ประกอบ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
11. มีการติดตามและประเมินผลการจัดหา ผลิต ใช้ เผยแพร่สื่อและแหล่งเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.42	0.70	ปานกลาง	4.72	0.51	มากที่สุด
12. นำผลการติดตามและประเมินผลการจัดหาสื่อและแหล่งเรียนรู้มาพัฒนาและปรับปรุง การดำเนินการตามแผนการจัดหา ผลิต ใช้ เผยแพร่สื่อและแหล่งเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.50	0.67	ปานกลาง	4.71	0.52	มากที่สุด
13. จัดทำเครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.54	0.70	มาก	4.63	0.56	มากที่สุด
14. ใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.52	0.70	มาก	4.66	0.51	มากที่สุด
15. มีการติดตามและประเมินผลการใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินผล ที่สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.51	0.68	มาก	4.64	0.55	มากที่สุด
16. นำผลการติดตามและประเมินผลการใช้เครื่องมือวัดและประเมินผล มาพัฒนาและปรับปรุง การใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.48	0.66	ปานกลาง	4.65	0.54	มากที่สุด
รวม	3.51	0.72	มาก	4.71	0.51	มากที่สุด

จากตาราง 10 สภาพปัจจุบันของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 ตามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

องค์ประกอบ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. มีส่วนร่วมกำหนดแผนงานแนว และระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อสนับสนุนการดำเนินชีวิต ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.57	0.69	มาก	4.76	0.46	มากที่สุด
2. จัดกิจกรรมแนว และระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อสนับสนุนการดำเนินชีวิต ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.55	0.71	มาก	4.77	0.46	มากที่สุด
3. ดำเนินการติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมแนว และระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อสนับสนุนการดำเนินชีวิต ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.60	0.77	มาก	4.74	0.49	มากที่สุด

ตาราง 11 (ต่อ)

องค์ประกอบ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
4. นำผลการติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มาพัฒนาและปรับปรุงการจัดกิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อสนับสนุนการดำเนินชีวิต ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	3.62	0.79	มาก	4.72	0.50	มากที่สุด
5. มีส่วนร่วมกำหนดแผนงาน โครงการส่งเสริม กิจกรรมนักเรียน ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	3.59	0.81	มาก	4.75	0.49	มากที่สุด
6. ดำเนินกิจกรรมนักเรียน ที่สอดคล้องกับหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.58	0.77	มาก	4.71	0.50	มากที่สุด
7. ติดตามผลการจัดกิจกรรมนักเรียน ที่ สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.69	0.77	มาก	4.69	0.49	มากที่สุด
8. นำผลการติดตามการจัดกิจกรรมนักเรียนมา พัฒนาและปรับปรุงการจัดกิจกรรมนักเรียน ที่ สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.65	0.77	มาก	4.67	0.50	มากที่สุด
9. มีส่วนร่วมกำหนดแผนงานการจัดกิจกรรมเพื่อ ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสา พัฒนา แก้ปัญหา หรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและ สาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง	3.53	0.87	มาก	4.68	0.54	มากที่สุด
10. ดำเนินงานกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ ผู้เรียนเกิดจิตอาสา พัฒนา แก้ปัญหา หรือมีส่วนร่วม ในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.59	0.84	มาก	4.70	0.48	มากที่สุด

ตาราง 11 (ต่อ)

องค์ประกอบ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
11. ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสา พัฒนา แก้ปัญหา หรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ	3.48	0.72	ปานกลาง	4.68	0.51	มากที่สุด
12. นำผลการติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจิตอาสา มาพัฒนาและปรับปรุงกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสา พัฒนา แก้ปัญหา หรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.50	0.68	ปานกลาง	4.66	0.53	มากที่สุด
13. มีส่วนร่วมกำหนดแผนงานการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม หลักคำสอนทางศาสนา ในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.42	0.83	ปานกลาง	4.73	0.51	มากที่สุด
14. ประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม หลักคำสอนทางศาสนา ในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.47	0.84	ปานกลาง	4.74	0.51	มากที่สุด
15. มีการติดตามและประเมินผลการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม หลักคำสอนทางศาสนา ในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.48	0.75	ปานกลาง	4.72	0.49	มากที่สุด
16. นำผลการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานมาพัฒนาและปรับปรุงการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม หลักคำสอนทางศาสนา ในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.51	0.71	มาก	4.71	0.53	มากที่สุด
รวม	3.55	0.77	มาก	4.71	0.50	มากที่สุด

จากตาราง 11 สภาพปัจจุบันของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.55$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 ตามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา

องค์ประกอบ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. มีส่วนร่วมกำหนดแผนงาน โครงการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และตระหนักในคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.51	0.73	มาก	4.75	0.49	มากที่สุด
2. ดำเนินการประชุม อบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน แหล่งเรียนรู้ และการแสวงหาความรู้ต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติการงานหน้าที่	3.55	0.68	มาก	4.74	0.49	มากที่สุด
3. มีการติดตามและประเมินผลการพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างสม่ำเสมอ	3.52	0.74	มาก	4.74	0.50	มากที่สุด

ตาราง 12 (ต่อ)

องค์ประกอบ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
4. นำผลการติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรม มาพัฒนาและปรับปรุงการจัดกิจกรรมพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แก่บุคลากรของสถานศึกษา	3.53	0.73	มาก	4.72	0.53	มากที่สุด
5. มีส่วนร่วมกำหนดแผนงานการติดตามและขยายผลการพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติการกิจหน้าที่ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.43	0.81	ปานกลาง	4.70	0.52	มากที่สุด
6. ดำเนินการตามแผนงานติดตามผลการดำเนินโครงการ กิจกรรมพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติการกิจหน้าที่ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.50	0.71	ปานกลาง	4.76	0.46	มากที่สุด
7. นำผลการติดตามและประเมินผลมาปรับปรุงพัฒนาการดำเนินโครงการ กิจกรรมพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติการกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.51	0.68	มาก	4.71	0.48	มากที่สุด
8. ขยายผลและเผยแพร่ ผลการดำเนินชีวิตและปฏิบัติการกิจหน้าที่ของบุคลากร ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.51	0.71	มาก	4.69	0.52	มากที่สุด
รวม	3.51	0.72	มาก	4.73	0.50	มากที่สุด

จากตาราง 12 สภาพปัจจุบันของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ

พอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 ตามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ

องค์ประกอบ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. บริเวณโรงเรียนสะอาด เป็นระเบียบ ร่มรื่น ปลอดภัย มีแหล่งเรียนรู้ด้านเกษตร อาชีพตามบริบทของท้องถิ่น เอื้อต่อการเรียนรู้ในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามบริบทของท้องถิ่น	3.69	0.86	มาก	4.73	0.51	มากที่สุด
2. ผู้บริหาร มีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติตนอย่างเป็นเหตุเป็นผล พอประมาณกับศักยภาพของตน และสอดคล้องกับสภาพสังคม รวมถึงมีการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ให้กับตนเอง และสถานศึกษาตลอดจนเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้คุณธรรมนำความรู้ในการดำเนินชีวิต	3.63	0.80	มาก	4.75	0.48	มากที่สุด
3. บุคลากรดำเนินการจัดการทรัพยากรและดำเนินชีวิตด้านเศรษฐกิจสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.56	0.61	มาก	4.67	0.51	มากที่สุด

ตาราง 13 (ต่อ)

องค์ประกอบ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
4. บุคลากรอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนเพื่อส่วนรวมและสาธารณประโยชน์	3.62	0.61	มาก	4.69	0.48	มากที่สุด
5. บุคลากรรู้จักใช้และจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ	3.58	0.67	มาก	4.66	0.51	มากที่สุด
6. บุคลากรดำเนินชีวิตอย่างมีฐานรากทางวัฒนธรรม และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม จากกระแสโลกาภิวัตน์	3.56	0.64	มาก	4.70	0.49	มากที่สุด
7. นักเรียนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านวัตถุ/เศรษฐกิจ	3.00	0.76	ปานกลาง	4.72	0.52	มากที่สุด
8. นักเรียนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านสังคม	3.09	0.65	ปานกลาง	4.67	0.52	มากที่สุด
9. นักเรียนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านสิ่งแวดล้อม	3.21	0.65	ปานกลาง	4.65	0.54	มากที่สุด
10. นักเรียนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านวัฒนธรรม	3.21	0.57	ปานกลาง	4.69	0.50	มากที่สุด
รวม	3.42	0.68	ปานกลาง	4.69	0.51	มากที่สุด

จากตาราง 13 สภาพปัจจุบันของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ อยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 3.42) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ อยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.69) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความต้องการ ความจำเป็นในการบริหารตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Modified Priority Need Index : PNI) แล้วนำมาจัดลำดับความสำคัญ เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 ดังตาราง 14-19

ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ และค่าเฉลี่ยดัชนีความต้องการปรับปรุง และลำดับความต้องการจำเป็นโดยรวม

องค์ประกอบ	D	I	PNI _{modified}	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
1. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	3.35	4.62	0.38	1
2. ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.51	4.71	0.34	4
3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	3.55	4.71	0.33	5
4. ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา	3.51	4.73	0.35	3
5. ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ	3.42	4.69	0.37	2

จากตาราง 14 ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 เรียงลำดับจากดัชนีความต้องการปรับปรุงจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา รองลงมาคือด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามลำดับ

พหุ ประถมศึกษา

ตาราง 15 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ และค่าเฉลี่ยดัชนีความต้องการปรับปรุง และลำดับความต้องการจำเป็นด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา

องค์ประกอบ	D	I	PNI _{modified}	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
1. มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบายสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และบูรณาการในแผน	3.42	4.56	0.33	19
2. ปฏิบัติตามนโยบายที่มีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นนโยบายในการบริหารสถานศึกษา	3.49	4.55	0.30	20
3. มีการประเมินผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในสถานศึกษา	3.36	4.60	0.37	10
4. ได้นำผลการประเมินการดำเนินงานตามนโยบายมาใช้ในการพัฒนานโยบายของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.32	4.67	0.41	6
5. มีส่วนร่วมในการวางแผนงานวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.35	4.64	0.39	7
6. นำแผนงานวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.44	4.62	0.34	17
7. มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงานวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.33	4.59	0.38	8

ตาราง 15 (ต่อ)

องค์ประกอบ	D	I	PNI _{modified}	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
8. นำผลการติดตามและประเมินผลแผนงานวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาพัฒนาแผนงานวิชาการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.41	4.57	0.34	18
9. มีการวางแผนการบริหารจัดการงบประมาณของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.28	4.64	0.41	5
10. ได้ดำเนินการตามแผนงบประมาณของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.42	4.63	0.35	15
11. มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงบประมาณของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.33	4.53	0.36	12
12. นำผลการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานมาพัฒนาและปรับปรุงการบริหารจัดการงบประมาณตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.41	4.59	0.35	16
13. มีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารจัดการอาคารสถานที่และแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา รวมทั้งการประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.37	4.58	0.36	14
14. ดำเนินการตามแผนงานบริหาร จัดการอาคาร สถานที่และแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา รวมทั้งการประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.39	4.61	0.36	13

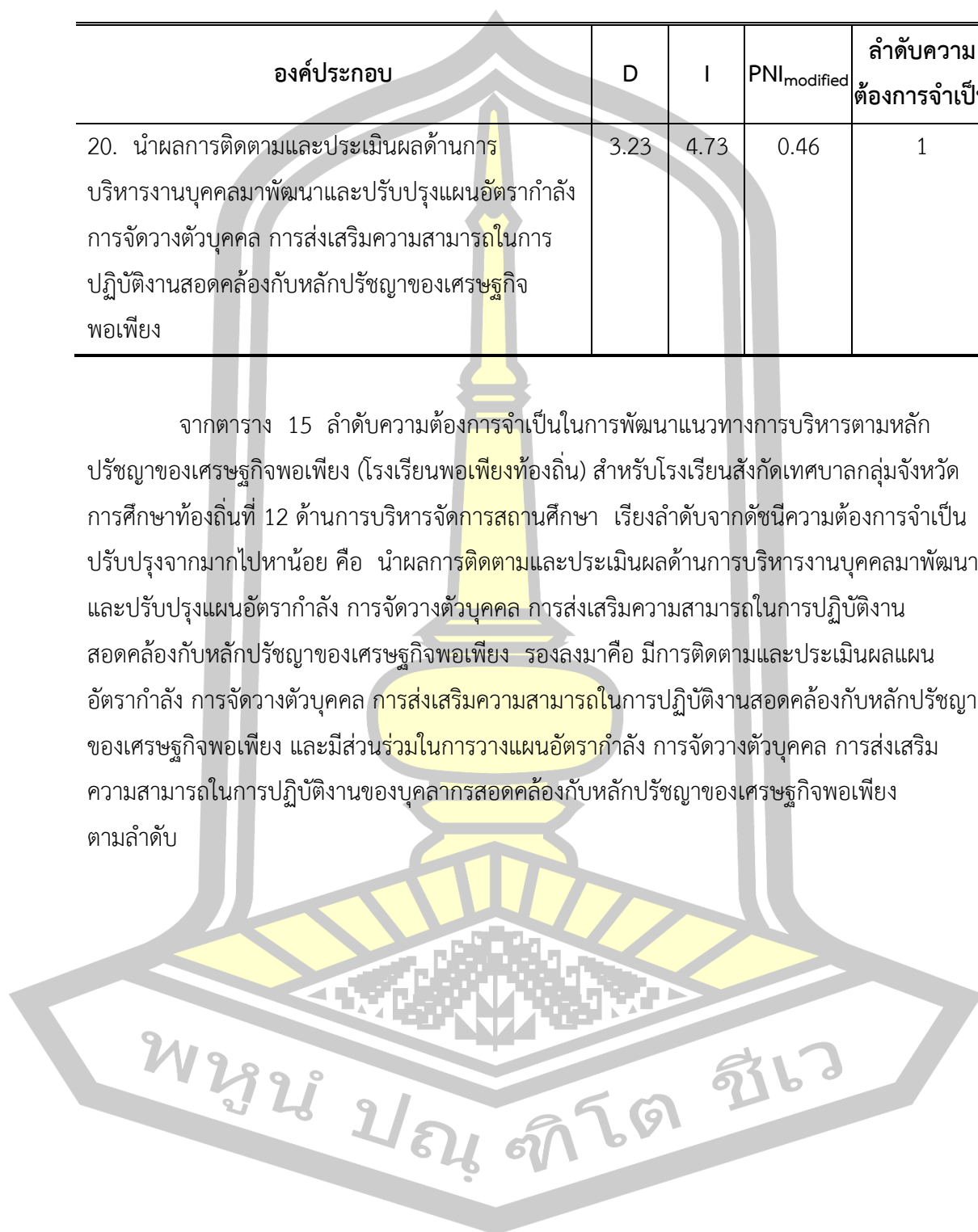
ตาราง 15 (ต่อ)

องค์ประกอบ	D	I	PNI _{modified}	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
15. มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานบริหารจัดการ อาคารสถานที่และแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา รวมทั้งการประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.32	4.54	0.37	11
16. นำผลการติดตามและประเมินผลการบริหารจัดการ อาคารสถานที่และแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา มาพัฒนาและปรับปรุงการบริหารจัดการ อาคารสถานที่และแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา รวมทั้งการประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.33	4.57	0.37	9
17. มีส่วนร่วมในการวางแผนอัตรากำลัง การจัดวางตัวบุคคล การส่งเสริมความสามารถในการปฏิบัติงานของบุคลากรสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.28	4.69	0.43	3
18. ดำเนินการตามแผนอัตรากำลัง การจัดวางตัวบุคคล การส่งเสริมความสามารถในการปฏิบัติงานสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.30	4.71	0.43	4
19. มีการติดตามและประเมินผลแผนอัตรากำลัง การจัดวางตัวบุคคล การส่งเสริมความสามารถในการปฏิบัติงานสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.28	4.72	0.44	2

ตาราง 15 (ต่อ)

องค์ประกอบ	D	I	PNI _{modified}	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
20. นำผลการติดตามและประเมินผลด้านการ บริหารงานบุคคลมาพัฒนาและปรับปรุงแผนอัตรากำลัง การจัดวางตัวบุคคล การส่งเสริมความสามารถในการ ปฏิบัติงานสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง	3.23	4.73	0.46	1

จากตาราง 15 ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลัก
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัด
การศึกษาท้องถิ่นที่ 12 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา เรียงลำดับจากดัชนีความต้องการจำเป็น
ปรับปรุงจากมากไปหาน้อย คือ นำผลการติดตามและประเมินผลด้านการบริหารงานบุคคลมาพัฒนา
และปรับปรุงแผนอัตรากำลัง การจัดวางตัวบุคคล การส่งเสริมความสามารถในการปฏิบัติงาน
สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รองลงมาคือ มีการติดตามและประเมินผลแผน
อัตรากำลัง การจัดวางตัวบุคคล การส่งเสริมความสามารถในการปฏิบัติงานสอดคล้องกับหลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียง และมีส่วนร่วมในการวางแผนอัตรากำลัง การจัดวางตัวบุคคล การส่งเสริม
ความสามารถในการปฏิบัติงานของบุคลากรสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ตามลำดับ

ตาราง 16 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ และค่าเฉลี่ยดัชนีความต้องการปรับปรุง และลำดับความต้องการจำเป็นด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

องค์ประกอบ	D	I	PNI _{modified}	ลำดับความต้องการจำเป็น
1. มีการหน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ทุกกลุ่มสาระ และทุกระดับชั้น	3.61	4.75	0.32	5
2. มีการดำเนินการเพื่อนำหน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ และทุกระดับชั้น	3.53	4.78	0.35	2
3. มีการนิเทศ ติดตามและประเมินผล ในการนำหน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ และทุกระดับชั้น	3.54	4.68	0.32	5
4. นำผลการนิเทศ ติดตามและประเมินผล มาใช้พัฒนาและปรับปรุงการ ในการนำหน่วยการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ และทุกระดับชั้น	3.53	4.74	0.34	3
5. มีแผนการจัดการเรียนรู้ ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน อย่างมีคุณภาพ	3.56	4.77	0.34	3
6. ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน อย่างมีคุณภาพ	3.58	4.79	0.34	3

ตาราง 16 (ต่อ)

องค์ประกอบ	D	I	PNI _{modified}	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
7. มีการติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ	3.52	4.73	0.34	3
8. นำผลการติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้มาพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน อย่างมีคุณภาพ	3.54	4.70	0.33	4
9. กำหนดแผนการจัดหา ผลิต ใช้ เผยแพร่สื่อและแหล่งเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.38	4.67	0.38	1
10. ดำเนินการจัดหา ผลิต ใช้ เผยแพร่สื่อและแหล่งเรียนรู้ตามแผน เพื่อสนับสนุนการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.40	4.69	0.38	1
11. มีการติดตามและประเมินผลการจัดหา ผลิต ใช้ เผยแพร่สื่อและแหล่งเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.42	4.72	0.38	1

ตาราง 16 (ต่อ)

องค์ประกอบ	D	I	PNI _{modified}	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
12. นำผลการติดตามและประเมินผลการจัดหาสื่อและแหล่งเรียนรู้มาพัฒนาและปรับปรุง การดำเนินการตามแผนการจัดหา ผลิต ใช้ เผยแพร่สื่อและแหล่งเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.50	4.71	0.35	2
13. จัดทำเครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.54	4.63	0.31	6
14. ใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.52	4.66	0.32	5
15. มีการติดตามและประเมินผลการใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินผล ที่สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.51	4.64	0.32	5
16. นำผลการติดตามและประเมินผลการใช้เครื่องมือวัดและประเมินผล มาพัฒนาและปรับปรุงการใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.48	4.65	0.34	3

จากตาราง 16 ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรียงลำดับจากดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุงจากมากไปหาน้อย คือ กำหนดแผนการจัดหา ผลิต ใช้ เผยแพร่สื่อและแหล่งเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดำเนินการจัดหา ผลิต ใช้ เผยแพร่สื่อและแหล่งเรียนรู้ตามแผน เพื่อสนับสนุนการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีการติดตามและประเมินผลการจัดหา ผลิต ใช้ เผยแพร่สื่อและแหล่งเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รองลงมาคือ มีการดำเนินการเพื่อนำหน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ และทุกระดับชั้น นำผลการติดตามและประเมินผลการจัดหาสื่อ และแหล่งเรียนรู้มาพัฒนาและปรับปรุง การดำเนินการตามแผนการจัดหา ผลิต ใช้ เผยแพร่สื่อและแหล่งเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และนำผลการนิเทศ ติดตามและประเมินผล มาใช้พัฒนาและปรับปรุงการ ในการนำหน่วยการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ และทุกระดับชั้น มีแผนการจัดการเรียนรู้ ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน อย่างมีคุณภาพ ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน อย่างมีคุณภาพ มีการติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน อย่างมีคุณภาพ

ตาราง 17 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ และค่าเฉลี่ยดัชนีความต้องการปรับปรุง และลำดับความต้องการจำเป็นด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

องค์ประกอบ	D	I	PNI _{modified}	ลำดับความต้องการจำเป็น
1. มีส่วนร่วมกำหนดแผนงานแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อสนับสนุนการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.57	4.76	0.33	5
2. จัดกิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อสนับสนุนการดำเนินชีวิต ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.55	4.77	0.34	4

ตาราง 17 (ต่อ)

องค์ประกอบ	D	I	PNI _{modified}	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
3. ดำเนินการติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรม แนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อ สนับสนุนการดำเนินชีวิต ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง	3.60	4.74	0.32	6
4. นำผลการติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรม แนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มาพัฒนา และปรับปรุงการจัดกิจกรรมแนะแนว และระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน เพื่อสนับสนุนการดำเนินชีวิต ที่ สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.62	4.72	0.32	8
5. มีส่วนร่วมกำหนดแผนงาน โครงการส่งเสริม กิจกรรมนักเรียน ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	3.59	4.75	0.32	6
6. ดำเนินกิจกรรมนักเรียน ที่สอดคล้องกับหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.58	4.71	0.32	6
7. ติดตามผลการจัดกิจกรรมนักเรียน ที่สอดคล้อง กับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.69	4.69	0.27	10
8. นำผลการติดตามการจัดกิจกรรมนักเรียนมาพัฒนา และปรับปรุงการจัดกิจกรรมนักเรียน ที่สอดคล้องกับ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.65	4.67	0.28	9
9. มีส่วนร่วมกำหนดแผนงานการจัดกิจกรรมเพื่อ ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสา พัฒนา แก้ปัญหา หรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและ สาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง	3.53	4.68	0.33	5

ตาราง 17 (ต่อ)

องค์ประกอบ	D	I	PNI _{modified}	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
10. ดำเนินงานกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสา พัฒนา แก้ปัญหา หรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.59	4.70	0.31	7
11. ติดตามและประเมินผลการดำเนินกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสา พัฒนา แก้ปัญหา หรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.48	4.68	0.34	4
12. นำผลการติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจิตอาสา มาพัฒนาและปรับปรุงกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสา พัฒนา แก้ปัญหา หรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.50	4.66	0.33	5
13. มีส่วนร่วมกำหนดแผนงานการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม หลักคำสอนทางศาสนา ในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.42	4.73	0.38	1
14. ประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม หลักคำสอนทางศาสนา ในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.47	4.74	0.37	2
15. มีการติดตามและประเมินผลการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม หลักคำสอนทางศาสนา ในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.48	4.72	0.36	3

ตาราง 17 (ต่อ)

องค์ประกอบ	D	I	PNI _{modified}	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
16. นำผลการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานมาพัฒนาและปรับปรุงการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม หลักคำสอนทางศาสนา ในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.51	4.71	0.34	4

จากตาราง 17 ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เรียงลำดับจากดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุงจากมากไปหาน้อย คือ มีส่วนร่วมกำหนดแผนงานการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม หลักคำสอนทางศาสนา ในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รองลงมาคือ ประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม หลักคำสอนทางศาสนา ในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีการติดตามและประเมินผลการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม หลักคำสอนทางศาสนา ในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตาราง 18 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ และค่าเฉลี่ยดัชนีความต้องการปรับปรุง และลำดับความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา

องค์ประกอบ	D	I	PNI _{modified}	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
1. มีส่วนร่วมกำหนดแผนงาน โครงการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และตระหนักในคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.51	4.75	0.35	3

ตาราง 18 (ต่อ)

องค์ประกอบ	D	I	PNI _{modified}	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
2. ดำเนินการประชุม อบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน แหล่งเรียนรู้ และการแสวงหาความรู้ต่าง ๆ เพื่อ ส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่	3.55	4.74	0.34	4
3. มีการติดตามและประเมินผลการพัฒนาบุคลากร ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างสม่ำเสมอ	3.52	4.74	0.35	3
4. นำผลการติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรม มาพัฒนาและปรับปรุงการจัดกิจกรรมพัฒนาบุคลากร ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แก่บุคลากร ของสถานศึกษา	3.53	4.72	0.34	4
5. มีส่วนร่วมกำหนดแผนงานการติดตามและขยายผล การพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและ ปฏิบัติภารกิจหน้าที่ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง	3.43	4.70	0.37	1
6. ดำเนินการตามแผนงานติดตามผลการดำเนิน โครงการ กิจกรรมพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการ ดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ ตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง	3.50	4.76	0.36	2
7. นำผลการติดตามและประเมินผลมาปรับปรุง พัฒนาการดำเนินโครงการ กิจกรรมพัฒนาบุคลากรเพื่อ ส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.51	4.71	0.34	4
8. ขยายผลและเผยแพร่ ผลการดำเนินชีวิตและ ปฏิบัติภารกิจหน้าที่ของบุคลากร ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	3.51	4.69	0.34	4

จากตาราง 18 ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 ด้านการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ของสถานศึกษา เรียงลำดับจากดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุงจากมากไปหาน้อย คือ มีส่วนร่วมกำหนดแผนงานการติดตามและขยายผลการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติการกิจหน้าที่ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รองลงมาคือ ดำเนินการตามแผนงานติดตามผลการดำเนิน โครงการ กิจกรรมพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติการกิจหน้าที่ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีส่วนร่วมกำหนดแผนงาน โครงการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ของสถานศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมถึงมีการติดตามและประเมินผลการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างสม่ำเสมอตามลำดับ

ตาราง 19 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ และค่าเฉลี่ยดัชนีความต้องการปรับปรุง และลำดับความต้องการจำเป็นด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ

องค์ประกอบ	D	I	PNI _{modified}	ลำดับความต้องการจำเป็น
1. บริเวณโรงเรียนสะอาด เป็นระเบียบ ร่มรื่น ปลอดภัย มีแหล่งเรียนรู้ด้านเกษตร อาชีพตามบริบทของท้องถิ่น เอื้อต่อการเรียนรู้ในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามบริบทของท้องถิ่น	3.69	4.73	0.28	8
2. ผู้บริหาร มีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติตน อย่างเป็นเหตุเป็นผล พอประมาทกับศักยภาพของตน และสอดคล้องกับสภาพสังคม รวมถึงมีการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ให้กับตนเอง และสถานศึกษาตลอดจนเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้คุณธรรมนำความรู้ในการดำเนินชีวิต	3.63	4.75	0.31	6

ตาราง 19 (ต่อ)

องค์ประกอบ	D	I	PNI _{modified}	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
3. บุคลากรดำเนินการจัดการทรัพยากรและดำเนินชีวิตด้านเศรษฐกิจสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.56	4.67	0.31	6
4. บุคลากรอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนเพื่อส่วนรวมและสาธารณประโยชน์	3.62	4.69	0.30	7
5. บุคลากรรู้จักใช้และจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ	3.58	4.66	0.30	7
6. บุคลากรดำเนินชีวิตอย่างมีฐานรากทางวัฒนธรรมและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม จากกระแสโลกาภิวัตน์	3.56	4.70	0.32	5
7. นักเรียนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านวัตถุ/เศรษฐกิจ	3.00	4.72	0.57	1
8. นักเรียนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านสังคม	3.09	4.67	0.51	2
9. นักเรียนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านสิ่งแวดล้อม	3.21	4.65	0.45	4
10. นักเรียนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านวัฒนธรรม	3.21	4.69	0.46	3

จากตาราง 19 ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ เรียงลำดับจากดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุงจากมากไปหาน้อย คือ นักเรียนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านวัตถุ/เศรษฐกิจ รองลงมาคือนักเรียนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและพร้อม

รับต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านสังคม และนักเรียนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านวัฒนธรรมตามลำดับ

ระยะที่ 2 ผลการพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12

ตอนที่ 1 การศึกษาแนวปฏิบัติด้านการจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาในองค์กรที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices)

ผู้วิจัยได้นำผลการศึกษาคำดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) ในระยะที่ 1 ไปสร้างแบบสัมภาษณ์ โดยเรียงลำดับหัวข้อการสัมภาษณ์ตามลำดับความสำคัญจำเป็นเพื่อศึกษาการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งจำแนกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา 2) ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ 3) ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา 4) ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ดำเนินการติดต่อประสานงานเพื่อขอความอนุเคราะห์ศึกษาดูงานการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) จำนวน 3 โรงเรียน ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) ในระดับศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทั้งสิ้น แล้วดำเนินการลงภาคสนามเพื่อสัมภาษณ์เกี่ยวกับการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการศึกษาดูงานสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) สรุปได้แนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา

สถานศึกษาควรจัดการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักนิติธรรม สร้างการมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วนในการกำหนดนโยบาย ในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การบริหารงานวิชาการ งบประมาณ บริหารงานทั่วไป และงานบุคคล ที่รองรับนโยบายของสถานศึกษา ใช้การวางแผน ดำเนินงานที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม ติดตามผลการปฏิบัติงาน และการนำผลที่ได้จากการกำกับติดตามมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยจะเห็นได้จากบทสัมภาษณ์บางตอน ดังนี้

“...การบริหารสถานศึกษา ควรให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อกำหนดเป็นนโยบาย จุดเน้น ทิศทางการบริหารของสถานศึกษา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำนโยบายสู่การปฏิบัติผ่านการบริหารงานทั้ง 4 ฝ่ายของสถานศึกษา ให้มีความสอดคล้องประสานกันโดยใช้การวางแผน ดำเนินงาน ติดตาม และปรับปรุงการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น...”

(ผู้บริหารสถานศึกษาที่ 1, วันที่ 9 กรกฎาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...การบริหารสถานศึกษา จะต้องมีการมอบหมายคำสั่งที่มีความชัดเจน เป็นรูปธรรม การตรวจสอบ ติดตาม และปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติงานอยู่เสมอ เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถปฏิบัติงานได้ตามแผนงานที่กำหนดไว้ได้...”

(ครู สถานศึกษาที่ 1, วันที่ 9 กรกฎาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...การบริหารสถานศึกษา ใช้หลักนิติธรรม เน้นการมีส่วนร่วมที่นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในสถานศึกษา ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเสียก่อน แล้วจึงนำสู่การปฏิบัติที่ต้องใช้ศาสตร์พระราชา ในการเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา โดยการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทำงานสอดประสานกัน...”

(ผู้บริหารสถานศึกษาที่ 2, วันที่ 16 กรกฎาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...การปฏิบัติงานสามารถทำงานได้อย่างราบรื่น ด้วยการที่ฝ่ายบริหารได้มอบหมายงานให้ตรงกับความสามารถ มีแนวทางการปฏิบัติงานที่ชัดเจน อำนวยความสะดวกให้เกิดขึ้นกับการทำงาน ผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย วางแผนการทำงาน วางแผนการกำกับติดตาม และปรับปรุงการปฏิบัติงานด้วยตนเอง...”

(ครู สถานศึกษาที่ 2, วันที่ 16 กรกฎาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...ให้การมอบหมายงาน จัดให้มีการนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย ให้การสนับสนุนการปฏิบัติงานร่วมกันจากทุก ๆ ฝ่าย แล้วนำผลการปฏิบัติงานมาพัฒนาการทำงานในครั้งต่อไป...”

(ผู้บริหารสถานศึกษาที่ 3, วันที่ 20 กรกฎาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...สถานศึกษาสร้างความรู้ ความเข้าใจ รวมถึงทัศนคติที่ดีในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินงานกำหนดนโยบายของสถานศึกษา เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนนโยบายให้ประสบผลสำเร็จ...”

(ครู สถานศึกษาที่ 3, วันที่ 20 กรกฎาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

สรุป แนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษา ในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในสถานศึกษา ประกอบด้วย

1. บริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักนิติธรรม สร้างการมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วนในการกำหนดนโยบาย ในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การบริหารงานวิชาการ งบประมาณ บริหารงานทั่วไป และงานบุคคล
3. มีการวางแผน มอบหมายงาน ดำเนินงานที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม ติดตามผลการปฏิบัติงาน และการนำผลที่ได้จากการกำกับติดตามมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ

สถานศึกษามีสิ่งแวดล้อมที่ร่มรื่น สวยงาม สะอาด ปลอดภัย จัดแหล่งเรียนรู้ นอกห้องเรียน มีฐานการเรียนรู้ ศูนย์รวมข้อมูลสารสนเทศ สร้างครูและนักเรียนแกนนำเพื่อ มอบหมายผู้รับผิดชอบในการดำเนินกิจกรรม รวมทั้งการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ศูนย์รวมข้อมูล การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จัดการส่งเสริมให้หน่วยงาน องค์กร ชุมชน สร้างเครือข่ายในการขับเคลื่อนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อาทิ การสร้างแหล่งเรียนรู้ภายใน และนอกสถานศึกษา ศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนการปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อเสริมสร้างให้ผู้บริหาร ครู และนักเรียน เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง บ่มเพาะความมีเหตุผล พอประมาณกับศักยภาพของตน และสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ให้กับตนเอง รวมถึงมีส่วนร่วมในการ อนุรักษ์ และฟื้นฟูวัฒนธรรมท้องถิ่น ตลอดจนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ต่อ ชุมชนและสังคมและเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต โดยจะเห็นได้จากบทสัมภาษณ์บางตอน ดังนี้

“...สถานศึกษามีทัศนียภาพที่สวยงาม สะอาด ครู นักเรียนร่วมกัน ผู้รับผิดชอบดูแลสถานที่ต่าง ๆ ภายในโรงเรียน จัดระบบความปลอดภัยในสถานศึกษา มีแหล่งเรียนรู้ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง...”

(ผู้บริหารสถานศึกษาที่ 1, วันที่ 9 กรกฎาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...สร้างนวัตกรรม สื่อการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ รวมถึงศูนย์ข้อมูล สารสนเทศเพื่อการศึกษาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้นักเรียนได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง ภายในโรงเรียน หรือในชุมชน โดยนักเรียนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ดูแล พัฒนา และต่อยอดความรู้จากแหล่งเรียนรู้...”

(ครู สถานศึกษาที่ 1, วันที่ 9 กรกฎาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...การสร้างเครือข่ายในการขับเคลื่อนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับหน่วยงาน องค์กร ชุมชน อื่น ๆ จะส่งผลให้บุคลากร ของสถานศึกษา อาทิ ผู้บริหาร ครู นักเรียน ได้เกิดการเรียนและบ่มเพาะอุปนิสัยแห่งความ พอเพียงเพิ่มมากยิ่งขึ้น...”

(ผู้บริหารสถานศึกษาที่ 2, วันที่ 16 กรกฎาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...การศึกษาดูงาน รวมถึงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นสังคมแห่งการ เรียนรู้จะช่วยเพิ่มพูนการอุปนิสัยพอเพียงให้กับบุคลากรของโรงเรียน ทั้งผู้บริหาร ครู และนักเรียนได้ ดังนั้นแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาจึงเป็นแหล่งสำคัญที่จะทำให้บุคลากรของ โรงเรียนจะได้มีโอกาสบ่มเพาะอุปนิสัยแห่งความพอเพียงนั่นเอง...”

(ครู สถานศึกษาที่ 2, วันที่ 16 กรกฎาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน ใช้ชีวิตเป็นเหตุเป็นผล พอประมาณกับบริบททางสังคมของตนเอง และมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม สามารถพัฒนาตนเองจนเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ชีวิตอย่าง พอเพียง...”

(ผู้บริหารสถานศึกษาที่ 3, วันที่ 20 กรกฎาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...ผู้บริหาร ครู นักเรียนมีจิตสาธารณะ จิตอาสา รัก สามัคคีมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ฟื้นฟูวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น ดำเนินกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ต่อชุมชน และสังคม...”

(ครู สถานศึกษาที่ 3, วันที่ 20 กรกฎาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

สรุป ผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ ในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในสถานศึกษา ประกอบด้วย

1. สถานศึกษามีสิ่งแวดล้อมที่ร่มรื่น สวยงาม สะอาด ปลอดภัย จัดแหล่งเรียนรู้ นอกห้องเรียน มีฐานการเรียนรู้ ศูนย์รวมข้อมูลสารสนเทศ
2. สร้างครูและนักเรียนแกนนำเพื่อมอบหมายผู้รับผิดชอบในการดำเนินกิจกรรม รวมทั้งการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ศูนย์รวมข้อมูลการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
3. ส่งเสริมให้หน่วยงาน องค์กร ชุมชน สร้างเครือข่ายในการขับเคลื่อนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อาทิ การสร้างแหล่งเรียนรู้ภายในและนอกสถานศึกษา ศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนการปฏิบัติงานร่วมกัน
4. ผู้บริหาร ครู และนักเรียน เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง บ่มเพาะความ มีเหตุผล พอประมาณกับศักยภาพของตน และสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ให้กับตนเอง

5. มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ และฟื้นฟูวัฒนธรรมท้องถิ่น ตลอดจนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสังคมและเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต

3. ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา

บุคลากรของสถานศึกษามีความสำคัญมากในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ เพื่อให้มีความสำเร็จตามความมุ่งหมาย จึงจำเป็นที่บุคลากรจะต้องได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีทัศนคติ แนวคิด สร้างพลังใจ สร้างความเชื่อ (Mindset) plugged ฝังวัฒนธรรมองค์กร เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการฝึกอบรม ประชุมเชิงปฏิบัติการ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ศึกษาดูงานจากสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ ที่บุคลากรมีส่วนร่วมกำหนด กิจกรรม รูปแบบการพัฒนาตนเอง นำผลการฝึกอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน มาใช้ในการปฏิบัติงาน

การปฏิบัติตน และพัฒนาต่อยอดความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรม รวมถึงการเผยแพร่ขยายผลการพัฒนาสู่เพื่อนครูเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) ระหว่างกัน มุ่งสู่ชีวิตที่เป็นสุข (Joy Life) โดยจะเห็นได้จากบทสัมภาษณ์บางตอน ดังนี้

“...หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นหลักที่ต้องใช้ความรู้ความเข้าใจ เพื่อที่จะนำมาปฏิบัติได้ ดังนั้นการที่บุคลากรของสถานศึกษา จะสามารถดำเนินชีวิต และขยายผลไปยังผู้เรียนได้ บุคลากรของสถานศึกษา จึงต้องมีความรู้อย่างลึกซึ้ง โดยจะต้องใช้กระบวนการที่หลากหลายในการพัฒนา...”

(ผู้บริหารสถานศึกษาที่ 1, วันที่ 9 กรกฎาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...วัฒนธรรมขององค์กรมีบทบาทสำคัญในการผลักดันให้เกิดความสำเร็จ ในนโยบายขององค์กร ซึ่งเกิดจากการปรับทัศนคติ ความคิด ระเบียบวิธีปฏิบัติของคนในองค์กร...”

(ครู สถานศึกษาที่ 1, วันที่ 9 กรกฎาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...การพัฒนาบุคลากรควรเริ่มจากการพัฒนาให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีทัศนคติ แนวคิด สร้างพลังใจ สร้างความเชื่อ (Mindset) ปลูกฝังวัฒนธรรมองค์กรเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งอาจมีหลากหลายวิธีการ อาทิ การฝึกอบรม การสัมมนา การศึกษาดูงาน การประชุมกลุ่มย่อย เพื่อนำสู่การปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตของบุคลากรสู่วิถีชีวิตแห่งความพอเพียง อันเป็นทางรอดของชีวิตที่เป็นสุข (Joy Life)...”

(ผู้บริหารสถานศึกษาที่ 2, วันที่ 16 กรกฎาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...บุคลากรควรได้รับการฝึกอบรม สัมมนา ศึกษาดูงานเพื่อเพิ่มพูนความรู้ และจะต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจจากการเห็นประโยชน์อันที่จะเกิดขึ้นจากการได้รับการพัฒนาเรื่องนั้น ๆ เพื่อนำความรู้มาใช้ในการพัฒนาการปฏิบัติงานของตนเอง...”

(ครู สถานศึกษาที่ 2, วันที่ 16 กรกฎาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมการพัฒนาเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่เป็นไปตามความสนใจของบุคลากร และได้รับการสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาต่อยอดความรู้จากการฝึกอบรม...”

(ผู้บริหารสถานศึกษาที่ 3, วันที่ 20 กรกฎาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ควรใช้แนวทางการพัฒนาตามกระบวนการ PLC เพราะไม่ต้องมีค่าใช้จ่ายที่มากมาย หรือไม่มีค่าใช้จ่ายเลย อีกทั้งมีความสะดวกและทำได้ง่ายในการพัฒนา...”

(ครู สถานศึกษาที่ 3, วันที่ 20 กรกฎาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

สรุป แนวทางการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในสถานศึกษา ประกอบด้วย

1. บุคลากรจะต้องได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีทัศนคติ แนวคิด สร้างพลังใจ สร้างความเชื่อ (Mindset) ปลูกฝังวัฒนธรรมองค์กรเกี่ยวกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง

2. ฝึกอบรม ประชุมเชิงปฏิบัติการ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ศึกษาดูงาน จากสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ ที่บุคลากรมีส่วนร่วมกำหนดกิจกรรม รูปแบบการพัฒนา ตนเอง

3. นำผลการฝึกอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน มาใช้ในการปฏิบัติงานการ ปฏิบัติตน และพัฒนาต่อยอดความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรม

4. เผยแพร่ขยายผลการพัฒนาสู่เพื่อนครูเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) ระหว่างกัน

4. ด้านหลักสูตรและการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้

สถานศึกษา นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการ จัดการเรียนการสอน โดยการกำหนดในหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อนำสู่จัดการกิจกรรมการเรียนรู้ในทุก กลุ่มสาระการเรียนรู้ ทุกชั้นเรียน จัดหา ผลิตและใช้สื่อการสอนที่มีประสิทธิภาพ ผ่านกิจกรรม กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีความ หลากหลาย ตามความถนัดและต่อเนื่อง เกิดการบ่มเพาะอุปนิสัยอยู่อย่างพอเพียง ผ่านการ ถอดบทเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2 เงื่อนไข 3 ห่วง 4 มิติ ใช้กระบวนการ PLC เพื่อขจัดปัญหาในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน และการนิเทศ ติดตามการจัดการกิจกรรม การเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพ โดยจะเห็น ได้จากบทสัมภาษณ์บางตอน ดังนี้

“...การนิเทศติดตามผลการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน อำนวยความสะดวกในการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน ใช้การประชุมกลุ่มย่อยในลักษณะ PLC เพื่อขจัดปัญหา ในการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน และการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้...”

(ผู้บริหารสถานศึกษาที่ 1, วันที่ 9 กรกฎาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...นำหลักสูตรสถานศึกษา นำมาจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบกับการใช้สื่อการเรียนรู้ การจัดทำแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอก สถานศึกษา รวมไปถึงการให้นักเรียนได้สัมผัสกับประสบการณ์ตรงจากสื่อการเรียนรู้ใกล้ตัวผู้เรียน ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้เรียนมีความคุ้นเคย จึงสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น...”

(ครู สถานศึกษาที่ 1, วันที่ 9 กรกฎาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...การจัดการเรียนการสอน สิ่งที่สำคัญอันดับแรกคือ หลักสูตรสถานศึกษา จะต้องเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการบ่มเพาะอุปนิสัยอยู่อย่างพอเพียง...”

(ผู้บริหารสถานศึกษาที่ 2, วันที่ 16 กรกฎาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...ในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน หรือนอกห้องเรียน ผู้เรียนจะได้รับการฝึกฝนในการถอดบทเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2 เงื่อนไข 3 ท่วง 4 มิติ เพื่อฝึกแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้กับผู้เรียน...”

(ครู สถานศึกษาที่ 2, วันที่ 16 กรกฎาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...ครูผู้สอน นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พัฒนาปรับปรุงผลการจัดกิจกรรม ซึ่งจะต้องมีการดำเนินการจัดกิจกรรมให้เกิดการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง...”

(ผู้บริหารสถานศึกษาที่ 3, วันที่ 20 กรกฎาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...การนำสื่อการเรียนรู้จากวิถีชีวิตประจำวันในท้องถิ่นที่นักเรียนมีความคุ้นเคย นำมาบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พัฒนาให้เป็นหน่วยการเรียนรู้ ผู้เรียนฝึกการถอดบทเรียนอย่างต่อเนื่อง จะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น...”

(ครู สถานศึกษาที่ 3, วันที่ 20 กรกฎาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

สรุป แนวทางการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ ในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในสถานศึกษา ประกอบด้วย

1. สถานศึกษา นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน โดยการกำหนดในหลักสูตรสถานศึกษา ที่มีความชัดเจนเป็นรูปธรรม
2. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทุกชั้นเรียน การนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ใช้กระบวนการ PLC เพื่อขจัดปัญหาในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง
3. จัดทำ ผลิตและใช้สื่อการสอนที่มีประสิทธิภาพ จัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีความหลากหลาย ตามความถนัดและต่อเนื่อง
4. ถอดบทเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2 เงื่อนไข 3 ท่วง 4 มิติ เพื่อให้เกิดการบ่มเพาะอุปนิสัยอยู่อย่างพอเพียงอย่างต่อเนื่อง

5. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่สถานศึกษาสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้บูรณาการผ่านการจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ชุมนุม รวมถึงกิจกรรมเพื่อสาธารณะประโยชน์ได้ ใช้การประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมหลักคำสอนทางศาสนา คุณธรรม จริยธรรมเข้าร่วมในการจัดกิจกรรมด้วย โดยผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางในการเรียนรู้ ติดตาม ประเมินผลการเรียนรู้เพื่อทบทวนปรับปรุงพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ให้ดีขึ้น เปิดโอกาสให้ชุมชน ปราชญ์ชาวบ้านในท้องถิ่นที่มีความรู้ ความสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน รวมถึงการนำนักเรียนออกไปศึกษาเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ในชุมชน โดยจะเห็นได้จากบทสัมภาษณ์บางตอน ดังนี้

“...กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษามีความหลากหลาย อาทิ ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ชุมนุม รวมถึงกิจกรรมเพื่อสาธารณะประโยชน์ เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่ครูผู้สอนจะได้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้ง่าย สามารถบูรณาการตรงตามความต้องการของครูและผู้เรียนได้มากยิ่งขึ้น...”

(ผู้บริหารสถานศึกษาที่ 1, วันที่ 9 กรกฎาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...สถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีข้อดีในการใกล้ชิดกับชุมชนท้องถิ่น ทำให้มีความใกล้ชิดกับผู้ปกครองและชุมชนโดยรอบสถานศึกษา ซึ่งแต่ละท้องถิ่นจะมีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นจุดเด่น ซึ่งครูผู้สอนสามารถนำมาบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง...”

(ครู สถานศึกษาที่ 1, วันที่ 9 กรกฎาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...นอกจากภูมิปัญญาท้องถิ่นแล้ว วัฒนธรรมหลักคำสอนทางศาสนา คุณธรรม จริยธรรม เป็นแนวทางที่สำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามความต้องการในฐานะเป็นสมาชิกของชุมชน ท้องถิ่น...”

(ผู้บริหารสถานศึกษาที่ 2, วันที่ 16 กรกฎาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...การระดมทรัพยากรในการจัดการเรียนรู้จากภายนอกมาใช้ในการจัดการศึกษา จะเพิ่มช่องทางการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้มากยิ่งขึ้น โดยการเปิดโอกาสให้ชุมชน ปราชญ์ชาวบ้านในท้องถิ่นที่มีความรู้ ความสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน รวมถึงการนำนักเรียนออกไปศึกษาเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนด้วย...”

(ครู สถานศึกษาที่ 2, วันที่ 16 กรกฎาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...ครู ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางในการเรียนรู้ ติดตาม ประเมินผลการเรียนรู้เพื่อทบทวนปรับปรุงพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ โดยการออกแบบกิจกรรมการ

เรียนรู้ร่วมกัน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดขึ้นมากที่สุด ...”

(ผู้บริหารสถานศึกษาที่ 3, วันที่ 20 กรกฎาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่ครูผู้สอนสามารถออกแบบ กิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างหลากหลาย อีกทั้ง หากนำไปรวมกับภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่ จะทำให้ครูผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้อย่าง มีประสิทธิภาพ...”

(ครู สถานศึกษาที่ 3, วันที่ 20 กรกฎาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

สรุป แนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในการนำหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในสถานศึกษา ประกอบด้วย

1. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนกำหนดแผนงานพัฒนาผู้เรียน รวมถึงแนวทางการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้บูรณาการผ่านการจัด กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ชุมนวม รวมถึงกิจกรรมเพื่อสาธารณะประโยชน์ได้ ใช้การ ประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมหลักคำสอนทางศาสนา คุณธรรม จริยธรรมเข้าร่วมในการ จัดกิจกรรม
3. ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางในการเรียนรู้ ติดตาม ประเมินผลการเรียนรู้เพื่อทบทวนปรับปรุงพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้ให้ดีขึ้น
4. เปิดโอกาสให้ชุมชน ประชาชนชาวบ้านในท้องถิ่นที่มีความรู้ ความสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน รวมถึงการนำนักเรียนออกไปศึกษา เรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน

ตอนที่ 2 การพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12

ผู้วิจัยนำผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และการศึกษาสถานศึกษา ที่วิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) นำมาสังเคราะห์ และจัดทำร่างแนวทางการบริหารตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่ม จังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 (รายละเอียดตามภาคผนวก ข) แล้วนำร่างดังกล่าวจัดทำเป็นคู่มือการ ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ เพื่อส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 คน พิจารณาก่อน ล่วงหน้า แล้วดำเนินการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ที่ห้องวิชาการ โรงเรียนเทศบาล บ้านสองนางโย อำเภอมะนังมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม วันที่ 24 เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2561 โดยมีประเด็นที่สำคัญในการประเมินแนวทางการพัฒนา ได้แก่ การประเมินความเหมาะสม รวมถึง

ความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาขององค์ประกอบของแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 ได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมาย กลไกการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา แนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) และเงื่อนไขความสำเร็จ ดังตาราง 20

ตาราง 20 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12

ที่	แนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น)	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	หลักการ	4.57	0.53	มากที่สุด	4.43	0.53	มาก
2	จุดมุ่งหมาย	4.29	0.49	มาก	4.14	0.90	มาก
3	กลไกการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา	4.14	0.69	มาก	4.00	0.82	มาก
4	แนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น)	4.43	0.79	มาก	4.29	0.76	มาก
5	เงื่อนไขความสำเร็จ	4.29	0.76	มาก	4.14	0.69	มาก
	รวม	4.34	0.65	มาก	4.20	0.74	มาก

จากตาราง 20 ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าการพัฒนาแนวทางการบริหารการจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$) และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$)

ผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒินำมาจัดทำแนวทางการบริหารการจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) เพื่อให้เกิดความชัดเจนและเป็นรูปธรรม ตามกรอบการพัฒนาแนวทาง ดังนี้

1. ความสำคัญของการพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น)

2. กลไกการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

3. การพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น)

3.1 ขอบเขตของการปฏิบัติงาน

3.2 จุดประสงค์และเป้าหมายของงาน

3.3 ตัวชี้วัด

3.4 วิธีการดำเนินงาน

3.5 การประเมินผล

4. เงื่อนไขความสำเร็จ

แนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น)

1. ความสำคัญของการพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น)

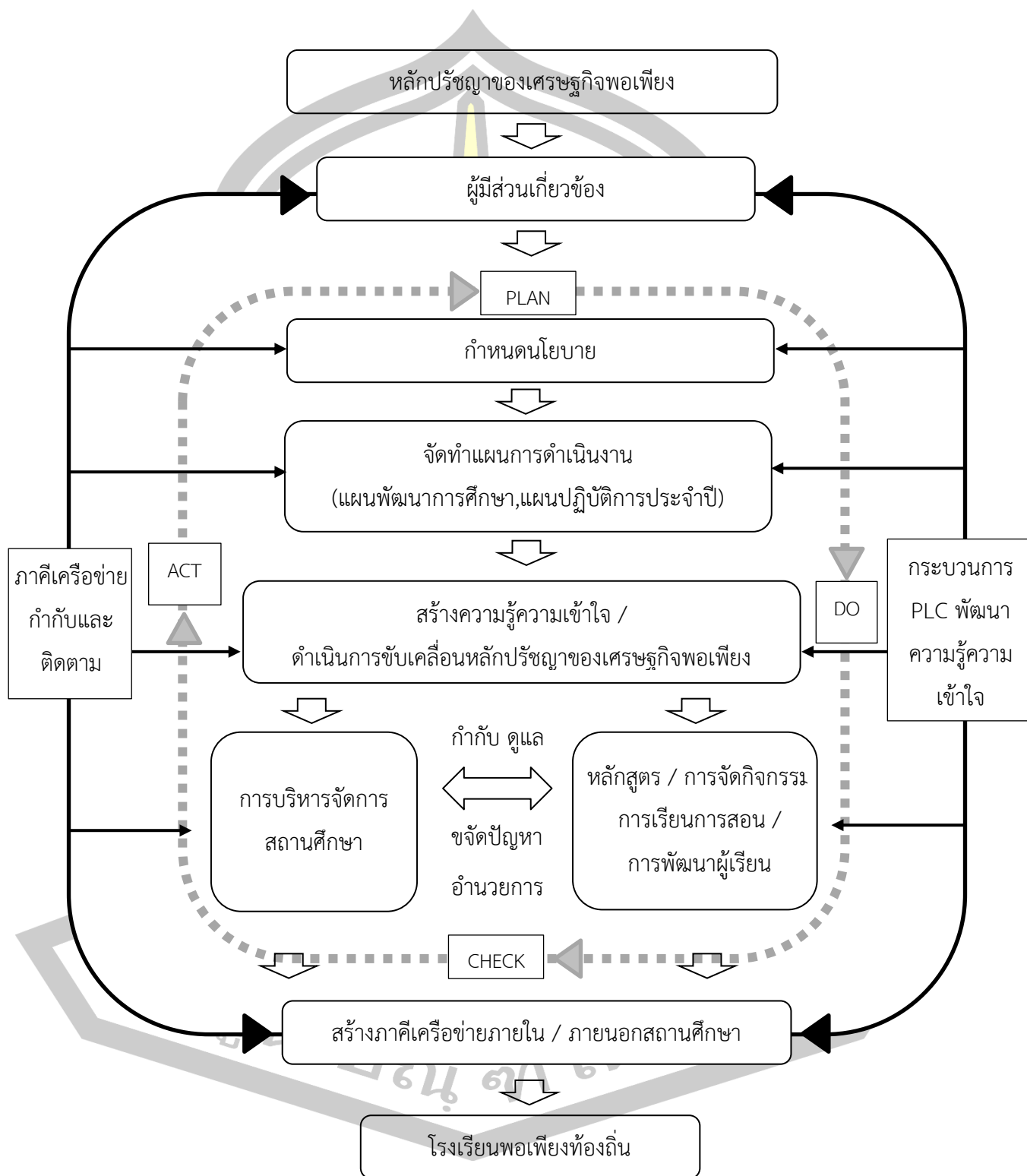
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แนวพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพล-อดุลยเดช ซึ่งเป็นหลักคิดและหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิต โดยยึดหลักพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี บนพื้นฐานจิตใจที่มีคุณธรรม และใช้ความรู้อย่างรอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง เพื่อให้ชีวิตสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมที่ทุกคน ทุกองค์กร ทุกชุมชน ทุกประเทศ สามารถนำไปใช้ในทุุกกิจกรรม ทุกสาขาอาชีพ และทุกระดับ เพื่อให้เกิด การพัฒนาที่สมดุล มั่นคง และยั่งยืน (มูลนิธิยุวสถิรคุณ, 2560) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (2560 - 2564) ได้สานต่อการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาประเทศที่มีเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) รวมทั้งการปรับโครงสร้างประเทศไทยไปสู่ประเทศไทย 4.0 ตลอดจนประเด็นการปฏิรูปประเทศ เพื่อมุ่งสู่ “ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” นำสู่กระบวนการจัดการศึกษาที่มุ่งให้คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคี และร่วมมือผนึกกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579, 2560)

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้ตระหนักถึงความสำคัญในการดำเนินการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาถือเป็นนโยบายที่สำคัญประการหนึ่งที่ยังคงปกครองส่วนท้องถิ่นต้องให้ความสำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาในสังกัดทุกระดับ ถือกปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2552) เพื่อต้องการให้นักเรียนมีทักษะในการดำรงชีวิต ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และให้ความสำคัญกับความเป็นท้องถิ่น และความเป็นไทย พร้อมทั้งจะนำความรู้ความสามารถไปใช้ในการพัฒนาชุมชนของตนเอง ด้วยการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นพื้นฐานในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ สร้างทักษะชีวิต ให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2554)

ดังนั้น สถานศึกษาในฐานะหน่วยงานการศึกษา จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่มีปัญหาความรุนแรงทางสังคมมากยิ่งขึ้น ทั้งสภาวะทางสังคม ความเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตคน การเข้าถึงเทคโนโลยี ความหลากหลายและความขัดแย้ง และประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ (จารุวัจน์ สองเมือง, 2559) และเพื่อให้การบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียงรองรับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 จึงควรมุ่งสร้างพฤติกรรมให้เยาวชนเป็นบุคคลที่คิดในเชิงบวก เพื่อปลูกฝังให้รู้จักคิดเชิงนวัตกรรม มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตพอเพียง อย่างลงตัว (สำนักบริหารการมัธยมศึกษาตอนปลาย, 2556) รวมไปถึงการบริหารจัดการทรัพยากรในสถานศึกษา ต้องได้รับการแก้ไขปัญหอย่างเร่งด่วนของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารทรัพยากรอย่างคุ้มค่า รวมทั้งการพัฒนาที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในการแก้ไขปัญหา และเพื่อให้การขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาเป็นไปทั้งระบบ จากส่วนกลางสู่ส่วนภูมิภาค (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2559)

การพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 ตามขอบข่ายของสถานศึกษาพอเพียง ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา และด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ

2. กลไกการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

ภาพประกอบ 8 แสดงกลไกนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

3. การพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น)

3.1 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา

ตาราง 21 แสดงการพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา

รายการปฏิบัติ	แนวทางการพัฒนา
1. ขอบเขตของการปฏิบัติงาน	1.1 บริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักนิติธรรม สร้างการมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วนในการกำหนดนโยบาย ในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 1.2 บริหารงานวิชาการโดยสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง คำนึงถึง นโยบาย ความคุ้มค่า ความเป็นเหตุเป็นผลของการปฏิบัติงาน หลีกเลี่ยงป้องกันปัญหา อุปสรรคอันอาจเกิดขึ้นในอนาคต 1.3 การจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษาอย่างเป็นธรรม โดยคำนึงถึงนโยบาย จุดเน้น ความประหยัด คุ้มค่า มีเหตุผลรองรับในการตัดสินใจ มีแนวทางแก้ไขเมื่อเกิดปัญหา 1.4 บริหารงานภายในสถานศึกษา โดยเน้นหลักการประหยัด คุ้มค่า การใช้พื้นที่ภายในโรงเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด 1.5 บริหารงานบุคคลโดยจัดให้มีภาคีเครือข่ายการบริหารงาน ยึดหลักความจำเป็นในความต้องการกำลังคน ทำงานตรงกับความสามารถ พัฒนา เสริมสร้างประสิทธิภาพ ให้ความเป็นธรรม มีเมตตาธรรม สร้างวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันแบบพึ่งพาอาศัยช่วยเหลือกันของบุคลากร

ตาราง 21 (ต่อ)

รายการปฏิบัติ	แนวทางการพัฒนา
1. ขอบเขตของการปฏิบัติงาน	1.6 จัดการวางแผน มอบหมายงาน ดำเนินงานที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม ติดตามผลการปฏิบัติงาน และการนำผลที่ได้จากการกำกับติดตามมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น 1.7 จัดระบบการติดตาม ประเมินผลการบริหารงาน เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา
2. จุดประสงค์และเป้าหมายของงาน	2.1 เพื่อกำหนดนโยบายที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาจัดทำนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 2.2 เพื่อให้ได้แผนงานที่นำไปสู่การปฏิบัติที่สอดคล้องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินงานบริหารงานวิชาการ งบประมาณ บริหารงานทั่วไป และงานบุคคล 2.3 เพื่อจัดโครงสร้างการบริหารงาน คำสั่งมอบหมายงานที่ชัดเจน พร้อมแนวทางกำกับติดตาม พัฒนางานทำงาน 2.4 เพื่อขับเคลื่อนหลักเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารวิชาการ งบประมาณ บริหารงานทั่วไป และบริหารงานบุคคล 2.5 เพื่อจัดทำระบบติดตาม ประเมินการบริหารงานให้มีความต่อเนื่อง 2.6 เพื่อนำผลการประเมินการบริหารสถานศึกษาเป็นแนวทางในการบริหารงานในปีต่อไป
3. ตัวชี้วัด	3.1 สถานศึกษาได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาจัดทำนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ 3.2 มีแผนงาน เพื่อนำสู่การปฏิบัติที่สอดคล้องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินงานบริหารงานวิชาการ งบประมาณ บริหารงานทั่วไป และงานบุคคล 3.3 มีโครงสร้างการบริหารงาน คำสั่งมอบหมายงานที่ชัดเจน พร้อมแนวทางกำกับติดตาม พัฒนางานทำงาน

ตาราง 21 (ต่อ)

รายการปฏิบัติ	แนวทางการพัฒนา
3. ตัวชี้วัด	3.4 สถานศึกษาใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารวิชาการ งบประมาณ บริหารงานทั่วไป และบริหารงานบุคคล 3.5 มีระบบติดตาม ประเมินการบริหารงานอย่างต่อเนื่อง 3.6 ใช้ผลการประเมินการบริหารสถานศึกษาเป็นแนวทางในการ บริหารงานในปีต่อไป
4. วิธีการดำเนินงาน	4.1 บริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักนิติธรรม สร้างการมีส่วนร่วมใน ทุกภาคส่วนในการกำหนดนโยบาย ในการขับเคลื่อนหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง 4.1.1 ผู้รับผิดชอบ คือ คณะกรรมการผู้ได้รับการแต่งตั้ง 4.1.2 ระยะเวลา คือ เดือนมีนาคม -เมษายน 4.1.3 ขั้นตอน 4.1.3.1 สร้างความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงจากสื่อต่าง ๆ 4.1.3.2 จัดประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นในการกำหนด นโยบายของสถานศึกษา 4.1.3.3 สรุปผลการระดมความคิดเห็นจัดทำเป็น นโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจของสถานศึกษา 4.1.3.4 รายงานผลการระดมความคิดเห็นต่อผู้บริหาร สถานศึกษา เพื่อวินิจฉัยสั่งการ 4.2 บริหารงานวิชาการโดยสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง คำนึงถึง นโยบาย ความคุ้มค่า ความเป็นเหตุเป็นผลของการ ปฏิบัติงาน หลีกเลี่ยงป้องกันปัญหา อุปสรรคอันอาจเกิดขึ้นมาใน อนาคต 4.2.1 ผู้รับผิดชอบ คือ คณะกรรมการผู้ได้รับการแต่งตั้ง 4.2.2 ระยะเวลา คือ เดือนมีนาคม -เมษายน 4.2.3 ขั้นตอน 4.2.3.1 แต่งตั้งคณะทำงานด้านวิชาการของ สถานศึกษา

ตาราง 21 (ต่อ)

รายการปฏิบัติ	แนวทางการพัฒนา
4. วิธีการดำเนินงาน	4.2.3.2 วางแผนงานเพื่อนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในสถานศึกษา 4.2.3.3 เสนอแผนการปฏิบัติงาน พร้อมการกำกับติดตามและการประเมินผล 4.2.3.4 แต่งตั้งคณะกรรมการกลั่นกรองการดำเนินงานเพื่อลดอุปสรรคและข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงาน 4.2.3.5 จัดทำร่างข้อเสนอแนะให้กับคณะทำงาน 4.2.3.6 ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติแผน 4.2.3.7 ปฏิบัติงานตามแผนงาน 4.2.3.8 สรุปผลการปฏิบัติงานวิชาการเสนอคณะกรรมการกลั่นกรอง เพื่อวิเคราะห์เสนอแนะแนวทางการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการทำงาน 4.2.3.9 รายงานผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อวินิจฉัยอนุมัติ ส่งการ 4.3 การจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษาอย่างเป็นธรรม โดยคำนึงถึงนโยบาย จุดเน้น ความประหยัด คุ่มค่า มีเหตุผลรองรับในการตัดสินใจ มีแนวทางแก้ไขเมื่อเกิดปัญหา 4.3.1 ผู้รับผิดชอบ คือ คณะกรรมการผู้ได้รับการแต่งตั้ง 4.3.2 ระยะเวลา คือ เดือนมีนาคม - เมษายน 4.3.3 ขั้นตอน 4.3.3.1 แต่งตั้งคณะทำงานด้านงบประมาณของสถานศึกษา 4.3.3.2 วางแผนงานการใช้จ่ายงบประมาณอย่างประหยัด คุ่มค่า เพียงพอต่อการดำเนินงานในสถานศึกษา 4.3.3.3 เสนอแผนการปฏิบัติงาน พร้อมการกำกับติดตามและการประเมินผล 4.3.3.4 แต่งตั้งคณะกรรมการกลั่นกรองการดำเนินงานเพื่อลดอุปสรรคและข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงาน

ตาราง 21 (ต่อ)

รายการปฏิบัติ	แนวทางการพัฒนา
4. วิธีการดำเนินงาน	4.3.3.5 จัดทำร่างข้อเสนอแนะให้กับคณะทำงาน 4.3.3.6 ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติแผน 4.3.3.7 ปฏิบัติงานตามแผนงาน 4.3.3.8 สรุปผลการปฏิบัติงานงบประมาณเสนอคณะกรรมการกลั่นกรอง เพื่อวิเคราะห์เสนอแนะแนวทางการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการทำงาน 4.3.3.9 รายงานผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อวินิจฉัยอนุมัติ สั่งการ 4.4 บริหารงานทั่วไปภายในสถานศึกษา โดยเน้นหลักการประหยัด คุ่มค่า การใช้พื้นที่ภายในโรงเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด 4.4.1 ผู้รับผิดชอบ คือ คณะกรรมการผู้ได้รับการแต่งตั้ง 4.4.2 ระยะเวลา คือ เดือนมีนาคม - เมษายน 4.4.3 ขั้นตอน 4.4.3.1 แต่งตั้งคณะทำงานด้านการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา 4.4.3.2 วางแผนงานการบริหารอาคาร ทรัพย์สินพื้นที่ใช้สอยภายในโรงเรียนให้เกิดความคุ้มค่า มีประสิทธิภาพสูงสุด 4.4.3.3 เสนอแผนการปฏิบัติงาน พร้อมการกำกับติดตามและการประเมินผล 4.4.3.4 แต่งตั้งคณะกรรมการกลั่นกรองการดำเนินงานเพื่อลดอุปสรรคและข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงาน 4.4.3.5 จัดทำร่างข้อเสนอแนะให้กับคณะทำงาน 4.4.3.6 ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติแผน 4.4.3.7 ปฏิบัติงานตามแผนงาน 4.4.3.8 สรุปผลการปฏิบัติงานการบริหารทั่วไปเสนอคณะกรรมการกลั่นกรอง เพื่อวิเคราะห์เสนอแนะแนวทางการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการทำงาน

ตาราง 21 (ต่อ)

รายการปฏิบัติ	แนวทางการพัฒนา
4. วิธีการดำเนินงาน	4.4.3.9 รายงานผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อวินิจฉัยอนุมัติ สั่งการ 4.5 บริหารงานบุคคลโดยจัดให้มีภาคีเครือข่ายการบริหารงาน ยึดหลักความจำเป็นในความต้องการกำลังคน ทำงานตรงกับความสามารถ พัฒนา เสริมสร้างประสิทธิภาพ ให้ความเป็นธรรม มีเมตตาธรรม สร้างวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันแบบพึ่งพาอาศัยช่วยเหลือกันของบุคลากร 4.5.1 ผู้รับผิดชอบ คือ คณะกรรมการผู้ได้รับการแต่งตั้ง 4.5.2 ระยะเวลา คือ เดือนมีนาคม – เมษายน 4.5.3 ขั้นตอน 4.5.3.1 แต่งตั้งคณะทำงานด้านบริหารงานบุคคลของสถานศึกษา 4.5.3.2 วางแผนงานการบริหารบุคคลล่วงหน้าเพียงพอต่อการดำเนินงานในสถานศึกษา 4.5.3.3 เสนอแผนการปฏิบัติงาน พร้อมการกำกับติดตามและการประเมินผล 4.5.3.4 แต่งตั้งคณะกรรมการกลั่นกรองการดำเนินงานเพื่อลดอุปสรรคและข้อผิดพลาดในการบริหารงานบุคคล 4.5.3.5 จัดทำร่างข้อเสนอแนะให้กับคณะทำงาน 4.5.3.6 ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติแผน 4.5.3.7 ปฏิบัติงานตามแผนงาน 4.5.3.8 สรุปผลการปฏิบัติงานงบประมาณเสนอคณะกรรมการกลั่นกรอง เพื่อวิเคราะห์เสนอแนะแนวทางการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการทำงาน 4.5.3.9 รายงานผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อวินิจฉัยอนุมัติ สั่งการ

ตาราง 21 (ต่อ)

รายการปฏิบัติ	แนวทางการพัฒนา
4. วิธีการดำเนินงาน	4.6 จัดการวางแผน มอบหมายงาน ดำเนินงานที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม ติดตามผลการปฏิบัติงาน และการนำผลที่ได้จากการกำกับติดตามมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น 4.6.1 ผู้รับผิดชอบ คือ คณะกรรมการผู้ได้รับการแต่งตั้ง 4.6.2 ระยะเวลา คือ เดือนมีนาคม - เมษายน 4.6.3 ขั้นตอน 4.6.3.1 สำรวจความต้องการและความถนัดในการปฏิบัติงานของบุคลากร 4.6.3.2 มอบหมายหน้าที่และความรับผิดชอบให้เหมาะสมกับความสามารถและงานที่ปฏิบัติ 4.6.3.3 แต่งตั้งคณะกรรมการ และคณะกรรมการที่ปรึกษาของคณะกรรมการแต่ละฝ่าย 4.6.3.4 เสนอแผนการปฏิบัติงาน พร้อมการกำกับติดตามและการประเมินผล 4.6.3.5 ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติแผน 4.6.3.6 ปฏิบัติงานตามแผนงาน 4.6.3.7 สรุปผลการปฏิบัติงาน และดำเนินการ PLC เพื่อวิเคราะห์เสนอแนะแนวทางการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการทำงาน 4.6.3.8 รายงานผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อวินิจฉัยอนุมัติ ส่งการ 4.7 จัดระบบการติดตาม ประเมินผลการบริหารงาน เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา 4.7.1 ผู้รับผิดชอบ คือ คณะกรรมการผู้ได้รับการแต่งตั้ง 4.7.2 ระยะเวลา คือ เดือนมีนาคม - เมษายน 4.7.3 ขั้นตอน

ตาราง 21 (ต่อ)

รายการปฏิบัติ	แนวทางการพัฒนา
4. วิธีการดำเนินงาน	4.7.3.1 แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อกำกับ ติดตาม และ ประเมินผลการปฏิบัติงานด้านการบริหารสถานศึกษาโดยภาพรวม 4.7.3.2 รวบรวมข้อมูลการปฏิบัติงานทางการบริหาร สถานศึกษาในรอบปี 4.7.3.3 วิเคราะห์การปฏิบัติงานในรอบปีที่ผ่านมา (SWOT Analysis) 4.7.3.4 เสนอแนวทางแก้ไข วิธีการปฏิบัติที่มี ประสิทธิภาพ 4.7.3.5 รายงานผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อวินิจฉัย อนุมัติ สั่งการ
5. การประเมินผล	5.1 ประเมินความสอดคล้องของนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ที่นำ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ 5.2 ตรวจสอบแผนงานการบริหารงานวิชาการ งบประมาณ บริหารงานทั่วไป และงานบุคคล ที่นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงมาใช้ 5.3 การตรวจสอบมีโครงสร้างการบริหารงาน คำสั่งการมอบหมาย งานที่ในการปฏิบัติงาน วิธีการกำกับติดตาม และสัมภาษณ์การใช้ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการพัฒนางานทำงาน 5.4 ตรวจสอบ ร่องรอย วิธีการปฏิบัติของสถานศึกษาใช้หลัก เศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารวิชาการ งบประมาณ บริหารงาน ทั่วไป และบริหารงานบุคคล 5.5 รายงานการสรุปผลการปฏิบัติงานการขับเคลื่อนปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ข้อดี ข้อด้อย และแนวทางแก้ไข ในการปฏิบัติงานครั้งต่อไป 5.6 ตรวจสอบการนำข้อเสนอแนะในรายงานผลการประเมินในปีที่ ผ่านมาเป็นข้อมูลนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน

3.2 ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ตาราง 22 แสดงการพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

รายการปฏิบัติ	แนวทางการพัฒนา
1. ขอบเขตของการปฏิบัติงาน	1.1 นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกำหนดในหลักสูตรสถานศึกษา 1.2 จัดทำหน่วยการเรียนรู้ รวมถึงแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกชั้นเรียน 1.3 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย การนิเทศ ติดตามการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ ใช้กระบวนการ PLC เพื่อขจัดปัญหาในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง 1.4 จัดทำ ผลิตและใช้สื่อการสอนที่มีประสิทธิภาพ 1.5 ใช้วิธีการถอดบทเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2 เงื่อนไข 3 ท่วง 4 มิติ เพื่อให้เกิดการบ่มเพาะอุปนิสัยอยู่อย่างพอเพียงอย่างต่อเนื่อง
2. จุดประสงค์และเป้าหมายของงาน	2.1 เพื่อให้ได้หลักสูตรสถานศึกษาที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2.2 เพื่อสร้างหน่วยการเรียนรู้ รวมถึงแผนการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายในบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทุกชั้นเรียน 2.3 เพื่อวางแผนการจัดทำ ผลิตและใช้สื่อการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีประสิทธิภาพ 2.4 เพื่อให้ผู้เรียนได้ถอดบทเรียนที่ได้จากการเรียนรู้ 2 เงื่อนไข 3 ท่วง 4 มิติ เพื่อการบ่มเพาะอุปนิสัยอยู่อย่างพอเพียงอย่างต่อเนื่อง

ตาราง 22 (ต่อ)

รายการปฏิบัติ	แนวทางการพัฒนา
2. จุดประสงค์และเป้าหมายของงาน	3.2.2.5 เพื่อให้มีบัณฑิตที่ภาคภูมิใจ ติดตามการดำเนินงานการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ตัวชี้วัด	3.1 มีหลักสูตรสถานศึกษาที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3.2 มีหน่วยการเรียนรู้ รวมถึงแผนการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายในบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทุกชั้นเรียน 3.3 มีจัดทำ ผลิตและใช้สื่อการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีประสิทธิภาพ 3.4 มีการถอดบทเรียนที่ได้จากการเรียนรู้ 2 เดือน 3 ท่วง 4 มิติ เพื่อการบ่มเพาะอุปนิสัยอยู่อย่างพอเพียงอย่างต่อเนื่อง 3.5 มีบัณฑิตที่ภาคภูมิใจ ติดตามการดำเนินงานการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. วิธีการดำเนินงาน	4.1 นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกำหนดในหลักสูตรสถานศึกษา 4.1.1 ผู้รับผิดชอบ คือ คณะกรรมการผู้ได้รับการแต่งตั้ง 4.1.2 ระยะเวลา คือ เดือนมีนาคม - เมษายน 4.1.3 ขั้นตอน 4.1.3.1 แต่งตั้งคณะกรรมการที่มีความรู้ความสามารถ 4.1.3.2 อบรมเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในสถานศึกษา 4.1.3.3 ทบทวนหลักสูตรสถานศึกษาที่ผ่านมา ข้อดี ข้อด้อย สิ่งที่จะต้องได้รับการปรับปรุง 4.1.3.4 จัดทำร่างหลักสูตรสถานศึกษา เสนอต่อผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อกลั่นกรอง 4.1.3.5 เสนอร่างหลักสูตรต่อคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อขออนุมัติใช้หลักสูตร 4.1.3.6 ประกาศใช้หลักสูตรสถานศึกษา

ตาราง 22 (ต่อ)

รายการปฏิบัติ	แนวทางการพัฒนา
4. วิธีการดำเนินงาน	4.2 จัดทำหน่วยการเรียนรู้ รวมถึงแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกชั้นเรียน 4.2.1 ผู้รับผิดชอบ คือ คณะกรรมการผู้ได้รับการแต่งตั้ง 4.2.2 ระยะเวลา คือ เดือนมีนาคม - เมษายน 4.2.3 ขั้นตอน 4.2.3.1 แต่งตั้งคณะกรรมการวิชาการของสถานศึกษา ที่มาจากครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ 4.2.3.2 วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา 4.2.3.3 อบรมเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในสถานศึกษา เพื่อสร้างครูแกนนำ 4.2.3.4 ดำเนินการ PLC แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยครูแกนนำ 4.2.3.5 จัดทำหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ ของกลุ่มสาระและระดับชั้นเรียน 4.2.3.6 ขออนุมัติแผนการจัดการเรียนรู้ต่อผู้บริหารสถานศึกษา 4.3 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย การนิเทศ ติดตามการจัดการเรียนรู้ ใช้กระบวนการ PLC เพื่อขจัดปัญหาในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง 4.3.1 ผู้รับผิดชอบ คือ ครูผู้สอน 4.3.2 ระยะเวลา คือ เดือนพฤษภาคม - มีนาคมของปีถัดไป 4.3.3 ขั้นตอน 4.3.3.1 จัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ 4.3.3.2 ประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ ตามผลการจัดการเรียนรู้หลังแผนการเรียนรู้

ตาราง 22 (ต่อ)

รายการปฏิบัติ	แนวทางการพัฒนา
4. วิธีการดำเนินงาน	4.3.3.3 รายงานผลการใช้แผนการเรียนรู้ต่อผู้บริหารสถานศึกษา 4.3.3.4 ปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ 4.3.3.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ในรอบปีต่อไป 4.4 จัดทำผลิตและใช้สื่อการสอนที่มีประสิทธิภาพ 4.4.1 ผู้รับผิดชอบ คือ ครูผู้สอน และผู้เกี่ยวข้อง 4.4.2 ระยะเวลา คือ เดือนพฤษภาคม - มีนาคมของปีถัดไป 4.4.3 ขั้นตอน 4.4.3.1 วิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ 4.4.3.2 จัดทำ ผลิตสื่อการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเนื้อหาและสามารถสื่อถึงหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 4.4.3.3 ทดลองใช้สื่อให้เกิดความชำนาญ 4.4.3.4 ใช้สื่อในการจัดการเรียนการสอน 4.4.3.5 ประเมินผลการใช้สื่อ 4.4.3.6 ปรับปรุง และพัฒนาสื่อการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในครั้งต่อไป 4.5 ใช้วิธีการถอดบทเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2 เงื่อนไข 3 ท่วง 4 มิติ เพื่อให้เกิดการบ่มเพาะอุปนิสัยอยู่อย่างพอเพียงอย่างต่อเนื่อง 4.5.1 ผู้รับผิดชอบ คือ ครูผู้สอน และนักเรียน 4.5.2 ระยะเวลา คือ เดือนพฤษภาคม - มีนาคมของปีถัดไป 4.5.3 ขั้นตอน 4.5.3.1 จัดการเรียนรู้ 4.5.3.2 นักเรียนถอดบทเรียนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่ได้จากการเรียนรู้ 4.5.3.3 นักเรียนนำเสนอการถอดบทเรียน 2-3 คน

ตาราง 22 (ต่อ)

รายการปฏิบัติ	แนวทางการพัฒนา
4. วิธีการดำเนินงาน	4.5.3.4 ครูตรวจสอบการถอดบทเรียนของนักเรียนพร้อมให้กำลังใจ 4.5.3.5 ครูประเมินผลการถอดบทเรียนของนักเรียนเพื่อปรับปรุงวิธีการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจถึงหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
5. การประเมินผล	5.1 ตรวจสอบหลักสูตรสถานศึกษา ที่มีการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 5.2 ตรวจสอบหน่วยการเรียนรู้ รวมถึงแผนการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทุกชั้นเรียน โดยสามารถปฏิบัติได้จริง 5.3 ตรวจสอบวิธีการจัดหา การผลิต และสื่อที่สามารถบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างมีประสิทธิภาพ 5.4 ตรวจสอบคุณภาพของการถอดบทเรียนที่ได้จากการเรียนรู้ของผู้เรียน 5.5 ความครบถ้วนของการบันทึกการนิเทศ ติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครอบคลุมการปฏิบัติงาน

3.3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ตาราง 23 แสดงการพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

รายการปฏิบัติ	แนวทางการพัฒนา
1. ขอบเขตของการปฏิบัติงาน	1.1 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมกำหนดแผนงานพัฒนาผู้เรียน รวมถึงแนวทางการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ตาราง 23 (ต่อ)

รายการปฏิบัติ	แนวทางการพัฒนา
1. ขอบเขตของการปฏิบัติงาน	1.2 นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้บูรณาการผ่านการจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ชุมนุม รวมถึงกิจกรรมเพื่อสาธารณะประโยชน์ได้ ใช้การประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมหลักคำสอนทางศาสนา คุณธรรม จริยธรรมเข้าร่วมในการจัดกิจกรรม 1.3 ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางในการเรียนรู้ ติดตาม ประเมินผลการเรียนรู้เพื่อทบทวนปรับปรุงพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ให้ดีขึ้น 1.4 เปิดโอกาสให้ชุมชน ประชาชนชาวบ้านในท้องถิ่นที่มีความรู้ความสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน รวมถึงการนำนักเรียนออกไปศึกษาเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน
2. จุดประสงค์และเป้าหมายของงาน	2.1 เพื่อจัดทำแผนงานพัฒนาผู้เรียน และระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2.2 เพื่อดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมหลักคำสอนทางศาสนา คุณธรรม จริยธรรม 2.3 เพื่อติดตาม และประเมินผลการจัดกิจกรรม 2.4 เพื่อนำไปสู่การสรุปผลและปรับปรุงพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ให้ดีขึ้น 2.5 เพื่อให้ชุมชน องค์กร ประชาชนชาวบ้านในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
3. ตัวชี้วัด	3.1 มีแผนงานพัฒนาผู้เรียน และระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3.2 มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมหลักคำสอนทางศาสนา คุณธรรม จริยธรรม

ตาราง 23 (ต่อ)

รายการปฏิบัติ	แนวทางการพัฒนา
3. ตัวชี้วัด	3.3 มีวิธีการติดตาม และประเมินผล เพื่อนำไปสู่การสรุปผลและปรับปรุงพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ให้ดีขึ้น 3.4 มีความร่วมมือกับชุมชน ประชาชนชาวบ้านในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
4. วิธีการดำเนินงาน	4.1 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนกำหนดแผนงานพัฒนาผู้เรียน รวมถึงแนวทางการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 4.1.1 ผู้รับผิดชอบ คือ คณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้ง 4.1.2 ระยะเวลา คือ เดือนมีนาคม - เมษายน 4.1.3 ขั้นตอน 4.1.3.1 คณะกรรมการเชิญผู้เกี่ยวข้องเพื่อระดมความคิดเห็นในการกำหนดแผนงานพัฒนาผู้เรียนและแนวทางการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 4.1.3.2 สรุปผลการระดมความคิดเห็นจัดทำเป็นร่างแผนงาน 4.1.3.3 เสนอร่างแผนงานต่อผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อขออนุมัติ 4.1.3.4 ดำเนินการตามแผนงานการพัฒนาและดูแลช่วยเหลือนักเรียน 4.1.3.5 ประเมินผลการพัฒนาผู้เรียน 4.1.3.6 จัดทำข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเสนอต่อผู้บริหารสถานศึกษา 4.2 นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้บูรณาการผ่านการจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ชุมนุม รวมถึงกิจกรรมเพื่อสาธารณประโยชน์ได้ ใช้การประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมหลักคำสอนทางศาสนา คุณธรรม จริยธรรมเข้าร่วมในการจัดกิจกรรม

ตาราง 23 (ต่อ)

รายการปฏิบัติ	แนวทางการพัฒนา
4. วิธีการดำเนินงาน	4.2.1 ผู้รับผิดชอบ คือ ครูผู้สอน 4.2.2 ระยะเวลา คือ เดือนพฤษภาคม - มีนาคมของปีถัดไป 4.2.3 ขั้นตอน 4.2.3.1 จัดทำคำสั่ง มอบหมายหน้าที่ครูผู้สอนแต่ละกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 4.2.3.2 วางแผนการจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด รวมถึงผู้บำเพ็ญประโยชน์ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พร้อมทั้งใช้การประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมหลักคำสอนทางศาสนา คุณธรรม จริยธรรมเข้าร่วมในการจัดกิจกรรม 4.2.3.3 ขออนุมัติแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 4.2.3.4 ดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแผนงาน 4.2.3.5 ผู้เรียนถอดบทเรียนที่ได้จากการเรียนรู้ 4.2.3.6 ประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ ควรใช้วิธีการที่หลากหลาย อาทิ การสังเกต การสัมภาษณ์ การตรวจผลงาน การถอดบทเรียน 4.2.3.7 นำผลการประเมินจัดทำรายงานผลการจัดกิจกรรม 4.2.3.8 จัดทำข้อเสนอแนะ และข้อควรปรับปรุงในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป 4.2.3.9 รายงานผลการจัดกิจกรรม ข้อเสนอแนะ และข้อควรปรับปรุงในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป ต่อผู้บริหารสถานศึกษา 4.3 ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางในการเรียนรู้ ติดตาม ประเมินผลการเรียนรู้เพื่อทบทวนปรับปรุงพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ให้ดีขึ้น 4.3.1 ผู้รับผิดชอบ คือ ครูผู้สอน และนักเรียน

ตาราง 23 (ต่อ)

รายการปฏิบัติ	แนวทางการพัฒนา
	4.3.2 ระยะเวลา คือ เดือนพฤษภาคม - มีนาคมของปีถัดไป 4.3.3 ขั้นตอน 4.3.3.1 ครูและนักเรียนร่วมกันวางแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพิ่มเติมอื่น ๆ เช่น กิจกรรมเพื่อสาธารณประโยชน์ 4.3.3.2 จัดทำแผนการจัดกิจกรรมเพื่อสาธารณประโยชน์ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พร้อมทั้งใช้การประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมหลักคำสอนทางศาสนา คุณธรรม จริยธรรมเข้าร่วมในการจัดกิจกรรม 4.3.3.3 ขออนุมัติแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 4.3.3.4 ดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแผนงาน 4.3.3.5 ผู้เรียนถอดบทเรียนที่ได้จากการเรียนรู้ 4.3.3.6 ประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ ควรใช้วิธีการที่หลากหลาย อาทิ การสังเกต การสัมภาษณ์ การตรวจผลงาน การถอดบทเรียน 4.3.3.7) นำผลการประเมินจัดทำรายงานผลการจัดกิจกรรม 4.3.3.8 จัดทำข้อเสนอแนะ และข้อควรปรับปรุงในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป 4.3.3.9 รายงานผลการจัดกิจกรรม ข้อเสนอแนะ และข้อควรปรับปรุงในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป ต่อผู้บริหารสถานศึกษา 4.4 เปิดโอกาสให้ชุมชน ประชาชนชาวบ้านในท้องถิ่นที่มีความรู้ความสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน รวมถึงการนำนักเรียนออกไปศึกษาเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน

ตาราง 23 (ต่อ)

รายการปฏิบัติ	แนวทางการพัฒนา
	4.4.1 ผู้รับผิดชอบ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และคณะกรรมการที่ได้รับแต่งตั้ง 4.4.2 ระยะเวลา คือ ตลอดปี 4.4.3 ขั้นตอน 4.4.3.1 แต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบ 4.4.3.2 สืบหาภูมิปัญญาท้องถิ่น และปราชญ์ท้องถิ่น 4.4.3.3 ขอความอนุเคราะห์ จัดทำ MOU เพื่อร่วมเป็นเครือข่ายความรู้และเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ 4.4.3.4 วางแผนจัดกิจกรรมเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน หรือการนำปราชญ์ชาวบ้านมาถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียน พร้อมทั้งบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 4.4.3.5 ดำเนินกิจกรรมตามแผนงาน 4.4.3.6 ผู้เรียนถอดบทเรียนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้จากการเรียนรู้ 4.4.3.7 ประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ ควรใช้วิธีการที่หลากหลาย 4.4.3.8 นำผลการประเมินจัดทำรายงานผลการจัดกิจกรรม 4.4.3.9 จัดทำข้อเสนอแนะ และข้อควรปรับปรุงในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป 4.4.3.10 รายงานผลการจัดกิจกรรม ข้อเสนอแนะ และข้อควรปรับปรุงในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป ต่อผู้บริหารสถานศึกษา
5. การประเมินผล	5.1 ตรวจสอบแผนงานพัฒนาผู้เรียน และระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ตาราง 23 (ต่อ)

รายการปฏิบัติ	แนวทางการพัฒนา
5. การประเมินผล	5.2 ประเมินคุณภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมหลักคำสอนทางศาสนา คุณธรรม จริยธรรม 5.3 ตรวจสอบเอกสารการติดตาม และประเมินผลการพัฒนาผู้เรียน และการนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาการปฏิบัติงานให้ดีขึ้น 5.4 ประเมินการจัดทำ MOU ร่วมกับชุมชน องค์กร หรือประชาชญาชาวบ้านในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

3.4 ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา

ตาราง 24 แสดงการพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา

รายการปฏิบัติ	แนวทางการพัฒนา
1. ขอบเขตของการปฏิบัติงาน	1.1 บุคลากรจะต้องได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีทัศนคติ แนวคิด สร้างพลังใจ สร้างความเชื่อ (Mindset) ปลูกฝังเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 1.2 ฝึกอบรม ประชุมเชิงปฏิบัติการ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ศึกษาดูงานจากสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ ที่บุคลากรมีส่วนร่วมกำหนดกิจกรรม รูปแบบการพัฒนาตนเอง 1.3 นำผลการฝึกอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน มาใช้ในการปฏิบัติงานการปฏิบัติตน และพัฒนาต่อยอดความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรม 1.4 เผยแพร่ขยายผลการพัฒนาสู่เพื่อนครูเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) ระหว่างกัน

ตาราง 24 (ต่อ)

รายการปฏิบัติ	แนวทางการพัฒนา
2. จุดประสงค์และเป้าหมายของงาน	2.1 เพื่อวางแผนในการสร้างทัศนคติ แนวคิด สร้างพลังใจ สร้างความเชื่อ (Mindset) ปลูกฝังเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2.2 เพื่อดำเนินการสร้างทัศนคติ ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2.3 เพื่อนำผลการฝึกอบรม สัมมนา ศึกษาดูงานของบุคลากร มาใช้ในการปฏิบัติงานการปฏิบัติตน 2.4 เพื่อมีการเผยแพร่ขยายผลการพัฒนาสู่เพื่อนครูและเครือข่ายการเรียนรู้
3. ตัวชี้วัด	3.1 มีการวางแผนในการสร้างทัศนคติ แนวคิด สร้างพลังใจ สร้างความเชื่อ (Mindset) ปลูกฝังเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3.2 สร้างทัศนคติ ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3.3 นำผลการฝึกอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน มาใช้ในการปฏิบัติงานการปฏิบัติตน 3.4 มีการเผยแพร่ขยายผลการพัฒนาสู่เพื่อนครู
4. วิธีการดำเนินงาน	4.1 บุคลากรจะต้องได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีทัศนคติ แนวคิด สร้างพลังใจ สร้างความเชื่อ (Mindset) ปลูกฝังเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 4.1.1 ผู้รับผิดชอบ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูแกนนำ 4.1.2 ระยะเวลา คือ ตลอดปี 4.1.3 ขั้นตอน 4.1.3.1 จัดทำคำสั่ง มอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบในการดำเนินงาน

ตาราง 24 (ต่อ)

รายการปฏิบัติ	แนวทางการพัฒนา
4. วิธีการดำเนินงาน	4.1.3.2 วางแผนการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีทัศนคติ แนวคิด สร้างพลังใจ สร้างความเชื่อ (Mindset) ปกป้องเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างหลากหลาย 4.1.3.3 จัดการฝึกอบรม การประชุมกลุ่มย่อย รวมถึง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน (PLC) 4.1.3.4 ผู้เข้าอบรมถอดบทเรียนที่ได้จากการเรียนรู้ 4.1.3.5 ประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาบุคลากร 4.1.3.6 ติดตาม และประเมินผลการพัฒนาบุคลากร 4.1.3.7 จัดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง 4.1.3.8 จัดทำข้อเสนอแนะ และข้อควรปรับปรุงในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป 4.1.3.9 รายงานผลการจัดกิจกรรม ข้อเสนอแนะ และข้อควรปรับปรุงในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป ต่อผู้บริหารสถานศึกษา 4.2 ฝึกอบรม ประชุมเชิงปฏิบัติการ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ศึกษาดูงานจากสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ ที่บุคลากรมีส่วนร่วมกำหนดกิจกรรม รูปแบบการพัฒนาดตนเอง 4.2.1 ผู้รับผิดชอบ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูแกนนำ 4.2.2 ระยะเวลา คือ ตลอดปี 4.2.3 ขั้นตอน 4.2.3.1 จัดทำคำสั่ง มอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบในการดำเนินงาน 4.2.3.2 วางแผนการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา เพื่อยกระดับการเรียนรู้ให้มากยิ่งขึ้นจากการศึกษาดูงานวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างหลากหลาย

ตาราง 24 (ต่อ)

รายการปฏิบัติ	แนวทางการพัฒนา
4. วิธีการดำเนินงาน	4.2.3.3 จัดการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน รวมถึงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างหน่วยงาน องค์กร ชุมชน 4.2.3.4 ผู้เข้าอบรมถอดบทเรียนที่ได้จากการเรียนรู้ 4.2.3.5 ประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาบุคลากร 4.2.3.6 ติดตาม และประเมินผลการพัฒนาบุคลากร 4.2.3.7 จัดทำข้อเสนอแนะ และขอปรับปรุงในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป 4.2.3.8 รายงานผลการจัดกิจกรรม ข้อเสนอแนะ และขอปรับปรุงในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป ต่อผู้บริหารสถานศึกษา 4.3 นำผลการฝึกอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน มาใช้ในการปฏิบัติงาน การปฏิบัติตน และพัฒนาต่อยอดความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรม 4.3.1 ผู้รับผิดชอบ คือ คณะกรรมการที่ได้รับแต่งตั้ง 4.3.2 ระยะเวลา คือ ตลอดปี 4.3.3 ขั้นตอน 4.3.3.1 จัดทำคำสั่ง มอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบในการดำเนินงาน 4.3.3.2 วางแผนการติดตามผลการฝึกอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน 4.3.3.3 ดำเนินการติดตามผลการฝึกอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน 4.3.3.4 ประเมินผลการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการปฏิบัติงานของบุคลากร 4.3.3.5 นำผลการประเมิน พร้อมข้อเสนอแนะจัดทำรายงานเสนอผู้บริหารสถานศึกษา 4.3.3.6 ผู้บริหารนำผลการรายงาน ตัดสินใจดำเนินการในครั้งต่อไป

ตาราง 24 (ต่อ)

รายการปฏิบัติ	แนวทางการพัฒนา
4. วิธีการดำเนินงาน	4.4 เผยแพร่ขยายผลการพัฒนาสู่เพื่อนครูเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) ระหว่างกัน 4.4.1 ผู้รับผิดชอบ คือ ครูแกนนำ 4.4.2 ระยะเวลา คือ ตลอดปี 4.4.3 ขั้นตอน 4.4.3.1 จัดฝึกอบรม พัฒนาเพื่อสร้างครูแกนนำในการเป็นต้นแบบการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ 4.4.3.2 จัดทำคำสั่ง มอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบในการดำเนินงาน 4.4.3.3 วางแผนการพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของบุคลากรในสถานศึกษา 4.4.3.4 ดำเนินการพัฒนาบุคลากรในรูปแบบของกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) 4.4.3.5 พัฒนาครูต้นแบบที่ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพิ่มขึ้น 4.4.3.6 ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน 4.4.3.7 จัดทำข้อเสนอแนะ และขอควรปรับปรุงในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป 4.4.3.8 รายงานผลการจัดกิจกรรม ข้อเสนอแนะ และขอควรปรับปรุงในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป ต่อผู้บริหารสถานศึกษา
5. การประเมินผล	5.1 ประเมินเอกสารแผนงานในการสร้างทัศนคติ แนวคิด สร้างพลังใจ สร้างความเชื่อ (Mindset) ปลูกฝังเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 5.2 ประเมินร่องรอยการสร้างทัศนคติ ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตาราง 24 (ต่อ)

รายการปฏิบัติ	แนวทางการพัฒนา
5. การประเมินผล	5.3 เอกสารการติดตามการนำผลการฝึกอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน มาใช้ในการปฏิบัติงานการปฏิบัติตน 5.4 เอกสารเผยแพร่ความรู้ หรือเอกสารการประชุม PLC ในการขยายผลการพัฒนาสู่เพื่อนครู

3.5 ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ

ตาราง 25 แสดงการพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) ด้านผลลัพธ์ / ภาพความสำเร็จ

รายการปฏิบัติ	แนวทางการพัฒนา
1. ขอบเขตของการปฏิบัติงาน	1.1 ระดมความคิดเห็นในการจัดภูมิทัศน์ของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น 1.2 จัดทำแผนงาน โครงการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบและความสนใจในการจัดภูมิทัศน์ 1.3 พัฒนาสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้มีความปลอดภัย สะอาด ร่มรื่น จัดแหล่งเรียนรู้ ฐานการเรียนรู้ ศูนย์ข้อมูลการเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เน้นการออกแบบพื้นที่ใช้สอยภายในโรงเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมถึงการประสานหน่วยงาน องค์กร ชุมชน สร้างเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน 1.4 จัดให้ผู้บริหาร ครู และนักเรียน เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง บ่มเพาะความมีเหตุผล พอประมาณกับศักยภาพของตน และสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ให้กับตนเอง 1.5 ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ และฟื้นฟูวัฒนธรรมท้องถิ่น ตลอดจนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสังคมและเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต

ตาราง 25 (ต่อ)

รายการปฏิบัติ	แนวทางการพัฒนา
1. ขอบเขตของการปฏิบัติงาน	1.6 ประเมินสภาพปัจจุบัน เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เกิดภาพความสำเร็จ
2. จุดประสงค์และเป้าหมายของงาน	2.1 เพื่อระดมความคิดจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำแผนงานในการจัดภูมิทัศน์ของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น 2.2 เพื่อจัดทำแผนงาน โครงการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบและความสนใจในการจัดภูมิทัศน์ 2.3 เพื่อจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาที่ร่มรื่น น่าอยู่ ปลอดภัย มีแหล่งเรียนรู้ ศูนย์ข้อมูลและเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ 2.4 เพื่อจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ให้กับผู้บริหาร ครู และนักเรียน การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง 2.5 เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากรของสถานศึกษา นักเรียน ร่วมอนุรักษ์ และฟื้นฟูวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต 2.6 เพื่อให้มีการติดตามผลจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา และนำไปพัฒนาสถานศึกษา
3. ตัวชี้วัด	3.1 มีแผนงานในการจัดภูมิทัศน์ของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น 3.2 มีการจัดทำแผนงาน โครงการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบและความสนใจในการจัดภูมิทัศน์ 3.3 มีสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาที่ร่มรื่น น่าอยู่ ปลอดภัย มีแหล่งเรียนรู้ ศูนย์ข้อมูลและเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ 3.4 มีกิจกรรมการเสริมสร้างความรู้ให้กับผู้บริหาร ครู และนักเรียน เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง 3.5 บุคลากรของสถานศึกษา นักเรียนร่วมอนุรักษ์ และฟื้นฟูวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต

ตาราง 25 (ต่อ)

รายการปฏิบัติ	แนวทางการพัฒนา
3. ตัวชี้วัด	3.6 มีการติดตามผลจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา และนำไปพัฒนาสถานศึกษา ให้มีความน่าสนใจอยู่เสมอ
4. วิธีการดำเนินงาน	4.1 ระดมความคิดเห็นในการจัดภูมิทัศน์ของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น 4.1.1 ผู้รับผิดชอบ คือ คณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้ง 4.1.2 ระยะเวลา คือ เดือนมีนาคม - เมษายน 4.1.3 ขั้นตอน 4.1.3.1 แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการ 4.1.3.2 วางแผนการระดมความคิดเห็นในการจัดภูมิทัศน์ของสถานศึกษา 4.1.3.3 ติดต่อประสานงานนัดหมายวัน เวลา สถานที่ เพื่อจัดระดมความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง 4.1.3.4 ดำเนินการระดมความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง 4.1.3.5 จัดทำสรุปผลการระดมความคิดเห็น 4.1.3.6 จัดทำรายงานแนวคิดการจัดภูมิทัศน์ เสนอผู้บริหารสถานศึกษา 4.1.3.7 ผู้บริหารพิจารณาอนุมัติสั่งการ 4.2 จัดทำแผนงาน โครงการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบและความสนใจในการจัดภูมิทัศน์ 4.2.1 ผู้รับผิดชอบ คือ คณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้ง 4.2.2 ระยะเวลา คือ ตลอดปี 4.2.3 ขั้นตอน 4.2.3.1 แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการ โดยนักเรียนเป็นคณะกรรมการร่วม 4.2.3.2 วางแผนการในการจัดภูมิทัศน์ของสถานศึกษา

ตาราง 25 (ต่อ)

รายการปฏิบัติ	แนวทางการพัฒนา
4. วิธีการดำเนินงาน	4.2.3.3 ขออนุมัติแผนการจัดภูมิทัศน์ในสถานศึกษา 4.2.3.4 ดำเนินการจัดภูมิทัศน์ในสถานศึกษา 4.2.3.5 ประเมินผลการจัดภูมิทัศน์ 4.2.3.6 นำผลการประเมิน เพื่อปรับปรุง บำรุงรักษา ดูแลภูมิทัศน์ 4.3 พัฒนาสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้มีความปลอดภัย สะอาด ร่มรื่น จัดแหล่งเรียนรู้ ฐานการเรียนรู้ ศูนย์ข้อมูลการเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เน้นการออกแบบพื้นที่ใช้ สอยภายในโรงเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมถึงการประสาน หน่วยงาน องค์กร ชุมชน สร้างเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ และ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน 4.3.1 ผู้รับผิดชอบ คือ คณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้ง 4.3.2 ระยะเวลา คือ เดือนมีนาคม - เมษายน 4.3.3 ขั้นตอน 4.3.3.1 แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการ โดยการจัด กลุ่มเป็นแหล่งเรียนรู้ตามความถนัดและสนใจ 4.3.3.2 วางแผนการจัดสภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ ศูนย์ข้อมูลเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ สถานศึกษา 4.3.3.3 เสนอแผนการจัดสภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ ศูนย์ข้อมูลเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อผู้บริหาร สถานศึกษา 4.3.3.4 ดำเนินการจัดสภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ ศูนย์ข้อมูลเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงภายใน สถานศึกษา 4.3.3.5 ประเมินผลการจัดสภาพแวดล้อม แหล่ง เรียนรู้ ศูนย์ข้อมูลเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตาราง 25 (ต่อ)

รายการปฏิบัติ	แนวทางการพัฒนา
4. วิธีการดำเนินงาน	4.3.3.6 จัดทำรายงานผลการจัดสภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ ศูนย์ข้อมูลเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 4.3.3.7 กำกับดูแล ปรับปรุงสภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ ศูนย์ข้อมูลเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้มีความน่าสนใจอยู่เสมอ 4.4 จัดให้ผู้บริหาร ครู และนักเรียน เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง บ่มเพาะความมีเหตุผล พอประมาณกับศักยภาพของตน และสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ให้กับตนเอง 4.4.1 ผู้รับผิดชอบ คือ คณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้ง 4.4.2 ระยะเวลา คือ เดือนมีนาคม - เมษายน 4.4.3 ขั้นตอน 4.4.3.1 แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการ 4.4.3.2 วางแผนการเรียนรู้ของผู้บริหาร ครู และนักเรียนในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน 4.4.3.3 เสนอแผนการต่อผู้บริหารสถานศึกษา 4.4.3.4 ดำเนินการตามแผน และใช้กระบวนการ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) ร่วมในการขับเคลื่อนการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน 4.4.3.5 ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้บริหาร ครู และนักเรียนในการขับเคลื่อนการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน 4.4.3.6 จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานเพื่อเสนอผู้บริหารสถานศึกษา พิจารณาสั่งการในการดำเนินการในปีต่อไป 4.5 ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ และฟื้นฟูวัฒนธรรมท้องถิ่น ตลอดจนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ ต่อชุมชนและสังคมและเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต

ตาราง 25 (ต่อ)

รายการปฏิบัติ	แนวทางการพัฒนา
4. วิธีการดำเนินงาน	4.5.1 ผู้รับผิดชอบ คือ คณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้ง 4.5.2 ระยะเวลา คือ ตลอดปี 4.5.3 ขั้นตอน 4.5.3.1 แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการ 4.5.3.2 วางแผนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ และ ฟื้นฟูวัฒนธรรมท้องถิ่น ตลอดจนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม อันเป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม 4.5.3.3 เสนอแผนการกิจกรรมต่อผู้บริหาร สถานศึกษา 4.5.3.4 ดำเนินการตามแผนงานตามกลุ่มเป้าหมาย 4.5.3.5 ประเมินผลการมีส่วนร่วมของบุคลากรจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 4.5.3.6 จัดทำรายงานผลการมีส่วนร่วม พร้อม ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไปต่อผู้บริหารสถานศึกษา 4.5.3.7 ผู้บริหารสถานศึกษา พิจารณามอบหมาย ส่ง การเพื่อดำเนินการในครั้งต่อไป 4.6 ประเมินสภาพปัจจุบัน เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เกิดภาพ ความสำเร็จ 4.6.1 ผู้รับผิดชอบ คือ คณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้ง 4.6.2 ระยะเวลา คือ ตลอดปี 4.6.3 ขั้นตอน 4.6.3.1 แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการ 4.6.3.2 วางแผนการประเมินคุณภาพการขับเคลื่อน หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา 4.6.3.3 ดำเนินการประเมินคุณภาพในทุกมิติ 4.6.3.4 รายงานผลการประเมิน และข้อเสนอแนะการ ดำเนินงานแก้ไขต่อผู้บริหารสถานศึกษา

ตาราง 25 (ต่อ)

รายการปฏิบัติ	แนวทางการพัฒนา
4. วิธีการดำเนินงาน	4.6.3.5 ผู้บริหารพิจารณาสั่งการ ปรับปรุงแก้ไขการทำงานในครั้งต่อไป
5. การประเมินผล	5.1 ตรวจสอบแผนงานในการจัดภูมิทัศน์ของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น ตามแผนงาน และสภาพที่พบในปัจจุบัน 5.2 ตรวจสอบความสอดคล้องของแผนงานกับโครงการ หน้าที่ความรับผิดชอบและความสนใจในการจัดภูมิทัศน์ 5.3 สังเกตสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาที่ร่มรื่น น่าอยู่ ปลอดภัย มีแหล่งเรียนรู้ ศูนย์ข้อมูลและเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ 5.4 ตรวจสอบการจัดกิจกรรมการเสริมสร้างความรู้ให้กับผู้บริหาร ครู และนักเรียน ให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง 5.5 ภาพถ่าย หรือบันทึกการร่วมกิจกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากร นักเรียนในการอนุรักษ์ และฟื้นฟูวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต 5.6 เอกสารการดำเนินการประเมินการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา เพื่อปรับปรุง และพัฒนาสถานศึกษา ให้มีความน่าสนใจอยู่เสมอ

4. เงื่อนไขความสำเร็จ

4.1 ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลง สร้างทัศนคติที่ดี สร้างพลังใจ สร้างความเชื่อ (Mindset) เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา รวมถึงการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4.2 ผู้บริหาร คณะครู มีความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถประยุกต์สู่การเรียนการสอนในชั้นเรียน

4.3 สร้างครูแกนนำ และนักเรียนแกนนำในการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในวงกว้าง

4.4 การเรียนรู้ ฝึกฝน การถอดบทเรียนจากการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียนอย่าง

สม่ำเสมอ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่องการพัฒนาแนวทางการบริหารการจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 โดยผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย ซึ่งมีประเด็นสำคัญในการนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. สรุปผล
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผล

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.47$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้าน หลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.69$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน และลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 พบว่า ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา มีความจำเป็นมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามลำดับ

2. ผลการพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 ที่ได้พัฒนาขึ้นมีส่วนประกอบ 5 ส่วน ได้แก่ 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) กลไกการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของ

เศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา 4) แนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) 5) เงื่อนไขความสำเร็จ แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนา มีความเหมาะสมระดับมาก และได้ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ คือ การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ให้ประสบผลสำเร็จ ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานจากผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา สร้างทัศนคติที่ดี สร้างพลังใจ สร้างความเชื่อ (Mindset) เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา ผู้บริหาร คณะครู มีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรม สามารถประยุกต์สู่การเรียนการสอนในชั้นเรียน จนเป็นแบบอย่าง สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในวงกว้าง ใช้กระบวนการตามวงจรคุณภาพในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ตลอดจนการเรียนรู้ ฝึกฝน ถอดบทเรียนจากการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียนอย่างสม่ำเสมอ

อภิปรายผล

1. จากผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.47$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางมาก ยกเว้นด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.69$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน และลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 พบว่า ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา มีความจำเป็นมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งผลปรากฏเช่นนี้เพราะว่า การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา เป็นแนวทางสำคัญในการปลูกฝังเยาวชนให้มีภูมิคุ้มกันในยุคศตวรรษที่ 21 โดยสถานศึกษาได้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินงานของสถานศึกษาเริ่ม

ตั้งแต่การประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตลอดจนแผนพัฒนาการศึกษาชาติ ตั้งแต่ฉบับที่ 9 ซึ่งได้ริเริ่มดำเนินการในสถานศึกษามาแล้ว เพียงแต่ยังไม่ประสบผลสำเร็จตาม เป้าหมายที่กำหนดไว้คือ เพื่อให้คนไทยมีลักษณะเป็นคนไทยที่สมบูรณ์ มีวินัย มีทัศนคติและ พฤติกรรมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม มีความเป็นพลเมืองตื่นรู้ มีความสามารถในการปรับตัวได้ อย่างรู้เท่าทันสถานการณ์ มีความรับผิดชอบและทำประโยชน์ต่อส่วนรวม มีสุขภาพกายและใจที่ดีมี ความเจริญงอกงามทางจิตวิญญาณ มีวิถีชีวิตที่พอเพียงและมีความเป็นไทย”เพื่อนำสู่การพัฒนา ประเทศชาติที่ยั่งยืนได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559) โดยอาจเกิดจากกระบวนการบริหาร สถานศึกษา ไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทางการศึกษาอย่างเพียงพอ ไม่สอดคล้อง กับหลักการบริหารสถานศึกษา คือ กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อพัฒนา สมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน นับตั้งแต่บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรมและคุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกันกับความต้องการของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ที่อาศัยการควบคุม สิ่งแวดล้อมให้มีต่อบุคคล เพื่อให้บุคคลพัฒนาตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำรงชีวิตอยู่ (สุธรรม ธรรมทัศนานนท์, 2558) ถึงแม้ว่าความพอเพียงไม่เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัด การศึกษา แต่มีความสัมพันธ์ในเชิงของภาวะผู้นำ แนวคิดเรื่องความพอเพียงยังไม่ได้ถูกป้อนเข้าไปใน กระบวนการการศึกษาอย่างแท้จริง แนวคิดของความพอเพียงที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติมีผลกระทบทั้ง ในเชิงของการเปรียบเทียบ และการปฏิบัติสำหรับองค์กรทางการศึกษา และผู้นำองค์กรความพอเพียง ได้ (Bottery, 2012) สอดคล้องกับการวิจัยของสุนทร จงเพียร (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหาร สถานศึกษาพอเพียงในโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 การ วิจัยของ ศรีเรือน ยิ้มย่อง (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยนาท สิงห์บุรีและอ่างทอง การวิจัยของ รัตนา หลวงกลาง (2558) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 การวิจัยของ ทักษกร กรุณวงศ์ (2558) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางพัฒนาการดำเนินงานสถานศึกษาพอเพียง ของศูนย์ศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในจังหวัดกำแพงเพชร และการวิจัยของสินีนาถ นาคล่อ (2559) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบจังหวัดนครสวรรค์ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 ที่พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีการปฏิบัติงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกเป็นรายด้าน พบว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของรัตนา หลวงกลาง (2558) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหาร สถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 และสินีนาถ นาคล่อ (2559) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการ

พัฒนาสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบจังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 ที่พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยในการปฏิบัติมากกว่าด้านอื่น และด้านการบริหารจัดการ สถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยในการปฏิบัติน้อยที่สุด และขัดแย้งกับการวิจัยของสุนทร จงเพียร (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษาพอเพียงในโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ที่พบว่า ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยในการปฏิบัติสูงกว่าด้านอื่น การวิจัยของศรีเรือน ยิ้มย่อง (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยนาท สิงห์บุรีและอ่างทอง การวิจัยของทักษกร กรุณวงศ์ (2558) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางพัฒนาการดำเนินงานสถานศึกษาพอเพียง ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อธิษาศัยอำเภอในจังหวัดกำแพงเพชร ที่พบว่า ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยในการ ปฏิบัติสูงกว่าด้านอื่น และการวิจัยของมนธิชา วังวิภาค (2559) ที่พบว่า ด้านการพัฒนาบุคลากร ของสถานศึกษา มีปัญหาในการบริหารสถานศึกษาพอเพียงมากที่สุด

2. จากผลการพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียน พอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 ที่ได้พัฒนาขึ้นมี ส่วนประกอบ 5 ส่วน ได้แก่ 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) กลไกการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา 4) แนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) 5) เงื่อนไขความสำเร็จ แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหาร จัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ พบว่า ผลการประเมินความ เหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนา มีความเหมาะสมระดับมาก ซึ่งผลปรากฏเช่นนี้ เพราะว่า การพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สร้างขึ้น เป็น แนวทางที่เป็นการเปลี่ยนแปลงเล็กน้อย โดยผ่านลำดับขั้นตอนต่าง ๆ ไปสู่ระดับที่สามารถ ขยายตัวขึ้น เติบโตขึ้น มีการปรับปรุงให้ดีขึ้น และเหมาะสมกว่าเดิมหรืออาจก้าวหน้าไปถึงขั้นที่ อุดมสมบูรณ์เป็นที่น่าพอใจ (ปกรณั ปรียากร, 2538) โดยการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากสภาพ หนึ่งไปสู่อีกสภาพหนึ่งที่ดีกว่าเดิมอย่างเป็นระบบ หรือการทำให้ดีขึ้นกว่าสภาพเดิมที่เป็นอยู่อย่างเป็น ระบบ (ยุวัฒน์ วุฒิเมธี, 2526) โดยยึดหลักการบริหารสถานศึกษาตามวงจรคุณภาพ (PDCA) (อภิชา ประกอบแสง, 2555) โดยจะต้องเป็นการดำเนินงานของกลุ่มบุคคล เพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพทั้ง ความรู้ ความคิด ความสามารถ และความเป็นคนดี ซึ่งจะพัฒนาคนให้มีคุณภาพได้นั้น จะต้องมี การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อันประกอบด้วย การเรียนการสอน การวัดผล ประเมินผล การจัด สิ่งแวดล้อม อาคาร สถานที่ และพัสดุครุภัณฑ์ การสรรหาบุคคลเพื่อมาดำเนินการจัดกิจกรรมการ

เรียนการสอนในสถานศึกษา รวมถึงการปกครองนักเรียน เพื่อให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งการดำเนินการเหล่านี้เป็นภารกิจทางการบริหารการศึกษา (สุธรรม ธรรมทัศนานนท์, 2558) สอดคล้องกับการวิจัยของอดิสร บุญโนนแต่ (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบสำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 30 พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ระดับมาก และ สอดคล้องกับการวิจัยของ เขาวเรศ ใจทัต (2559) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามุกดาหาร พบว่า ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามุกดาหาร โดยผู้ทรงคุณวุฒิ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

นอกจากนี้ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 คือ การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ให้ประสบผลสำเร็จ ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานจากผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา สร้างทัศนคติที่ดี สร้างพลังใจ สร้างความเชื่อ (Mindset) เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนาผู้บริหาร คณะครู มีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมสามารถประยุกต์สู่การเรียนการสอนในชั้นเรียน จนเป็นแบบอย่าง สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในวงกว้าง ใช้กระบวนการตามวงจรคุณภาพในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ตลอดจนการเรียนรู้ ฝึกฝน ถอดบทเรียนจากการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียนอย่างสม่ำเสมอ โดยมีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายได้ดังนี้

2.1 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา มีแนวทางในการพัฒนาการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 คือ การสร้างความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากสื่อต่าง ๆ จัดประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นในการวางแผน กำหนดนโยบาย การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานทั่วไป และการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษา เพื่อนำสู่การปฏิบัติตามนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจของสถานศึกษา แผนงานทางวิชาการ การเงิน บริหารงานทั่วไป และบริหารงานบุคคล จัดให้มีการมอบหมายการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน กำกับดูแล ติดตามประเมินผล และนำผลการติดตามไปใช้ในการปรับปรุงในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริการจัดการสถานศึกษา ซึ่งผลปรากฏเช่นนี้เพราะว่า การบริหารสถานศึกษา เป็นการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งต้อง บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน นับตั้งแต่บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรมและคุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยม

ตรงกันกับความต้องการของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ที่อาศัยการควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีต่อบุคคล เพื่อให้บุคคลพัฒนาตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำรงชีวิตอยู่ (สุธรรม ธรรมทัศน์านนท์, 2558) ซึ่งต้องยึดวงจรคุณภาพ (PDCA) เป็นหลักในการบริหารสถานศึกษา (อภิชา ประกอบแสง, 2555) และมีขอบข่ายในการบริหารและการจัดการศึกษาสถานศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554ข) สอดคล้องกับการวิจัยของ เปรมฤทัย พงษ์พันธ์ (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกระบวนการเรียนการสอน และการบริหารจัดการ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 พบว่า การบริหารสถานศึกษาแบบอย่างตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาใช้แบบการบูรณาการไปในกระบวนการบริหารสถานศึกษา 3 ขั้นตอน คือ 1) กำหนดนโยบายการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยกำหนดไว้ในวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา 2) จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ 3) ขับเคลื่อนแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาผ่านโครงสร้างการบริหาร 4 งาน คือ งานบริหารวิชาการ งานบริหารทั่วไป งานงบประมาณ และงานบริหารบุคลากร สอดคล้องกับการวิจัยของ สาครมหาหิงค์ (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนากระบวนการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 พบว่า ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยดำเนินการสร้างความเข้าใจและความตระหนักให้แก่บุคลากรในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำ มีวิสัยทัศน์ มีความรู้ ความเข้าใจในหลักการ แนวคิด และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีเรือน ยิ้มย่อง (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท สิงห์บุรีและอ่างทอง พบว่า มีการปฏิบัติงานด้านงบประมาณตามแผนปฏิบัติงานประจำปีของสถานศึกษาให้ตรงตามความต้องการและสถานการณ์ที่เป็นจริง มีแผนงานด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน ส่วนคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมรับผิดชอบการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างจริงจัง สอดคล้องกับการวิจัยของ กังวาน ปัญญานิรมิต (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านเหลื่อมพิทยาสรรพ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 พบว่า 1) การบริหารวิชาการ มีการกำหนดนโยบายการจัดทำหลักสูตร การจัดทำสื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และการสร้างเครือข่ายและแลกเปลี่ยนเรียนรู้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) การบริหารงบประมาณ มีการวางแผนเงินงบประมาณด้วยความโปร่งใสและความรอบคอบ การติดตามและการสรุปรายงานผลการใช้งบประมาณที่ถูกต้อง และนำผลมาพัฒนาปรับปรุงให้เหมาะสม 3) การบริหารงานบุคคล มีการ

พัฒนาบุคลากรด้วยการศึกษาดูงาน การอบรมและการจัดกิจกรรมส่งเสริม สร้างขวัญและกำลังใจเพื่อพัฒนาครูหรือบุคคลต้นแบบตามวิถีแห่งความพอเพียง 4) การบริหารทั่วไป มีการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางกายภาพ การอนุรักษ์แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นการส่งเสริมความร่วมมือกับชุมชนในการจัดการศึกษา และการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และทักษะชีวิต สอดคล้องกับการวิจัยของ ปณิธาน เป็รื่องนนท์ (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษา ความพร้อมและความคาดหวังการปฏิบัติงานสถานศึกษาพอเพียงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 พบว่า โรงเรียนต้องกำหนดวิสัยทัศน์ให้ชัดเจนโดยทำเป็นนโยบายของโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทักษกร กรุณวงศ์ (2558) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางพัฒนาการดำเนินงานสถานศึกษาพอเพียง ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ควรส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแผนการปฏิบัติงาน และสนับสนุนการติดตามผลการดำเนินงาน ตามนโยบายอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ มนธิชา วงวิภาค (2559) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาพอเพียงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 พบว่า ควรประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปกำหนดเป็นนโยบายสู่การปฏิบัติแก่ผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อสามารถนำไปถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจให้แก่บุคลากรของสถานศึกษา บุคลากรของสถานศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษาสู่การปฏิบัติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุทธศาสตร์ ปะนามะทั่ง (2560) การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า 1) ควรวางแผนการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ โรงเรียนควรสนับสนุนให้บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องเห็นความถึงความสำคัญและมีความเข้าใจตรงกันตามแผนงานด้านการใช้แหล่งเรียนรู้ ประสานความร่วมมือกับบุคคลหลาย ๆ ฝ่ายโดยเน้นการมีส่วนร่วมวางแผนในการทำงาน เพื่อสร้างทีมบริหาร ร่วมวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้ให้บริการและผู้รับบริการ และควรสนับสนุนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของแหล่งเรียนรู้ 2) ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้ โรงเรียนควรนำแหล่งเรียนรู้ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมนั้น ควรมีการสำรวจแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้อง มีการเก็บรวบรวมข้อมูลการใช้แหล่งเรียนรู้ไปใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไขส่วนที่เป็นปัญหาและพัฒนาต่อยอดและเผยแพร่ผลงานในส่วนที่สมบูรณ์ 3) ด้านการวัดและการประเมินผล โรงเรียนได้กำหนดวิธีการ และเครื่องมือในการประเมินผลการนำแหล่งเรียนรู้ไปใช้อย่างหลากหลาย ผู้บริหารควรมีการประชุมบุคลากรภายในสถานศึกษาเพื่อระดมความคิด (Brain Storming) และดำเนินการสรุปผลรายงานผลหลังติดตามการ

ใช้แหล่งเรียนรู้ต่อผู้บริหารเมื่อสิ้นสุดโครงการ และจะต้องมีการประเมินโครงการเพื่อตรวจสอบความสำเร็จหรือความพอใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ รังสฤษฎ์ บุญอาจ (2561) ได้ศึกษาประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ พบว่า ด้านการบริหารงานบุคคล ต้องมุ่งเน้นการมอบหมายหน้าที่ของบุคลากรตามความเหมาะสมกับความรู้และความสามารถ จัดการกำกับดูแล ปฏิบัติตามแบบแผนของทางราชการ และจรรยาบรรณวิชาชีพ การส่งเสริมให้บุคลากร ได้เพิ่มพูนความรู้ด้านวิชาการต่าง ๆ อย่างรอบด้าน การเปิดโอกาสให้บุคลากรได้ประเมิน ผลการปฏิบัติงานที่ตนเองรับผิดชอบ 2) ด้านการบริหารงานทั่วไป ต้องมุ่งเน้นการพัฒนาระบบการให้บริการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เกิดความพึงพอใจต่อผู้มาขอรับบริการ การกำหนดแนวทางการพัฒนาองค์กรให้ครอบคลุมมีการประเมินผลและนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงพัฒนาสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย การจัดระบบข้อมูลข่าวสารของสถานศึกษา และการสนับสนุนอำนวยความสะดวกในการบริหารงานทุกฝ่าย 3) ด้านการบริหารงานงบประมาณ ต้องมุ่งเน้นการรายงานผลความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานตามระยะเวลาที่กำหนด การวิเคราะห์ผลการกำกับติดตามและนำมาปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงให้งานนั้น ๆ มีความสมบูรณ์มากขึ้น เปิดโอกาสให้ชุมชนหรือบุคคลภายนอกองค์กรที่มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการกำกับติดตามงานบริหาร

2.2 ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีแนวทางในการพัฒนาการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 คือ การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกำหนดในหลักสูตรสถานศึกษา จัดทำหน่วยการเรียนรู้ รวมถึงแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทุกชั้นเรียน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย การนิเทศ ติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ใช้กระบวนการ PLC เพื่อขจัดปัญหาในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง จัดทำ ผลิตและใช้สื่อการสอนที่มีประสิทธิภาพ ใช้วิธีการถอดบทเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2 เงื่อนไข 3 ห่วง 4 มิติ เพื่อให้เกิดการบ่มเพาะอุปนิสัยอยู่อย่างพอเพียงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งผลปรากฏเช่นนี้เพราะว่า ในการจัดหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นกระบวนการในการถ่ายทอดความรู้ไปสู่ผู้เรียน จึงต้องใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย สื่อการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสม รวมทั้งการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพทั้งความรู้ ความคิด ความสามารถ และความเป็นคนดี ซึ่งจะพัฒนาคนให้มีคุณภาพได้นั้น จะต้องมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อันประกอบด้วย การเรียนการสอน การวัดผล ประเมินผล การจัดสิ่งแวดล้อม อาคาร สถานที่ และพัสดุครุภัณฑ์ การสรรหาบุคคลเพื่อมาดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษา (สุธรรม ธรรมทัศนานนท์, 2554ก) สอดคล้องกับการวิจัยของ ปณิธาน เป็รื่องนนท์

(2556) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความพร้อมและความคาดหวังการปฏิบัติงานสถานศึกษาพอเพียง ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 พบว่า มีการวิเคราะห์หลักสูตรและวิเคราะห์ผู้เรียนเพื่อออกแบบหน่วยการเรียนรู้และออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทักษกร กรุณวงศ์ (2558) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางพัฒนาการดำเนินงานสถานศึกษาพอเพียง ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอใน จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระต่าง ๆ ให้ชัดเจนและเป็นไปตาม ความคาดหวัง และพัฒนาหลักสูตรปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้มีหน่วยการเรียนรู้เพิ่มขึ้น สอดคล้อง กับงานวิจัยของ อติศร บุญโนนแต่ (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานสู่ สถานศึกษาพอเพียงต้นแบบสำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 พบว่า ครูทุกคนจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และให้นักเรียนถอดบทเรียนจากการเรียนรู้บูรณาการ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับงานวิจัย เขาวเรศ ใจทัต (2559) ได้ศึกษาการ พัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพุกอาหาร พบว่า ควรบูรณาการจัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สู่สถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ โดยจัดการเรียนการสอนครบ ทั้ง 6 องค์ประกอบ เน้นให้ นักเรียนเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ มนธิชา วงวิภาค (2559) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาพอเพียงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 พบว่า จัดอบรมเชิงปฏิบัติ การเรื่องการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ครูทุกคน จัดทำระบบนิเทศติดตามส่งเสริมให้มีการใช้แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงที่สอดคล้องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมใน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการประสานความร่วมมือ ระหว่างสถานศึกษาและชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อังคณา วงศ์อ้าย (2559) แนวทางการ พัฒนาสถานศึกษาพอเพียงเพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้าน การศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 พบว่า มีหลักสูตร ที่สอดคล้องกับกับบริบทสถานศึกษาและชุมชน ครูต้องมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ หน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีที่หลากหลาย เหมาะสมทุก ระดับชั้น ทุกกลุ่มสาระ มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และนำผลไปปรับปรุงและพัฒนา สอดคล้อง กับงานวิจัยของ อริยะ สุวรรณปากแพรง (2560) ได้ศึกษาการขับเคลื่อนสถานศึกษาแบบอย่างการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกระบี่ พบว่า โดยการจัดบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในหน่วยการเรียนรู้แต่ละวิชาทุกวิชาใน

ทุกหลักสูตร ติดตามดูแลครูผู้สอนให้จัดทำ และใช้แผนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมปฏิบัติ คิดเป็น วิเคราะห์เป็น และใช้แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน พัฒนาสื่อการเรียนรู สร้างแหล่งเรียนรู้ร่วมกับภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้นักเรียนนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนิน ชีวิตประจำวัน

2.3 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีแนวทางในการพัฒนาการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัด การศึกษาท้องถิ่นที่ 12 คือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนกำหนดแผนงานพัฒนาผู้เรียน รวมถึงแนวทางการดูแลช่วยเหลือนักเรียน นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้บูรณาการผ่านการจัดกิจกรรม ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ชุมนุม รวมถึงกิจกรรมเพื่อสาธารณะประโยชน์ได้ ใช้การประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมหลักคำสอนทางศาสนา คุณธรรม จริยธรรมเข้าร่วมในการจัดกิจกรรม ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางในการเรียนรู้ ติดตาม ประเมินผลการเรียนรู้เพื่อทบทวน ปรับปรุงพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ให้ดีขึ้น เปิดโอกาสให้ชุมชน ประชาชนชาวบ้านในท้องถิ่นที่มีความรู้ความสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน รวมถึงการนำนักเรียนออกไปศึกษาเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน ซึ่งผลปรากฏเช่นนี้เพราะว่า ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนั้น เป็นกระบวนการในการถ่ายทอดความรู้ไปสู่ผู้เรียน ที่ครูผู้สอนและนักเรียนสามารถกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างอิสระ จึงมีความหลากหลาย และเหมาะสมอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนจะสอดแทรกแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งนอกจากความรู้ทางวิชาการแล้ว ผู้เรียนยังจะต้องมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพทั้งความรู้ ความคิด ความสามารถ และความเป็นคนดี ซึ่งจะพัฒนาคนให้มีคุณภาพได้นั้น จะต้องมีการปกครองนักเรียน เพื่อให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (สุธรรม ธรรมทัตตานนท์, 2554ก) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทักษกร กรุณวงศ์ (2558) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางพัฒนาการดำเนินงานสถานศึกษาพอเพียง ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัยาศัยอำเภอในจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรม และแนะแนว ระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน มีการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ มนธิชา วง วิภาค (2559) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาพอเพียงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 พบว่า กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่สนับสนุนการ ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทบทวน ติดตาม ประเมินผล รายงานผลการจัด กิจกรรม ปรับปรุงพัฒนากิจกรรมชุมนุม/ชมรม ให้ตรงตามความต้องการของผู้เรียนบริบทและ ศักยภาพของสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ อังคณา วงศ์อ้าย (2559) แนวทางการพัฒนา สถานศึกษาพอเพียงเพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 พบว่า ให้ผู้เรียน

ได้เรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง ให้ผู้เรียนได้ศึกษาดูงานจากโรงเรียนที่เป็นต้นแบบ และควรนำความรู้ไปบูรณาการให้สอดคล้องกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อริยะ สุวรรณปากแพรง (2560) ได้ศึกษาการขับเคลื่อนสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกระบี่ พบว่า ต้องกำหนดแผนงานสนับสนุน เสริมสร้าง และปลูกฝังให้มีความรู้ความเข้าใจตระหนักในคุณค่า เกิดจิตอาสา ติดตามผลการดำเนินงาน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถดำเนินชีวิตให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในขณะกำลังศึกษา

2.4 ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา มีแนวทางในการพัฒนาการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 คือ บุคลากรจะต้องได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีทัศนคติ แนวคิด สร้างพลังใจ สร้างความเชื่อ (Mindset) ปลูกฝังเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ฝึกอบรม ประชุมเชิงปฏิบัติการ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ศึกษาดูงานจากสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ ที่บุคลากรมีส่วนร่วมกำหนดกิจกรรม รูปแบบการพัฒนาตนเอง นำผลการฝึกอบรมสัมมนา ศึกษาดูงาน มาใช้ในการปฏิบัติงาน การปฏิบัติตน และพัฒนาต่อยอดความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรม เผยแพร่ขยายผลการพัฒนาสู่เพื่อนครูเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) ระหว่างกัน ซึ่งผลปรากฏเช่นนี้เพราะว่า การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นสิ่งสำคัญในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา เนื่องจาก ครูผู้สอน ทำหน้าที่เป็นสื่อกลาง ในการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ รวมถึงหลักการต่าง ๆ ไปสู่ผู้เรียน ผ่านกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ และความรู้อย่างลึกซึ้งจะสามารถถ่ายทอดความรู้ได้ดีกว่า ทำให้ผู้เรียน เรียนรู้ได้ดีกว่า จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการวางแผนทางการพัฒนาบุคลากรในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา โดยสถานศึกษาทุกแห่งจะต้องดำเนินการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การดำเนินการที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น (ราชกิจจานุเบกษา, 2550) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทักษกร กรุณวงศ์ (2558) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานสถานศึกษาพอเพียง ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ส่งเสริมให้บุคลากรได้เพิ่มพูนความรู้ เช่น การศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ ประชุมอบรม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับการวิจัยของ เขาวเรศ ใจทัต (2559) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร พบว่า การส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดทำแผนการสอนหน่วยการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการจัดอบรมครูและให้ครูศึกษาดูงานสถานศึกษาที่จัดการ

เรียนการสอนที่เป็นเลิศด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จัดหาสื่อแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสภาพสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ มนธิชา วงวิภาค (2559) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาพอเพียงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 พบว่า จัดทำแผนงานโครงการด้านกิจกรรมพัฒนาบุคลากรจัดให้มีผู้รับผิดชอบในการติดตามผลการดำเนินงาน ทบทวนการแต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบในการนิเทศติดตามผลการดำเนินงาน การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สินีนาถ นาคล่อ (2559) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบจังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 42 พบว่า บุคลากร สถานศึกษาควรสร้างความรู้ความเข้าใจ ตระหนักในคุณค่าของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการจัดประชุม อบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน ส่งเสริมสนับสนุนครู และบุคลากรทางการศึกษา ได้แสวงหาความรู้ ให้ความร่วมมือในการถ่ายทอดประสบการณ์ให้เพื่อนครูในสถานศึกษา นำสื่อหรือนวัตกรรมที่ได้จัดทำไว้แล้ว ขยายผลสู่ภายนอกสถานศึกษา และควรกำหนดให้มีแผนจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ จากนั้นนำผลสรุปการดำเนินงานมาปรับปรุง พัฒนาให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ อังคณา วงศ์อ้าย (2559) แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาพอเพียงเพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 พบว่า จัดกิจกรรมพัฒนาบุคลากรให้ดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้บุคลากรไปอบรมหรือทัศนศึกษาในแหล่งการเรียนรู้ที่ดีเด่น รวมถึงจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ติดตาม ส่งเสริม สนับสนุนสร้างเครือข่าย สอดคล้องกับงานวิจัยของ อติศร บุญโนนแต่ (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานสู่สถานศึกษาพอเพียงต้นแบบสำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 30 พบว่า มีการประชุมครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อสร้างความตระหนัก และนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษา และการจัดการศึกษาทุกมิติ สนับสนุนให้บุคลากรน้อมนำหลักคิดและหลักปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา และพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนเป็นสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบ มีการถ่ายทอดประสบการณ์และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเผยแพร่ความรู้ จัดระบบเปิดโอกาสให้สถานศึกษาอื่นมาศึกษาดูงาน โดยการสร้างเครือข่ายและขยายผลสู่โรงเรียนเครือข่าย และจัดทำข้อตกลงในการพัฒนางาน และเงื่อนไขความสำเร็จ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อริยะ สุวรรณปากแพรง (2560) ได้ศึกษาการขับเคลื่อนสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกระบี่ พบว่า มีวางแผนงาน ดำเนินงาน ติดตามผล ปรับปรุงการดำเนินงาน ในการส่งเสริมให้พัฒนาบุคลากร สร้างความรู้ความเข้าใจ เพื่อให้มีคุณลักษณะแห่ง

ความพอเพียงอย่างต่อเนื่อง และเป็นแบบอย่างของความพอเพียงให้กับคณะครู บุคลากร นักเรียน และชุมชน

2.5 ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ มีแนวทางในการพัฒนาการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 คือ ระดมความคิดเห็นในการจัดภูมิทัศน์ของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น จัดทำแผนงาน โครงการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบและความสนใจในการจัดภูมิทัศน์ พัฒนาสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้มีความปลอดภัย สะอาด ร่มรื่น จัดแหล่งเรียนรู้ ฐานการเรียนรู้ ศูนย์ข้อมูลการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เน้นการออกแบบพื้นที่ใช้สอยภายในโรงเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมถึงการประสานหน่วยงาน องค์กร ชุมชน สร้างเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน จัดให้ผู้บริหาร ครู และนักเรียน เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง บ่มเพาะความมีเหตุผล พอประมาณกับศักยภาพของตน และสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ให้กับตนเอง ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ และฟื้นฟูวัฒนธรรมท้องถิ่น ตลอดจนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสังคมและเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต ประเมินสภาพปัจจุบันเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เกิดภาพความสำเร็จ ซึ่งผลปรากฏเช่นนี้เพราะว่า การบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เมื่อสำเร็จแล้วจะส่งผลให้เกิดภาพความสำเร็จที่เกิดขึ้นกับสถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหาร มีความคล่องตัว รวดเร็วและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษาชุมชนท้องถิ่นและประเทศชาติ มีระบบการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ มีการรวบรวมและจัดระบบข้อมูลวางแผน และดำเนินการตามแผนการศึกษากฎหมาย กฎและระเบียบที่เกี่ยวข้อง ใช้การบริหารที่เน้นการมีส่วนร่วม มีการจัดระบบบัญชีให้ครบถ้วนถูกต้อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) สอดคล้องกับการวิจัยของ เชาวเรศ ใจทัด (2559) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร พบว่า จัดหาสื่อแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสภาพสถานศึกษา พัฒนาห้องสมุดห้องปฏิบัติการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อังคนาวงศ์อ้าย (2559) แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาพอเพียงเพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 พบว่า จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เตรียมพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ต้องจัดให้มีการกำกับ ติดตาม ส่งเสริม และให้ความสำคัญ และจัดกิจกรรมเปิดบ้านวิชาการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อติศร บุญโนนแต่ (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานสู่สถานศึกษาพอเพียงต้นแบบสำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษา เขต 30 พบว่า จัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพ พัฒนาสภาพแวดล้อมให้สะอาด ร่มรื่น สวยงาม จัดเป็นแหล่งเรียนรู้ สร้างฐานการเรียนรู้ แผนผังแสดงแหล่งเรียนรู้ จัดให้มีห้องศูนย์รวม ข้อมูลการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาแต่งตั้งครูและนักเรียนแกนนำ แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้เพื่อรับผิดชอบฐานการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจัดทำ สื่อ และผู้รับผิดชอบในการปรับใช้อาคารสถานที่สภาพแวดล้อม เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชน เพื่อเสริมสร้างอุปนิสัยอยู่อย่างพอเพียงทั้งภายในและภายนอก สถานศึกษา ผู้บริหารต้องมี ภาวะความเป็นผู้นำ เป็นแบบอย่างในการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สร้าง แรงจูงใจรักและศรัทธาในการดำเนินงานสู่สถานศึกษาพอเพียงต้นแบบ และผู้บริหาร คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานชุมชน มีจิตอาสา มุ่งมั่น ท่วมเท เสียสละ เพื่อสร้างจิตอาสาให้เกิด กับผู้เรียนในการใฝ่เรียนรู้ด้วยตนเองตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้สำเร็จ สอดคล้องกับ งานวิจัยของ สายันต์ เขียวบริสุทธิ (2557) แนวทางการพัฒนาการบริหารตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 พบว่า ผู้บริหารควรคำนึงถึงความคุ้มค่าของการใช้งบประมาณ เวลา วัสดุอุปกรณ์ตลอดจน ประโยชน์ที่ได้รับ ควรคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ ควรมีการประเมินโครงการโดยใช้หลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดความคุ้มค่าต่อองค์กร ควรยึดหลักความพอประมาณมาเป็น แนวทางปฏิบัติให้ชัดเจน ในทุกเรื่องอย่างเป็นระบบ ควรมีการประชุมระดมสมองผู้บริหาร สถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ อริยะ สุวรรณปากแพรก (2560) ได้ศึกษา การขับเคลื่อนสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกระบี่ พบว่า กำหนดเป็นนโยบายในการบริหารสถานศึกษา มุ่งให้ ผู้บริหารและบุคลากร นักเรียนทุกคนปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็น สถานศึกษาที่มีบุคลากรรักสามัคคี อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ช่วยเหลือกัน พึ่งพาอาศัยได้ตามสมควร

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ผลจากการศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางมาก ยกเว้นด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยด้านการบริหารจัดการ สถานศึกษามีค่าเฉลี่ยในการดำเนินงานน้อยที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา ควรให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานได้มีโอกาสในการจัดทำนโยบาย รวมถึงการบริหารสถานศึกษามากยิ่งขึ้น

1.2 ผลจากการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 พบว่า ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา มีความต้องการมากที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษา จึงควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรเพื่อให้สามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจสู่การจัดการเรียนการสอน การทำงาน และการดำเนินชีวิตประจำวัน

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรของสถานศึกษา รวมถึงผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) ทั้ง 5 ด้าน ไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ รวมถึงประสิทธิผลในการทำงานมากยิ่งขึ้น

1.4 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดการเตรียมความพร้อมให้สถานศึกษา ให้มีศักยภาพในการเป็นโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

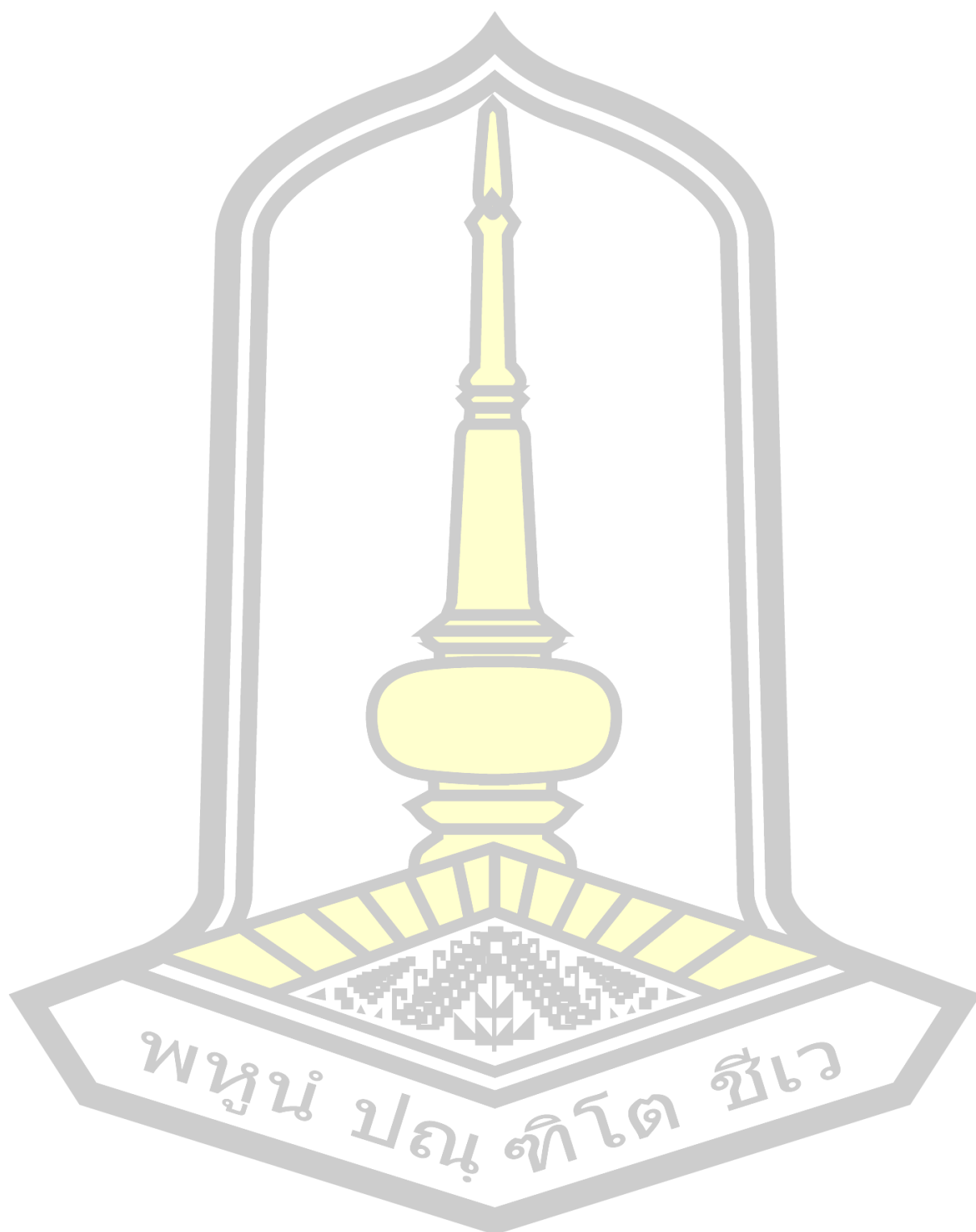
2.1 ควรศึกษาและพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 ในโรงเรียนท้องถิ่นรูปแบบอื่น ๆ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด เมืองพัทยา และกรุงเทพมหานคร

2.2 ควรศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) เพื่อเป็นข้อมูลในนำไปใช้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพต่อไป

2.3 ควรศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12

พหุ ประถมศึกษา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล ภูประเสริฐ. (2545). *รูปแบบการบริหารและการจัดการศึกษาแบบกระจายอำนาจ*. กรุงเทพฯ: อรรถพลการพิมพ์.
- กรแก้ว จันทาษา. (2552). *การสนทนากลุ่ม*. [ออนไลน์]. ได้จาก: <https://home.kku.ac.th/korcha/dis1.html>. [สืบค้นเมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2561].
- กรมกิจการเด็กและเยาวชน. (2559). *ขอความร่วมมือในการจัดส่งแบบสอบถามแก่กลุ่มเป้าหมายตามโครงการศึกษาการจัดทำสถานการณ์และสำรวจข้อมูลการใช้มาตรฐานคุณย่เด็กเล็กแห่งชาติ*. หนังสือที่ พม 0303/ว5165.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2548). *การบริหารงานบุคคลครูและบุคลากรทางการศึกษาท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2553). *ผลการคัดเลือกสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ปี 2552*. หนังสือที่ มท 0893.2/ว138.
- _____. (2554). *การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา*. หนังสือที่ มท 0893.2/ว1546.
- _____. (2559ก). *การประเมินสถานศึกษาพอเพียงเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา ปี 2559*. หนังสือที่ มท 0816.3/ว1574.
- _____. (2559ข). *คู่มือแนวทางการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.
- _____. (2559ค). *โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.
- _____. (2560). *สรุปข้อมูล อปท ทั่วประเทศ*. [ออนไลน์]. ได้จาก: <http://www.dla.go.th/work/abt/summarize.jsp>. [สืบค้นเมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม 2561].
- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2559). *การปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง*. [ออนไลน์]. ได้จาก: http://www.moac.go.th/ewt_news.php?nid=4103&filename=index. [สืบค้นเมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2561].
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2554ก). *คู่มือการประเมินสถานศึกษาพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ระดับ : การศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ*. [ออนไลน์]. ได้จาก: [http://www.secondary41.go.th/doc/pp/evabook_pp\(1\).pdf](http://www.secondary41.go.th/doc/pp/evabook_pp(1).pdf). [สืบค้น 11 กันยายน 2018].
- _____. (2554ข). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2559). *แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- กังวาน ปัญญาภิรมิต. (2556). *การบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านแหลมพิทยาสรรพ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- คณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. (2548). *การสร้างขบวนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์.
- คมศร วงษ์รักษา. (2540). *การเปรียบเทียบคุณภาพและความสอดคล้องของเทคนิคการจัดเรียงลำดับความสำคัญที่อิงโมเดลความแตกต่างในการประเมินความต้องการจำเป็น*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ครรชิต มาลัยวงศ์. (2560). *เทคโนโลยีการบริหารการศึกษา*. [ออนไลน์]. ได้จาก: http://www.drkanichit.com/general_articles/articles/general_24.html. [สืบค้นเมื่อวันที่ 2 มกราคม 2561].
- จารวัฒน์ สองเมือง. (2559). *การบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21*. [ออนไลน์]. ได้จาก: <https://www.deepsouthwatch.org/node/8009>. [สืบค้นเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2561].
- จิราภรณ์ แผลงประพันธ์. (2555). *แนวโน้มปัญหาเด็กซ้บซ้อนขึ้น ทีดีอาร์ไอจ้รัฐยอมรับข้อมูล-ปรับวิธีแก้ไข*. [ออนไลน์]. ได้จาก: http://m.prachachat.net/news_detail.php?newsid=1352948048. [สืบค้น 12 มกราคม 2561].
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2559). *พระราชดำรัสเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง*. [ออนไลน์]. ได้จาก: <http://www.cca.chula.ac.th/protocol/sufficiency-economy.html>. [สืบค้น 12 มกราคม 2561].
- ฉลองภพ สุสังกรกาญจน์. (2559). คลังสมองกับมายาคติของ “ความรู้”: กรณีศึกษาสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. *วารสารการบริหารท้องถิ่น*, 9(2), 1-17.

- ชาย โพธิ์สิตา. (2550). *ศาสตร์และศิลป์แห่งวิจัยเชิงคุณภาพ*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง.
- เขาวเรศ ใจทัต. (2559). *การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ณัฐพันธ์ เจริญนันท์. (2547). *พฤติกรรมองค์กร*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ทักษกร กรุณวงศ์. (2558). *แนวทางพัฒนาการดำเนินงานสถานศึกษาพอเพียงของศูนย์การศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในจังหวัดกำแพงเพชร*. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญา ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ กำแพงเพชร.
- ทิตินา แคมมณี. (2558). *ถอดรหัสปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การสอนกระบวนการคิด*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีระ รุญเจริญ. (2546). *การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: บริษัทสำนักพิมพ์ข้าวพอง จำกัด.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- เบญจ พรพลธรรม. (2558). *การสนทนากลุ่ม (Focus group)*. [ออนไลน์]. ได้จาก: <http://rcim.rmutr.ac.th/wp-content/uploads/2016/02/research-KM-2.-58.pdf>. [สืบค้นเมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2561].
- ปกรณ ปรียากร. (2538). *ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: สามเจริญพานิช.
- ปณิธาน เปรื่องนนท์. (2556). *การศึกษาความพร้อมและความคาดหวังการปฏิบัติงานสถานศึกษาพอเพียงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ประทาน ศงสุทธิศึกษากร. (2535). *การปกครองท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- ปรัชญา เวสารัชช์. (2554). *หลักการจัดการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- ปรียานุช ธรรมปิยา. (2555). *วิกฤตเศรษฐกิจ 2540 กับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ปรียานุช ธรรมปิยา. (2558). *การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ศูนย์การพิมพ์เพชรรุ่ง.

- เปรมฤทัย พงษ์พันธ์. (2555). การบริหารสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกระบวนการเรียนการสอน และการบริหารจัดการ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- เปลื้อง ณ นคร. (2560). แปล ไทย-ไทย อ.เปลื้อง ณ นคร. [ออนไลน์]. ได้จาก: <http://dictionary.sanook.com/search/dict-th-th-pleang/แนวทาง>. [สืบค้นเมื่อวันที่ 10 กันยายน 2561].
- พระครูสังฆรักษ์ไชยรัตน์ ชยรัตน. (2558). การบริหารการศึกษา. วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอภัยภูเบศร์, 4(2), 320-325.
- ภาวิตา ธาราศรีสุทธิ และวิบูลย์ ไตวณะบุตร. (2542). หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มนธิชา วรกิจ. (2559). แนวทางการบริหารสถานศึกษาพอเพียงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2546). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษาหน่วยที่ 9-12. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- มูลนิธิชัยพัฒนา. (2559). เศรษฐกิจพอเพียง. [ออนไลน์]. ได้จาก: http://www.chaipat.or.th/site_content/34-13/3579-2010-10-08-05-24-39.html. [สืบค้นเมื่อวันที่ 10 มกราคม 2561].
- มูลนิธิยุวสถิรคุณ. (2560). ความหมายและคำอธิบายหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. [ออนไลน์]. ได้จาก: <http://www.sufficiencyeconomy.org/sufficiency-meaning>. [สืบค้นเมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2561].
- ยุทธศาสตร์ ปะนามะทั้ง. (2560). การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- รังสฤษฎ์ บุญอาจ. (2561). ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- รัตน์ะ บัวสนธ์. (2551). วิจัยเชิงคุณภาพทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คำสมัย.

- รัตน์า หลวงกลาง. (2558). แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2. *วารสารศึกษาศาสตร์*, 9(พิเศษ), 589–600.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2550). *กำหนดเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550*. เล่ม 124 ตอนที่ 24 ก, หน้า 29–36.
- _____. (2560). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560*. เล่ม 1 ตอนที่ 40 ก, หน้า 1–90.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- วรวิมล โรมรัตน์พันธ์. (2560). *การสนทนากลุ่ม*. [ออนไลน์]. ได้จาก: http://www.priv.nrct.go.th/ewt_dl.php?nid=1182. [สืบค้นเมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2561].
- วศิน โคมุท. (2560). *การจัดการศึกษาท้องถิ่น*. [ออนไลน์]. ได้จาก: <http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=การจัดการศึกษาท้องถิ่น>. [สืบค้นเมื่อวันที่ 2 มกราคม 2561].
- ศรีเรือน ยิ้มย่อง. (2556). *การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท สิงห์บุรีและอ่างทอง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- เศรษฐกิจพอเพียงดอทเน็ต. (2559). *พระราชดำรัสเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง*. [ออนไลน์]. ได้จาก: <http://เศรษฐกิจพอเพียง.net/พระราชดำรัสเศรษฐกิจพอเพียง.html>. [สืบค้นเมื่อวันที่ 2 มกราคม 2561].
- สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย. (2555). *ยุคเครื่องการศึกษาไทย: สู่การศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง*. [ออนไลน์]. ได้จาก: <http://thaipublica.org/2012/02/ammara-reform-of-education>. [สืบค้นเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2561].
- สนธยา พลศรี. (2547). *ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สาคร มหาหิงค์. (2555). *การพัฒนากระบวนการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สายันต์ เขียวบริสุทธ์. (2557). *แนวทางการพัฒนาการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. (2553). *การสนทนากลุ่ม*. [ออนไลน์]. ได้จาก:

<http://www.vijai.org/>. [สืบค้น 30 ธันวาคม 2561].

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2552). *คู่มือประเมินสถานศึกษาแบบอย่างการจัดการเรียนการสอนและบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ปีงบประมาณ 2552*.

กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). *ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจูรี.

_____. (2555). *จากปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติกว่า 1 ทศวรรษ*. กรุงเทพฯ: บริษัท ดาวฤกษ์ คอมมูนิเคชั่น จำกัด (หนึ่งในกลุ่มบริษัททีเอ็ม).

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2545). *ปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: บุญศิริการพิมพ์.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *รายงานการติดตามการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปี 2551*. กรุงเทพฯ: เพลลิน สตูดิโอ.

_____. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

สำนักบริหารการมัธยมศึกษาตอนปลาย กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). *แนวทางการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21*. [ออนไลน์]. ได้จาก: https://webs.rmutl.ac.th/assets/upload/files/2016/09/20160908101755_51855.pdf. [สืบค้นเมื่อวันที่ 22 มกราคม 2561].

สินีนาด นาคล่อ. (2559). *แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบจังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

สุธรรม ธรรมทัศนานนท์. (2554ก). *หลักการ ทฤษฎีและแนวทางปฏิบัติทางการบริหารการศึกษา*. มหาสารคาม: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

_____. (2554ข). *หลักการ ทฤษฎี และนวัตกรรมการบริหารการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2).

มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

_____. (2558). *หลักการ ทฤษฎี และการปฏิบัติทางการบริหารและพัฒนาการศึกษา*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

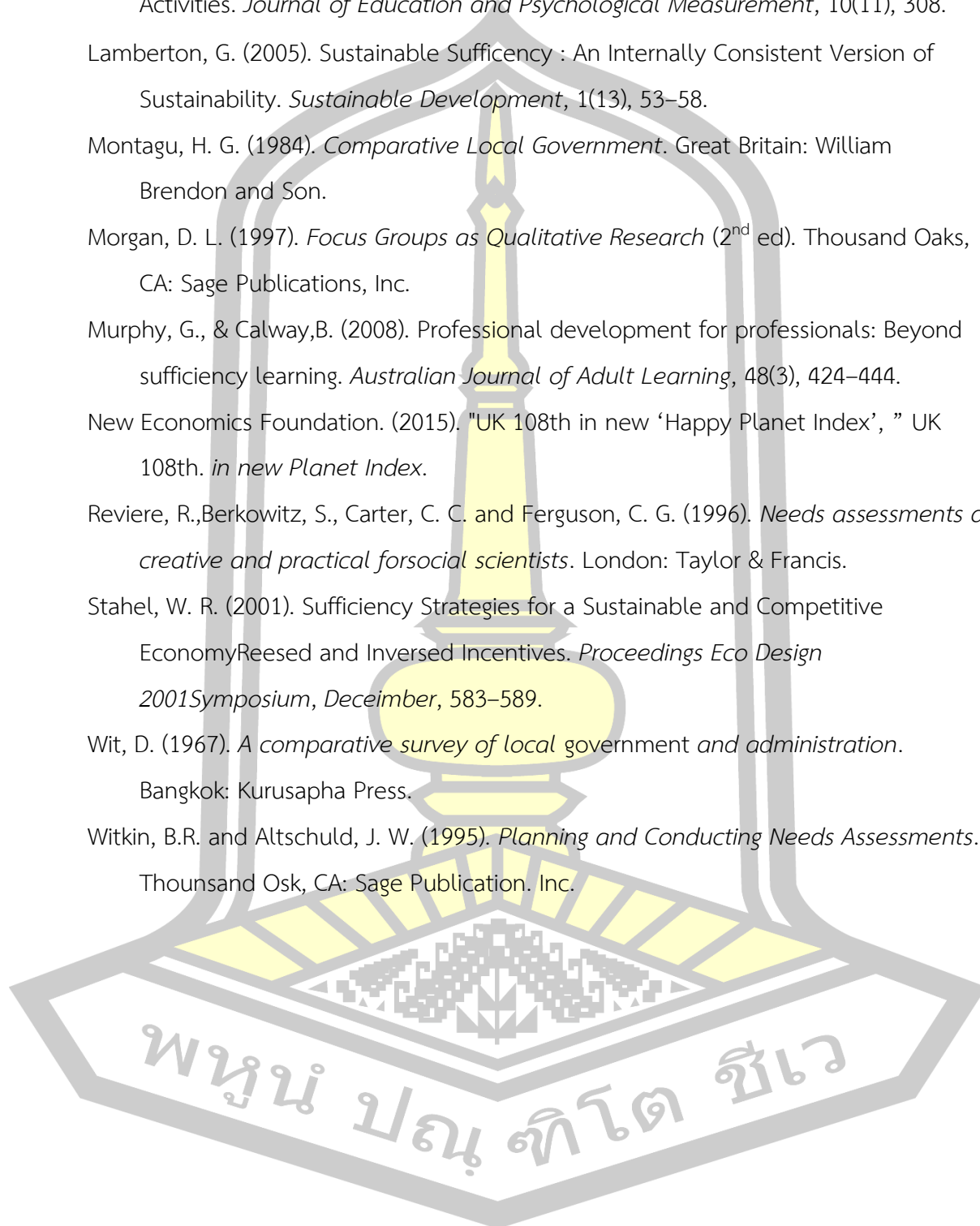
สุนทร จงเพียร. (2556). *การบริหารสถานศึกษาพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

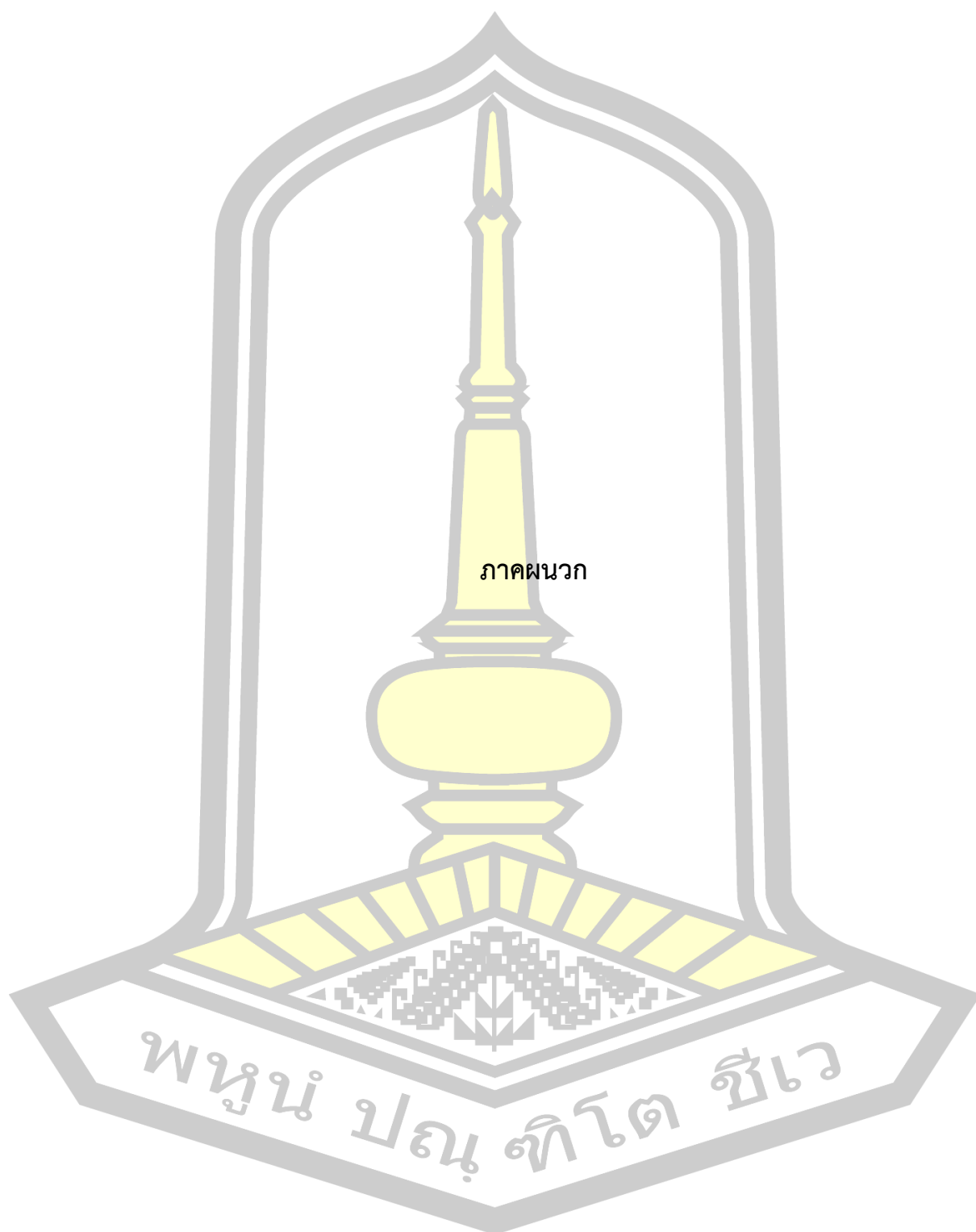
สุนันทา เลานันท์. (2531). *การพัฒนาองค์กร*. กรุงเทพฯ: รุ่งวัฒนา.

สุรพล พุฒคำ. (2544). *การบริหารสถานศึกษา*. ลพบุรี: สถาบันราชภัฏเทพสตรี.

- สุวิมล ว่องวาณิช. (2548). *การประเมินความต้องการจำเป็น*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2550). *การประเมินความต้องการจำเป็น* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อดิสร บุญโนนแต่. (2559). *การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานสู่สถานศึกษาพอเพียงต้นแบบสำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อภิชัย ธิณทัฬ. (2555). *กระบวนการพัฒนาองค์กร*. [ออนไลน์]. ได้จาก: <https://www.gotoknow.org/posts/208240>. [สืบค้น 3 มกราคม 2561].
- อภิชา ประกอบแสง. (2555). *PDCA วงจรการบริหารงานคุณภาพ*. [ออนไลน์]. ได้จาก: <http://colacooper.blogspot.com/2012/09/pdca.html>. [สืบค้น 1 กุมภาพันธ์ 2561].
- อริยะ สุวรรณปากแพรง. (2560). *การขับเคลื่อนสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกระบี่*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา.
- อังคณา วงศ์อ้าย. (2559). *แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาพอเพียงเพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Bottery, M. (2012). Leadership, the logic of sufficiency and the sustainability of education. *Education Management Administration & Leadership*, 40(4), 449–463.
- Calkins, P. (2009). Sufficiency economy matrices: Multi-period optimization for local development planners. *Journal of Economics and Management*, 5(2), 305–332.
- Campbell, B. J. (1979). *Understanding information system foundation for control*. New Delhi: Prentice – Hall of India.
- Good, C. V. (1973). *Dictionary of education*. New York: McGraw-Hill.
- Gulick, L. and Urwick, L. (1937). *Paper on the Science of Administration*. Clifton: Augustus M. Kelley.
- Jesse. B. (1999). *Essentials of Psychological Testing*. New York: Harper & Row.
- Kaufman, R., & English, F. W. (1981). *Need assessment concept and application* (3rd ed). New York: Education Technology.
- Koontz, H and Odonnell, C. (2001). *Essentials of Management*. New York: McGrawYHill.

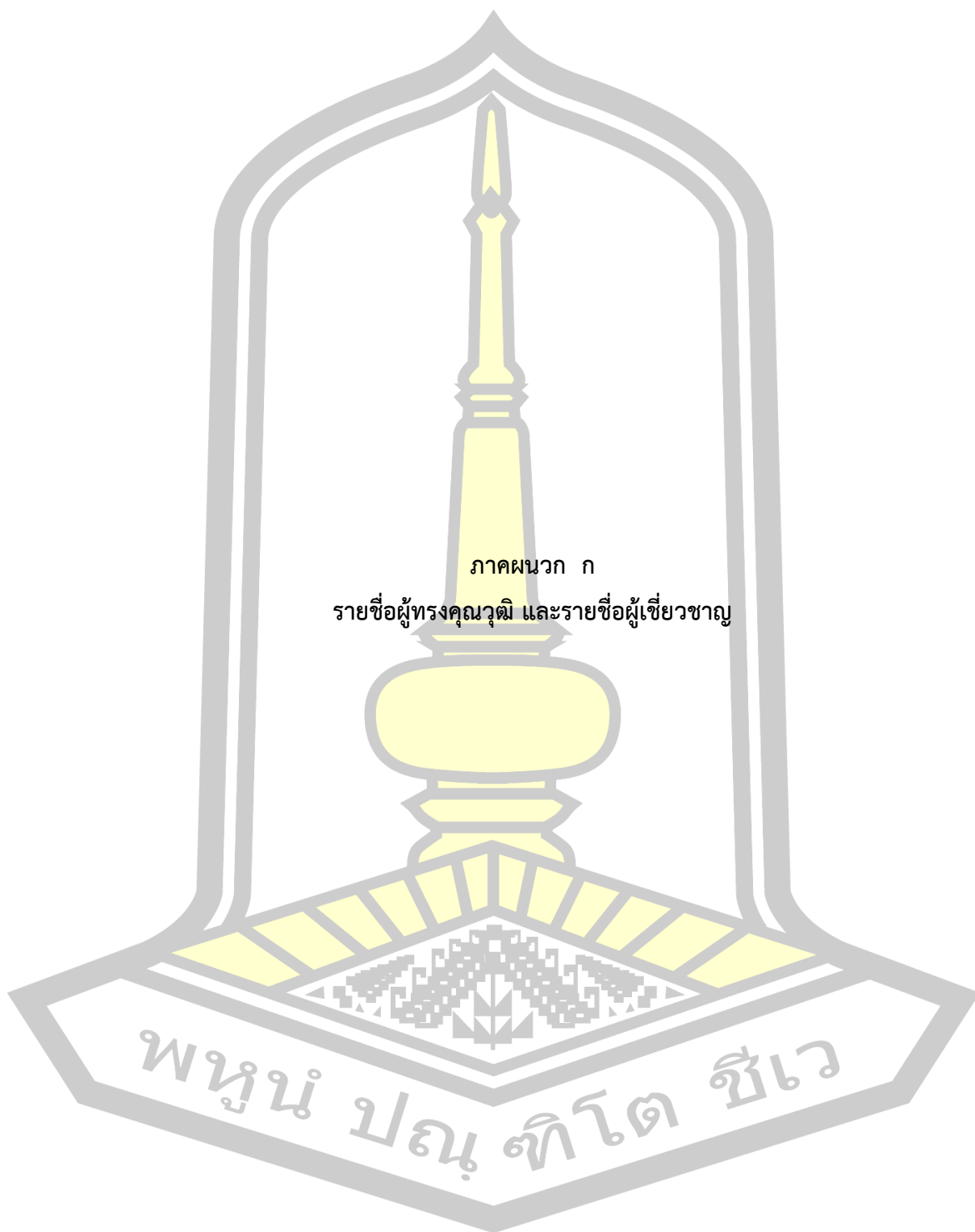
- Krejcie, R. V., and Morgan, D. W. (1970). Determining Sampling Size for Research Activities. *Journal of Education and Psychological Measurement*, 10(11), 308.
- Lamberton, G. (2005). Sustainable Sufficiency : An Internally Consistent Version of Sustainability. *Sustainable Development*, 1(13), 53–58.
- Montagu, H. G. (1984). *Comparative Local Government*. Great Britain: William Brendon and Son.
- Morgan, D. L. (1997). *Focus Groups as Qualitative Research* (2nd ed). Thousand Oaks, CA: Sage Publications, Inc.
- Murphy, G., & Calway, B. (2008). Professional development for professionals: Beyond sufficiency learning. *Australian Journal of Adult Learning*, 48(3), 424–444.
- New Economics Foundation. (2015). "UK 108th in new 'Happy Planet Index', " UK 108th. *in new Planet Index*.
- Reviere, R., Berkowitz, S., Carter, C. C. and Ferguson, C. G. (1996). *Needs assessments a creative and practical for social scientists*. London: Taylor & Francis.
- Stahel, W. R. (2001). Sufficiency Strategies for a Sustainable and Competitive Economy Reversed and Inversed Incentives. *Proceedings Eco Design 2001 Symposium, December*, 583–589.
- Wit, D. (1967). *A comparative survey of local government and administration*. Bangkok: Kurusapha Press.
- Witkin, B.R. and Altschuld, J. W. (1995). *Planning and Conducting Needs Assessments*. Thousand Osk, CA: Sage Publication. Inc.

ภาคผนวก

พหุ ประจักษ์ ชาติ ชัยเว

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ และรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

พหุมนั ปณุ ทิโต ชีเว

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

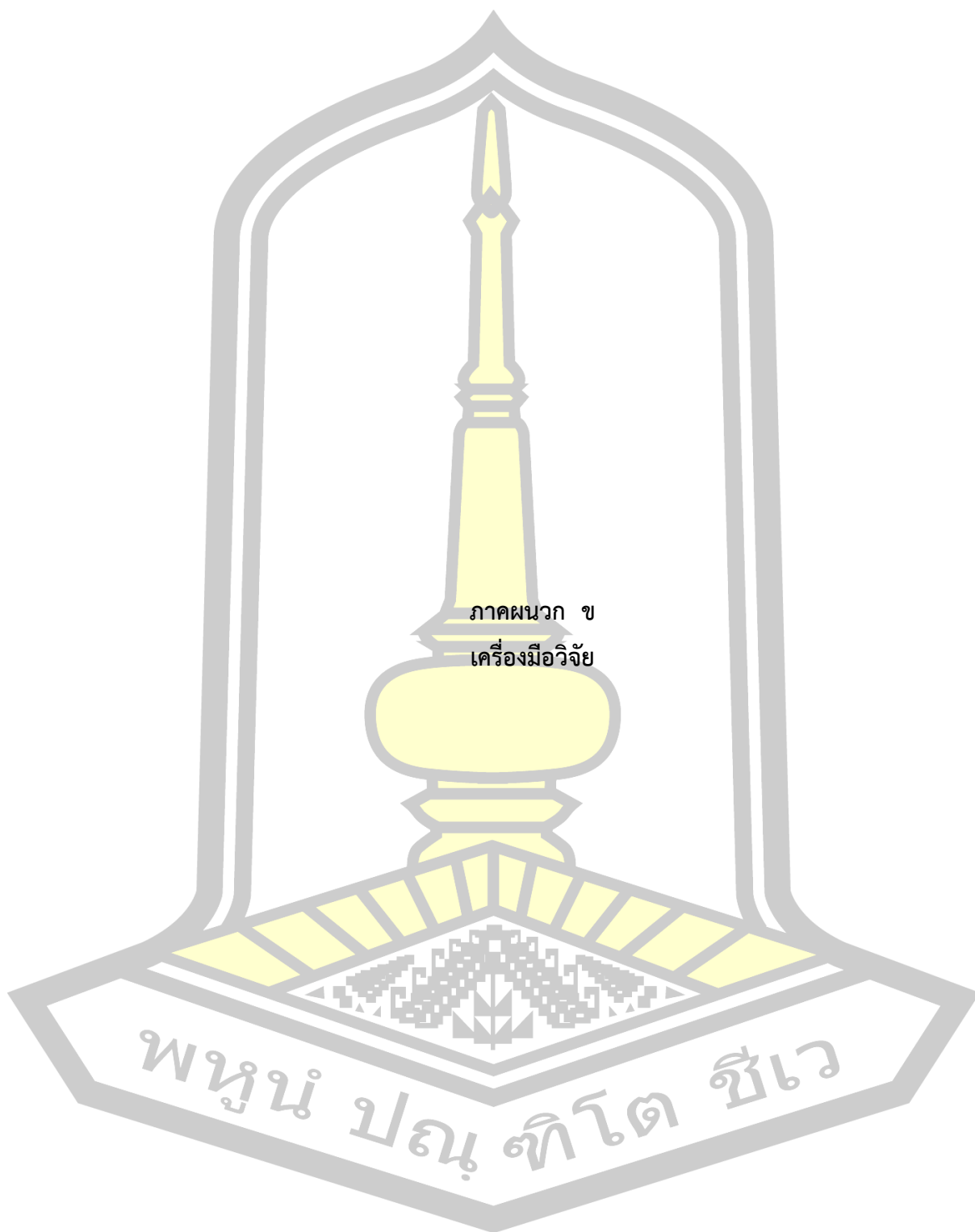
1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชชัย จิตรนนท์
อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2. ดร.สมปอง มาตย์แท่น
ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาลบูรพาพิทยาคาร อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
3. นายจักรพันธ์ เศษสรรพ
ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ เทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
4. นายวีระศักดิ์ ดอนละคร
ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาลโพธิ์ศรี อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
5. นางพัชรี ภูนาคพันธ์
ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาลสามัคคีวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมร่างการพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัด
การศึกษาท้องถิ่นที่ 12

1. ดร.กมล ตราชู
อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ปร.ด.สาขาวิชาการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม อำเภอ จังหวัดมหาสารคาม
2. ดร.ปราณี รัตนธรรม
ผู้อำนวยการโรงเรียนนาเชือกพิทยาสรรค์ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
3. นางธนิศา กุลสุวรรณ
อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไร อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด
4. ดร. วดี แคนสุข
ศึกษานิเทศชำนาญการพิเศษ องค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม อำเภอเมือง
จังหวัดมหาสารคาม
5. นายชัยยนต์ ผือโย
ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนเสื่อโก้วพิทยาสรรค์ อำเภอวาปีปทุม จังหวัด
มหาสารคาม
6. นายไสว ประภาศรี
ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ เทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
7. นายจักรพันธ์ เศษสรรพ
ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ เทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัด
มหาสารคาม

ภาคผนวก ข
เครื่องมือวิจัย

พหุณฺ์ ปณฺุ ทิโต ชีเว

แบบสอบถามชุดที่.....

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียง
ท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12

คำชี้แจง

แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการ
บริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัด
เทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 แบ่งเป็น 2 ตอน จำนวน 12 หน้า

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check
list) ในประเด็น ได้แก่ ตำแหน่ง, ประสบการณ์บริหาร / การสอน และวุฒิการศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความ
ต้องการจำเป็นของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น)
สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 ของผู้บริหารสถานศึกษาและครู
ผู้รับผิดชอบงานโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น โดยครอบคลุมองค์ประกอบของโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่นทั้ง
5 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา
2. ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
4. ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา
5. ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ

โปรดพิจารณาข้อความในแต่ละข้อความว่า โรงเรียนของท่านมีสภาพปัจจุบันและ
สภาพอันพึงประสงค์ตามความคิดเห็นของท่านอยู่ระดับใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องสภาพ
ปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12
ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5 หมายถึง	สภาพปัจจุบันหรือสภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด
4 หมายถึง	สภาพปัจจุบันหรือสภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก
3 หมายถึง	สภาพปัจจุบันหรือสภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับปานกลาง
2 หมายถึง	สภาพปัจจุบันหรือสภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อย
1 หมายถึง	สภาพปัจจุบันหรือสภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อ	การบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น)	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์						
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		
	ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา												
1	สถานศึกษานำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงมาใช้ในการจัดทำแผนงาน		✓					✓					

แบบประเมินแบบสอบถาม

เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง ด้านหน้า หรือหลังข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

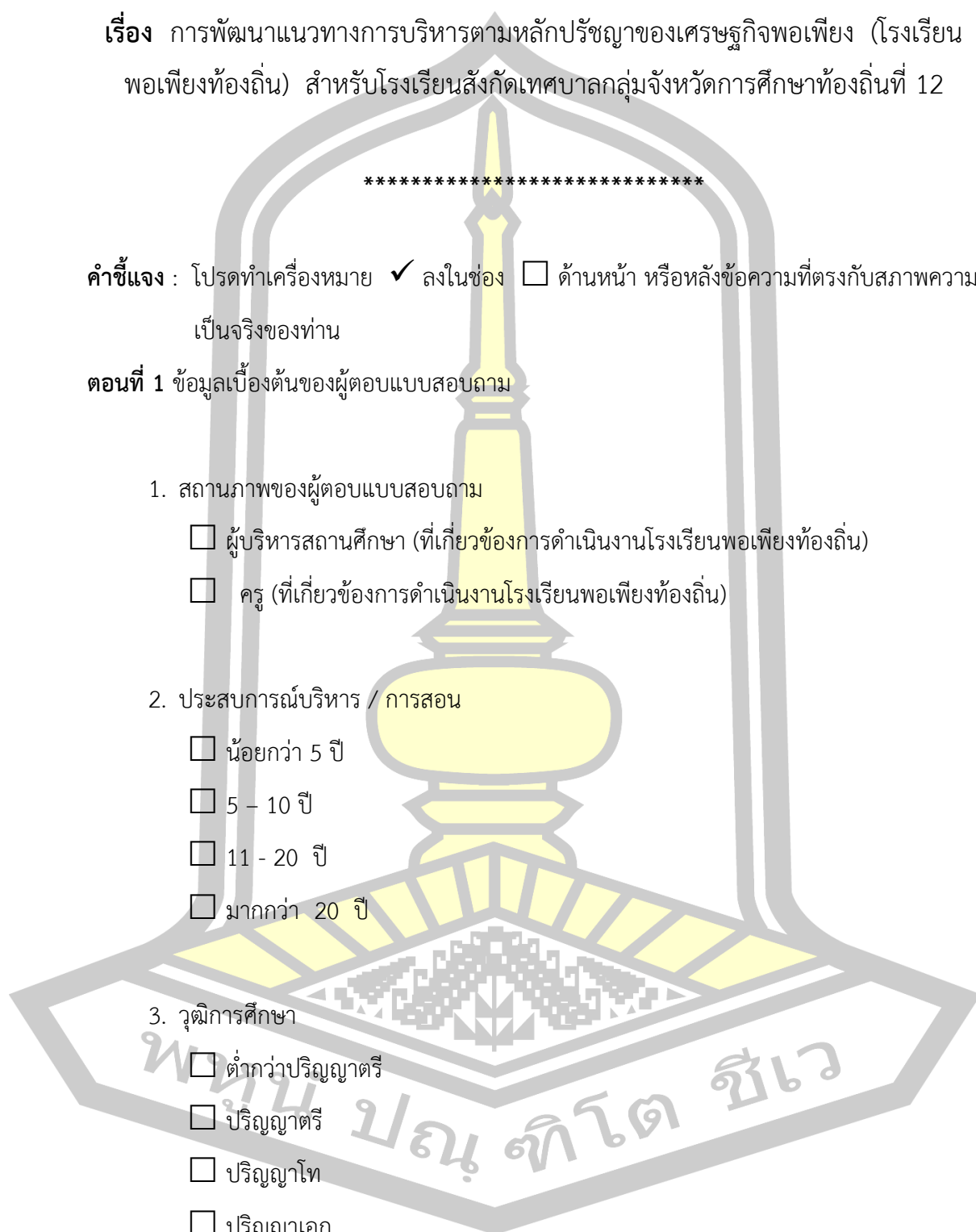
- ผู้บริหารสถานศึกษา (ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น)
- ครู (ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น)

2. ประสบการณ์บริหาร / การสอน

- น้อยกว่า 5 ปี
- 5 – 10 ปี
- 11 - 20 ปี
- มากกว่า 20 ปี

3. วุฒิการศึกษา

- ต่ำกว่าปริญญาตรี
- ปริญญาตรี
- ปริญญาโท
- ปริญญาเอก

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบงานโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น

ข้อ	การบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น)	ระดับความคิดเห็น									
		สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา											
องค์ประกอบที่ 1 นโยบาย											
1	1.1 มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบายสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และบูรณาการในแผน										
	1.2 ปฏิบัติตามนโยบายที่มีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นนโยบายในการบริหารสถานศึกษา										
	1.3 มีการประเมินผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในสถานศึกษา										
	1.4 ได้นำผลการประเมินการดำเนินงานตามนโยบาย มาใช้ในการพัฒนานโยบายของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง										
องค์ประกอบที่ 2 วิชาการ											
2	2.1 มีส่วนร่วมในการวางแผนงานวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้										
	2.2 นำแผนงานวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้										
	2.3 มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงานวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้										
	2.4 นำผลการติดตามและประเมินผลแผนงานวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาพัฒนาแผนงานวิชาการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้										

ข้อ	การบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น)	ระดับความคิดเห็น									
		สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
องค์ประกอบที่ 3 งบประมาณ											
3	3.1 มีการวางแผนการบริหารจัดการงบประมาณของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง										
	3.2 ได้ดำเนินการตามแผนงบประมาณของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง										
	3.3 มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงบประมาณของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง										
	3.4 นำผลการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน มาพัฒนาและปรับปรุงการบริหารจัดการงบประมาณตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง										
องค์ประกอบที่ 4 บริหารทั่วไป											
4	4.1 มีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารจัดการ อาคารสถานที่และแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา รวมทั้งการประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง										
	4.2 ดำเนินการตามแผนงานบริหาร จัดการอาคารสถานที่และแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา รวมทั้งการประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง										
	4.3 มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานบริหารจัดการ อาคารสถานที่และแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา รวมทั้งการประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง										
	4.4 นำผลการติดตามและประเมินผลการบริหารจัดการ อาคารสถานที่และแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา มาพัฒนาและปรับปรุงการบริหารจัดการ อาคารสถานที่และแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา รวมทั้งการประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง										

ข้อ	การบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น)	ระดับความคิดเห็น									
		สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
องค์ประกอบที่ 5 การบริหารงานบุคคล											
5	5.1 มีส่วนร่วมในการวางแผนอัตรากำลัง การจัดวางตัวบุคคล การส่งเสริมความสามารถในการปฏิบัติงานของบุคลากรสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง										
	5.2 ดำเนินการตามแผนอัตรากำลัง การจัดวางตัวบุคคล การส่งเสริมความสามารถในการปฏิบัติงานสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง										
	5.3 มีการติดตามและประเมินผลแผนอัตรากำลัง การจัดวางตัวบุคคล การส่งเสริมความสามารถในการปฏิบัติงานสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง										
	5.4 นำผลการติดตามและประเมินผลด้านการบริหารงานบุคคลมาพัฒนาและปรับปรุงแผนอัตรากำลัง การจัดวางตัวบุคคล การส่งเสริมความสามารถในการปฏิบัติงานสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง										
ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้											
องค์ประกอบที่ 1 การจัดหน่วยการเรียนรู้											
6	6.1 มีการหน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ทุกกลุ่มสาระ และทุกระดับชั้น										
	6.2 มีการดำเนินการเพื่อนำหน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ และทุกระดับชั้น										
	6.3 มีการนิเทศ ติดตามและประเมินผล ในการนำหน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ และทุกระดับชั้น										
	6.4 นำผลการนิเทศ ติดตามและประเมินผล มาใช้พัฒนาและปรับปรุงการ ในการนำหน่วยการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ และทุกระดับชั้น										

ข้อ	การบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น)	ระดับความคิดเห็น									
		สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
องค์ประกอบที่ 2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้											
7	7.1 มีแผนการจัดการเรียนรู้ ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน อย่างมีคุณภาพ										
	7.2 ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน อย่างมีคุณภาพ										
	7.3 มีการติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน อย่างมีคุณภาพ										
	7.4 นำผลการติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ตามแผนการจัดการเรียนรู้มาพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน อย่างมีคุณภาพ										

ข้อ	การบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น)	ระดับความคิดเห็น									
		สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
องค์ประกอบที่ 3 สื่อและแหล่งเรียนรู้											
8	8.1 กำหนดแผนการจัดการ จัดทำ ผลิต ใช้ เผยแพร่สื่อและแหล่งเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้										
	8.2 ดำเนินการจัดการ จัดทำ ผลิต ใช้ เผยแพร่สื่อและแหล่งเรียนรู้ตามแผนเพื่อสนับสนุนการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้										
	8.3 มีการติดตามและประเมินผลการจัดทำ ผลิต ใช้ เผยแพร่สื่อและแหล่งเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้										
	8.4 นำผลการติดตามและประเมินผลการจัดทำสื่อ และแหล่งเรียนรู้มาพัฒนาและปรับปรุง การดำเนินการตามแผนการจัดการ ผลิต ใช้ เผยแพร่สื่อและแหล่งเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้										
องค์ประกอบที่ 4 การวัดและประเมินผล											
9	9.1 จัดทำเครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง										
	9.2 ใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง										
	9.3 มีการติดตามและประเมินผลการใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง										
	9.4 นำผลการติดตามและประเมินผลการใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินผล มาพัฒนาและปรับปรุงการใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง										

ข้อ	การบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น)	ระดับความคิดเห็น									
		สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
องค์ประกอบที่ 3 กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์											
12	12.1 มีส่วนร่วมกำหนดแผนงานการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสา พัฒนา แก้ปัญหา หรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง										
	12.2 ดำเนินงานกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสา พัฒนา แก้ปัญหา หรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง										
	12.3 ติดตามและประเมินผลการดำเนินกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสา พัฒนา แก้ปัญหา หรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ										
	12.4 นำผลการติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจิตอาสา มาพัฒนาและปรับปรุงกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสา พัฒนา แก้ปัญหา หรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง										
องค์ประกอบที่ 4 การประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น											
13	13.1 มีส่วนร่วมกำหนดแผนงานการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม หลักคำสอนทางศาสนา ในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง										
	13.2 ประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม หลักคำสอนทางศาสนา ในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง										
	13.3 มีการติดตามและประเมินผลการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม หลักคำสอนทางศาสนา ในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง										
	13.4 นำผลการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานมาพัฒนาและปรับปรุงการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม หลักคำสอนทางศาสนา ในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง										

ข้อ	การบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น)	ระดับความคิดเห็น									
		สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา											
องค์ประกอบที่ 1 การพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง											
14	14.1 มีส่วนร่วมกำหนดแผนงาน โครงการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และตระหนักในคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง										
	14.2 ดำเนินการประชุม อบรม สัมมนา ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ และการแสวงหาความรู้ต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติการกิจหน้าที่										
	14.3 มีการติดตามและประเมินผลการพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างสม่ำเสมอ										
	14.4 นำผลการติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรม มาพัฒนาและปรับปรุงการจัดกิจกรรมพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แก่บุคลากรของสถานศึกษา										
องค์ประกอบที่ 2 การติดตามและขยายผล											
	15.1 มีส่วนร่วมกำหนดแผนงานการติดตามและขยายผลการพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติการกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง										
	15.2 ดำเนินการตามแผนงานติดตามผลการดำเนิน โครงการ กิจกรรมพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติการกิจหน้าที่ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง										
	15.3 นำผลการติดตามและประเมินผลมาปรับปรุง พัฒนาการดำเนินโครงการ กิจกรรมพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติการกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง										
	15.4 ขยายผลและเผยแพร่ ผลการดำเนินชีวิตและปฏิบัติการกิจหน้าที่ของบุคลากร ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง										

ข้อ	การบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น)	ระดับความคิดเห็น									
		สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
ด้านผลลัพธ์ / ภาพความสำเร็จ											
องค์ประกอบที่ 1 สถานศึกษา											
16	บริเวณโรงเรียนสะอาด เป็นระเบียบ ร่มรื่น ปลอดภัย มีแหล่งเรียนรู้ด้านเกษตร อาชีพตามบริบทของท้องถิ่น เอื้อต่อการเรียนรู้ในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามบริบทของท้องถิ่น										
องค์ประกอบที่ 2 ผู้บริหารสถานศึกษา											
17	ผู้บริหาร มีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติตน อย่างเป็นเหตุเป็นผล พอประมาณกับศักยภาพของตน และสอดคล้องกับสภาพสังคม รวมถึงมีการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ให้กับตนเอง และสถานศึกษาตลอดจนเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้คุณธรรมนำความรู้ในการดำเนินชีวิต										
องค์ประกอบที่ 3 บุคลากรของสถานศึกษา											
	18.1 บุคลากรดำเนินการจัดการทรัพยากรและดำเนินชีวิตด้านเศรษฐกิจสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง										
	18.2 บุคลากรอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนเพื่อส่วนรวมและสาธารณประโยชน์										
	18.3 บุคลากรรู้จักใช้และจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุลและพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ										
	18.4 บุคลากรดำเนินชีวิตอย่างมีฐานรากทางวัฒนธรรม และพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม จากกระแสโลกาภิวัตน์										

ข้อ	การบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น)	ระดับความคิดเห็น									
		สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
องค์ประกอบที่ 4 นักเรียน											
19	19.1 นักเรียนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านวัตถุ/เศรษฐกิจ										
	19.2 นักเรียนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านสังคม										
	19.3 นักเรียนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านสิ่งแวดล้อม										
	19.4 นักเรียนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านวัฒนธรรม										

ขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงที่ท่านกรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามนี้

ว่าที่ร้อยเอกธิภรณ์ บุญทัน

ผู้วิจัย

คู่มือการสนทนากลุ่ม

แนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น)

สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12

1. ขั้นเตรียมการสนทนา

- 1.1 ประสานผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อขอความอนุเคราะห์ร่วมการสนทนากลุ่ม
- 1.2 กำหนดวันเวลา สถานที่ในการสนทนากลุ่ม
- 1.3 ส่งหนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิพร้อมทั้งร่างแนวทางการแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12
- 1.4 ขอความอนุเคราะห์ประเมินร่างแนวทางการแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12
- 1.5 จัดเตรียมเอกสาร และสถานที่
- 1.6 ซักซ้อมขั้นตอน วิธีการ ทดสอบระบบเครื่องเสียง และเครื่องมือการบันทึกเสียง

2. ขั้นเริ่มสนทนากลุ่ม

- 2.1 กล่าวต้อนรับ และแสดงความขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่อนุเคราะห์ในการให้ข้อมูลการสนทนากลุ่ม
- 2.2 ผู้วิจัยแนะนำตนเอง (ชื่อ – สกุล, สถานที่ศึกษา)
- 2.3 ชี้แจงเหตุผล และวัตถุประสงค์ในการเชิญร่วมสนทนาในครั้งนี้
- 2.4 ผู้ร่วมสนทนาแนะนำตนเอง
- 2.5 อธิบายให้ผู้ร่วมสนทนาเข้าใจถึงกรอบการสนทนา ซึ่งผู้วิจัยขอให้แสดงความคิดเห็นของตนเองอย่างเต็มที่

3. ขั้นเริ่มคำถาม

จากร่างแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) ผู้นำเสนอการสนทนาขอเชิญทุกท่านร่วมพิจารณาร่างแนวทาง ตามประเด็น ดังนี้

3.1 หลักการ

ท่านเห็นว่า หลักการในการพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) มีความสอดคล้อง และเป็นไปได้ในสถานการณ์ในปัจจุบันอย่างไร

3.2 จุดมุ่งหมาย

จุดมุ่งหมายของพัฒนาแนวทางครั้งนี้ ท่านคิดว่ามีความสอดคล้อง เหมาะสมกับการ
แนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น)หรือไม่ อย่างไร

3.3 กลไกการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

ท่านคิดว่า กลไกการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาเพื่อ
นำไปสู่การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา มีความเหมาะสม และสามารถ
ดำเนินงานให้เกิดผลในสถานศึกษาได้หรือไม่อย่างไร

3.4 แนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียง
ท้องถิ่น) มีแนวทางให้ทุกท่านร่วมพิจารณา ดังนี้

3.4.1 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา

3.4.1.1 ท่านคิดว่าการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยนำหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จ ควรที่จะดำเนินงานตามกรอบการ
บริหารงานสถานศึกษาในงานด้านใดบ้าง เพราะเหตุใด

3.4.1.2 ท่านคิดว่าร่างแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
(โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา มีความเหมาะสมและเป็นไปได้มากน้อย
เพียงใด

3.4.1.3 ท่านคิดว่าแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
(โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) ควรได้รับการเพิ่มเติมให้มีความสมบูรณ์ ความเหมาะสมและความเป็นไป
ได้เพิ่มขึ้นอย่างไร

3.4.2 ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3.4.2.1 กรอบการจัดหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้เพื่อให้นำหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในสถานศึกษา ควรดำเนินงานในเรื่องใดบ้าง อย่างไร

3.4.2.2 ท่านคิดว่าร่างแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
(โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีความเหมาะสมและเป็นไป
ได้มากน้อยเพียงใด

3.4.2.3 ท่านคิดว่าการจัดหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จะต้องได้รับ
การพัฒนาแนวทางอย่างไร เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จได้

3.4.3 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

3.4.3.1 กรอบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียงมาใช้ในสถานศึกษา ควรดำเนินงานในเรื่องใดบ้าง อย่างไร

3.4.3.2 ท่านคิดว่าร่างแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีความเหมาะสมและเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด

3.4.3.3 ท่านคิดว่าการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จะต้องได้รับการพัฒนาแนวทางอย่างไร เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จได้

3.4.4 ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา

3.4.4.1 กรอบการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา เพื่อให้ให้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในสถานศึกษา ควรดำเนินงานในเรื่องใดบ้าง อย่างไร

3.4.4.2 ท่านคิดว่าร่างแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา มีความเหมาะสมและเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด

3.4.4.3 ท่านคิดว่าการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา จะต้องได้รับการพัฒนาแนวทางอย่างไร เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จได้

3.4.5 ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ

3.4.5.1 ท่านคิดว่า ผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จของร่างแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

3.4.5.2 ท่านคิดว่า สถานศึกษาควรเป็นอย่างไร เมื่อนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาดำเนินงานในสถานศึกษา

3.4.5.3 ท่านคิดว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียนควรเป็นอย่างไร เมื่อนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาดำเนินงานในสถานศึกษา

3.5 เงื่อนไขความสำเร็จ

3.5.1 เงื่อนไขความสำเร็จเพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา มีความเหมาะสม และสามารถดำเนินงานให้เกิดผลในสถานศึกษาได้หรือไม่อย่างไร

4. ขั้นตอนการสนทนา

พิธีกรกล่าวยุติการสนทนา กล่าวขอบคุณ และแจกของที่ระลึกแก่ผู้เข้าร่วมสนทนา

(ร่าง)

แนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น)
สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12

1. หลักการ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพล-อดุลยเดช ซึ่งเป็นหลักคิดและหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิต โดยยึดหลักพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี บนพื้นฐานจิตใจที่มีคุณธรรม และใช้ความรู้อย่างรอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง เพื่อให้ชีวิตสมดุลและพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมที่ทุกคน ทุกองค์กร ทุกชุมชน ทุกประเทศ สามารถนำไปใช้ในทุรกิจกรรม ทุกสาขาอาชีพ และทุกระดับ เพื่อให้เกิด การพัฒนาที่สมดุล มั่นคง และยั่งยืน (มูลนิธิยุวสถิรคุณ, 2560) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (2560 - 2564) ได้สานต่อการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาประเทศที่มีเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) รวมทั้งการปรับโครงสร้างประเทศไทยไปสู่ประเทศไทย 4.0 ตลอดจนประเด็นการปฏิรูปประเทศ เพื่อมุ่งสู่ “ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” นำสู่กระบวนการจัดการศึกษาที่มุ่งให้คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคี และร่วมมือผนึกกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579, 2560)

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้ตระหนักถึงความสำคัญในการดำเนินการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาถือเป็นนโยบายที่สำคัญประการหนึ่งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องให้ความสำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาในสังกัดทุกระดับ ถือปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2552) เพื่อต้องการให้นักเรียนมีทักษะในการดำรงชีวิต ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และให้ความสำคัญกับความเป็นท้องถิ่น และความเป็นไทย พร้อมทั้งจะนำความรู้ความสามารถไปใช้ในการพัฒนาชุมชนของตนเอง ด้วยการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นพื้นฐานในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ สร้างทักษะชีวิต ให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2554)

ดังนั้น สถานศึกษาในฐานะหน่วยงานการศึกษา จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่มีปัญหาความรุนแรงทางสังคมมากยิ่งขึ้น ทั้งสภาวะทางสังคม ความเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตคน การเข้าถึงเทคโนโลยี ความหลากหลายและความขัดแย้ง และประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ (จารุวัจน์ สองเมือง, 2559)

และเพื่อให้การบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียงรองรับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 จึงควรมุ่งสร้างพฤติกรรมให้เยาวชนเป็นบุคคลที่คิดในเชิงบวก เพื่อปลูกฝังให้รู้จักคิดเชิงนวัตกรรม มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตพอเพียง อย่างลงตัว (สำนักบริหารการมัธยมศึกษาตอนปลาย, 2556) รวมไปถึงการบริหารจัดการทรัพยากรในสถานศึกษา ต้องได้รับการแก้ไขปัญหอย่างเร่งด่วนของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารทรัพยากรอย่างคุ้มค่า รวมทั้งการพัฒนาที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในการแก้ไขปัญหา และเพื่อให้การขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาเป็นไปทั้งระบบ จากส่วนกลางสู่ส่วนภูมิภาค (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2559)

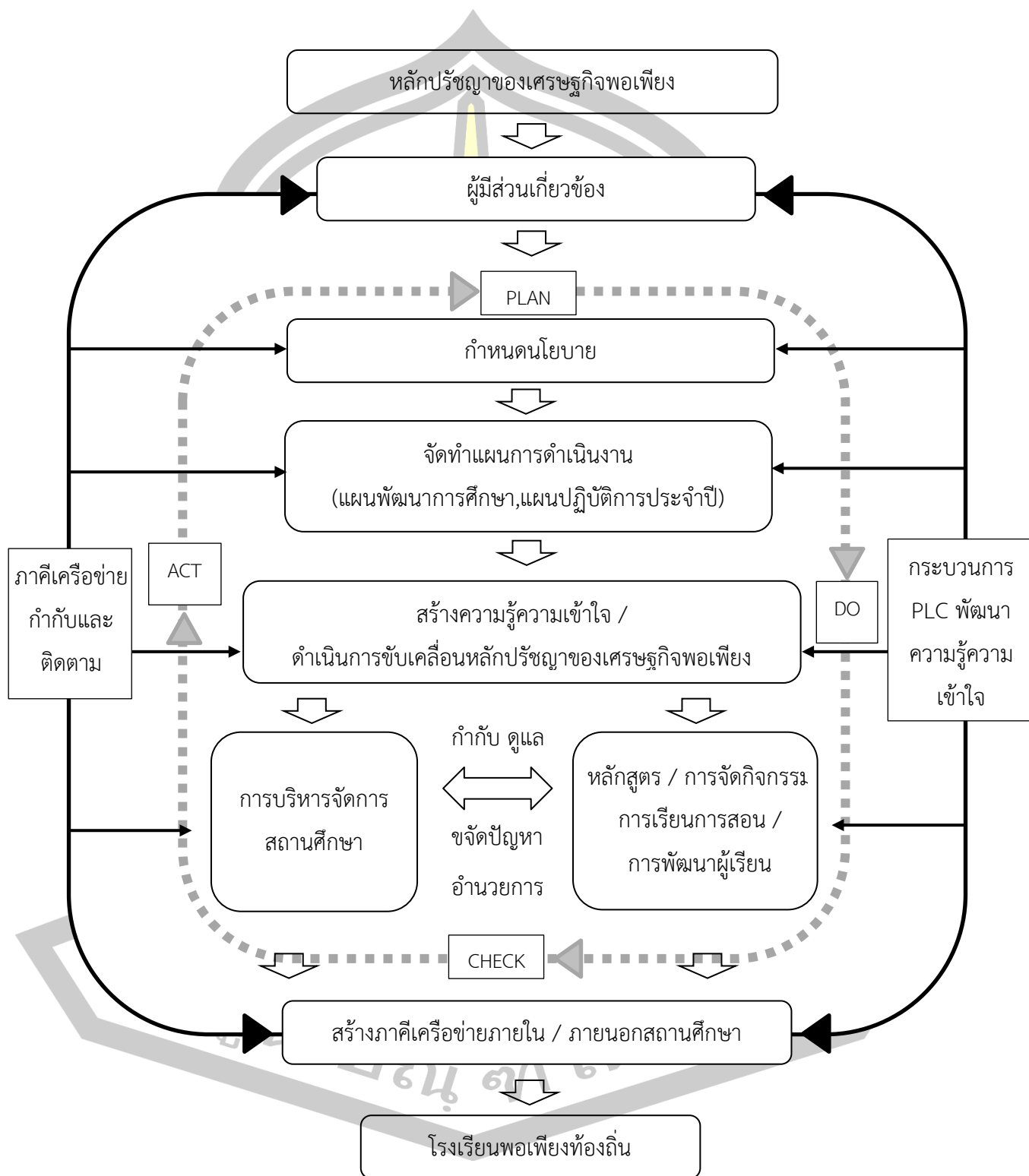
การพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 ตามขอบข่ายของสถานศึกษาพอเพียง ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา และด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ

2. จุดมุ่งหมาย

เพื่อให้โรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 สามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประสิทธิผลในการบริหาร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาบุคลากร จนเกิดเป็นผลลัพธ์และภาพความสำเร็จของโรงเรียน

3. กลไกการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

ภาพประกอบ 9 แสดงกลไกนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

4. แนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น)

การดำเนินงานตามแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) ตามขอบข่ายการดำเนินงาน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา และด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ โดยแต่ละขั้นตอนมีวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา

- 1.1 บริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักนิติธรรม สร้างการมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วนในการกำหนดนโยบาย ในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 1.2 บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การบริหารงานวิชาการ งบประมาณ บริหารงานทั่วไป และงานบุคคล
- 1.3 มีการวางแผน มอบหมายงาน ดำเนินงานที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม ติดตามผลการปฏิบัติงาน และการนำผลที่ได้จากการกำกับติดตามมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

- 2.1 บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในหลักสูตรสถานศึกษา ที่มีความชัดเจนเป็นรูปธรรม
- 2.2 จัดทำหน่วยการเรียนรู้ รวมถึงแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทุกชั้นเรียน
- 2.3 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย การนิเทศ ติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ใช้กระบวนการ PLC เพื่อขจัดปัญหาในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง
- 2.4 จัดทำ ผลิตและใช้สื่อการสอนที่มีประสิทธิภาพ
- 2.5 ใช้วิธีการ ถอดบทเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2 เงื่อนไข 3 ห่วง 4 มิติ เพื่อให้ เกิดการบ่มเพาะอุปนิสัยอยู่อย่างพอเพียงอย่างต่อเนื่อง

3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

- 3.1 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนกำหนดแผนงานพัฒนาผู้เรียน รวมถึงแนวทางการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 3.2 นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้บูรณาการผ่านการจัดกิจกรรม ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ชุมนุม รวมถึงกิจกรรมเพื่อสาธารณะประโยชน์ได้ ใช้การประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมหลักคำสอนทางศาสนา คุณธรรม จริยธรรมเข้าร่วมในการจัดกิจกรรม

3.3 ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางในการเรียนรู้ ติดตาม ประเมินผล การเรียนรู้เพื่อทบทวนปรับปรุงพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ให้ดีขึ้น

3.4 เปิดโอกาสให้ชุมชน ประชาชนชาวบ้านในท้องถิ่นที่มีความรู้ ความสามารถ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน รวมถึงการนำนักเรียนออกไปศึกษาเรียนรู้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นในชุมชน

4. ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา

4.1 บุคลากรจะต้องได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีทัศนคติ แนวคิด สร้างพลังใจ สร้างความเชื่อ (Mindset) ปลูกฝังเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4.2 ฝึกอบรม ประชุมเชิงปฏิบัติการ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ศึกษาดูงานจาก สถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ ที่บุคลากรมีส่วนร่วมกำหนดกิจกรรม รูปแบบการพัฒนาตนเอง

4.3 นำผลการฝึกอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน มาใช้ในการปฏิบัติงานการปฏิบัติ ตน และพัฒนาต่อยอดความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรม

4.4 เผยแพร่ขยายผลการพัฒนาสู่เพื่อนครูเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) ระหว่างกัน

5. ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ

5.1 ระดมความคิดเห็นในการจัดภูมิทัศน์ของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น

5.2 จัดทำแผนงาน โครงการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบและความสนใจในการจัดภูมิทัศน์

5.3 พัฒนาสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้มีความปลอดภัย สะอาด ร่มรื่น จัดแหล่งเรียนรู้ ฐานการเรียนรู้ ศูนย์ข้อมูลการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เน้นการ ออกแบบพื้นที่ใช้สอยภายในโรงเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมถึงการประสานหน่วยงาน องค์กร ชุมชน สร้างเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน

5.4 จัดให้ผู้บริหาร ครู และนักเรียน เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง บ่มเพาะ ความมีเหตุผล พอประมาณกับศักยภาพของตน และสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีต่อการเปลี่ยนแปลงใน ด้านต่าง ๆ ให้กับตนเอง

5.5 มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ และฟื้นฟูวัฒนธรรมท้องถิ่น ตลอดจนมีส่วนร่วม ในการดำเนินกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสังคมและเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต

5.6 ประเมินสภาพปัจจุบัน เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เกิดภาพความสำเร็จ

5. เงื่อนไขความสำเร็จ

5.1 ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลง สร้างทัศนคติที่ดี สร้างพลังใจ สร้างความเชื่อ (Mindset) เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา รวมถึงการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5.2 ผู้บริหาร คณะครู มีความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถประยุกต์สู่การเรียนการสอนในชั้นเรียน

5.3 สร้างครูแกนนำ และนักเรียนแกนนำในการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในวงกว้าง

5.4 การเรียนรู้ ฝึกฝน การถอดบทเรียนจากการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียนอย่างสม่ำเสมอ

แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้
ของการพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียง
ท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12

คำชี้แจง

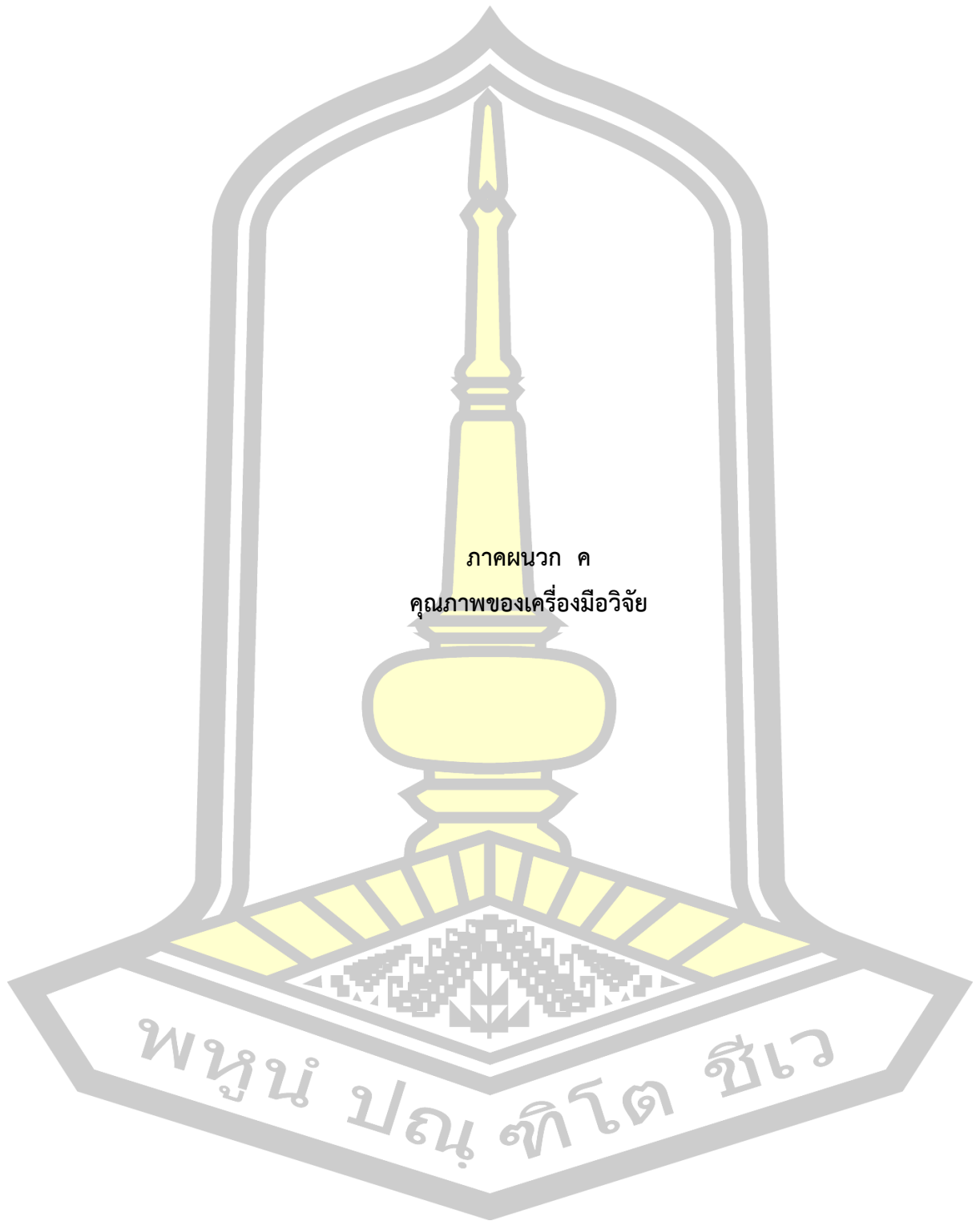
การวิจัย เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเพื่อใช้ในการประเมินแนวทางการพัฒนาว่าร่างแนวทางที่ได้จัดทำขึ้นมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับใด

ผู้วิจัยจึงขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ตามคำชี้แจงดังต่อไปนี้

1. โปรดพิจารณาทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) เพื่อให้ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ว่าอยู่ในระดับใด
2. โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงตามความเหมาะสมและความเป็นไปได้แต่ละข้อตามความคิดเห็นของท่าน โดยมีรายละเอียดสำหรับความหมายในช่องการตอบแต่ละข้อดังนี้
 - 5 หมายความว่า มีความเหมาะสมหรือความเป็นไปได้มากที่สุด
 - 4 หมายความว่า มีความเหมาะสมหรือความเป็นไปได้มาก
 - 3 หมายความว่า มีความเหมาะสมหรือความเป็นไปได้ปานกลาง
 - 2 หมายความว่า มีความเหมาะสมหรือความเป็นไปได้น้อย
 - 1 หมายความว่า มีความเหมาะสมหรือความเป็นไปได้น้อยที่สุด
3. หากเห็นว่าแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) ควรปรับปรุงหรือเพิ่มเติมแนวทางให้มีความชัดเจนขึ้น กรุณาเขียนข้อมูลลงในข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมแนบท้ายแบบประเมินนี้

ว่าที่ร้อยเอกธิปกรณ์ บุญทัน

ผู้วิจัย

ภาคผนวก ค
คุณภาพของเครื่องมือวิจัย

พหุมนุ ปรณุ ทิโต ชีเว

ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาสภาพ
ปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารตามหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัด
การศึกษาท้องถิ่นที่ 12

การบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น)	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	ค่า อำนาจ จำแนก (r)	ผล
	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่				
	1	2	3	4	5				
ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา									
องค์ประกอบที่ 1 นโยบาย									
1.1 มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบายสอดคล้อง กับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และบูรณา การในแผน	1	1	1	1	1	5	1	0.78	ใช้ได้
1.2 ปฏิบัติตามนโยบายที่มีการนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นนโยบายในการบริหาร สถานศึกษา	1	1	1	1	1	5	1	0.78	ใช้ได้
1.3 มีการประเมินผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่นำ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ใน สถานศึกษา	1	1	1	1	1	5	1	0.85	ใช้ได้
1.4 ได้นำผลการประเมินการดำเนินงานตามนโยบาย มา ใช้ในการพัฒนานโยบายของสถานศึกษาที่สอดคล้อง กับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	1	1	1	1	1	5	1	0.77	ใช้ได้
องค์ประกอบที่ 2 วิชาการ									
2.1 มีส่วนร่วมในการวางแผนงานวิชาการที่ส่งเสริม การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1	0.76	ใช้ได้
2.3 นำแผนงานวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใช้ในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1	0.85	ใช้ได้
2.3 มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตาม แผนงานวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1	0.66	ใช้ได้
2.5 นำผลการติดตามและประเมินผลแผนงานวิชาการที่ ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงมาพัฒนาแผนงานวิชาการในการจัด	1	1	1	1	1	5	1	0.90	ใช้ได้

การบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น)	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	ค่า อำนาจ จำแนก (r)	ผล
	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่				
	1	2	3	4	5				
กิจกรรมการเรียนรู้									
องค์ประกอบที่ 3 งบประมาณ									
3.1 มีการวางแผนการบริหารจัดการงบประมาณของ สถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	1	1	1	1	1	5	1	0.85	ใช้ได้
3.2 ได้ดำเนินการตามแผนงบประมาณของสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	1	1	1	1	1	5	1	0.65	ใช้ได้
3.3 มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตาม แผนงบประมาณของสถานศึกษาตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง	1	1	1	1	1	5	1	0.86	ใช้ได้
3.4 นำผลการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน มา พัฒนาและปรับปรุงการบริหารจัดการงบประมาณ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	1	1	1	1	1	5	1	0.63	ใช้ได้
องค์ประกอบที่ 4 บริหารทั่วไป									
4.1 มีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารจัดการ อาคาร สถานที่และแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา รวมทั้ง การประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการ จัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	0	1	1	1	1	4	0.8	0.55	ใช้ได้
4.2 ดำเนินการตามแผนงานบริหาร จัดการอาคาร สถานที่และแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา รวมทั้ง การประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการ จัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง	1	1	1	1	1	5	1	0.73	ใช้ได้
4.3 มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานบริหาร จัดการ อาคารสถานที่และแหล่งการเรียนรู้ใน สถานศึกษา รวมทั้งการประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้ มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	1	1	1	1	1	5	1	0.88	ใช้ได้
4.4 นำผลการติดตามและประเมินผลการบริหารจัดการ อาคารสถานที่และแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา มาพัฒนาและปรับปรุงการบริหารจัดการ อาคาร สถานที่และแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา รวมทั้ง การประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการ	1	1	1	1	1	5	1	0.85	ใช้ได้

การบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น)	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	ค่า อำนาจ จำแนก (r)	ผล
	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่				
	1	2	3	4	5				
จัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง									
องค์ประกอบที่ 5 การบริหารงานบุคคล									
5.1 มีส่วนร่วมในการวางแผนอัตรากำลัง การจัดวางตัวบุคคล การส่งเสริมความสามารถในการปฏิบัติงานของบุคลากรสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	0	1	1	1	1	4	0.8	0.86	ใช้ได้
5.2 ดำเนินการตามแผนอัตรากำลัง การจัดวางตัวบุคคล การส่งเสริมความสามารถในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	1	1	1	1	1	5	1	0.84	ใช้ได้
5.3 มีการติดตามและประเมินผลแผนอัตรากำลัง การจัดวางตัวบุคคล การส่งเสริมความสามารถในการปฏิบัติงานสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	1	1	1	1	1	5	1	0.86	ใช้ได้
5.4 นำผลการติดตามและประเมินผลด้านการบริหารงานบุคคลมาพัฒนาและปรับปรุงแผนอัตรากำลัง การจัดวางตัวบุคคล การส่งเสริมความสามารถในการปฏิบัติงานสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	0	1	1	1	1	4	0.8	0.87	ใช้ได้
รวมเฉลี่ย							0.97	0.79	ใช้ได้
ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้									
องค์ประกอบที่ 1 การจัดหน่วยการเรียนรู้									
6.1 มีการหน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามมาตรฐานการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ และทุกระดับชั้น	1	1	1	1	1	5	1	0.82	ใช้ได้
6.2 มีการดำเนินการเพื่อนำหน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ และทุกระดับชั้น	1	1	1	1	1	5	1	0.63	ใช้ได้
6.3 มีการนิเทศ ติดตามและประเมินผล ในการนำหน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ และทุกระดับชั้น	1	1	1	1	1	5	1	0.67	ใช้ได้
6.4 นำผลการนิเทศ ติดตามและประเมินผล มาใช้พัฒนาและปรับปรุงการ ในการนำหน่วยการเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1	0.89	ใช้ได้

การบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น)	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	ค่า อำนาจ จำแนก (r)	ผล
	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่				
	1	2	3	4	5				
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ และทุกระดับชั้น									
องค์ประกอบที่ 2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้									
7.1 มีแผนการจัดการเรียนรู้ ที่บูรณาการหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ที่เน้นการมีส่วนร่วมของ ผู้เรียน อย่างมีคุณภาพ	1	1	1	1	1	5	1	0.85	ใช้ได้
7.2 ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ตามมาตรฐานการ เรียนรู้ที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน อย่างมี คุณภาพ	1	1	1	1	1	5	1	0.87	ใช้ได้
7.3 มีการติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ตาม แผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่เน้นการมีส่วนร่วมของ ผู้เรียน อย่างมีคุณภาพ	1	1	1	1	1	5	1	0.83	ใช้ได้
7.4 นำผลการติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ตามแผนการจัดการเรียนรู้มาพัฒนาและปรับปรุง การจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ที่เน้นการมีส่วนร่วมของ ผู้เรียน อย่างมีคุณภาพ	1	1	1	1	1	5	1	0.67	ใช้ได้
องค์ประกอบที่ 3 สื่อและแหล่งเรียนรู้									
8.1 กำหนดแผนการจัดหา ผลิต ใช้ เผยแพร่สื่อและ แหล่งเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการบูรณาการหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1	0.70	ใช้ได้
8.2 ดำเนินการจัดหา ผลิต ใช้ เผยแพร่สื่อและแหล่ง เรียนรู้ตามแผน เพื่อสนับสนุนการบูรณาการหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1	0.54	ใช้ได้

การบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น)	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	ค่า อำนาจ จำแนก (r)	ผล
	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่				
	1	2	3	4	5				
8.3 มีการติดตามและประเมินผลการจัดหา ผลิต ใช้ เผยแพร่สื่อและแหล่งเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการบูรณา การหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1	0.85	ใช้ได้
8.4 นำผลการติดตามและประเมินผลการจัดหาสื่อ และ แหล่งเรียนรู้มาพัฒนาและปรับปรุง การดำเนินการ ตามแผนการจัดหา ผลิต ใช้ เผยแพร่สื่อและแหล่ง เรียนรู้เพื่อสนับสนุนการบูรณาการหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1	0.83	ใช้ได้
องค์ประกอบที่ 4 การวัดและประเมินผล									
9.1 จัดทำเครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	1	1	1	1	1	5	1	0.83	ใช้ได้
9.2 ใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	1	1	1	1	1	5	1	0.82	ใช้ได้
9.3 มีการติดตามและประเมินผลการใช้เครื่องมือวัดผล และประเมินผล ที่สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	1	1	1	1	1	5	1	0.81	ใช้ได้
9.4 นำผลการติดตามและประเมินผลการใช้เครื่องมือวัด และประเมินผล มาพัฒนาและปรับปรุงการใช้ เครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่สอดคล้องกับการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง	1	1	1	1	1	5	1	0.85	ใช้ได้
รวมเฉลี่ย							1.00	0.78	ใช้ได้
ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน									
องค์ประกอบที่ 1 การแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน									
10.1 มีส่วนร่วมกำหนดแผนงานแนะแนว และระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อสนับสนุนการดำเนิน ชีวิต ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง	1	1	1	1	1	5	1	0.85	ใช้ได้

การบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น)	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	ค่า อำนาจ จำแนก (r)	ผล
	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่				
	1	2	3	4	5				
10.2 จัดกิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อสนับสนุนการดำเนินชีวิต ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	1	1	1	1	1	5	1	0.85	ใช้ได้
10.3 ดำเนินการติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อสนับสนุนการดำเนินชีวิต ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	1	1	1	1	1	5	1	0.85	ใช้ได้
10.4 นำผลการติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มาพัฒนาและปรับปรุงการจัดกิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อสนับสนุนการดำเนินชีวิต ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	1	1	1	1	1	5	1	0.58	ใช้ได้
องค์ประกอบที่ 2 กิจกรรมนักเรียน									
11.1 มีส่วนร่วมกำหนดแผนงาน โครงการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	1	1	1	1	1	5	1	0.71	ใช้ได้
11.2 ดำเนินกิจกรรมนักเรียน ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	1	1	1	1	1	5	1	0.73	ใช้ได้
11.3 ติดตามผลการจัดกิจกรรมนักเรียน ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	1	1	1	1	1	5	1	0.85	ใช้ได้
11.4 นำผลการติดตามการจัดกิจกรรมนักเรียนมาพัฒนาและปรับปรุงการจัดกิจกรรมนักเรียน ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	1	1	1	1	1	5	1	0.84	ใช้ได้
องค์ประกอบที่ 3 กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์									
12.1 มีส่วนร่วมกำหนดแผนงานการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสา พัฒนาแก้ปัญหา หรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	1	1	1	1	1	5	1	0.85	ใช้ได้
12.2 ดำเนินงานกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสา พัฒนา แก้ปัญหา หรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	1	1	1	1	1	5	1	0.87	ใช้ได้

การบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น)	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	ค่า อำนาจ จำแนก (r)	ผล
	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่				
	1	2	3	4	5				
12.3 ติดตามและประเมินผลการดำเนินกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสา พัฒนาแก้ปัญหา หรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ	1	1	1	1	1	5	1	0.85	ใช้ได้
12.4 นำผลการติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจิตอาสา มาพัฒนาและปรับปรุงกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสา พัฒนา แก้ปัญหา หรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	1	1	1	1	1	5	1	0.84	ใช้ได้
องค์ประกอบที่ 4 การประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น									
13.1 มีส่วนร่วมกำหนดแผนงานการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม หลักคำสอนทางศาสนา ในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	1	1	1	1	1	5	1	0.88	ใช้ได้
13.2 ประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม หลักคำสอนทางศาสนา ในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	1	1	1	1	1	5	1	0.80	ใช้ได้
13.3 มีการติดตามและประเมินผลการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม หลักคำสอนทางศาสนา ในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	1	1	1	1	1	5	1	0.69	ใช้ได้
13.4 นำผลการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานมาพัฒนาและปรับปรุงการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม หลักคำสอนทางศาสนา ในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	1	1	1	1	1	5	1	0.88	ใช้ได้
รวมเฉลี่ย							1.00	0.81	ใช้ได้

การบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น)	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	ค่า อำนาจ จำแนก (r)	ผล
	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่				
	1	2	3	4	5				
ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา									
องค์ประกอบที่ 1 การพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง									
14.1 มีส่วนร่วมกำหนดแผนงาน โครงการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และตระหนักในคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	1	1	1	1	1	5	1	0.89	ใช้ได้
14.2 ดำเนินการประชุม อบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน แหล่งเรียนรู้ และการแสวงหาความรู้ต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่	1	1	1	1	1	5	1	0.91	ใช้ได้
14.3 มีการติดตามและประเมินผลการพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างสม่ำเสมอ	1	1	1	1	1	5	1	0.83	ใช้ได้
14.4 นำผลการติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมมาพัฒนาและปรับปรุงการจัดกิจกรรมพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่บุคลากรของสถานศึกษา	1	1	1	1	1	5	1	0.81	ใช้ได้
องค์ประกอบที่ 2 การติดตามและขยายผล									
15.1 มีส่วนร่วมกำหนดแผนงานการติดตามและขยายผลการพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	1	1	1	1	1	5	1	0.83	ใช้ได้
15.2 ดำเนินการตามแผนงานติดตามผลการดำเนินโครงการ กิจกรรมพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	1	1	1	1	1	5	1	0.83	ใช้ได้
15.3 นำผลการติดตามและประเมินผลมาปรับปรุงพัฒนาการดำเนินโครงการ กิจกรรมพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	1	1	1	1	1	5	1	0.94	ใช้ได้

การบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น)	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	ค่า อำนาจ จำแนก (r)	ผล
	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่				
	1	2	3	4	5				
15.4 ขยายผลและเผยแพร่ ผลการดำเนินชีวิตและ ปฏิบัติภารกิจหน้าที่ของบุคลากร ตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง	1	1	1	1	1	5	1	0.92	ใช้ได้
รวมเฉลี่ย							1.00	0.87	ใช้ได้
ด้านผลลัพธ์ / ภาพความสำเร็จ									
องค์ประกอบที่ 1 สถานศึกษา									
16. บริเวณโรงเรียนสะอาด เป็นระเบียบ ร่มรื่น ปลอดภัย มีแหล่งเรียนรู้ด้านเกษตร อาชีพตาม บริบทของท้องถิ่น เอื้อต่อการเรียนรู้ในการดำเนิน ชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตาม บริบทของท้องถิ่น	1	1	1	1	1	5	1	0.86	ใช้ได้
องค์ประกอบที่ 2 ผู้บริหารสถานศึกษา									
1. ผู้บริหาร มีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้อง เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติตน อย่างเป็นเหตุเป็นผล พอประมาทกับศักยภาพของ ตน และสอดคล้องกับสภาพสังคม รวมถึงมีการ สร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีต่อการเปลี่ยนแปลงในด้าน ต่าง ๆ ให้กับตนเอง และสถานศึกษาตลอดจนเป็น แบบอย่างที่ดีในการใช้คุณธรรมนำความรู้ในการ ดำเนินชีวิต	1	0	1	1	1	4	0.8	0.82	ใช้ได้
องค์ประกอบที่ 3 บุคลากรของสถานศึกษา									
18.1 บุคลากรดำเนินการจัดการทรัพยากรและดำเนิน ชีวิตด้านเศรษฐกิจสอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	1	1	1	1	1	5	1	0.80	ใช้ได้
18.2 บุคลากรอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถเป็นแบบอย่าง ที่ดีในการปฏิบัติตนเพื่อส่วนรวมและ สาธารณประโยชน์	1	1	1	1	1	5	1	0.59	ใช้ได้

การบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น)	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	ค่า อำนาจ จำแนก (r)	ผล
	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่				
	1	2	3	4	5				
18.3 บุคลากรรู้จักใช้และจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการ เปลี่ยนแปลงต่าง ๆ	1	1	1	1	1	5	1	0.78	ใช้ได้
18.4 บุคลากรดำเนินชีวิตอย่างมีฐานรากทางวัฒนธรรม และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม จากกระแสโลกาภิวัตน์	1	1	1	1	1	5	1	0.81	ใช้ได้
องค์ประกอบที่ 4 นักเรียน									
19.1 นักเรียนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและ พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านวัตถุ/เศรษฐกิจ	1	1	1	1	1	5	1	0.82	ใช้ได้
19.2 นักเรียนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและ พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านสังคม	1	1	1	1	1	5	1	0.71	ใช้ได้
19.3 นักเรียนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและ พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านสิ่งแวดล้อม	1	1	1	1	1	5	1	0.76	ใช้ได้
19.4 นักเรียนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและ พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านวัฒนธรรม	1	1	1	1	1	5	1	0.76	ใช้ได้
รวมเฉลี่ย							0.98	0.77	ใช้ได้
รวมเฉลี่ยทั้งฉบับ							0.99	0.80	ใช้ได้

สรุป ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.54 - 0.94 และค่าความเชื่อมั่น (α) ของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.99

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	ว่าที่ร้อยเอกธิปกรณ์ บุญทัน
วันเกิด	วันที่ 27 มีนาคม พ.ศ. 2523
สถานที่เกิด	อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 141/35 หมู่บ้านบ้านเฮา ถนนถีนานนท์ ตำบลตลาด อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม รหัสไปรษณีย์ 44000
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครู
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนเทศบาลบ้านส่องนางโย เลขที่ 906 ถนนนครสวรรค์ ตำบลตลาด อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม รหัสไปรษณีย์ 44000
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2538 มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนพยัคฆภูมิวิทยาคาร ตำบลปะหลาน อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม พ.ศ. 2541 มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพยัคฆภูมิวิทยาคาร ตำบลปะหลาน อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม พ.ศ. 2545 ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป สถาบันราชภัฏมหาสารคาม พ.ศ. 2557 ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา พ.ศ. 2562 ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูน ปณ ทัโต ชีเว